

PRIHODNJIČ ŠPORTNA PRILOGA

V naslednji številki bo izšla športna priloga Vestnika z naslovom Telesnokulturni utrip Pomurja v letu 1986.

Vsebina:

- Telesnokulturni delavci o telesni kulturi
- Šolska športna društva
- Športna rekreacija
- Tekmovalni šport
- Športni obrabi
- Lestvice
- Športniki Pomurja
- Športni utrinki iz beležnice

NASLOV

LETO XXXVI
Št. 50

Murska Sobota
18. decembra
1986

Cena 120 din

VESTNIK

Beg možganov

Slovenci smo znani po tem, da imamo eno najštevilnejših emigracij prebivalstva na svetu. Že v začetku stoletja se je izselila kar tretjina naroda, največ iz Prekmurja in Bele krajine. Odhajali so izključno zaradi socialnih, preživetvenih nagibov, kar je prepričljivo razvidno iz mnogih razprav in člankov. Najdemo jih zlasti v revijah Mladi Prekmurec, Svet ob Muri, Časopis za zgodovino in narodopisje in Kronika ter zbornikih Slovenska krajina, Svet med Muro in Dravo, Prekmurški Slovenci v zgodovini ter Panonski zbornik. O zdomstvu, sezonski in izseljenstvu je tudi nekaj diplomskih nalog, raziskav in študij, vendar se doslej — kolikor smo uspeli izvirati — še nihče ni posebej lotil (naj)novije emigracije, ki je morda (naj)bolj nevarna, saj je izjemno selektivna. Tu namreč ne gre več za selitev na tuje predvsem zaradi krepitve gmotnega položaja posameznika, čeprav je tudi to vmes, ampak za beg možganov oz. selitev ustvarjalnih ljudi na tuje, kjer morejo načrtovati in sistematično razvijati ustvarjalnost, oplajati v domovini pridobljeno znanje na določenem področju in se uveljavljati. Tako nam je v 50, 60, in 70 letih iz Pomurja »ušlo« najmanj od 40 do 60 vrhunskih strokovnjakov za naravoslovno-matematične, humanistične in družboslovne vede, ki jih najdemo na tujih univerzah in inštitutih ali v mednarodnih družbah in podjetjih v ZDA, Kanadi, ZR Nemčiji, Švici, celo Afriki, Aziji in Avstraliji. Če bi k tej številki dodali še izumitelje in pomembnejše inovatorje, umetnike vseh vrst in sposobnosti, rutinske zdravnike, inženirje in podobne profile, ki se ne uvrščajo med vidnejše ustvarjalce, potem smemo govoriti o najmanj sto pomurskih strokovnjakih, ki so tačas v tujini. Nekateri naši najboljši poznavalci razmer na tem področju (dr. Anton Trstenjak, dr. Vid Pečjak, Dr. Janez Jerovšek, Emil Milan Pintar) govorijo o eliti znanja ali kar tretji slovenski univerzi, ki ima verjetno boljše kadre od ljubljanske in mariborske. Uporabljajo podatek, da bi moglo v tujini delati celo tisoč ustvarjalcev oz. da pride en slovenski znanstvenik v tujino na 1800 Slovencev. Kako dolg bi šele bil seznam, če bi vanj samo za Pomurje zajeli — kar sicer zveni dokaj lokalpatriotsko — vse razumnike (z višjo ali visoko izobrazbo, magistriranjem ali doktoratom) tega stoletja iz te pokrajine, ki svoje znanje in talent »prodajajo« širrom po Sloveniji, Jugoslaviji in svetu? Nesporo so to dovolj vzemirjiva in izzivalna vprašanja, ki jih ne bi smeli več podcenjevati, ampak se z njimi spoprijeti tako, da bodo odgovori v prid hitrejšemu razvoju lokalne skupnosti v globalnem prostoru. Nekaj podrobnosti objavljamo na 3. strani, na 7. strani pa srečanje z mag. elektroničarjem Karlom Kerčmarjem, rojakom iz Sebebovec pri Murski Soboti, ki je pred 20 leti — po diplomski na ljubljanski univerzi — odšel v ZDA in je danes v Endicottu (država New York) eden vidnejših strokovnjakov družbe IBM.

Branko Žunec

Zakaj dobi Janez več od Frančka?

Ali niso vsi otroci upravičeni do enakega darila? Str. 3

Čeprav nas je že dolgo zeblo in je povsem normalno, da 15. decembra sneži, nas je večino Pomurcev ponedeljkovo jutro vseeno presenetilo. Zasebno presenečenje je običajno brez posledic, huje pa je, če so presenečeni v zimskih službah. No, kljub temu, razen redkih izjem, ni bilo večjih zastojev v cestnem prometu.

foto: A. A.

V slovenski elektroindustriji do leta 1990

225 milijard za nove naložbe

Z doseženimi rezultati slovenske elektroindustrije v letošnjem letu ne moremo biti zadovoljni. V prvih devetih mesecih je zabeležila skromno rast obsega proizvodnje, produktivnost se je zmanjšala, pa tudi izvozni rezultati so pod načrtovanimi. To so med drugim ugotovili na seji izvršnega odbora splošnega združenja slovenske elektroindustrije, ki je bila tokrat v delovni organizaciji Gorenje Elrad v Gornji Radgoni. Ker je bilo to prvič, da so se člani tega izvršnega odbora sestali v Pomurju, so v Elradu izkoristili priložnost ter jih seznanili z dosežki in razvojnimi načrti njihove delovne organizacije.

Da je rast proizvodnje slovenske elektroindustrije preskromna, potrjuje podatek, da je ob 2,9 odstotka večji zaposlenosti leta v prvih letošnjih devetih mesecih v primerjavi z enakim lanskim obdobjem porasla le za 1,7 odstotka, produktivnost pa je padla za 1,2 odstotka. So se pa nekoliko izboljšali finančni rezultati, ki so ugodnejši kot v celotni industriji, akumulacija v elektroindustriji pa je porasla kar za 97 odstotkov. Slovenska industrija tudi 9 mesecev ni končala brez izgub, saj so te znašale 2,2 milijarde dinarjev in predstavljajo 3,3 odstotka izgube celotne industrije, so pa izgube v elektroindustriji manjše kot v lanskih devetih mesecih. Zlasti v zadnjih letošnjih mesecih pa nazaduje tudi izvoz, saj če je bil ta v devetih mesecih za 9 odstotkov večji kot enakem lanskem obdobju, je bil ta po devetih mesecih večji le še za 6 odstotkov, pa tudi napovedi do konca leta niso najbolj obetavne.

Slovenska elektroindustrija, ki zaposluje okrog 50 tisoč delavcev, je bila v preteklem srednjeročnem obdobju med uspešnejšimi, saj je ustvarjala okrog 13 odstotkov celotnega prihodka slovenske industrije in petino slovenskega izvoza, saj je v petih letih s prodajo na tujem trgu (tri četrtine je konvertibilnega izvoza) ustvarila dobro poldrugo milijardo dolarjev prihodkov. Se je pa ves čas srečevala z izgubami, kar je neugodno vplivalo na akumulativnost in vlaganja v razširjeno reprodukcijo. Temu ustrezna je tudi opremljenost, saj je 80 odstotkov opreme tako rekoč odpisane, s takšno opremljenostjo pa bo vse težje konkurirala tudi na zahtevnih tujih tržiščih. Tega se dobro zavedajo, zato do leta 1990 v slovenski elektroindustriji načrtujejo 127 novih naložb v skupni vrednosti blizu 255 milijard dinarjev. Spodbuden ob tem je podatek, da bodo kar 70 odstotkov sredstev namenili za opremo (vrednost uvožene opreme bo znašala okrog 300 milijonov dolarjev) in le 20 odstotkov bodo vložili v objekte. S tem naložbami bodo ponovno poživili izvoz, izboljšali pa bodo tudi tehnično opremljenost slovenske elektroindustrije, ki zdaj že zaostaja za jugoslovanskim povprečjem.

Ludvik Kovač

PO REFERENDUMU STAVKA V SOBOŠKI MESNI INDUSTRIJI

Mesarica z dvema reziloma

Petek, 12. decembra dopoldne, takoj po malici. Izplačilni dan. Med mesarji vre. Zbirajo se v jedilnici, vpijejo, preklinjajo, se pridružajo. »A mora res vse zgoriti na naših plečih!? Vse razumemo, samo tega ne, kako naj se s tako nizkimi plačami prebijemo skozi mesec. Zakaj za enako delo različne plače? Kaj pa izplačilo nadur? Dovolj dolgo smo poslušali obljube.« Kakih 300 zbranih razjarjenih delavcev in delavk tozda Klavnica komajda pušča do besede direktorja Marjana Hajdinjaka in Dragana Salavca, ki nič ne obljublja, ampak se zaman trudita, da bi dala pomirjujoča pojasnila in obvladala položaj. Po dveh ali treh urah se zaposleni posamezno ali v skupinah odpravijo domov. Nihče jih ne more ustaviti. Morali bi zaklati in razkosati kakih 200 bikov, toda šele v ponedeljek dopoldne so razmere kolikor toliko normalizirane. V soboto opoldne se je sestel

tovarniški komite za SLO in družbeno samozaščito, v ponedeljek med malico zaseda v razširjenem sestavu delavski svet tozda Klavnica. Dogovorijo se: moramo delati. Sestanemo se spet v soboto in zмениmo, kako bo s plačami za mesec december.

Vzdušje, kakršno je vladalo od petka do ponedeljka v soboški Mesni industriji, je pravzaprav težko opisati in bo gotovo obširneje analizirano. Do spontanega izbruha nezadovoljstva je prišlo le dober mesec po tem, ko je 10. novembra izjemno uspel referendum za preoblikovanje šestih tozdrov in delovne skupnosti v enovito delovno organizacijo. O vzrokih za to odločitev smo že podrobneje poročali. Tako kot štrajk je odločitev na referendumu zgolj posledica kriznih razmer in siceršnjega zagatnega položaja, v kakršnem je mesnopredelovalna industrija, kamor sodi omenjeni večletni

Armada smo vsi

Naša armada je nastajala na poseben način. Rodila se je med vojno in revolucijo, ustvarjali so jo narodi in narodnosti v vsej Jugoslaviji pod vodstvom Tita in Komunistične partije. Zato je bila ljudska in revolucionarna. Zanj niso bile značilne le vojaške in borbene kreposti, temveč tudi človeške, ki jih je ohranila v vseh 45 letih svojega vzpona in razvoja.

V preteklih 45 letih so naše oborožene sile prešle dolgo in slavno, toda tudi težko pot. To so lahko premagovale samo, ker so bile povezane z ljudstvom, ker so ohranile značilnosti revolucionarnega razvoja naše družbe. Gradile in razvijale so se skladno z razvojem družbenopolitičnega sistema socialističnega samoupravljanja, mednarodnih odnosov in vojaško-političnega položaja v svetu, vojne tehnike in konkretnih nevarnosti, ki so ogrožale našo svobodo in neodvisnost. Osnovne značilnosti razvoja oboroženih sil so bile gradnja na osnovah revolucionarne preteklosti in revolucionarnih izkušenj, gradnja lastne poti v socializem in naslonitev na lastne sile tudi pri obrambi domovine, zgraditvi lastnih kadrov, lastne vojaške industrije in lastne vojne doktrine. Kajti samo lasten razvoj je bil porok za ohranitev naše svobode, neodvisnosti in samostojnosti pri razvoju naše družbe.

Oborožene sile so danes pomemben dejavnik razvoja socialističnega samoupravljanja. V mednarodnih odnosih delujejo kot pomemben dejavnik miru, enakopravnosti in obrambe pravice vsakega naroda, da samostojno odloča o poteh svojega razvoja. Značaj narodnoosvobodilne vojske v obliki oborožene samoorganiziranja in delovanja naroda, z visoko borbeno pripravljenostjo in pripravljenostjo za odpor proti vsaki agresiji, z visoko moralo slehernega njihovega pripadnika in kot dejavnik krepitve bratstva in enotnosti predstavljajo osnovne temelje za delovanje oboroženih sil kot dejavnika enotnosti in stabilnosti naše družbe.

Po svojem značaju in družbeni vlogi so oborožene sile sestavni del enotnega sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Hkrati z razvojem in krepitvijo naše družbe se je razvijala koncepcija naše SLO in DS. Z demokratičnimi samoupravnimi oblikami v razvoju naše družbe so doseženi ogromni rezultati in napredek pri podružljanju obrambnih in samozaščitnih aktivnosti. Ta se kaže pri teoretičnem, normativnem in inštitucionalnem dograjevanju sistema SLO in DS ter pri organiziranosti, množičnih aktivnostih

in ustrezni pripravljenosti in usposobljenosti vseh subjektov obrambe in zaščite domovine. Pridobljene so pomembne izkušnje pri krepitvi enotnosti in funkcionalne povezanosti vseh subjektov v enotnem sistemu SLO in DS. Pri tem imata pomembno vlogo stalna pripravljenost in ustrezna usposobljenost vseh subjektov za obrambo in zaščito samoupravnega socialističnega sistema in stalno preventivno delovanje kot pomemben element družbene stabilnosti. Zato je nujno, da se obrambne in samozaščitne aktivnosti še bolj integrirajo v vsako družbeno, samoupravno, proizvodno in politično aktivnost. V vsaki organizaciji združenega dela, krajevni skupnosti in družbenopolitični skupnosti se morajo sproti spremljati varnostno-politične razmere, ob nenehni krepitvi organiziranosti in aktivnosti SLO in DS. Pri tem ima še posebej pomembno vlogo ZK kot nosilec koordinacije aktivnosti vseh subjektov sistema. Pomembni so tudi dosežki v množičnosti angažiranja delovnih ljudi in občanov v različnih strukturah in aktivnostih obrambe in zaščite. Delovanje ljudi v JLA in TO, množično vključevanje in usposabljanje delovnih ljudi in občanov v narodni zaščiti in civilni zaščiti, množično obrambno in samozaščitno delovanje in usposabljanje v ozdih, KS, šolah, družbenih organizacijah in društvih ter drugih organizacijah in skupnostih predstavlja osnovne temelje za še večje podružljanje obrambnih in samozaščitnih priprav. Toda množičnost že sama po sebi ne zagotavlja večjega podružljanja. Zato je pomembno in nujno vse večje vključevanje delovnih ljudi in občanov kot osnovnih subjektov v odločanje o vseh pomembnih vprašanjih obrambnih in samozaščitnih aktivnosti.

Doseženo stopnjo pri razvoju in nadaljnjih nalogah sistema SLO in DS moramo ocenjevati glede na objektivne razmere sedanjega trenutka, za katerega je značilno: slabšanje mednarodnih odnosov, notranji družbenoekonomski in politični problemi, socialne težave, slabosti pri funkcioniranju političnega sistema in delovanju subjektivnih sil. Vse te okoliščine otežujejo uresničevanje nalog SLO in DS, istočasno pa zahtevajo okrepljeno delovanje vseh subjektov na tem področju z ZK na čelu. Pri tem nas morajo spodbujati spoznanje in izkušnje, da smo že v mnogih težkih trenutkih z oporo na patriotsko in politično zavest ogromne večine delovnih ljudi in občanov, mladine in pripadnikov oboroženih sil uspešno premagovali vse težave in krepili kontinuiteto našega revolucionarnega razvoja, sistema SLO in DS ter naše ljudske vojske.

Ivan Smodiš

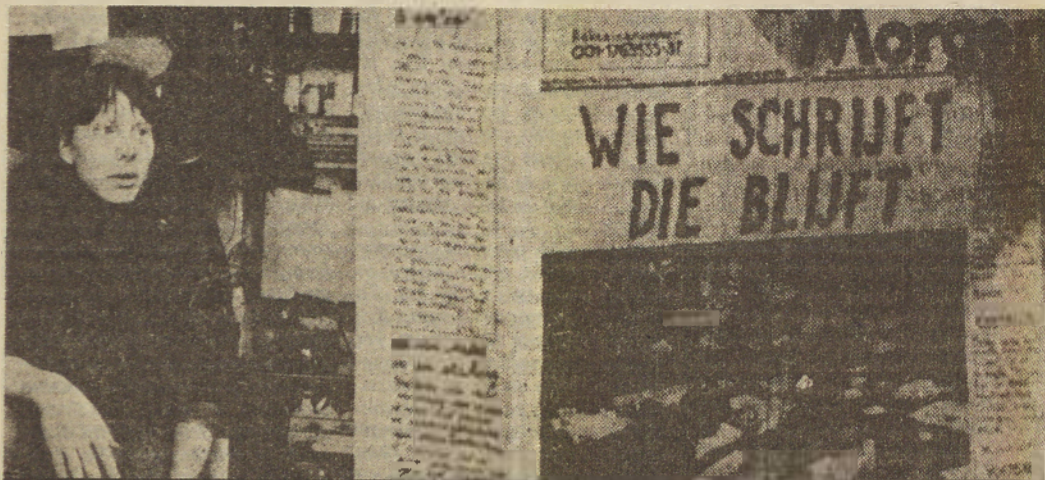
REFERENDUM V SOBOŠKEM CERTUSU

212 za ločitev

Na ponedeljkovem referendumu v Certusovem tozdu Avtobusni promet v Murski Soboti sta po večmesečnih pripravah in čisto neprijetnih, a potrebnih razčiščevanjih, padli dve odločitvi. Prva zadeva statusno preoblikovanje temeljne organizacije: izločitev iz matične delovne organi-

zacije Certus v Mariboru in preoblikovanje v enovito delovno organizacijo. Pri drugi pa gre za spremembo pravilnika o osebnih dohodkih z namenom izravnave nagajevanja vzdrževalcev v tozdu z drugimi vzdrževalci v slovenski panogi avtobusnega prometa. Od 286 volilnih upravičencev jih je bilo za statusno spremembo 212 ali nekje čez 74 odstotkov, proti pa 63. S spremembo pravilnika je soglašalo 257 delavcev, kar je skoraj 90 odstotkov, proti jih je bilo 24. Direktor Ivan Hanc je ob tej priložnosti med drugim izjavil: »Osnovni cilj preoblikovanja je, da bo povezanost tega dela avtobusnih prevoznikov v javnem slovenskem cestnem prostoru nekoliko bolj neposredna in da bo hkrati zagotovljen hitrejši razvoj avtobusnega prometa na območju Pomurja. Že dalj časa zagovarjamo teritorialno načelo delitve dela slovenskih prevoznikov, po katerem naj bi vse tiste voznike, ki se zanežajo v območju temeljne organizacije, opravljal tisti prevoznik, ki mu je začetek avtobusne proge bližji glede na sedež njegove organizacije. Tako bo gotovo možno lažje in z manj stroški organizirati delovni proces. V Mariboru se seveda z našo odločitvijo nihče ne strinja, kajti delno rušimo koncept razvoja sedanje delovne organizacije Certus. Vendar pričakujemo, da bomo tudi po statusni spremembi nujno morali sodelovati pri vseh redih, cenovni politiki in širših vidikih organiziranja prometne dejavnosti.«

B. Žunec

Amy, 19-letna hči nekdanjega ameriškega predsednika Carterja se je že tretjič znašla v zaporu, ker se preveč poteguje za pravice črncev v Južni Afriki in je proti vmešavanju ZDA v Nikaragvi (slika skrajno levo). V tiskarni nizozemskega časopisa De Morgen pa je odpovedal računalnik. Da bi list vendarle izšel, so ga napisali kar na roko in takšnega potem natisnili. V nekem smislu je to večstoletni skok v predgutenbergovske čase. Komentar: nič nemogočega ni na tem svetu.

Kmalu tudi Madžarska

V Zagrebu so končali sestanek predsednikov vlad sosednjih dežel in republik Slovenije ter Hrvaške, ki se združujejo v skupnosti Alpe-Jadran. Skupnost dežel tako imenovanega vzhodnoalpskega loka so ustanovili leta 1978 in od takrat so uredili že marsikatero odprto vprašanje, predvsem na področju cestnega, železniškega in pomorskega prometa, na področju zdravstva, kulture, izobraževanja in drugega.

Med drugim imajo redne delovne stike tudi radijske in televizijske postaje. Radijske postaje enajstih dežel imajo enkrat mesečno skupne oddaje, na televiziji pa pripravljajo skupne programe. Vse to so zelo uspešne oblike sodelovanja, ki prispevajo k razvijanju ne samo dobrih, pač pa že prijateljskih medsebojnih od-

nosov. Na srečo zadnji incident v Tržaškem zalivu ni skatil odnosov, saj so se te dni poleg predsednikov vlad sestali tudi izvedenci za letalski promet. Sestali so se v Trstu, kjer je 11 članic skupnosti pretresalo možnost vzpostavitve rednih medsebojnih letalskih povezav, tako da bi iz Trsta lahko potovali na Dunaj, ali pa iz Ljubljane v Milano.

Skupnost Alpe-Jadran ni edina v Evropi, zato pa je svojstvena po sestavi, saj sta v tej skupnosti Italija in Nemčija, članici pakta NATO in EGS, Avstrija je nevtralna, Jugoslavija pa neuvrščena. Pravkar dozoreva sklep, da v skupnost vključijo tudi dve obmejni madžarski županiji, tako da bo v tej skupnosti še predstavnik varšavske vojaške zveze in sveta za vzajemno gospodarsko pomoč. V podobno skupnost so

vključene tudi obmejne dežele Italije, Švice in Francije.

Nekateri menijo, da je ta skupnost nekakšen zametek nepričelnega zblíževanja srednjeevropskih dežel. Tovrsten strah je povsem neupravičen, kajti v skupnosti urejajo predvsem nešeta praktična vprašanja, ki naj ne poznajo državnih meja. Na primer, ali ni primerno sodelovanje, vzemimo ljubljanske univerze s tržaško, celovško, graško in videmsko? Ali ni prav, da se povezujejo zdravniki, kulturniki, športniki, pisatelji in drugi. Na primer, na Reki bodo prihodnje leto pripravili razstavo z naslovom Transadria 87. Na prireditvi bodo sodelovala severnojadranska pristanišča, Reka, Koper, Trst in Benetke. Gospodarstvu Bavarske, Avstrije, Madžarske in Češkoslovaške bodo predstavili svoje luške zmogljivosti. Skratka, gre za uspešno sodelovanje na vseh mogočih področjih, s čimer se ne samo Slovenija in Hrvaška, pač pa posredno vsa Jugoslavija odpira v svet in hkrati praktično dokazuje odprtost in pripravljenost na sodelovanje.

PROTEST BORCEV IZ ZADRA

Na seji predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Zadar so po peturni žolčni razpravi zavzeli stališča v zvezi s scenarijem film Življenje s stricem, posnetem po rokopisu Ivana Aralice.

Predsedstvo je na prejšnjih dveh sejah razpravljalo o informaciji predsedstva republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Hrvaške v zvezi s scenarijem in soglasno sprejelo stališče, da bo podprlo predsedstvo republiškega odbora v obsodbi obnašanja odgovornih komunistov v svetu Jadran-filma iz Zagreba zaradi njihove nekritičnosti in oportunitizma. Dopustili so, da je kaj takšnega sploh lahko prišlo na filmski spored.

Ne morejo razumeti, da je lahko Ivan Aralica ob vsem tem na seznamu za nagrado »Sklada Miroslava Krlež«, še posebno, ker je znano, kako so borci reagirali na podelite nagrade »Ivana Gorana Kovačiča« istemu avtorju. Borci so tudi obsodili strukture, s pomočjo katerih se je že tretjič ime Ivana Aralice prebilo v javnost.

Velike količine boksita

Na območju Pucute na obronkih planine Jablanik približno 25 kilometrov od Valjeva so našli velike količine boksita. Trenutno jih cenijo na približno 20 milijonov ton. To so ugotovili na podlagi dosedanjih raziskav geološkega zavoda Srbije in rudnika antimona v Zaječaru. Dosedanje vrtnice na 106 krajih so potrdile velika ležišča boksitne rude, v kateri je na posameznih sektorjih odstotek aluminija tudi do 50-odstoten.

Način mišljenja

Način delovanja je posledica načina mišljenja, ali — kar se Janezek nauči, to Janez zna!

To pravilo nadvrse drastično potrjuje zgodba o delovanju krajevne skupnosti Ivan Milutinović v beograjski občini Palilula.

Pred koncem oktobra so dobili predsedniki hišnih svetov te krajevne skupnosti vprašalnik z 28 vprašanji, sestavljen na temelju zakona o zaščiti pred požari in občinskega odloka o protipožarni zaščiti, kakor so to predstavili v krajevni skupnosti.

Nedolžen naslov vprašalnika zanikajo povsem neustrezna vprašanja: So v posloppju stanovanjci z izrezito sovražnim obnašanjem? Ali imajo vsi nosilci stanovanjskih pravic televizijski in radijski prejemnik? Ali ima kdo v stanovanju radijsko postajo, videokamero, videorekorder? So v posloppju radioamaterji? Ali ima kak stanovalec razmnoževalni, fotokopirni stroj ali kaj podobnega, njihova imena in številka stanovanja.

In tako naprej. Avtorji tega vprašalnika so bili očitno navdušeni nad svojim delom in so ga ponudili, v imenu medsebojnega sodelovanja, sosednji krajevni skupnosti Marijana Gregoran, kjer so se občani prestrašili tega in takega brskanja po zasebnosti in z ustavo zajamčenih svobodčinah.

Tukajšnji tisk je o tem pisal — najprej nasršeno, potem pa posmehljivo. Marinko Djaković, predsednik KS Ivan Milutinović, se vedno meni, da je vprašalnik povsem normalen in da so za preplah krivi časniki. On je po funkciji tudi predsednik komisije za ljudsko obrambo in družbeno samozščito. Pravi, da so naredili le tehnično napako, ker so v ta pravilnik vključili tudi vprašanja, ki se tičejo mladinske organizacije in socialnega varstva. Z evdencno lasnikov televizorjev in radijskih sprejemnikov naj bi zvedeli za življenjski standard občanov, lasniki radijskih sprejemnikov, videorekorderjev in podobnega zanimajo mladinsko organizacijo zaradi ustanavljanja radioamaterske in kinosekcije. Fotokopirni in razmnoževalni stroji zanimajo administracijo krajevne skupnosti, ki ni dovolj opremljena za razmnoževanje takšnih in podobnih vprašalnikov in drugega. Glede podatkov o sovražnikih med občani pa niso mislili na kaj več kot način in kulturo stanovanja.

In kaj je predsednik KS po poklicu? Inšpektor v mestnem komiteju za delo in socialno politiko! Drugače je inženir. Dejal je še, da s ponujanjem takšnega pristopa občanom sosednje krajevne skupnosti niso želeli, da bi ga razširili na vso občino, vse mesto, kaj šele na vso Srbijo in vso Jugoslavijo ali pa celo še dalje. Neodkrita pa je ostalo, kdo je idejni oče teh vprašanj in takega načina. Novinarji so zvedeli le to, da je osnova temu gradivo iz 1981. leta in da ga od tedaj naprej dopolnjujejo v skladu s potrebami krajevne skupnosti.

Uveljavljeni logiki sledi obveznost, da forumi krajevne skupnosti razpravljajo in odločajo o odgovorih na postavljena vprašanja. Predsednik obravnava krajevne skupnosti je potrdil tako potrebo, vendar ni odgovoril na vprašanje, kdaj se bo to zgodilo, češ da so zdaj očitno preobremenjeni z odgovarjanjem na vprašanja novinarjev.

Predsednik krajevne skupnosti, ki deluje kot inšpektor tudi proti občanom, — ti ga očitno niso izbrali po načelih najboljših možnih izbi- re, verjetno je bil edini kandidat — ima najboljšo mnenje o krajanjih, češ da dobro delajo in da nikdar ne postavljajo takšnih vprašanj kot novinarji. Najbrž imajo za to dovolj razlogov.

Da pa je predsednik neupogljiva osebnost, kažejo še nekatere ugotovitve novinarjev. Ena izmed njih je izražena v odgovoru omejenega predsednika: »Ne verjamem, da lahko kdo bolj ve, kdo je kakšen in kdo vse je lahko sovražnik, kot prav sosedje.« Druga zgovorna ugotovitev je iz naslednjega odgovora: »Toda, da se razumemo, mi nismo vsega prepustili predsednikom hišnih svetov! Mi imamo v vsakem objektu svojega poverjenika.«

Se pravi — ovaduha! In s tem je bilo zadoščeno fotoreporterjevi pripombi, da so predsedniki hišnih svetov diletanti v državni varnosti. V tej krajevni skupnosti torej ne delujejo samo amatersko.

Inšpektor je pač inšpektor, a vse skupaj diši po Sumljivi osebi Branislava Nušića, mar ne?!

Viktor Sirec

PISMO IZ BEOGRADA

v žarišču dogodkov

KDO SE TO VOZI PO CESTAH?

Vohuni in tajni agenti, ki jih lahko vidimo v filmih ali o njih bere- mo v literaturi nižjega razreda, so lepi, močni fantje all čudovita dekleta z visokim inteligenčnim kvocientom, poučeni v številne skrivnosti boril- nih veščin, psihologije in znanosti, so kot nekakšni nadljudje.

Toda to so le prividi piscev knjig in scenarijev, resnica je drugačna, romantike in vohun- stvu že dolgo ni več. Najbolj os- novna naloga vohunjenja je zbi- ranje najrazličnejših informacij, to nalogo pa lahko opravljajo tu- di povsem vsakdanji ljudje. In tako najdemo med vohuni znan- stvenike, turistične vodiče, šofer- je, delavce, uslužbence, skratka vse in vsakogar, ki je pripravljen za denar ali iz pripadnosti neki ideologiji zbirati in posredovati informacije. Tokrat si bomo ogledali posebno vrsto vohunov, in sicer vohune v tovornjakih, ki vozijo po cestah Evrope.

Ni treba iti prav na našo trpin- čevo Cesto bratstva in enotnosti, da bi se prepričali o tem, kako močan promet dandanašnji poto- ka po cestah. Težki tovornjaki z oznako TIR vozijo po vseh deže- lah Evrope, njihove poti pa so pogosto dolge po več tisoč kilo- metrov. S posebnim mednarod- nim dogovorom leta 1949 je 42 vzhodnoevropskih in zahodno- evropskih držav sklenilo, da la- hko tovornjaki potujejo od začete- do končne postaje brez običaj- nih carinskih pregledov na me- jah, ki jih na poti prečkajo. Seveda mora biti tovar carinsko zapečaten in carinsko odpečaten ter ocarinjen na končni postaji. Vmes pa naj ne bi bilo zatikanj in zavlačevanj.

Sporazum naj bi pospešil trgo- vino med evropskimi državami in olajšal promet. In to nalogo si- stem TIR uspešno izvaja. Vendar nekateri vojaški strokovnjaki vi- dijo v sistemu možnost za vohu- njenje in prevažanje tudi sumlji- vega blaga. Oznaka TIR namreč

praktično daje tovoru položaj di- plomske nedotakljivosti. V re- vijeri Reader's Digest je novinar Paul Martin zbral nekaj zanimi- vih podatkov o vohunjenju s to- vornjaki, zaščitenih z oznako TIR. Pozornost je seveda posve- til tovornjakom z oznako držav iz vzhodne Evrope in še posebej sovjetskim.

Po cestah Zahodne Nemčije, Skandinavije in tudi drugih za- hodnoevropskih držav je zadnja leta videti vse več vzhodnoevrop- skih tovornjakov. Njihovo po- slanstvo pa ni zgolj prevoz tova- ra. Kot šoferji in spremljevalci sedijo v kabinah izurjeni obveš- čevalci, oficirji in vozniki tan- kov. Med vojniško skrbno beležijo širino cest, topografijo, možne varnostne priprave, fotografirajo vojaške naprave in objekte, po- membne v morebitni vojni, nabi- rajo celo vrsto podatkov, ki la- hko koristijo vojaškimi strategom.

Kot dokaz takšnega vohunje- nja navajajo simulirane vojaške vaje Varšavskega pakta. Zahodni strokovnjaki so prestregli komu- nikacijske zveze Tretje sovjetske armade in silno presenečeni sle- dili simuliranemu napadu na del ozemlja Zahodne Nemčije.

»Znan jim je bil vsak kamen, vsak grm in vsaka stvar na našem ozemlju,« je izjavil natovski ana- litik.

Tako podrobnih podatkov ni mogoče razbrati iz zemljevidov niti dobiti s pomočjo sicer silno natančnih satelitskih posnetkov. Zbere jih lahko le človek, ki je na ozemlju bil. In tako so seveda nekoliko bolj podrobne začeli spremljati poti tovornjakov iz dr- žav Varšavskega pakta.

globus

NEW YORK — »Finančna kri- za je že zapustila globoke neugod- ne sledi v delovanju ZN. Še več, izrabili so jo za politični pritisk na države članice ter kot sredstvo za izsiljevanja, kar je v nasprotju s samo ureditvijo ZN in v naspro- tju z načeli, na katerih temeljijo ZN.« je izjavil jugoslovanski predstavnik Miodrag Cabrić, ko so na plenumu generalne skupščine razpravljali o finančni krizi svetovne organizacije.

DUNAJ — Med sedanjimi večtedenskimi boji v »vojni« za palestinska begunska taborišča v Libanonu je padlo 157 palestinskih beguncev. Podatke je obja- vila na Dunaju agencija ZN za pomoč palestinskim beguncem. Poročilo še pravi, da so bile 604 osebe ranjene. V teh številkah ni- so vrčunane žrtve, ki so padle v bojih za luko Tir na libanonskem jugu, kajti predstavniki agencije se ne morejo neovirano gibati v tem delu države. Poročilo pravi, da je od 30. septembra, ko so se začeli spopadi »Amala« in Pale- stincev, padlo tudi pet članov agencije, dva pa sta bila ranjena.

BONN — Obisk zahodnonem- škega zunanjega ministra Gense- herja v Sofiji naj bi bil usmerjen predvsem v izboljšanje odnosov med ZR Nemčijo in vzhodnoev- ropskimi državami. Do »nove le- dene dobe« v odnosih z Vzhodom, predvsem s Sovjetsko zvezo, je prišlo potem, ko je kancler Kohl »primerjal sovjetskega voditelja Gorbačova s Hitlerjevimi propa- gandistom Goebbelsom«. Poleg tega so znotraj zahodne vojaške politične zveze zahodnonemški konservativni politični vodilni nas- protniki daljnosežnih sporazumov Z Vzhodom o razorožitvi.

BRUSELJ — »Državni študen- tski odbor« Belgije je nAPO- vedal demonstracije v Bruslju iz protesta zaradi sklepa vlade, da bo povišala vpisnino na univer- ze, zmanjšala socialno pomoč študentom in bistveno zmanjša- nje fondov za raziskovanje uni- verz. Trdijo, da bo vlada omejila tudi število študentov, ki se lahko vpišejo na fakulteto.

globus

Strugo Save bodo poglobljali

Rečni brodarji se bodo manj bali sipin in plitvin v Savi, ker bodo strugo na kritičnih mestih bolje poglobljali in širili. Plovna pot po Savi je medrepubliškega pomena, zato morajo Hrvaška, BiH, ožje območje Srbije in Vojvodina z dogovorom urediti sistem plovbe in način financiranja regulacije rečne struge. Plovba bo tako manj odvisna od muhavi- nosti vodne gladine. Letošnja štirimesečna suša je tako »izpraznila« Savo, da tudi na polne prazne ladje komaj plovejo. Plovna pot po Savi od Beo- grada do Rugljice je dolga 625 kilometrov, intenzivno pa plovejo po njej na dolžini 583 kilometrov od glavnega mesta do Siska.

Zasebni zobozdravniki v Srbiji

Decembra naj bi navsezadnje zvedeli, kaj bodo z zasebno zo- bozdravniško prakso v Srbiji. Delegati republiške skupščine in skupščine republiške skupnosti za zdravstvo bodo enakopravno odločili o predlogu zakona o zdravstvenem varstvu. Poleg uvedbe zasebnih zobozdravni- kov naj bi z novim zakonom uvedli še dve novosti: volonter-

sko specializacijo mladih neza- poslenih zdravnikov ali dali de- lovni organizacijam možnost, da si zaposlijo svojega zdravni- ka.

Kot predlagajo, bi lahko za- sebno zobozdravstveno ordinaci- jo v svojem stanovanju ali naje- tih prostorih odprl vsak diplomir- ani stomatolog, ki bi popelje v občini dobil dovoljenje za delo. Seveda ne bi smel biti hkrati za- poslen tudi v družbenem sektoru. Zaposliti bo moral še medi- cinsko sestro in če bo hotel tudi protetika. Prostor za delo bodo morali biti opremljeni, kot je predpisano, zasebni zobozdrav- nik pa se bo lahko povezal z dru- gim zasebnimi zobozdravniki v nekakšno zadrugo.

IZTROŠENA OPREMA

Več kot 2.000 zaposlenih v tovarni papirja in celuloze Djuro Salaj v Krškem je v devetih mesecih letos pove- čalo proizvodnjo za 1,6 odstotka in konvertibilni izvoz za 9 odstotkov, če- prav se že dolga leta trudijo z iztroše- no strojno opremo. V tem času so to- rej izdelali vsega skupaj skoraj 225.000 ton izdelkov. Izvoz celuloze in papirja na konvertibilni trg so po- večali za 8,9 odstotka, hkrati pa zmanjšali uvoz za 7,5 odstotka.

Zaradi iztrošene strojne opreme so že spomladi izdelali program posodo- bitve v vrednosti štiri milijarde dinar-jev, doslej je opravili že več kot polo- vico del. S tem posodabljajo proiz- vodnjo, popravljajo infrastrukturo in nadomeščajo iztrošena osnovna sred- stva.

MURSKA SOBOTA — Pred kratkim se je začela občinska politična šola, ki jo obiskuje 12 komunistov iz soseske občine. Sprva so imeli na spisku 24 kandidatov, kar kaže na premalo odgovorno kadrovanje v osnovnih organizacijah ZK. Predavanja v občinski politični šoli, ki jo je ob sodelovanju medobčinskega študijskega središča pri politični šoli CK ZKS pripravil OK ZKS, potekajo ob ponedeljkih, sredo in petkih od 13. do 18. ure. V kratkem bodo organizirali še druge oblike idejnopolitičnega usposabljanja, predvsem dopisno šolo marksizma, toda ubadajo se s problemom premajhnega odziva kandidatov.

MURSKA SOBOTA — Člane ZK v soseski občini čaka do konca leta še nekaj nalog. 23. decembra bo seja OK ZKS, na kateri bodo strnili razprave z zborov komunistov v krajevnih skupnostih. Delovna skupina iz sozda ABC Pomurja pripravlja teze o razvoju kmetijske politike, druga skupina pa se pogloblja v problematiko usmerjenega izobraževanja, k čemur so pritegnili kadrovice iz ozdov ter sekretarja aktivov ZK študentov v Mariboru in Ljubljani. Nadaljujejo se tudi obiski sekretarjev OO ZK po skupinah sorodnih dejavnosti na OK ZKS, vodstvo občinske partijske organizacije pa je prejšnji teden obiskalo Pomurski tisk. Nato so na vrsti Agroservis, Mura in Sobota.

LENDAVA — Na letni konferenci osnovne organizacije sindikata osnovne šole Drago Lugarič so kritično ocenili delovanje delegatskega sistema. Menili so, da so delegati še vedno slabo obveščeni, predvsem pa premalo povezani z organi samoupravljanja. Tudi skupščinski materiali so preobsežni in premalo konkretni. Na konferenci so razpravljali tudi o materialnem položaju izobraževanja ter varčevanju.

MURSKA SOBOTA — Na seji izvršnega šveta so sprejeli začasno bilanco sredstev sisov družbenih dejavnosti s prispevnimi stopnjami za leto 1987. Ta je izračunana na osnovi dovoljene porabe v zadnjem četrtletju letos. Ponovna ocena rasti sredstev za osebne dohodke v gospodarstvu pa kaže, da so se v letu 1986 le-ti povečali za 120 odstotkov, bruto OD na zaposlenega pa za 118 odstotkov. Na seji pa so podprli tudi pobudo za imenovanje iniciativnega odbora za ustanovitev sisa za pospeševanje proizvodnje hrane in osnovno preskrbo v soseski občini, ki naj bi jo ustanovili do 30. marca 1987. Imenovali so tudi odbor za pripravo predloga nove organiziranosti sisa za ceste in komunalno dejavnost.

POMURJE — V vseh štirih pomurskih občinah potekajo te dni razprave o nalogah zveze komunistov v nadaljnjem razvoju vzgoje in izobraževanja (o tezah, ki jih je pripravila delovna skupina pri predsedstvu CK ZKS) in o poročilu o preobrazbi vzgoje in izobraževanja, ki ga je pripravila delovna skupina pri izvršnem svetu skupščine SR Slovenije. Kaže, da smo se v Pomurju na te razprave dobro pripravili in da bo sprejetih več konkretnih pripomb, predlogov in pobud.

LENDAVA — Na 17. seji lendarvskega izvršnega sveta, ki je bila v petek, so se najdlje pomudili ob občinski resoluciji za prihodnje leto. Potekel je namreč čas, v katerem je bilo mogoče dati na osnutke resolucije pripombe oziroma dopolnitve. Teh se je nabralo kar precej in večino so jih upoštevali v predlogu resolucije, ki ga bo skupščina občine sprejela na bližnjem zasedanju. Sestavljenci občinskega razvojnega dokumenta za prihodnje leto so bili kar najbolj realni in v resoluciji niso zapisovali (vsaj namerno ne) ničesar takega, kar ne bo uresničeno v novem letu, čeprav je tudi res, da so nekatera predvidevanja dokaj optimistična, na primer predvidena rast industrijske proizvodnje za 3,3 odstotka.

Izvršni svet pa je v petek razpravljal še o predlogih več občinskih odlokov, sprejel pa je tudi obširen program dela za letošnje leto.

LENDAVA — Svet za spremljanje in preučevanje izobraževanja, znanosti in kulture pri občinskem sindikalnem svetu v Lendavi je v petek pretresal republiško poročilo o preobrazbi vzgoje in izobraževanja. Pregledali so tudi uresničevanje ugotovitev, stališč in sklepov zborov skupščine občine Lendava. Podobno kot pred časom v občinski skupščini, ki je razpravljala o tem gradivu, so tudi na seji ugotovili, da nas v vzgoji in izobraževanju čaka še veliko nalog.

LENDAVA — V tork je bila v Lendavi programska seja občinske konference SZDL. Na njej so temeljito pretresli delo v enoletnem obdobju in sprejeli programske usmeritve za prihodnje leto. Posebej so poudarili naloge, ki naj prispevajo k boljšemu gospodarjenju. Več o delu in načrtih lendarvske frontne organizacije pa v prihodnji številki!

do tedna

PROGRAMSKO-VOLILNE SEJE SOCIALISTIČNE ZVEZE IN KOMUNISTOV V GORNJI RADGONI

IZVOLILI NOVA VODSTVA

Minuli teden so v radgonski občini opravili kar dvoje pomembnih volitev. V tork, 9. decembra, so s tajnim glasovanjem izvolili novo vodstvo občinskega komiteja Zveze komunistov, 11. decembra pa s javnim glasovanjem nove člane predsedstva in podpredsednika občinske konference Socialistične zveze.

Očitek, da se je komunistična organizacija zadnje čase preveč ukvarjala sama s sabo in pri tem pozabila na vsebino, na resnične probleme, ki obkrožajo komuniste, je upravičen le do neke mere. Kajti če bi se vsak komunist za vedel svojih nalog, ki jih ima kot član ZK, v radgonski občini prav gotovo ne bi bilo takšnih razhajanj ne le med družbenopolitičnimi organizacijami, temveč tudi med samimi komunisti (kar je bilo najbolj vidno na sami seji).

Kadrovska prenova naj bi pomenila hkrati tudi vsebinsko prenovo, saj bodo le tako oživili delo osnovnih organizacij. Od njihovega dela pa je med drugim tudi odvisno, če bodo prihodnje volitve potekale brez zapletov. Letošnje sicer v primerjavi s prejšnjimi niso nobena izjema, saj se v radgonski občini zmeraj kaj zaplete, ali kot je dejal eden izmed članov komiteja: potrebno je samo vreči kost, pa jo takoj vsi gladajo. Občinski komite je bil vse od spomladi brez izvršnega sekretarja, tokrat so izbirali kar med dvema. To funkcijo bo po ključno opravljal Tone Pevec, iz Avtoradgona pa bo s 1. januarjem odšel tudi Branko Kurbus (dosedanji predsednik OK ZK), novi predsednik pa je neprofesionalno Edo Metličar.

Se bolj živahno je bilo na programsko-volilni seji Socialistične zveze v četrtek, 11. decembra. Razprava o poročilu o minulem delu občinske konference SZDL

ter o programskih usmeritvah je bila pestra, med njimi je bilo tudi nekaj zanimivih predlogov. Največji del poročila govori o pripravah na volitve in poteku le-teh, kar je bila najpomembnejša naloga Socialistične zveze v minulih dveh letih. Programske usmeritve so v grobem naslednje: razvijanje in dogovarjanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja (v prvi vrsti usposabljanju delegatov), uresničevanje nalog gospodarske stabilizacije, samozaščitno ravnanje, varstvo narave in požarna varnost, priprave na Festival bratstva in enotnosti in prihod Vlaka bratstva in enotnosti, analizo delovanja družbenih organizacij in društev, so izvolili Miho Straha, gozdarskega tehnika z Noričkega vrha. Novoizvoljena člana sta še Anica Lebar, predmetna učiteljica iz Spodnjega Konjščana, ter Rudi Babošek, diplomirani ekonomist tehnične smeri iz Rade-nec

Bernarda Peček

Prednovoletna akcija: zakaj dobi Janez več od Frančka?

Ali niso vsi otroci upravičeni do enakega?

Bliža se novoletni čas, ki ga z največjim upanjem in pričakovanjem čakajo najmlajši. Zveze prijateljev mladine skušajo že več let načrtno organizirati enaka obdarovanja za vse malčke, da se že v teh mladih letih ne bi srečevali s socialno neenakostjo, v kateri prevladuje načelo, da je pomembno, kje je mati ali oče zaposlen, tam bo paket, večji ali manjši. Že vrsto let Zveza prijateljev mladine pošilja

samoupravni sporazum o zbiranju denarja za obdarovanje mladine. Kljub temu, da ponekod že uveljavljajo načelo, da samoupravni sporazum podpisujejo vsi in da posamezne organizacije ne obdarujejo otrok svojih delavk in delavcev, pa se še vendarle pojavljajo neenakosti.

Zato smo se malce sprehodili po Pomurju in ugotovili:

—GORNJA RADGONA

Jelkovanje naj bo za vse enako prijetno doživetje

Kakor smo izvedeli, so Radgončani že navezali stik z dedkom Mrazom, ki bo njihove malčke in šolarje v nižjih razredih razveseljeval v zadnjih dneh decembra. Zadnji teden bo namreč vsak večer (najverjetneje v osnovni šoli Jože Kerencič) dedek Mraz s spremljevalci obiskal zbrane otroke in jim podaril lutkovno ali gledališko predstavo.

Tako kot že vrsto let nazaj je tudi tokrat celotno organizacijo prevzelo Društvo prijateljev mladine Gornja Radgona. Tako bodo od 22. decembra v vseh vrtcih, osnovnih šolah in krajevnih skupnostih obdarovanja otrok ob novem letu. Vsi otroci od 2. leta starosti pa do konca četrtega razreda bodo prejeli enaka darila, pozdravil jih bo dedek Mraz, jim povedal kratko pravljico, ogledali pa si bodo lahko lutkovno predstavo. V radgonski občini je takih otrok okrog 3080, zato bodo darila bolj skromna. Pri

zbiranju denarja jim je veliko pomagala občinski sindikalni svet, ki je sodeloval pri zbiranju denarja delovnih organizacij, zasebnikov in kmetov. Vsak zaposlen je prispeval za obdarovanje otrok 300, darila pa bodo vredna 600 dinarjev.

Društva prijateljev mladine (največ zaslug gre predsednici Lojzki Potočnik) si je dolga leta prizadevalo in tudi doseglo, da v delovnih organizacijah nimajo več posebnih obdaritev otrok.

Dogajalo se je namreč, da so nekateri otroci dobili tudi po tri darila, drugi pa nobenega. Lojzka Potočnik je še dejala: »Otroke moramo navaditi na skromnost. Paketi res ne bodo tako bogati, kot bi si nekateri želeli, vendar pa je pomembnejše, da jih dedek Mraz obišče, da pri tem nekaj lepega doživijo, vidijo lepo lutkovno predstavo, slišijo lepe besede in drugo.«

—MURSKA SOBOTA

K obdaritvi malčkov se bolj odzivajo delovne organizacije

Za obdaritev predšolskih otrok pred novoletnimi prazniki so letos še posebej dobro poskrbeli v soseski občini. To je precejšnija za-sluga Zveze prijateljev mladine, ki je v sodelovanju s koordinacijskim odborom, v katerem so predstavniki delovnih organizacij, občinskega sindikalnega sveta in društev, pripravila zares pester program prireditve za malčke. Prav tako je treba omeniti nekatere delovne organizacije, kot so Potrošnik, Sobota in Blisk, ki bodo poskrbele za lepšo podobo Murske Sobote in v mestnem parku, zlasti okrog spomenika zmage, z okrasitvami in postavitvijo raznobarnih žarnic prispevale k čim vedrejšemu novoletnemu razpoloženju.

Sicer pa je večina delovnih organizacij iz soseske občine podpisala samoupravni sporazum o zbiranju denarja za obdaritev približno 4600 predšolskih otrok od drugega do sedmega leta starosti. Ta prispevek znaša 270 dinarjev na zaposlenega delavca. To omogoča, da bodo dobili vsi otroci praktična darila, pri čemer bodo dveletnim malčkom izročili lično izdelane slikanice, skodelice in avtomobilčke, večji pa bodo dobili domino s prometnimi znaki in živalmi. Seveda bo Zveza prijateljev mladine povsod poskrbela za ustrezen kulturni program, medtem ko je v delovnih organizacijah letos čutili večjo pripravljenost za obdaritev otrok.

Že od 20. decembra dalje se bodo v soseski občini vrstile razne kulturne prireditve, predvsem pa ure pravljic in risani filmi. Dedek Mraz pa bo od 27. do 29. decembra ob 16.30 vsakokrat prispel do gradu v Murski Soboti, kjer bo pravlcati živžav malčkov in obdaritev. Obeta se torej resnično zabavni program za vse mlade in malo starejše, ki pa morajo pokazati tudi več kulturnega odnosa kot prejšnja leta, ko so marsikje potrgali žice in razbili žarnice. Naj bo prednovoletni vrvež vsem v prijetnem spominu!

—LJUTOMER

ŠE NAJVEČ NESPOŠTOVANJA

Zveza prijateljev mladine je že pred časom poslala delovnim organizacijam samoupravni sporazum o zbiranju denarja za obdaritev otrok. 17. novembra so s posebnim dopisom te organizacije združenega dela ponovno opozorili, naj vendarle odgovorijo,

Anton Slavič (DO Ljutomerčan): Samoupravnega sporazuma o zbiranju denarja za novoletno obdaritev otrok še nismo podpisali, ker ne vemo, koliko denarja bomo imeli na voljo oz. koliko denarja nam bo ostalo. Položaj v naši delovni organizaciji je relativno težak. O nakazilu pa bomo na posebnem sestanku sklepali še ta teden.

ali ga sprejemajo ali ne. Do 15. decembra so na občinski svet ZSS v Ljutomeru odgovorili takole: 14 osnovnih organizacij ZSS ga je sprejelo, 3 ne, 41 osnovnih organizacij pa odgovora še ni poslalo. Po tem sporazumu naj bi v ozdih zbirali 0,5 odstotka od enega povprečnega osebnega dohodka (republiško povprečje) v minulem letu. Ta denar, ki bi se zbral, naj bi razdelili vrtcem in osnovnim šolam, ki bi pripravili in nakupili darila za najmlajše. Po prvih ocenah bo darilni paketek vreden le 500 dinarjev ali pa morda kakšen dinar več, odvisno od tega, koliko ozdov bo denar še nakazalo.

Praznovanja dedka Mraza pa bodo takale: v vrtcih v občini Ljutomer bodo v glavnem okoli

26. decembra, v osnovnih šolah pa 30. decembra.

Društvo prijateljev mladine Ljutomer bo 29. decembra pripravilo prihod dedka Mraza na ljutomersko tržnico. Program se bo začel ob 14. uri, v njem pa bodo poleg dedka Mraza sodelovali še učenci osnovnih šol in srednje šole družboslovne usmeritve.

A tudi letošnje jelkovanje ne bo za vse otroke občine Ljutomer enako. Nekateri bodo namreč dobili več. Med ozdi, ki niso podpisali samoupravnega sporazuma, sta tudi DO Ljutomerčan in Imgrad. V Imgradu bodo za otroke svojih delavcev pripravili posebno prireditev z risankami in kulturnim programom. Tako bo tudi v Murinem tozdu Oblačila, kjer so se delav-

Vlado Ferenc (Mura, tozdo Oblačila): v našem tozdu bomo imeli posebno obdaritev za otroke naših delavk. To so si organizirale zaposlene same in same prispevajo tudi denar. Mi pa jim damo samo prostor in kulturni program. Menim, da enkrat na leto lahko sodelavka pokaže kolegici svojega otroka in to izkoristi tudi za obdaritev.

ke same organizirale in zbrale denar za novoletno obdaritev. Kljub temu da v Ljutomerčanu niso podpisali samoupravnega sporazuma, ne bodo pripravili posebne prireditve za otroke svojih zaposlenih. Sicer pa si nekaj izjav o razlogih lahko preberete.

—LENDAVA

PRIČAKOVANJE DEDKA MRAZA

Tak kot naslov tegale prispevka, je tudi naslov igrice Vinka Lesjaka, ki si jo bodo malčki v vrtcih in šolah lendarvske občine lahko ogledali 24. in 25. in 26. decembra. Z njo se bodo predstavili ljubiteljski gledališke skupine v Lendavi, za dopolnitev prednovoletnega vzdušja pa bodo poskrbeli tudi lutkarji iz Maribora z igrico Kako je zmaj požrl mamo.

Vzgojiteljice v vrtcih so pripravile Novoletno zgodbo, za madžarsko govoreče otroke bodo zanimive predstave Snetak Toni. Novoletna izštevanka ter Dogodivščine male miške, šolarji pa bodo imeli posebne filmske projekcije v šolah. Seveda ne bo manjkalo tudi risank, ki jih bodo predvajali v Delavski univerzi. Pri društvu prijateljev mladine so poskrbeli, da bodo pred iztekom stariga v novo leto obdarovani prav vsi otroci med drugim in sedmim letom.

Sredstva za novoletna darila so izločili (po samoupravnem sporazumu) iz sklada skupne porabe v višini 0,5 odstotka od povprečnega slovenskega osebnega dohodka na zaposlenega v preteklem letu. Vsebinska darilnih paketov je enotna: enoročna lutka in ščetka za zobe, s katero si bodo lahko malčki počistili z zob sladkor. Sladkarji bo sicer (kot nam je zatrjela Marija Feher) letos manj, zato pa je toliko več vreden poudarek usni higieni in vzgoji mladih že od malih nog. Novoletno darilo je vredno 1000 dinarjev in enotno za vso občino, tako da za razlik, ki su svojčas burile duhove, ne bo. Je pa tudi prav, da je tako, saj navsezadnje otroci ne vedo, ali njihovi starši združujejo delo v delovni organizaciji, ki posluje z rdečimi ali neobarvanimi številkami, in ali so bili rojeni staršem v razvitih ali nerazvitih občinah.

Ugotovitev (ki niti ni potrebna)

Kot ste lahko prebrali, so v nekaterih občinah uspeli z akcijo, da vsi otroci dobijo enako, v nekaterih pa vztrajajo pri svojem. Ali je to prav ali ne? Če povzamemo besede Lojzke Potočnik iz Gornje Radgone, da moramo otroke navaditi na skromnost, potem seveda ni prav, kajti čeprav bi delavke vsaj enkrat na leto rade pripravile svojim najmlajšim srečanje v delovni organizaciji (Mura v Ljutomeru) in bi si malčke tudi predstavile in čeprav so v nekaterih ozdih zaposleni tudi iz drugih republik, si ne smemo že pri mladem človeku, ki se šele oblikuje, ko je njegova zavest še dovzetna in občutljiva na vse napravnosti, ki ga bodo oblikovale v človeka, stebra naše bodoče družbe, dovoliti, da spozna vso grenkobo socialne neenakosti.

Sicer pa so na praznovanja dedka Mraza dobro pripravljene v vseh občinah. Vse druge besede so odveč.

Pripravili: Bernarda Peček Milan Jerše Dušan Loparnik Brigita Bavčar

OBLETNICA, KI NE SME V POZABO

Pred petinšestdesetimi leti je bil rojen in pred petinštiridesetimi leti ustreljen kot talec junak socialistične revolucije in organizator vstaje proti okupatorju v Prekiji Stefan KUJAR — Bojan.

Stefan kuhar se je rodil 13. novembra 1921 v vasi Markišavci — danes krajevna skupnost Puconci, v občini Murska Sobota. Bil je sin kmečkih staršev. Osnovno šolo je obiskoval v Puconcih, gimnazijo pa Ptuj in v Murski Soboti, nato je študiral pravo v Ljubljani. Tam je postal član SKOJ in v letu 1940 član KPS.

Stefan je bil bister in nadarjen dijak — izreden organizator mladih in zelo priljubljen med študenti v Ljubljani, kot tudi doma med vrstniki. Čeprav sam ni izkusil težav in gorja brezpravnega delavca in ne malokmečke revščine, je realno ocenjeval družbena nasprotja. Že kot petnajstletni dijak se je opredelil za napredne marksistične ideje, še posebej kot agitator naprednega mladinskega tiska.

Okupacija Jugoslavije ga je zatekla v Ljubljani, a se je že v maju 1941 vrnil v rodno Prekmurje.

Tukaj je skupaj s Stefanom Kovacem — Markom načrtoval prve akcije proti okupatorju.

Bil je član KP in zadolžen za povezavo med organizacijo KP v Prekmurju in oblastnim odborom KPS za Štajersko v Mariboru.

Med tem se je usposabljal v ilegalnem delu, v vodenju organiziranega odpora proti okupatorju. Že junija 1941 je postal sekretar rajonskega komiteja KPS v Gornji Radgoni, ker je veljal takrat za enega najbolj požrtvovalnih aktivistov v organizaciji KP za Prekmurje.

V poletnih mesecih leta 1941 se je začelo na območju Slovenskih goric in Prekije zaznavno delovanje proti nemškemu okupatorju.

Pobudnik tega delovanja je bil pokrajinski komite KPS za Štajersko in njegov sekretar Slavko Šlander ter člana tega komiteja Blaž Rock — Biba in Rado Iršič-Grega. Ustanovljen je bil okrožni komite KP za ljutomersko-radgonsko okrožje, za njegovega sekretarja pa postavljen Stefan Kuhar-Bojan. Sekretar OF v tem okrožju pa je postal Jože Kerencič — profesor.

Narodno osvobodilno gibanje je v Prekiji v tistih poletnih in jesen-

skih mesecih leta 1941 doseglo zelo velik razmah.

Ustanovljali so se odbori OF, odbori ljudske pomoči, organizacije SKOJ in KPS v ljutomersko-radgonskem okrožju. Zbirale akcije so zavzele nesluhen uspeh, predvsem pri zbiranju sredstev ljudske pomoči. Zbirali smo tudi orožje in municijo, ki je ostala po razpadu nekdanje jugoslovanske vojske, opravljali številne sabotažne akcije in na razne druge načine — predvsem pa z agitacijo in propagando — dali vedeti okupatorju in domačin izdajalcem, da nismo kapiitulirali. Še posebno zaznavna aktivnost proti okupatorju se je začela po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941. Nekateri aktivisti so odšli v ilegalo in povečali akcije odpora.

To je vznemirilo okupatorja, ki je vedno bolj čutil, da se snuje odpor. Zato je ponekod skušal med organizatorje odporiškega gibanja vrniti gestapovske agente, kar se mu je najprej posrečilo v Ljutomeru.

Vse naše akcije je zelo dobro in organizirano vodil okrožni komite KPS in okrožni odbor OF za ljutomersko-radgonsko okrožje.

Stefan Kuhar-Bojan in Jože Kerencič profesor, sta bila odlična organizatorja in sposobna voditelja.

V valu nemških aretacij na celotnem območju Štajerske je roka izdajalca pokazala tudi na Bojana, ko se je iz Celja vračal čez Maribor. Tu so ga Nemci aretirali in 15. novembra 1941 v mariborskih sodnih zaporih ustrelili kot talca. Ustreljene talce so prevažali s kamioni v graški krematorij in jih upepelili. Žaro s pepelom pokojnega Bojana smo po osvoboditvi prenesli v družinski grob na pokopališče v Puconcih.

Jože Kerencič — profesor je bil tudi izdan in aretiran v Pesnici 19. novembra in že 25. decembra 1941 tudi ustreljen kot talec v Mariboru. Tako sta bila med številnimi ustreljenimi talci tudi prva voditelja odpora proti okupatorju v naši Prekiji.

Prav zato je potrebno, da obudimo spomin na tiste težke dni, ki so zapisani s krvavimi črkami v naši zgodovini, še posebej na njih, ki so dali svoja mlada življenja za nas in za naš danes in jutri.

Franjo ŠONAJA

Ob njegov 75-letnici sredi oktobra »so Košmrljevo delo razdelili v več obdobjih. Toliko vrednih postaj v življenju se skriva v njih, da jih je težko zajeti drugače kot v telegrafskem slogu: učitelj, študent in udeleženec delavskega gibanja, sojen in zaprt, aktivist OF, zaprt v koncentracijskem taborišču, komisar partizanskega bataljona, brigade, vojnega območja, komisar italijanskega Tržiča in poveljnika Kopra, diplomat v Albaniji, radijski novinar v Beogradu, v Ljubljani, dopisnik v Beogradu in v Trstu, pa spet urednik na radiu in na televiziji, publicist, predavatelj neštivilnim občinstvom delavskih univerz, mladinskih seminarjev, aktivist...«

VZROKI ZA »POZABO« ŠTAJERSKIH SLOVENCEV SO RAZLIČNI

Za odgovore na anketo o vlogi in položaju Slovencev na avstrijskem Štajerskem v okrajih oz. občinah Radgona, Lipnica in Deutschlandsberg smo zaprosili tudi Draga Košmrlja, ki ga vsi dobro poznamo. V pismu je najprej namesto uvoda dodal nekaj splošnih pripomb. »Menim, da je vse pohvale vredna pobuda Pomurskega vestnika, da se loti vse prej kot enostavnega vprašanja Slovencev na avstrijskem Štajerskem. To tem bolj, ker smo v sami Sloveniji ta sicer maloštevilni del Slovencev v zamejstvu skoraj povsem zapustili, saj razen peščice ljudi, ki se podrobno ukvarjajo z zamejskimi Slovenci — in seveda prebivalcev sosednjih krajev na naši strani — slovenska javnost sploh ne ve, da obstajajo kakšni štajerski Slovenci v Avstriji. Upravičena je tudi sodba, da je v zadnjih letih, ali boljše rečeno, kaj kmalu po podpisu avstrijske državne pogodbe uradna Slovenija zelo poredko, vsekakor pa ne permanentno, postavljala v stikih z uradno Avstrijo vprašanje tega dela Slovencev. Tega torej nismo počeli, četudi so štajerski Slovenci zajeti v našem sedmem členu avstrijske državne pogodbe.

Vzroki za našo »pozabo« štajerskih Slovencev so različni.

Znani so, da je sama manjšinska politika Jugoslavije (in s tem delno tudi Slovenije) šla skozi več obdobjih, preden je vprašanje naše narodnostne skupnosti onkraj meja stopilo v ospredje naše zavesti in s tem tudi naših odnosov do slovenskega življa onstran meje. Vse do nedavna smo mislili, da je prizadevanje Slovenije za naš življenj zunaj meja deležen splošnega razumevanja in brezrezervne podpore pri vseh slojih in skupinah drugih narodov Jugoslavije. Toda nerazumevanje in celo zavračanje naše politike skupnega kulturnega prostora v raznih okoljih po Jugoslaviji in še posebej zloglasni komentar v zagrebškem Vjesniku, ki je uperjen proti temeljnim pravicam slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, kaže, da podpora našim manjšinam nima tako splošne in vsestranske zaslombe kot smo morda mislili doslej. Naš boj za pravice Slovencev v Avstriji se je v vseh letih po vojni nujno osredotočal na koroške Slovence, štajerski pa so bili vse bolj potiskani na rob naše pozornosti. Znani mi je, da so razne slovenske delegacije ali posamezniki ob raznih srečanjih z avstrijskimi uradniki in drugimi krogi omenjali tudi te naše rojake. Z avstrijske strani je vedno prišel kategoričen odgovor, da tam ni Slovencev in je bil tako vsak poskus dialoga onemogočen. (podčrtan B. Z.) Posledica tega je bila, da sta se kon-

kretna pozornost in zanimanje, kot tudi podpora uradne Slovenije in seveda Jugoslavije ter javnosti sploh, osredotočali zgolj na koroške Slovence.

Menim, da nam mora biti sleherni Slovenec pri srcu, naj živi kjerkoli — bodisi kot pripadnik manjšine bodisi kot izseljenec, zdomec in podobno — in moramo se zanimati za usodo naših ljudi v svetu, zlasti še v zamejstvu. Kar zadeva štajerske Slovence se mi zdi — glede na razmere, v kakršnih se

borijo koroški Slovenci za svoje pravice — da bi bilo brez stvarnih možnosti postavljati podobne zahteve z naše strani, ker jih že doslej skorajda nismo. Prav zato je naša osnovna naloga zagotoviti stalno in neprerivano zanimanje za ta del Slovencev, predvsem s strani strokovnih, prosvetnih, kulturnih in drugih ustanov in posameznikov v Sloveniji. Nujno bi bila potrebna sistematična oblika sodelovanja, obiskov, stikov in podobno. Kar zadeva oblike sodelovanja, bi kazalo uporabiti nekatere doslej že preizkušene metode sodelovanja s koroškimi Slovenci (obiski, morda pevski nastopi, povezovanje omejenih organizacij s posamezniki onkraj meje in tako naprej). Če po eni strani ugotavljamo, da uradna Avstrija ne prizna obstoja Slovencev na Štajerskem in da jih je

premalo, da bi se mogli sami bolj odločno postaviti na noge, se mi hkrati dozdeva, da je v tem delu Avstrije nekoliko drugačno, ugodnejše ozračje: ni Heimatdiensta, večja tolerantnost do Slovencev iz Slovenije, celo v Gradcu vabijo slovenski napisi k nakupom in podobno.

BISTVENI DOKAZI ZA ŽIVO SLOVENSTVO

Tako nam je odgovoril Draga Košmrlj. »Najbolj važen dokaz za živo slovenstvo tega ozemlja pa je dejstvo, da je štajerska obmejna pokrajina kljub najhujšemu pritisku nacifašističnega režima v drugi svetovni vojni sodelovala z vsem matičnim slovenskim narodom v oboroženem odporu proti nacifašističnemu režimu. Prebivalstvo se je spontano vključilo v narodnoosvobodilno gibanje in sodelovalo v partizanski aktivnosti. Slovenski partizanski Lackov odred je leta 1944 obvladal ves greben Kobanskega in Golico, vojaško kontroliral vso ozemlje med Dravo in Čakovo, Labotsko dolino ter železnico Spilje—Maribor. Dolini Čakave in Pesnice z Ivnikom, Osekom, Arvežem, Lučanami, Gornjo Kungoto sta postali ozemlje, ki so ga nacifašisti le s težavo branili in v katerem je Lackov odred zlasti zadnje leto druge svetovne vojne nastopal ofenzivno. Rušenja železniške proge Spilje—Maribor so ovirala promet, aktivistična povezanost Lackovega odreda s prebivalstvom pa je slabila vsestransko nemško organizacijo in v aprilu 1945 tudi zaledje fronte v sektorju Radgona. In če se čakovska dolina v preteklosti zaradi posebnih političnih in gospodarskih razmer narodnostno ni mogla uveljaviti kot sestavni del slovenskega narodnega organizma, je to storila v letih 1944—45 kot

ozemlje partizanske aktivnosti,« beremo v eni najtemeljnejših razprav o štajerskih Slovencih, ki jo je avtor dr. Julij Felaher objavil v Gospodarskem koledarju za leto 1958.

V posebni tabeli navaja številna ledinska imena in priimke prebivalstva na strnjemem, s Slovenci oz. dvojezičnim prebivalstvom poseljenem obmejnem ozemlju. Našteli bomo le nekatera. V okoljskih vaseh avstrijske Radgone so med imeni njuj, travnikov, pašnikov in gozdov tudi Boroš, Čreta, Doliči, Gorenjak, Jablanec, Kračine, Lenuši, Na tratah, Ogoni, Osredek, Perko, Protince, Tra-te, Travniki, Žlote. Med slovenskimi priimki so Adamci, Bagari, Benko, Borovnjak, Cipot, Čontala, Drvarič, Fašalek, Fišsar, Gaber, Horvat, Javšovec, Kaučič, Kos, Kovač, Kuzma, Lukovnjak, Novak, Perš, Pertoci, Pintarič, Ružič, Senekovič, Šiftar, Ščančar, Titan, Trojinko, Veberič, Vljaj, Zamuda, Žilavec, Žitek, Žizek. V mestu Radgona je prav tako največ slovenskih priimkov: od Adaniča, Fekonje, Kozarja in Majca do Mihaliča, Obala, Potočnika, Vogrničiča in Žilavca. Kaj pa sosedska Lučane? Najprej slovenski priimki v občini Gradišče: Andrič, Cicek, Čepe, Gačnek, Gradišnik, Lešnik, Medved, Miška, Meletin, Pavlič, Seratič, Skočnik, Tomašek. V občini Klanci: Čepe, Feljč, Kranjc, Možic, Narat, Radič, Ratkovič, Mahorko, Pavlič, Pušnik, Reš, Telčar, Zavcer. V občini Lučane: Andrič, Bandur, Bračko, Dobaj, Ferk, Heričko, Jarc, Nekrep, Lilek, Fagič, Plaš, Pinič, Plošnik, Repolusk, Reš, Robnik, Skočnik, Stusej, Zupanek, Zavcer. V občini Slatinski dol: Berta, Elšnik, Ferk, Gribernik, Jamnik, Trunk, Vičar. Na območju pobočja Sobote so v občinah

Blake in Radvanje naslednji slovenski priimki: Hojnik, Dobnik, Kolč, Lap, Lipelj, Primož, Primož, Prapertnik, Praznik, Pečnik, Rahnik, Ribič, Rojak, Vresnik. V občini Sobota: Golob, po domače Čuhnik, Kriberneg (Hribernik), po domače Bakovnik, Golob, po domače Vrhovnik, Golob, po domače Klement, Bogatec, Maričnik, Medved, Pečovnik, Pušnik, Rovnik, Rožič, po domače Skutnik, Vehtič, Vohera.

Sicer pa bomo v naslednjem, torej 18. nadaljevanju objavili pogovor z domačinom iz Radgonskega kota, ki že od leta 1943 piše dnevnik in dobro pozna tako rekoč sleherno domačijo v okoljskih vaseh. Tokrat nam samo še dodamo ugotovitve o dokumentu, ki ga je naša severna sosedica pred desetletjem predložila enemu od organov OZN. V njem je trditelj, da veljajo za prizadeto štajersko obmejno območje zaščiteni manjšinska določila senžermenske mirovne pogodbe, torej tista določila, ki jih Avstrija nikoli ni uresničila in so bila znatno razširjena s 7. členom državne pogodbe. V enem zadnjih tovrstnih dokumentov — gre za publikacijo urada avstrijskega kanclerja Die rechtliche Stellung der Volksgruppen in Österreich, Wien 1977 — je trditelj, da na podlagi »statističnih podatkov« (uradnih podatkov avstrijskih ljudskih štetij) že v času priprav za podpis državne pogodbe ni bilo več »slovenske manjšine v označeni velikosti«, ki bi po avstrijski interpretaciji določila, kaj je mešano ozemlje in kaj ni, in po kateri naj bi bilo pač Avstriji prepuščeno, da sama odloča, ali naj uveljavi določila 7. člena državne pogodbe in kako naj jih izpolnjuje.

(se nadaljuje) Branko ŽUNEC

Z obiska pri slovenskih družinah na Švedskem

TU JE NAŠ DOM, DOMOVINA PA JE DALEČ

V besedi boste tokrat spoznali še dve družini, ki sem ju spoznala v Malmöju. S fotografije žal samo eno, ker so moje skromne fotografske sposobnosti pri eni docela odpovedale. Upam, da mi bodo prijatelj Hozjanovi to oprostili, napako pa bom skušala popraviti, ko se spomladi oziroma poleti spet srečamo — takrat v domovini. V zadnjem iz serije zapisov bomo torej najprej na obisku pri Hozjanovih z Hotize, spoznali pa boste še Šnurereve iz Korovec. Na Švedsko so prišli v dveh različnih časovnih obdobjih, iz drugačnih potreb, pa se v njunih življenjskih zgodbah marsikaj ponavlja...

V PREKMURJU BI RAD DOŽIVEL POMLAD

Hozjanova Anika in Martin sta na tujem skoraj trideset let. Leta 1958 je bilo treba s trebuhom za kruhom. Začetek je bil težak kot pri vsakem, ki s kovčkom v roki pride v neznan svet. Ustali so se, nastala je štiričlanska družina, ki se je navadila na vse novo. Ostal pa je domač jezik, ostala je vez z domovino in izbrisati niso mogli velikega domotožja. — Za stalno bi se težko vrnili. Jaz sem sicer že invalidsko upokojena, mož bo verjetno tudi, vendar si je tu zdaj že ustvarila svojo družino hčerka, kar vse nas bolj veže na naš dom tu. Vračali pa se bomo vedno pogosteje in za dalj časa. Tudi zaradi sina Zdravka, ki je priklenjen na invalidski voziček, pa so mu srečanja z domačim krajem posebej draga. Iz naše skupne želje, da bi doma lahko preživeli še več časa, smo pri Lendavi kupili vinograd z domačijo. Spomladi bi radi vse skupaj uredili in si tam ustvarili topel kotiček, pripoveduje Anika.

Želim si, da bi prihodnje leto šli dvakrat domov. Mojega Prekmurja še nikoli nisem videl v spomladanski preobleki. Pravi jo, da je lepo. Rad bi to doživel, čeprav je pot dolga in naporna. Poleti bi spet šli na morje, pa v Prekmurje, načrtuje Zdravko prepričan, da hosta oče in mama njegovo veliko željo izpolnita. Letos so bili tri tedne v Portorožu, preostale počitnice je preživel pri prijateljih v Prekmurju. Bilo je nepozabno, čeprav ima tudi na Švedskem veliko slovenskih prijateljev in ne pozna dolge časa. Skupaj gledajo video, družbo jim dela računalnik, pa kartajo, se pogovarjajo... Če ni prijateljev, so z njim knjige in časopisi. Rad bere. Še raje poje. Od doma vsako leto priromažjo z njim številne plošče in kasete s slovenskimi pesmimi. Večino se jih nauči.

— Kljub vsemu ugodju in udobju pa je v Prekmurju nek magnet, ki me kar naprej vleče. Vsako leto je moje najlepše doživetje pot domov. Mami Aniki se je ob Zdravkovih besedah zale-

Šnurereve Mica in Karči iz Korovec sta se že odločila, da ostanejo na Švedskem. Med drugim tudi zaradi Suzane in Helence, ki sta se tam rodili, se navadili na okolje, imata svoje prijatelje in obiskujeta šolo oziroma vrtec.

sketalo v oči. S sinom sta podobnih misli. Tudi oče Martin rad prihaja. Zdjaj je že poln načrtov, kako bo uredil hišico pri Lendavi, kaj vse bo zasadil... Dela v gradbeništvu in marsikaj postori sam. Tudi v švedskem domu je. Vse drugo je že urejeno, zdaj je na vrsti klet. Še to zimo bo vse nared. — Čeprav sem na bolniškem dopustu, ne morem mirovati. Vsak dan naredim malo in zdaj se že nekaj vidi. Bolečine v rokah pa so verjetno posledica težkega dela na gradbiščih. Hladno je, pa še naporno in z leti se človeku nabere. Morda se bom moral celo invalidsko upokojiti, ne vem... razmišlja sicer redkobeseden Martin. Anika in Zdravko sta zgornjejša. Vsi pa so prijazni in gostoljubni. Z mize se ponujata domača orehova potica in iz španskega grozdja narejen lendavčan. Da si v slovenski kuhinji na Švedskem,

pa pri Hozjanovih spominja takakajna specialiteta — odlični prekajeni losos...

RADI PRIHAJAMO DOMOV, VRNILI SE NE BOMO

Šnurereve pa so mlada slovenska družina med tistimi manjševilnimi prve generacije. Prva je prišla Mica. Zelo mlado dekle. Pri stricu je pazila otroke, po dveh letih pa se je zaposlila. Redno je prihajala domov in leta 1974 v domačih Korovcih srečala fanta, ki je čez tri leta postal

uporabljata veliko švedskih besed. Na žalost je tako, da sta več v družbi s Švedji kot z nama. Doma na dopustu se še kar znajdet. V začetku jima gre bolj težko, po dveh treh dneh pa že lepo govorita. Starejša hčerka redno hodi k slovenskemu dopolnilnemu pouku. Z možem se bova potrudila, da bosta znali vsaj toliko slovensko, da se bosta doma v Sloveniji lahko brez težav sporazumeli, pripoveduje Mica.

Čeprav sta punčki še majhni, sem starša srečala na slovenski prireditvi v društvu Planika. Če le moreta, prideta. Pravzaprav so to edine priložnosti, da si v domači družbi. Pa morda še kakšen obisk pri sorodnikih in prijateljih... Hišo imata namreč v okolju, kjer živijo Švedji. Od tujcev je tu samo še ena poljska družina. Pa so se kar dobro navadili drug na drugega. — Nimava občutka, da sva tujca. Prihajajo na kavo, celo na gostijo so naju povabili in med dopustom nama sosed skrbri za hišo. Zaliva rože, kosi travo... je zadovoljen Karči.

Radi prihajajo domov, vrnili se ne bodo. Med dopustom obiščejo starše, sorodnike, sosede, prijatelje. Potem pa jih že vleče nazaj na Švedsko. — Tu imamo hišo, otroci so v šoli, solidno zasluživa, navadila sva se in vse to je pripeljalo do odločitve, da ostaneva, pojasnjuje Mica in Karči ji prikimata. Verjetno bi se strinjali tudi deklici. Nista pri našem klepetu. Bolj sramežljivi sta še in potrebujeta čas, da se privadita na tujega človeka. Kot vsi otroci. Časa pa je bilo malo, zato ju nismo motili pri brezskrbni igri. Za fotografiranje pa ni bilo več težav. — To pa bova, da bo dedek v Korovcih videl, koliko sva že zrasi...

S tem končujemo serijo zapisov o slovenskih družinah v Malmöju in okolici. Povsod so mi izkazali izredno gostoljubje in se razgovorili o svojem življenju na tujem. Večina jih bo tam ostala za vedno. Po žilah pa se in se bo pretakala slovenska kri. Ponosni so na to. Z mislimi se vsak dan vračajo v domače kraje. Vse te stavke bi lahko pripisala vsaki od zgodb, ki jo je sicer življenje po svoje zapisalo. Vsem, posebej pa Puckovim, še enkrat hvala za vse!

Irma Benko

PREDSEDNIKI ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA

SKLICUJEJO

- 8. sejo zbornega združenega dela
- 8. sejo zbornega krajevnih skupnosti
- 8. sejo družbenopolitičnega zbora

Seje bodo v torek, dne 30. decembra 1986, od 8. uri v prostorih Skupnosti za požarno varnost (gasilski dom), Cankarjeva 52, M. Sobota

Predsednik zbora združenega dela in predsednik zbora krajevnih skupnosti predlagata naslednji

dnevni red:

1. Izvolitev in poročila verifikacijskih komisij
2. Potrditev zapisa skupnega zasedanja zborov občinske skupščine ter zapisov ločenih sej dne 20. novembra 1986
3. Predlog resolucije o uresničevanju družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1986—1990 v letu 1987
4. Škode zaradi divjadi v kmetijstvu, poročilo o uresničitvi lovsko-gojitvenih načrtov lovskih organizacij za obdobje 1981—1985 ter načrti za obdobje 1986—1990
5. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine M. Sobota za leto 1986 (rebalans proračuna)
6. Predlog odloka o proračunu občine M. Sobota za leto 1987
7. Začasna bilanca sredstev sisov družbenih dejavnosti s pripisanimi stopnjami za leto 1987 v občini M. Sobota
8. Predlog odloka o ureditvi nekaterih vprašanj o zasebni obrti v občini M. Sobota
9. Aneks k dogovoru o usklajevanju davčne politike za obdobje 1986—1990
10. Osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine M. Sobota
11. Osnutek odloka o plačevanju prispevka za občinski sis za ceste M. Sobota
12. Osnutek odloka o plačevanju prispevkov samoupravni komunalni skupnosti občine M. Sobota
13. Osnutek odloka o plačevanju prispevkov samoupravni stanovanski skupnosti občine M. Sobota
14. Predlog za izdajo odločbe o uvedbi komasacijskega postopka za komasacijo kmetijskih zemljišč v delih k. o. Moravske Toplice in Tešanovci
15. Volitve in imenovanja
16. Delegatska vprašanja in odgovori nanje
17. Predlogi, sklepi, mnenja in obvestila

Delegati DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA bodo obravnavali 2., 3., 4., 6., 7., 15., 16. in 17. točko zgoraj predlaganega dnevnega reda.

Gradiava za obravnavo vseh navedenih vprašanj so bila posredovana vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij ter delegatom družbenopolitičnega zbora.

Informacija k 16. točki dnevnega reda bo na seji.

Za odmeven mladinski gledališki studio

Namesto programa — torej vsebinske plati delovanja Pomurskega gledališkega studia — je bila osrednja točka zadnje seje Programskega sveta Pomurskega gledališkega studia v Lendavi obravnava odstopne izjave Zveze kulturnih organizacij Murska Sobota. Na naslov Zveze kulturnih organizacij Lendava, kjer združuje delo predsednik Pomurskega gledališkega studia Rajko Stupar, je namreč prišel dopis, da z novim letom soboška Zveza kulturnih organizacij ne bo sodelovala (predvsem ne na financirala) svojčas zelo pohvalno označene združbe pomurskih ljubiteljev gledališča.

Njen odstop pa bi pomenil začetek konca, saj (kot je bilo slišati od navzočih) tudi radgonska Zveza kulturnih organizacij ne bi mogla nadalje sodelovati, ker so sredstva, ki jih ima preprečila, da bi bila kos večjim deležem. O tem, kakšno je stališče Ljutomerčanov, ki imajo bogato ljubiteljsko gledališko dejavnost, nismo mogli preveriti, ker se vabilu niso odzvali, opravičil pa le en od dveh delegatov programskega sveta Pomurskega gledališkega

sporazuma morala biti. Zato je Erna Brumen med drugim na četrtkovi seji v Lendavi dejala, da predsedstvo Zveze kulturnih organizacij v Murski Soboti, ki ga vodi, ni vrglo soglašati s stališčem odbor, za gledališko dejavnost, ker me, da Pomurski gledališki studio ni zadovoljil pričakovanj in opravičil sredstev.

Občinska Zveza kulturnih organizacij Murska Sobota jih dolguje 60.000 dinarjev že nekaj let, in čeprav znesek ni visok, bi sredstva po mnenju glasnejših članov njenega predsedstva bolj potrebovala društva. Pomurskemu gledališkemu studiu pa ves čas njegovega obstoja, po izjavi predsednika Rajka Stuparja, ni naklonjena tudi tajnica soboške zveze Greta Škerget, kar se je odražalo v odnosu. Kakorkoli že, veliko odvečne energije je bilo na zadnji, pa tudi poprejšnjih sejah programskega sveta Pomurskega gledališkega studia porabljenega za neprogramske zadeve, sicer pa o konkretnem programu na zadnji seji ni bilo slišati niti besede. Bile so izražene želje in nekaj možnosti, kaj več pa ne, in morda je tudi v tem in

Peto leto delovanja Pomurskega gledališkega studia pomeni v nekem smislu prelomnico, saj se oziramo na opravljeno delo in razmišljamo o nadaljnji vlogi in razvoju studia, je zapisal na domiselno pisemsko ovjovniko, ki je zaščitni znak in uporaben sporočilni list naslovniku, Rajko Stupar. Pismo ni bilo nikoli odposlano, ker javni pogovor, na katerega naj bi vabilo, ni bil realiziran. Namesto jubileja pa je letošnje leto negativna prelomnica v dejavnosti, ki je postavljena pod vprašaj.

studia. Sicer ni veliko zamudil, kajti k vabilom priložene perspektive razvoja in programske možnosti so bile v obravnavi že lani, ostajajo pa ne povsem realizirane tudi vnaprej, pa ne le zaradi doslej še ne preklicanega odstopa soboške Zveze kulturnih organizacij.

Priznati je namreč treba, da je prvotni zagon v dejavnosti Pomurskega gledališkega studia usahnil in da je bil lani uresničeno le del A programa gledališkega laboratorija, brez načrtovalnega pogovora za zdaj že pokojnim publicistom in kulturologom Bojanom Štihom z naslovom Drug drug mu ogenj dajmo. Očitno ognja ni bilo preveč, o čemer pričča številčno skromna udeležba mladih ljubiteljev gledališča iz Ljutomera in Murske Sobot, kar pa je gotovo povezano s tem, da je zadnji sedež (premakljivega) studia v Lendavi. Dalje namreč postajajo v časovni stiski vedno večja ovira pri tovrstni ustrvalnosti. Zato so težnje, da naj bi v prihodnje postalo središče dogajanja spet Murska Sobota, kar pa je v razhajanju z odstopno izjavo njene Zveze kulturnih organizacij. Pravzaprav se stališče tajnice in predsedstva te ljubiteljske kulturne organizacije razhaja tudi s stališčem odbora za gledališko dejavnost ter tistim, kar sta doslej zastopala soboška delegata Zinka Farič in Milivoj Roš. Slednji ima nedvomno največ zasluga za uprizoritev zadnje predstave Pomurskega gledališkega studia — Rokokojska vojna, ki pa zaradi nerodnih terminov in poletnih mesecev ni bila postavljena na vse občinske odre, kar bi po določilih

neodmevnosti Pomurskega gledališkega studia ob njegovi petletnici delovanja iskati razlog, da so bile glasnejše od čestitk pripombe. In veliko skrepse s tihim upanjem, da odstopna izjava soboške Zveze kulturnih organizacij ni dokončna in da bo Erna Brumen, ki je obenem tudi predsednica medobčinskega sveta zvez kulturnih organizacij Pomurja s svojim vplivom dosegla, da se politične težnje po povezanju v regiji udeležajo tudi v kulturi, kjer je bil svojčas studio svetel zglad.

Gledališke potrebe so še občutne, gostovanja poklicnih gledališč iz kulturnejših središč ne številnejša, abonmaji v domačih okoljih še vedno pobožna želja vsaj v Murski Soboti, kjer je Zveza izbrala drugo pot — z organiziranimi obiski Opere in gledališča v Mariboru. Ostaja pa odprto vprašanje organiziranja mladih, ki jih je v pomurskem in občinskem središčih v Pomurju veliko. Navzočnost sveže poklicne režiserke Duše Škof je opazna že po Totovih in potrjena z izborno proslavo na Cankovi, kar pa ne pomeni, da jo ima v zakupu zveza kulturnih organizacij, Murska Sobota, kjer kot stipendistka občinske kulturne skupnosti združuje delo, in da ne bi s sodelovanjem v Pomurskem gledališkem studiu pomagala sooblikovati njegove prihodnosti. Posebno še, če bo ta v mladinskem teatru, njegovi zarodki pa korak h gledališkemu upisemenjevanju, kar je bil eden od razlogov ustanovitve Pomurskega gledališkega studia.

Brigita Bavčar

KNJIGE SO JIH SPRIJATELJILE

Kako v Porabju širiti slovensko knjigo in kako do čim več madžarskih knjig za knjižnice na dvojezičnem območju v lendavski in soboški občini? Nekoč je bil to še problem, zdaj pa že precej let poteka uspešna izmenjava knjig med Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota in županijsko knjižnico Berzensyl Daniel iz Szombathe-ly. Tako so se predstavniki obeh ustanov pred kratkim spet srečali in si izmenjali knjige.

Zsuzsa Szabo-Pahič, hugaristka pri knjižnici v Murski Soboti, nam je povedala, da so na madžarsko stran odpeljali okrog 300 knjig, poleg tega pa še več kaset s slovenskimi ljudskimi pravljicami. Med knjigami, ki so namenjene porabskim knjižnicam, prevladujejo mladinska dela, otroške pravljice in slikanice, saj bi radi pritegnili k branju predvsem mlajše bralce, ki se v šoli učijo tudi slovenski knjižni jezik, večina starejših ljudi pa govori le narečje. Iz Madžarske pa so sodelavci Pokrajinske in študijske knjižnice M. Sobota pripeljali okrog 400 knjig, vrednost izmenjave pa je sicer približno enaka. Strokovne madžarske knjige bodo ostale večinoma v Murski Soboti, leposlovne, in teh je največ, pa bodo razdelili dvojezičnim knjižnicam v lendavski in soboški občini.

Knjige pa so obe ustanovi tako spoprijateljile, da vedno tesneje sodelujeta tudi na drugih področjih. Tako so se ob zadnjem srečanju med drugim dogovorili tudi za izmenjavo knjižničarjev — naš bo nekaj dni preživel v Porabju, njihov pa bo obiskal in se seznanil z delom dvojezičnih knjižnic v Pomurju.

Jože Gray

GORNJA RADGONA — ER-LANGEN

Slovensko društvo in delavci uživajo ugled

Te dni minevata dve leti od sprejetja sklepa o pokroviteljstvu in sodelovanju z našimi delavci na začasnem delu v tujini. Tako je bila radgonska občina ena zadnjih, ki je decembra 1984, začela tesneje sodelovati s Slovenskim kulturno-športnim društvom Miško Kranjec. Pokroviteljstva sodelovanja sta občinska konferenca SZDL Gornja Radgona in DO Gorenje Elrad.

Prav pestro je bilo to sodelovanje v letu 1986. Maja je okrog 50 članov društva in otrok obiskalo radgonsko občino. Pomerili so se na športnih tekmovanjih z delavci Elrada ter pripravili kulturni program v kongresni dvorani v Radencih. Ker člani društva niso iz teh krajev (predsednik je Peter Zorc), so želeli čim bolj spoznati pokrajino in ljudi. Zato so otroci iz Erlangna spali pri svojih radgonskih vrstnikih.

Od 20. do 22. novembra je obiskala Erlangen devetčlanska skupina iz Gornje Radgone (predstavnika Elrada in OK SZDL ter sedem pevcev Okteta Gorenja Elrad). Udeležili so se proslave ob 29. novembra, v kulturnem programu pa je sodeloval tudi radgonski oktet. Medse pa jih je povabilo tudi številčno društvo Simon Jenko iz Nürnberga (slovenski delavci iz Erlangna so bili prej člani tega društva), v tem mestu pa deluje tudi Jugoslovanski klub. Na novembrskem obisku so se tudi dogovarjali o praznovanju 5. obletnice ustanovitve Slovenskega kulturno-športnega društva, ki bo februarja 1987. leta. Gostje iz Gornje Radgone so bili povabljeni tudi v tovarno Siemens, kjer je zaposlena večina članov društva. Delajo v glavnem na odgovornejših delovnih mestih, tako v tovarni kot v samem Erlangu pa so Slovenci cenjeni kot natančni in vestni delavci ter uživajo velik ugled med Nemci.

Večina starejših delavcev se želi vrniti v domači kraj v Sloveniji, saj si doma tudi gradijo hiše. Drugače pa je z otroki. Ti so stari 15 in več let, in čeprav imajo pouk slovenskega jezika, želijo ostati v Nemčiji. Pouk slovenskega jezika poteka v rednih šolah z dobrimi delovnimi razmerami, vodi pa ga Manica Šerbiček iz Verzeja (učil v Erlangu in Nürnbergu).

Kot večina drugih sodelovanj je tudi to omejeno s finančnimi zmoglostmi. Veliko obiskov si Radgončani ne morejo privoščiti, upajo pa, da so slovenski delavci in otroci v Erlangu prav tako veseli knjig mladinske literature, tednika Vestnik in glasila Gorenja Elrad.

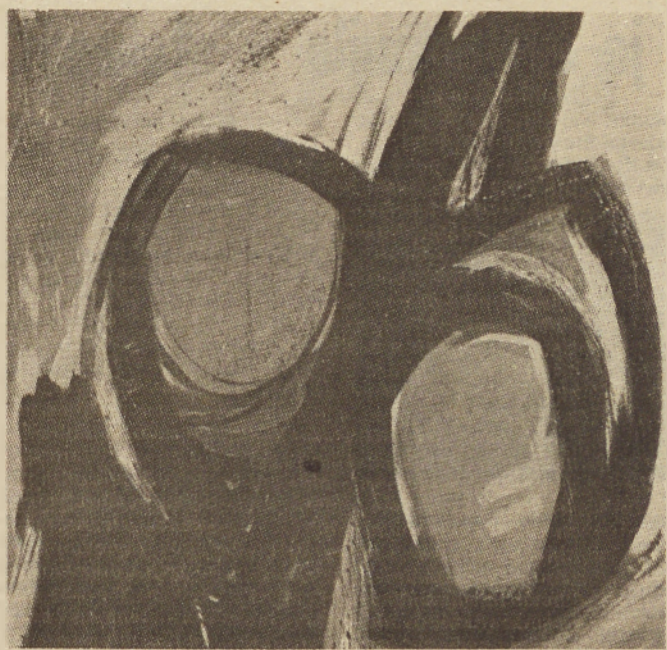
Bernarda Peček

OBMEJNO SREČANJE

Dvorana kulturnega doma na Hodošu je bila minulo nedeljo zvečer skorajda pretesna za vse, ki so prišli na nastop gostov iz sosednje občine na Madžarskem (pevski zbor iz Óriszentpetra in citrarji iz Magyarorszombatfe) ter domačega pevskega zbora in folklorne skupine iz Gornjih Petrovec. Skupno srečanje obmejnih kulturnih skupin je lepo uspelo in dogovorili so se, da bo mešani pevski zbor s Hodoša vrnil obisk Óriszentpetru predvidoma marca prihodnje leto.

Vsekakor takšna srečanja spodbujajo kulturno dejavnost pripadnikov madžarske narodnosti pri nas, jo hkrati bogatijo in prispevajo tudi k utrjevanju medosedskega prijateljstva.

J. G.

IVO HIRCI: KOMPOZICIJA I, akril, platno, 1986.

Benečanka navdušila Radgončane

Ne vemo natančno, kaj je napolnilo dvorano Doma ljudske kulture v Gornji Radgoni v torek, 9. decembra: želja po kulturnem doživetju, znani igralci iz Slovenskega narodnega gledališča Maribor ali pa vsebina komedije. Kakorkoli že — radgonskim kulturnim delavcem je bilo tega mrzlega decembrskega večera kar toplo pri duši, ko je bila dvorana skoraj zasedena (po navadi je rekordno število obiskovalcev 20).

Milena Muhič

Benečanka je igra neznanega pisca, dramaturg Jure Gantar pa je o njej zapisal: »... Dejstvo je, da Benečanka ni niti karakterna niti situacijska niti konverzacijska komedija v klasičnem pomenu te besede, še celo o komediji npravi bi težko govorili: večina strokovnjakov jo uvršča med komedije strasti. Ob tem bi dodal le misel, da so pravzaprav vse velike komedije komedije strasti; strasti, ki obvladuje njihove junake (od skoposti do bahaštva) na poseben — komičen način. To bi lahko dokazoval na nešteto primerih skozi zgodovino, od Aristofanove Lizistrate do Ionescove Plešaste pevke. Vendar je tudi v okviru takšnega razumevanja Benečanka vseeno izjemna. Strast v njej ni razumljena zgolj kot prevladujoča karakterna lastnost, ki zaradi svoje nezmerčnosti pripelje do usodne napake, zaradi katere se dejanje odvija v komični smeri, temveč gre za strast v vlogi duhovnega podnebja igre: za strast, ki je sama na sebi popolna resničnost dogajanja, resničnost, zunaj katere se ne more zgoditi nič resničnega. Nemara zveni nenavadno, da govorimo o strasti v komediji, saj je strast nekaj iracionalnega, medtem ko komedija svoje delovanje gradi na načelih razumskega do-jemanja stvari, vendar bi morali takšnemu razumevanju ob rob postaviti tudi racionalne strasti, ambicije, ki obsedejo človekovo osebnost celo na nivoju racia. Če se strinjamo s to trditvijo, potem je jasno, da je strast v Benečanki — ljubezen. Vse osehe v igri ob-

vladuje velika sla po ljubezni in praktično ne počnejo nič drugega, kot si prizadevajo, da bi jo dosegli.«

Po zaslugi Emice Antončič je komedija še bolj zanimiva zaradi »severnorenasancnega« temperameta, oziroma kot je sama zapisala: »Pri »Benečanki« oz. meščanih sem se odločila za mariborski pogovorni jezik v glasovni varianti, ki jo govorijo srednje in starejše generacije Mariborčanov, pri »mladeniču iz tujih krajev« pa smo šli iskati narečja vzhodno od Maribora in se potem odločili za prleško.«

Benečanka (La Venexiana) je v italijanskem originalu napisana v narečjih. Ciril Kosmač jo je za slovensko krstno izvedbo (leta 1977 v Stalnem slovenskem gle-

Vlado Novak

dališču v Trstu v režiji Maria Uršiča) prevedel v knjižno slovensčino. Ustvarjalci tržaške uprizoritve so jo spet predelali v slovenska primorska narečja.

Tudi tokratno predstavo je režiral Mario Uršič, med igralci pa sta najbolj izstopala Julijo, mladenič iz tujih krajev, ki ga je enkratno zaigral Vlado Novak (nagrajenec Prešernovega sklada 1986 za vlogo Simona Vebra v Velikem briljantnem valčku ter za vlogo Kreonta v Kreontovi Antigoni) ter Milena Muhičeva v vlogi Angele, plemenite gospe in vdove. Vse je navdušil tudi postrešček Bernardo (Janez Klasing), pa plemenita in poročena gospa Valerija (Anica Veble), dobro pa sta igrali tudi obe služabnici Anica Šivec in Irena Mihelič. Bernarda Peček

VEČER V ČITALNICI

Če je, kot je zapisal dr. Ivan Prijatelj, »čitavniška doba otroško lepa doba brstenja in cvetenja narodovega«, potem (če to dobo primerjamo z današnjim časom) bi težko enako ponovili tudi sedaj, ko se človek v naši družbi ubada s problemi in težavami, ki so čisto drugačne od tistih v dobi čitalnic, a nikakor manj pomembne za obstoj naroda kot takšnega. Čitalniško vzdušje je sicer polno navdušenja, zagnanosti in želje in teh treh vrednot danes (razen nekaterih izjemnih okolij) ni več. Frazerstvo, besedičenje in prazno govornjenje nas je (primerjalno seveda) preveč pokvarilo, da bi v lepi slovenski besedi našli nek smisel, da bi za lepo slovensko besedo premikali tudi gore in bregove.

Pravzaprav bi — razmišljanje post festum (ki ga tudi ne poznamo več) — dobo čitalnic mirno lahko začeli uvajati v naš vsakdanjik sivine in mrtvila, ki bi (brez razmišljanja post festum, ampak z akcijo) morali dvigovati kulturnega duha vsakega posameznika. To sporočilnost večera v čitalnici pa kaj hitro spregledamo in nam gre mimo. Žal.

Sicer pa se je amatersko gledališče Vrba iz Vrbeja pri Žalcu dobro potrudilo, da nam to sporočilo vtisne v spomin. Režiser večera je Bogomir Veras, avtorji pa Vilhar, Mahnič in Veras. D. L.

kulturni koledar

PETEK, 19. DECEMBRA

MURSKA SOBOTA — V dvorani kina Park bo ob 17.00 gostovalo GLEDALIŠČE LJUDSKE VSTAJE IZ MARI-BORA S PARTIZANSKIM MITINGOM. Režiral ga je Voja Soldatović, Partizanski miting pa bo dopoldne ob 10.00 in v zgodnjem popoldnevu ob 13.00 uprizorjen tudi na SCTPU (Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve) v Murski Soboti.

RADENCI — Ob 18.00 bo v Razstavnem salonu hotela Radin otvoritveni ogled razstave likovnih del LEOPOLDA STRNADA.

SOBOTA, 20. DECEMBRA

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kluba mladih bo ob 19.00 otvoritev razstave skulptur MILIVOJA ROŠA-MIKIJA. Otvoritev bo popestril nastop Janeza Balazica, Janka Lešnika in Nataše Matjašec v predstavi ŽELEZO, GLINA IN VINO.

PONEDELJEK, 22. DECEMBRA

MURSKA SOBOTA — PARTIZANSKI MITING, s katerim gostuje Gledališče ljudske vstaje iz Maribora, bo uprizorjen na prireditvenem odru Srednje družboslovno-ekonomske šole ob 13.00.

BELTINCI — Na osnovni šoli 17. oktober se bodo nastopajoči v PARTIZANSKEM MITINGU predstavili ob 18.00.

13. 6.

MURSKA SOBOTA — V Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava del članov GRUPE 676, ki jo sestavljajo Ivo Bošnjaković, Endre Gonter, Ivo Hirci, Oto Jurgec, Geza Kocan in pokojni Jovo Radović.

LENDAVA — V Galeriji Lendava je odprta razstava 14. mednarodne likovne kolonije.

V lendavski knjižnici pa je do 26. tega meseca na ogled razstava, posvečena 100. obletnici rojstva JOSIPA RIBIČIČA, mladinskega pripovednika, čigar dela so bila razstavljena tudi v Pokrajinski in študijski knjižnici (na pionirskem oddelku v soboškem gradu) in v Ljutomerski knjižnici.

knjige

USEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Bel Kaufman — LJUBEZEN ITN. (Pomurska založba), SVETOVNA ENCIKLOPEDIJA ŽIVALI (Mladinska knjiga) in Miha Mate ter Matjaž Schmidt; MALI BOMBAŠ Z JUNAŠKIM SRCEM (Založba Borec).

V znamenju lutk in glasbe

V torek, 23. decembra, gostuje v lendavski občini Lutnovno gledališče iz Maribora s predstavo Zmaj bimbombaj (ali Če zmaj požre mamo). Predstave bodo v Lendavi in okoliških krajih. Nekateri med njimi, kjer so osnovne šole (Kobilje, Dobrovnik in Srednja Bistrica) bo istega dne obiskal tudi Veseli klub z znanim glasbenim animatorjem Jankom Jezovškom. Posebno doživljete za mlade in druge obiskovalce pa bo gotovo današnja predstava Peter in volk z Acijem Bertoncijem in Lenčko Ferenčar, ki se bo začela ob 18.00. bb

Obisk gledališča iz Zalaegerszega

Gledališče iz Zalaegerszega je v lendavski in soboški občini gostovalo že v lanskem letu in pokazalo, da gre za kakovosten gledališki ansambel. To gledališče je po sporazumu o kulturnem sodelovanju med občino Lendava in županijo Zala zadolženo, da občanom madžarske narodnosti pri nas prireja gledališke predstave in tako zagotavlja kulturni razvoj. Gledališče iz Zalaegerszega se bo tokrat predstavilo v Lendavi in Prosenjakovcih z ljudsko igrjo Petra Tömörya — Past za ženina. Predstavi hosta 19. in 20. decembra. Na predstavi v Lendavi bodo organizirali avtobusni prevoz iz Dobrovnika, Pince, Kapce in Petišovec. Jani D.

Začasnost se je spremenila v stalnost

Na Švedskem živi 57 tisoč Jugoslovancev. Največ jih je na območju konzulata Malmö, to je v južni in jugozahodni Švedski, in sicer od 35 do 37 tisoč. Jugoslovanski konzul za to območje je Jovan Čurgos. Najprej smo ga povprašali, kako živijo in kako so organizirani?

»Velika večina naših delavcev opravlja dela, za katera so izučeni. Rekel bi, da so določene razlike pri obravnavi domačega državljanov in tujca, vendar zamegljene, ko gre za osnovna življenjska vprašanja, kot so zaposlitev, socialna zaščita in podobno. Lahko povem, da naši ljudje dobro živijo zaradi švedske socialne politike, saj imajo enake pravice kot Švedi.

Večina Jugoslovancev želi ohraniti stike z domovino in obdržati svojo kulturo in jezik, zato ustanavljajo klube in se tako povezujejo. Na območju našega konzulata je kar 95 jugoslovanskih klubov. V okraju Malmö pa jih je 35. Različno veliko jih imajo vsi naši narodi in narodnosti. Prek svojih nacionalnih odborov se povezujejo v jugoslovansko zvezo in seveda z domovino. Stiki so usmerjeni predvsem v kraje oziroma občine, od koder je največ ljudi. Tako najlažje ohranjajo vezi z domovino in to prenašajo tudi na drugo oziroma tretjo generacijo.

Prvi aktivisti pravijo, da so se pred dvajsetimi leti ljudje začeli zbirati in povezovali, ker niso znali jezika in nikogar niso poznali. Druga in tretja generacija zdaj od klubov pričakujeta kaj drugega?

»Res je, pred dvema desetletjema so bili ljudje kot izgubljeni. Nepoznavanje jezika, običajev, življenja brez prijateljev, vse to je na nek način gnalo ljudi, da so se povezovali. Po dvajsetih letih bivanja tu je nujno iskati novo vsebino in oblike dela v društvih. Poudarek mora biti na dejavnostih, ki bodo pritegovale mlado generacijo in ji ob tem približale domovino, jezik, kulturo. Mislim, da so to lahko dramske, literarne in podobne sekcije.

Klubi in društva lahko res veliko naredijo, toda prva in najpomembnejša vez so oziroma bi morali biti starši. Kaj ugotavljate na vašem območju?

»Večina staršev želi in se trudi obdržati stik z domovino tudi pri otrocih. Začasnost njihovega bivanja se je spremenila, skoraj lahko rečem v stalnost, zato je vloga staršev pri tem delu vzgoje

otrok še toliko pomembnejša. Mislim, da je velik uspeh, če otroci, rojeni v tujem svetu, uspejo ohraniti svoj jezik in vsaj delček kulture. S tem so starši ogromno naredili. Po eni strani so izpolnili svojo dolžnost in po drugi pravico. Seveda so tudi ljudje, ki drugače mislijo in skušajo zatajiti svoje poreklo. Na srečo jim Švedi pri tem ne ploskajo. S svojo politiko, šolski sistem je za to najboljši zgled, želijo ohraniti nacionalne posebnosti tujcev.

Starši in klubi — to sta dve fronti. Tretja pa je, kot ste že omenili, šola. Švedski šolski sistem ima poudarjeno skrb za tujce. Kaj pa kaže praksa?

»Res je, švedski šolski sistem je oblikovan tako, da je izobraževanje tujcev v maternem jeziku vanj vgrajeno kompleksno. Pomeni, da to ni neka prostovoljna dejavnost, nek dodatek k rednemu pouku, pač pa gre za sestavni del pouka. So tudi težnje, da bi bilo drugače — da bi bil pouk materinščine za tujce dodatna učna obveznost. Mislim, da bi s tem naredili korak nazaj in upam, da se to ne bo zgodilo. Izraziti moram svoje zadovoljstvo, da ima vsak naš otrok na Švedskem možnost obiskovati pouk materinščine, seveda, če so ga starši v otroštvu naučili v njej tudi govoriti. K dopolnilnemu pouku lahko veliko prispevamo še z raznimi pogovori z otroškimi oziroma mladinskimi pisarji iz domovine, z organiziranimi kolonijami, s povezovanjem s šolami v Jugoslaviji, z obiski otrok v tako imenovanih pokroviteljskih občinah in organiziranjem njihovega bivanja pri vrstnikih, pa še več je možnosti. Stike moramo usmerjati tako, da bodo predvsem v

korist in pomoč mladi generaciji. Ta je tu rojena, tu je odrasla, tu se šola dela in živi. Pravega neposrednega stika z domovino nikoli ni doživela, zato potrebuje širšo oporo in pomoč. Kdor to preživlja, vam bo potrdil, da se materne jezika ni mogoče naučiti kar tako mimogrede.

Menite, da se naši ljudje upirajo asimilaciji, da so se integrirali v švedsko družbo, ne pa tudi potujčili?

»Prav ste rekli, velika večina se je uspešno integrirala, potujčijo pa se izjeme. Mislim, da je integracija nujna. Če živiš tu več kot 20 let in če misliš ostati, se moraš prilagoditi zahtevam okolja in družbe. To pa seveda zdaleč ne pomeni, da se moraš odreči jeziku in kulturi ter kloniti metodam asimilacije. Izkušnje z raznih koncev sveta nam potrjujejo, da nasilna asimilacija niti ne more uničiti nacionalne pripadnosti, bolj nevarna je, če je prostovoljna, osebna, zavestna.

Na Švedskem je zelo močna jugoslovanska emigracija. Kako gledate na njeno moč tačas?

»Gre predvsem za jedro hrvaške emigracije z močnim intelektualnim vodstvom in sorazmerno dobrim položajem pri švedskih oblasteh, pač v stilu švedskega modela demokracije. Po uboju veleposlanika Rolovića se je ta spogledljivost nekoliko spremenila, vendar je emigracija zdaj ubrala novo pot delovanja proti Jugoslaviji. Odpovedala se je teritorizmu kot sredstvu za uničenje SFRJ in uporablja politične metode in oblike boja. V zadnjem času pa nastaja še ena nova skupina, ki je protijugoslovansko usmerjena. Prihaja precej Albancev s Kosova in prosijo švedske oblasti za politični azil. Švedi seveda niso navivni in večina azila ne dobi. Postopek preverjanja se včasih zavleče tudi do dve leti in večina jih mora državo zapustiti.

Kljub podpiranju Jugoslaviji sovražnih sil pa moram reči, da državi dobro sodelujeta in da skupaj z obojestransko strpnostjo iščemo rešitve za še nerešena vprašanja. Eno takih je zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, kjer pogajanja potekajo, in upam, da bomo našli skupni jezik in za obe strani sprejemljive rešitve.

Irma Benko

OBRTNIK NA ŽELJO KMETOVALCEV

MED TISTIMI, KI SO SE PO VRNITVI IZ TUJINE V DOMAČI KRAJ ODLOČILI ZA SAMOSTOJNO OBRT, JE TUDI JOŽE BALIGAČ IZ GORNJE BISTRICE.

Jožeta je po osnovni šoli pot sicer najprej zanesla v Ljubljano, kjer se je izučil za strojnega ključavničarja in tam je potem dobil tudi prvo službo. Leta 1973 pa se je poročil in žena, Bistričanka, ga je pregovorila, da se je preselil k njej v Nemčijo. Še prej mu je poiskala službo. Prvi dve leti je delal pri nekem gradbenem podjetju, in to v delavnici, kjer so vzdrževali gradbene stroje in naprave. Potem pa si je sam poiskal zaposlitev v tovarni strojev.

Imel sem srečo, ker sem si ravno tedaj dopolnjeval znanje prek dopisne šole pri delavski univerzi v Murski Soboti. Vpisal sem bil namreč v delovodsko šolo.

— Kdaj pa sta se z ženo odločila, da se vrneta in zakaj?

»Kot veliko zdomcev sva si tudi mi dva gradila hišo v domačem kraju. Na svet je prišel tudi otrok, ki je bil nekaj časa pri nama, nekaj pa doma. Rekla sva si, da se bova vrnila takrat, ko

no obrt šele letos, prej pa sem delal v nekaterih delovnih organizacijah v Lendavi in Murski Soboti. Da sem šel na svoje, so me najbolj spodbudili krajin oziroma okoliški kmetovalci, ki jim je bila potrebna pomoč pri popravilu kmetijskih strojev in orodij. Prav to pa mi, lahko rečem, gre dobro od rok. Ko sem prišel iz Nemčije, sem sicer nameraval imeti delavnico za ključavničarska in kleparska dela, vendar teh obrtnikov je že kar precej, s popravilom kmetijskih strojev pa se jih ukvarja bolj malo.

— Kakšna dela pa pravzaprav opravljate?

»Vsa kovaško-ključavničarska dela, varjenje, kosčenje traktorjskih hladilnikov in blokov motorja, mehko spajkanje, trdo lotanje... tako rekoč vsa mehanska dela razen avtomehanskih, to je popravilo motorjev. Nameravam pa zaposliti tudi avtomehanike, tako da bi za kmetovalce opravljali tudi te storitve.

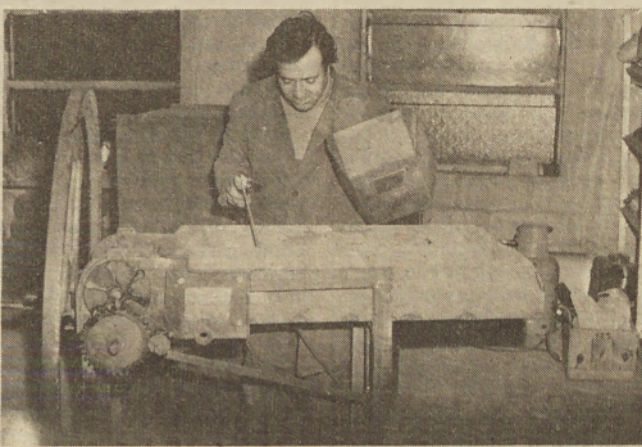
— In kako ste zadovoljni?

»Zaenkrat še ni vse tako, kot sem pričakoval, vendar mislim, da bo sčasoma bolje. Kmetovalci so si v zadnjih letih nakupili veliko kmetijskih strojev in orodja, zato bodo potrebe po popravilu najbrž narasle. Nekaterim se zdi škoda zavreči tudi stare sejalnice, slamoreznice ali druge pripomočke, in tudi to je možno popraviti, obnoviti.

— Pa obveznosti do družbe?

»Letos sem davka oproščen, kot je to vsak obrtnik, kadar začne z delom. Plačujem pa vse druge prispevke. Zaenkrat mi to še ne dela preglavic. Mislim, da bo šlo.

Jože Graj

Jože Baligač je eden redkih, ki se je po vrnitvi v domovino lotil popravilja kmetijskih strojev in orodja. Takl obrtniki pa so za kmetovalce zelo dobrodošli.

— Ali so vas kaj spraševali za šolo, izobrazbo?

»To pa so. Še kako prav mi je prišlo, kar sem se doma naučil! Ko sem se potegoval za boljše delovno mesto v orodjarni, sem moral opravljati celo preskus, in to ne praktičnega, temveč iz teorije. Predvsem sem moral dokazati, da znam 'brati' načrte.

bo hiša vseljiva. In to se je zgodilo po dobrih petih letih.

— Kako to, da ste postali samostojen obrtnik?

»O tem sem razmišljal že, ko sem bil v Nemčiji. Najprej sem nameraval vzeti v najem kakšno delavnico, ker pa iz tega ni bilo nič, smo jo dogradili k hiši. Vendar sem se odločil za samostoj-

CARINA

NOVE UGODNOSTI

Sprememba carinskih predpisov je prinesla nekaj novosti, ki se nanašajo na oprostitev plačila carine.

Če je nekdo bil na delu v tujini 2 leti ali 24 mesecev v razdobju dveh oziroma treh let, lahko uvozi gospodinjske predmete v vrednosti do 900 tisoč dinarjev, poleg tega pa še gospodarski inventar (za kmetijstvo oziroma obrt) v vrednosti do 2 milijona 500 tisoč dinarjev. Tako za gospodinjske kot gospodarske predmete ne plača carine. Ima pa pravico, da uvozi gospodarske predmete do vrednosti 4 milijone 500 tisoč, vendar mora v tem primeru plačati carino za vrednost, ki je višja od 2 in pol milijona.

Tisti, ki so bili v tujini 3 leta, lahko uvožijo gospodinjske predmete v vrednosti 1 milijon 200 tisoč dinarjev, gospodarski inventar pa do vrednosti 3 milijone 500 tisoč. Do teh vrednosti ni carine. Gospodarski inventar, ki ga uvaža, lahko doseže vrednost 4 milijone 500 tisoč, vendar za vrednost, ki je višja od 3 milijone 500 tisoč, je treba plačati carino.

Naši delavci, ki se vračajo iz tujine po 4 letih dela, lahko brez plačila carine uvožijo gospodinjske predmete v vrednosti 1 milijon 500 tisoč, vendar mora v tem primeru plačati carino za vrednost, ki je višja od 2 in pol milijona.

Delavec, ki je bil v tujini 6 let, ob vrnitvi iz tujine lahko pripelje gospodinjske predmete v vrednosti 2 milijon 200 tisoč dinarjev, gospodarski inventar pa kar za 8 milijonov, ne da bi plačal carino. Če pa pripelje gospodarski inventar do vrednosti 9 milijonov 500 tisoč, kolikor je pravica na podlagi 6-letnega dela, pa je treba za razliko plačati carinske davke.

Za uvoz gospodinjskih predmetov brez plačila carine je potrebno predložiti potrdilo o času dela na tujem, pisмено izjavo o tem, odkdaj ni bila izrabljena ugodnost, pisμένο izjavo, da se za stalno vračate v Jugoslavijo in popis gospodinjskih predmetov. Za uvoz gospodarskega inventarja je prav tako treba predložiti potrdilo o času dela na tujem, pisμένο izjavo o tem, odkdaj ni bila izrabljena ugodnost, izjavo, da se za stalno vračate domov, popis predmetov gospodarskega inventarja in potrdilo, da se boste ukvarjali z določeno obrtjo oziroma kmetijstvom.

Državljeni SFRJ, ki so se iz Jugoslavije izselili pred 6. aprilom 1941 in tujci, ki so dobili jugoslovansko državljanstvo, azil ali dovoljenje za stalno naselitev, lahko uvožijo gospodinjske predmete do neomejene vrednosti, gospodarski inventar brez plačila carine pa do vrednosti 6 milijonov dinarjev. V ta namen morajo predložiti potrdilo o da-

tumu izselitve oziroma potrdilo o datumu pridobitve državljanstva, azila ali pravice do stalne naselitve, potreben pa seveda tudi seznam predmetov, ki jih uvažajo; če uvažajo še gospodarski inventar, pa še potrdilo o tem, da se bodo uvažali za plačati carino.

Brez plačila carine pa je mogoče uvoziti gospodinjske predmete ne glede na vrednost, enako velja tudi za gospodarski inventar, če to podedujemo po v tujini umrlem sodbu. Pravico do tega pridobimo na podlagi sklepa o dedovanju, za gospodinjske predmete pa že na podlagi mrliškega lista.

Če občani, ki se za stalno vračajo z dela v tujini po preteku dveh, treh, štirih, petih, šestih ali več letih, uvažajo gospodarske predmete zaradi združevanja dela in sredstev s pogodbeno organizacijo združenega dela ali v cilju ustanovitve take organizacije (POZD), potem namesto potrdila občinskega upravnega organa predložijo carinarnici sporazum o združevanju dela in sredstev s POZD, oziroma dogovor o ustanavljanju le-te.

Se ena možnost je! Občan, ki se po več kot dveh letih dela vrača za stalno v domovino (vrnitev pa ni nujno pogoj), lahko uvožijo brez plačila carine opremo, rezervne dele in inventar na podlagi pogodbe, sklenjene na podlagi Zakona o zbiranju sredstev od občanov za razširitev materialne osnove organizacij združenega dela. Ta zakon je objavljen v Uradnem listu SFRJ šte. 24/86. Uvoz na podlagi tega zakona ni omejen ne vrednostno ne količinsko. Prošnji za oprostitev carine je treba priložiti potrdilo o bivališču v tujini oziroma potrdilo, da se vračate z dela v tujini in pogodbo o medsebojnih pravicah in obveznostih organizacije združenega dela in občana. Za to carinsko ugodnost čas uvoza ni omejen. Za ostale, razen za uvoz na podlagi dedovanja, je čas uvoza eno leto od dneva stalne vrnitve oziroma priselitve.

Priredil: Š. S.

SLOVENSKO KULTURNOPROSVETNO DRUŠTVO MURA RANKWELL

TEŽKO PRIČAKOVAN DAN

Glede na to, da na Predarlberškem v Avstriji ne dela več toliko naših ljudi kot pred leti, ko je bilo zdomstvo na vrhuncu, bi pričakovali, da se bo močno zmanjšalo tudi število članstva v Slovenskem kulturno-prosvetnem društvu Mura v Rankweilu. Pa ni tako. Kot nam je povedal večletni predsednik Elek Počac (novi predsednik je zdaj Štefan Gašpar), se v društvo včlanjajo novi in novi člani, tako da je zdaj vseh čez 180. Med temi je tudi nekaj pripadnikov drugih jugoslovanskih narodov — v glavnem družinskih članov. Društvo vodi upravni odbor, ki se sestaja najmanj enkrat mesečno. V zadnjem času namenjajo v društvu kar precejšnjo pozornost družabnemu življenju. Tako so imeli letos dva piknika, kjer se je vselej zbralo okrog 80 ljudi. Zadnje dni decembra pa so organizirali izlet v nemško mesto Rust, kjer je znani Evropa-park, nekaj podobnega kot je dunajski Prater. To zabavišče si je ogledalo okrog sto naših delavcev in njihovih otrok. Sploh pa z mladim naraščanjem veliko delajo, da bi kar najbolj utrdili znanje maternega jezika. Zdomski otroci v Rankweilu, kakih 60 jih je, enkrat tedensko obiskujejo dopolnilni pouk slovenskega jezika. Pa pomlad se že nekako vključuje tudi v društvu Mura, saj šest (otroških) parov vselej navduši s plesom slovenskih ljudskih plesov.

Zaradi otrok so večkrat »vezani« tudi starši, ki z vrnitvijo odlašajo, za nekatere pa je misel na stalno vrnitev le pobožna želja. Sploh pa je v večjih naselbinah naših delavcev na tujem nemalokrat prijetno in domače vzdušje. Za »zdomce« v Rankweilu je najbolj težko pričakovani dan (ta tudi ostane najdlje v spominu) 8. marec, ko pripravijo kulturni program, čestitajo dekletom in ženam ter materam za njihov praznik, izročje darila, nato pa se srečanje nadaljuje

z zabavnim programom. Ker društvo Mura nima svojih prostorov, je prireditve v mestnem gostišču, ki ima veliko dvorano. Prihodnje leto bo tako slavje 14. marca. Tedaj pričakujejo obisk tudi od pokrovitelja društva — občine Lendava. Nadejajo se tudi obiska vokalno instrumentalnega ansambla Golf, ki je na njihovi prireditvi enkrat že igral in navdušil. Glas o društvenem slavlju seže tudi čez mejo — v Nemčijo in Švico, od koder vselej pride okrog 30 naših delavcev, simpatizerjev društva, ki sicer delajo v teh dveh državah. Ta slovesnost pa je za društvo pomembna tudi zato, ker se je udeležujejo tudi predstavniki lokalnih oblasti in seveda sindikata.

Naši delavci, zaposleni na Predarlberškem (Vorarlberg), niso sami, saj jih povezuje društvo Mura.

Š Sobočan

10. srečanje slovenskih društev iz zahodne Evrope

Jubilejno srečanje društev naših delavcev na tujem so tokrat pripravili v Ljubljani. Slovenska prestolnica bo gostila naše delavce 27. decembra, in sicer na dveh osrednjih prizoriščih: glavna, slovenska prireditve bo v Cankarjevem domu, kulturnozabavni večer pa bo na Gospodarskem razstavišču. Že v petek, 26. decembra, popoldne bodo tekmovali v kegljanju, naslednji dan v soboto, se bo program začel zelo zgodaj. Že od sedmih bodo v Cankarjevem domu sprejemali udeležence srečanja, posebej otroke, ki bodo nastopali na prireditvah desetega srečanja. Ob devetih bo srečanje s predstavniki slovenskih društev iz Zahodne Evrope. Ob 11.30 se bo začela generalka za prireditve. Prišel sem domov pod rodni krov in Zagodi nam godec, veselja nam daj. Od 14. do 16. bo srečanje s predstavniki mladih iz slovenskih društev, od 15.30 do 16.45 pa otroški program Snežinka. Osrednja prireditve bo ob petih popoldne z naslovom Prišel sem domov pod rodni krov in ob pol osmih zvečer se bo začel kulturnozabavni program Zagodi nam godec, veselja nam daj v dvorani B Gospodarskega razstavišča. To je le nekaj točk iz programa, ki so ga pripravili zelo skrbno, zato lahko pričakujemo, da bo jubilejno srečanje na ravni desetletnice.

vedno bolj zelena

The grass is always greener on the other side — je znan ameriški pregovor, ki ga je naš izseljenski rojak iz Sebeboec pri Murski Soboti omenil pri odgovoru na vprašanje, ki zadeva svetovni pojav, znan kot selitev možganov ali beg inteligence z (naj)manj razvitih na (najbolj) razvita območja. »Bil sem neprijetno presenečen in čutil sem prizadet, da sem v skupini strokovnjakov, ki ste jih izgubili in ne morejo pomagati domovini, kot bi lahko,« je posneto na enem od dveh kasetofonskih trakov, ki smo ju pred dnevi dobili iz daljnega Endicotta v državi New York. (Združene države Amerike).

Po tem ko si je na ljubljanski univerzi pridobil diplomu iz elektrotehnike, ga je leta 1967 »prijel« čez veliko lužo, najprej v mesto Betlehem, kjer je strnjeno poseljenih več tisoč Prekmurcev še s konca minulega in zlasti začetka tega stoletja. Pravcata prekmurska kolonija torej, kar je svojevrstna kurioziteteta v izseljenskem svetu, vredna temeljite raziskave. S posredovanjem sestrične je dobil mesto asistenta na tamkajšnji univerzi Lehigh. Dekan univerze, sam emigrant, ki je pred pol stoletja pribežal iz Grčije, mu je svetoval, naj se dokopljete do ameriške akademske izobrazbe. Po dveh letih mu je uspelo priti do naziva magister elektronike s trdnim imenom, da tudi doktorira. Toda ravno takrat je bilo sila težko dobiti službo za inženirja, saj jih industrija sploh ni rabila in zato se za doktorski naslov ni več potegoval. Prisiljen je bil iskati novo zaposlitev in med tremi možnostmi je izbral službo pri družbi IBM v Endicottu, kjer je že skoraj 18 let. Prvo desetletje se je ukvarjal z optično elektroniko in napravami, ki berejo ročno pisavo, nato pa začel delati z računalniki IBM 43-41 in slednjic z računalniki IBM 43-81. »Zdi se mi, da ima te računalnike tudi tovarna Mura v Murski Soboti. Delo je zelo zanimivo, zahtevno in odgovorno,« smo poslušali Kerčmarja.

Kakšna je sicer ameriška akademska (raziskovalna, predavateljska) atmosfera, kakšne so delovne razmere na univerzah in v raziskovalnih ustanovah ter kako je bilo pri vas s privajanjem na okolje, kjer vlada tehnokomunalni duh in prestižna ideologija?

Če primerjam ameriške univerze z evropskimi, so slednje bolj konzervativne. Profesorji in asistenti imajo do študentov zelo zadržan odnos, medtem ko so si pri nas zelo blizu in domači. V Evropi so študentje bolj prepričani sami sebi, v Ameriki morajo prihajati na vsa predavanja in pripravljati seminarske naloge, ki so gledane in ocenjevane. Če skrbno opravljajo oboje, imajo veliko možnosti, da tudi naredijo izpit; in sicer v zadnji uri predavanja. V Evropi sem nekateri izpite delal dve leti po tem, ko sem končal predavanja. Naj vam pojasnim razliko med univerzo in collegedom (kolidžem). Zadnjih je v ZDA verjetno kakih 20 tisoč in pomenijo prvo stopnjo ali štiri leta univerze, kot jo poznamo v Evropi. Lahko pa je college hkrati univerza. Klasična univerza ima štiriletni college, sledita magistrirji in doktorat, pri čemer je dolžina neomejena: eno ali več let, odvisno od študenta in področja, ki ga raziskuje. Delovne razmere so pri nas, kjer sta glede načina finansiranja dve vrsti univerz: zasebne in državne, malo težji. Vse boljše ameriške univerze so zasebne, so ustanove zase in se same finansirajo, medtem ko v državnih vlade posameznih držav ali zvezna vlada pomagajo plačevati stroške študija. Kdor želi na boljše univerzo, mora imeti dobre ocene gimnazije in denar za študij. Povprečna šolnina na solidni zasebni univerzi za profil inženirja pride letno okrog 12 tisoč dolarjev. (Po teden dni starem deviznem tečaju je to nekaj čez 540 starih milijonov dinarjev — op. B.Ž.) Kje dobiti toliko sredstev? Prva možnost je: prihranki staršev. Moj sin je star šele deset let, a že varčuje iz njegovo izobraževanje. Druga možnost so tako imenovana študentska posojila, ko si študent lahko sposodi dolženo vsoto, seveda na za vsa šolnina, starši morajo podpisati in zvezna vlada zagotoviti bankam plačilo najetega posojila. Študent ga lahko poravnava v 10 do 15 letih po študiju, ko najde zaposlitev. Za tolikšno plačilo pa mora univerza tudi ponuditi dobre profesorje in asistente, opremljene laboratorije, skratka, ustrezne razmere. Če hočete, da bodo uspešno opravljali izpite in prišli do diplome, morajo študentje študirati dnevno 14 do 16 ur, tudi ob sobotah in nedeljah. Profesorji resda zavoljo inflacije niso več tako dobro plačani kot ne-

koč, zato sodelujejo kot svetovalci za dogovorjeno plačilo pri projektih za določene zasebne družbe oz. tovarne. Na boljših univerzah najdete profesorje z vsega sveta in pride na šest do deset študentov en asistent.

Privajanje Jugoslavana ali povprečnega Evropejca na ameriško družbo in razmere vzame najmanj pet let. Razlike so dokajšnje, recimo v prehrani, načinu življenja, jeziku. Tako sem recimo prvih pet let razmišljal v slovenščini, in ko sem govoril, sem pravljaj iz slovenskega v angleški jezik vsak stavek, vsako besedo. Zdi se, ko vam govorim, je narobe: mislim v angleščini in prevajam iz angleškega v slovenski jezik, zato toliko jecljam. Res je, kar se tiče uspeha za vsako cenno, kar pomeni, da mora biti vse, karkoli počnete, dobičkonosno. Zgubite naš sistem ne sprejema. Če posej ne daje dobička, bankrotirate in ni mogoče preživeti. Če neka firma zaide v finančne težave, ji država ne bo nikoli pomagala, banka pa jo bo kreditirala le, če se bo prepričala, da firma ne račun kredita uspeva ustvarjati dobiček. V nasprotnem propade in morajo zaposleni iskati delo drugje. Kar od firme ostane, kdo kupi ali jo pač zaprejo. Če so posamezniki v denarni stiski in ne morejo najti dela, jim da vlada socialno podporo, ki trenutno znaša tedensko 160 dolarjev (to je po teden dni starem deviznem tečaju okrog 7,2 starih milijona dinarjev — op. B.Ž.), kar za ameriške razmere ni veliko. Sam, kar se tiče tekmovalnega duha, nimam nobenih problemov in sem se prilagodil, čeprav sem Jugoslovian in sem 25 let živel v Jugoslaviji.

Kako so vas v ZDA sprejeli ob prihodu in kako vas sprejemajo danes? Kaj menite o ugledu Jugoslavije in Jugoslavanov med Američani?

Povsod so me dobro sprejeli in mi veliko pomagali, brez podcenjevanja ali »dol gledanja«. Pri strokovnem delu na univerzi Lehigh v Betlehemu je šlo brez posebnih težav, torej sem si na ljubljanski univerzi pridobil dobro izobrazbo. Zdi se mi, da je ugled Jugoslavije v ZDA dober in prav tako dober so odnosi med obema vladama. Najbrž veliko Američanov ne ve dosti o Jugoslaviji, zato bi morala več in pogosteje oglašati o turizmu in izvoznih izdelkih v ameriškem časopisju, na radio in televiziji. Mislim, da je za osebnim avtomobilo, ki se prodaja kot najcenejši avtomobil na ameriškem tržišču, in reklamo zanj, več Američanov zvedelo o Jugoslaviji. Drug dober zgled so bile zimske olimpijske igre v Sarajevu, ko je ameriška televizija prikazovala gostoljubnost ljudi in odlično organizacijo. Dodam naj, da je sorazmerno lahko delati v Američani in ne pomnim, da bi v 20 letih imel kakšen resnejši problem ali konflikt v odnosih z njimi.

Na kak način se v resnici prebija, dosega in obdržati kakovost v zasebnem gospodarstvu in javnem sektorju, majhnih in velikih podjetjih?

V zadnjih petih letih je kakovost beseda, ki jo slišite povsod. Kaj se je namreč dogajalo v času med 60-imi in 70-imi leti v ZDA? Gre za poseben fenomen, kako je ameriška družba v tem času delala »biznis«, se pravi vsakdanji posel. Hočem reči, da je kakovost ameriških izdelkov takrat šla, oprostite izrazu, skoraj k vrhu, za kar je bil glavni razlog kratkovidno management (poslovno vodstvo oz. vodenje podjetij). Ta se ni menil za to, kaj bo v prihodnjih petih, desetih letih, ampak se je gnil za čim večjim dobičkom v čim krajšem času, kar je prinašalo slabo kakovost. Vsak je hotel prodati najhitreje, najceneje, največ. In kaj se je zgodilo? Veliko ameriških družb se je začelo seliti v države s ceneno delovno silo, na Daljni Vzhod, v Južno Korejo, na Filipine, kjer so delali manj kakovostne in za pet-do desetkrat cenejše izdelke kot v Ameriki. Tukajšnje prebivalstvo je začelo segati po uvoženih cenenih izdelkih in tako družbe (firme), ki so izdelovale kakovostne in dražje doma,

niso mogle prodajati in so ali propadle ali same popustile v kakovosti in ceni. V zadnjih nekaj letih se je marsikaj spremenilo, kajti podjetja oz. vodstva podjetij in družb so uvideli, da tako ne gre več naprej. Do sprememb seveda ni prišlo čez noč, tod zdaj je kakovost ameriških izdelkov spet na ustrejni ravni. V elektroniki sicer ni bilo tako, kajti tu smo vedno težili za kakovostjo, zdaj, ko nam je največji tekmelec Japonska, se še toliko bolj trudimo, da bi v IBM zadržali kakovost na najvišji ravni. Sodim, da mora biti vse, s čimer se ukvarjamo, kakovostno, čeprav v začetku morda ni poceni, toda v življenju izdelka se naložba preplača, kajti ni stroškov — ali vsaj ne večjih — z vzdrževanjem. Sicer pa gre za težko vprašanje in je odgovor nanj v številnih knjigah.

Vaše videnje in doživljanje nevarnosti tehnološke odvisnosti Jugoslavije od razvitega sveta?

»Čutil sem prizadet, da sem v skupini ljudi, ki ste jih izgubili in seveda ne morejo pomagati domovini, kot bi lahko. Najmanj tisočkrat sem se vprašal, zakaj sem odšel iz Jugoslavije po diplomu na ljubljanski univerzi. Odgovor je več,« sporoča izseljenski rojak, mag. Karl Kerčmar.

Ne vem, kaj razumete pod razvitem svetom, saj je sleherna država po svoje razvita, prav gotovo pa je vrhunec tehnološkega razvoja osredotočen v štirih delih sveta: Japonska, Sovjetska zveza, ZDA in Evropa. Gre za ogromne naložbe in je sila težko za manjšo državo, da bi mogla pri tem tekmovali z velesilami. Moj nasvet je: skrbeti za domači razvoj in hkrati sodelovati z razvitemi državami. Sodelovanje namreč pomeni pridobivanje in delitev dobička, kar daje možnost za nova vlaganja in še večji razvoj. Ob tem pa izmenjava strokovnosti, tržišča in proizvodnja izdelkov.

Mar visoka tehnologija ne prinaša brezposelnosti?

Kakor vzamete. Za izobražene oz. kvalificirane delavce pomeni več novih, zanimivejših delovnih mest, za manj kvalificirane oz. tiste, ki so v tovarnah pri enoličnih delih, pomeni brezposelnost. Problem nastopi, ko hkrati z uvajanjem višje tehnologije nečemo izgubiti delovnih mest, ampak ustvariti nova, zahtevnejša, razvojno zanimiva, ki terjajo višjo, visoko usposobljenost in kvalificiranost. Kaj bomo z navadnimi delavci? Na univerzo jih pač ne bomo pošiljali, ampak skušali z usposabljanjem pri delu. To bo s tem zanimivejše, imeli bodo možnost za večji zaslužek, večja bo produktivnost in hitrejši razvoj firme. Pri nas smo na račun nadomeščanja delavcev z roboti — ki delajo hitreje, bolj kakovostno, jih ne boli glavna, niso bolni — pri tekočih trakovih v avtomobilski in jeklarski industriji, izgubili veliko dobrih delovnih mest. Problem je, da se vsak delavec z nižjo izobrazbo noče preusmeriti in usposablja za zahtevnejša dela, ker ga to pač ne zanima in živi raje po starem. Veliko je družb, ki se ukvarjajo s to problematiko. Na splošno menim, da visoka tehnologija, če je ustrezno vodena, upravljana, ne bo povzročala nezaposlenosti, temveč še več delovnih mest.

Po katerih merilih bi se morali ravnati pri izboru novih tehnologij, da ne bi še naprej degradirali okolja?

Vsi tehnološki postopki imajo stranske učinke. Gre za pline in tekočine, ki se izločajo med proizvodnjo zahtevnih elektronskih izdelkov, kot so recimo čipi. Veliko je kemičnih in metalurških procesov, izdelujejo se plini, ki

gredo v ozračje, tekočine, ki lahko zaidejo v podtalnico. Veliko polucije (onesnaževanja) povzroča žganje premoga. Atomske centrale so izredno nevarne zaradi odpadkov težke vode, saj radi oaktivni izotopi ostanejo živi po več sto let. Vse stranske proizvode, ki se izločajo, moramo v plinski ali tekočinski obliki prestreči, jih shraniti ali povezati z drugimi kemičnimi procesi, da jih nevtaliziramo in ne pridejo v okolje. Po moje je največji problem atomska energija, kajti varnostni postopki so zelo dragi in s tem sama energija. Sila strupeni so avtomobilski izpušni plini in zato v zadnjem desetletju v ZDA uporabljamo bencin brez svinca, tako da več ne uhaja v ozračje ogljikov dioksid. Toda na ta račun je avto postal bolj zapleten, kajti izpušni plini morajo skozi posebne katalitične naprave. Od vsakdanjih manjših, a za okolje sila nevarnih pripomočkov, bi omenil lak za lase, ki je v poseb-

avtomobil, obleko, hrano in letno dva tedna dopusta. Zveni zelo enostavno in sprašujem se, če je vse to res tako težko doseči. Seveda je, pa ne samo v Jugoslaviji, ampak povsod po svetu. Razmere postajajo dobesedno izživ za posameznika. Ko sem bil nazadnje doma v letu 1984, sem se prepričal, da so moji sošolci to dosegli. Tu torej ne more biti bistven razlog za vse vaše izobrazbenice, ker pač ne poznam razmer. Vseeno pa ti ljudje večkrat mislijo, da je lažje drugje. Pri nas je pregovor, ki pravi: the grass is always greener on the other side. Prevod bi se glasil: trava je vedno bolj zelena pri vašem sosedu, kot vaša sama. Veliko izseljencev hitro sprevidi, da se v tujini sicer zasluži več, a zaradi višjih življenjskih stroškov tudi porabi več.

Kako zmanjšati »beg možganov«? Verjetno tako, da bi ustvarili več zanimivih del doma. To je po eni strani mogoče s sodelovanjem domačih z mednarodnimi podjetji, po drugi strani pa z uvajanjem avtomatizacije in računalništva v industrijska podjetja. Če je za manjša podjetja naložba v nakup računalnika prevelik zalogaj, naj začne izdelovati računalnike katero od vaših podjetij; ali povsem samostojno ali v sodelovanju s tujim partnerjem po njegovi licenci. Pa ne samo za potrebe domače industrije, ampak tudi za izvoz. Sicer pa računalniki ne sodijo zgolj v velika in visoko tehnološko razvita podjetja, ampak recimo v tovarno pohištva. Pa ne zgolj za administrativna dela, marveč za oblikovalce in arhitekte, ki načrtujejo, oblikujejo, gradijo in namesto da bi risali na papir, rišejo na ekran. Rabimo jih tudi na inventar materialov, ki jih potrebuje tovarna, za njegove cene, tržišče, zaloge izdelkov, koliko je izdelkov v trgovinah po državi, koliko je prodanih, se morda bolje prodajajo kot drugi, koliko jih je treba več izdelati na teden, da bi mogli zadovoljiti tržišče, skratka, gre za točnejše in boljše evidenco. Računalnike pa tudi potrebujemo pri kontroli tehnološkega procesa. Z vsem tem hkrati ustvarjamo nova delovna mesta za ljudi z višjo oz. visoko izobrazbo, na primer za programerje in podobne profile.

Vseeno »bega možganov« ni mogoče zaustaviti.

Nesporno se ubadate z resnim problemom, saj sta posredi dve izgubi: najprej strokovnjakov in verjetno dobrih državljanov, nato pa vloženi sredstva za dolgotrajno izobraževanje vseh teh ljudi. Omenil sem že, kako jih zadržati; namreč z ustvarjanjem zanimivejših, kreativnejših del doma. Pa ne mislim samo na inženirje, ampak še zdravnike in druge. Pomembno je, da se lahko izpopolnjujejo v svoji stroki in morda je v tem pogledu najboljša povezava s tujino. Tako ostanejo na vrhunski razvojni stopnji. Naša družba recimo neprestano izmenjava inženirje z vseh delov sveta. Sam sem bil nekoč za nekaj časa na delu v Zahodni Nemčiji. Tovrstna migracija strokovnjakov je torej svetovni pojav, čeprav je verjetno res, da jih pride največ v ZDA. Dobivajo jih ne samo mednarodne družbe, ampak vse znane tukajšnje univerze. Če bi denimo obiskali slednje, bi bili presenečeni, kajti večina strokovnjakov, znanstvenikov, profesorjev, je tujece. Sicer pa rešitev problema ni izključno v povezovanju mednarodnimi visoko tehnološko razvitemi družbami. Še bolj pomembno je, da izdelke, ki jih zdaj uvažate, a imate surovine zanje doma, sami izdelujete, tržišče pa najdete tudi v tujini. Jugoslavija ima na primer zelo dobre možnosti za kmetijsko proizvodnjo in ji ni potrebno uvažati hrane. Država je idealna za razvoj turizma in menim, da bi na ta račun lahko ustvarila veliko dobička.

Kaj prinaša uvajanje računalnikov? To je vprašanje za vas, ki se nam postavljate, ko hkrati z velikim znanstvenim spremljanjem razprave o umetni inteligenci in računalniških ekspertnih sistemih.

To je dober vstop za dve ali tri knjige, ki bi jih lahko o tem napisali. Vprašanje je bolj filozofsko in različni ljudje bi vam nanj različno odgovorili. Zame je računalnik pripomoček oz. na-

prava kot vse druge v vsakdanjem življenju, recimo radio, televizija, telefon. Pred leti, ko sem prišel v službo, sem najprej pogledal, če je kaj počte na primer pisem, kartic, zdaj je vse to na računalniku. Preberem jo in hkrati odgovarjam nanjo prek računalnika, naslovnik pa je lahko kjerkoli na svetu, le da mora biti na istem vezju. Ne rabim več klasičnega kolektarja, ne seznama telefonskih števil, ne slovarjev, kajti vse to je mogoče spraviti v spomin računalnika, in ko potrebujem, »pokličem na ekran«. Kot vidite, je računalnik spremeni moj način življenja in miselnost in vprašanje je, če bom čez deset let pozabil, kako se piše z roko. To se delno more zgoditi: pisal bom veliko počasneje in delal več napak. Ali bo to spremenilo mojo osebnost? Ne vem, treba bo počakati. Upam, da ne. Poleg službenih so na voljo osebnostni računalniki, ki vam pomagajo pri vsakdanjih opravilih: nabirkih, plačevanju računov, izbira izdelkov. Prav tako je mogoče osebni računalnik priključiti na hladilnik, štedilnik, televizijo in druge naprave v hiši, celo na ogrevalni sistem. Prihranki pri časih in energiji so očitni.

Mikroelektronika, novi materiali, proizvodna kibernetika z robotiko, biotehnologija in nove tehnologije za pretvarjanje in rabo energije — to so področja, ki jim v naslednjem obdobju dajemo s slovenski (in jugoslovanski) raziskovalni dejavnosti prednost. Nekateri novosti malone mejijo na znanstveno fantastiko?

Pri genetskem inženiringu vidim podobno nevarnost kot pri vesoljski obrambi oz. vojaški elektroniki. Problem je v možnosti spreminjanja organizmov v obliki deformacije. Stranski učinki so neznani in utegnejo biti sila nevarni. Nekje sem bral, da lahko z genskim inženiringom miš postane velika kot krava. Si lahko mislite, kaj bi bilo, če bi imeli tri take v hiši. Zdi se mi, da je bil pred leti na tem področju v ameriških raziskovalnih ustanovah in na univerzah dosežen velik razvoj, toda rezultati so bili neprijetni in mislim, da je vlada prepovedala nadaljnje poskuse. Pri razvijanju novih materialov so največji dosežki pri plastičnih, kajti poraba jekla se je zavojo tega zmanjšala, novi materiali pa so tudi boljše oz. bolj zanesljivi. Eden takih, ki je izšel iz satelitske, vesoljske tehnologije, je tako imenovana teflon. Gre za posebne vrste površinske maso, ki ima, recimo, pri posodah za kuhanje to lastnost, da se nanjo nič ne prime in se z lahkoto čisti; ni treba uporabljati posebnih čistil in ščetk. Ker sem smučar, bi spomnil, da smo pred leti uporabljali lesene smuči, danes pa iz sintetičnih materialov. Elanove se recimo pri nas zelo dobro prodajajo. Pri energiji kaže, da bomo leta 2020 porabili vse fosilne izvore (premog, plin), če se bo seveda poraba nadaljevala na tak način kot v zadnjih nekaj desetletjih. Med energetskimi viri bi kot pomembnejšega omenil alkohol. Mislim na čistega, stoočnega, ki ga lahko uporabljamo za pogon avtomobila ali za ogrevanje stanovanja. Pridobivati se ga da iz žitaric, koruze in podobnih rastlin, ne samo iz grozdja ali sadja. Najsoodnejša je atomska energija, ki ima nekaj dobrih in veliko, veliko slabih lastnosti. Najprej je zelo nevarna, terja ogromna vlaganja, ko je atomska elektrarna zgrajena, pa tudi ni zanesljiva za več kot 20 let. Po 20 letih jo je treba uničiti. Nato pa se postavljajo vprašanje, kam z radioaktivnimi odpadki, da ne bodo prišli v podtalnico oz. človeka. In slednjič je problem s surovino (uranom), kajti če ga nimate, ste odvisni od druge države, kjer je uran. Verjetno se spominjate, kaj se je zgodilo v ZDA na Otoku treh milj ali v Černobilu v Sovjetski zvezi.

Z izseljenskim rojakom Karlom Kerčmarjem iz Sebeboec pri Murski Soboti, izvedencem za elektroniko pri družbi IBM v Endicottu v državi New York, ki se moram nenehno potrjevati in ustvarjalno delovati, smo se dotaknili številnih drugih vprašanj in dvomov. Morda bo še kdaj priložnost, da kaj objavimo, vsekakor pa »je kmečki fant iz Sebeboec pri preskušanju samega sebe, kako daleč lahko pride, res daleč prišel«. Potemtakem naslovi pregovor zanj velja v prispodobni in v resnici.

SLOVENSKI UČITELJI SO POPOTNIKI Z ZNANJEM

Približno toliko Švedov oziroma celo nekaj sto tisoč več, kot jih živi znotraj meja dežele, je raztresenih po svetu. Skrb zanje je v interesu države, na odgovornost države, v kateri živijo, pa opozarja predvsem z lastnim vzorom — z odnosom do drugih narodnosti na Švedskem. Najbolj tipičen primer je šolstvo. V sodobnem švedskem šolskem sistemu je vsakemu otroku druge narodnosti zagotovljen pouk materinščine, tudi če je na šoli samo en tak učenec. Tako politiko v praksi tudi dosledno uresničujejo, vendar za prijavo k dopolnilnemu pouku ni dovolj samo narodna pripadnost. Prvi pogoj je, da se je otrok materinega jezika naučil govoriti v družini. Nemogoče je, pravijo, šoli naložiti breme, da bi se otroci tujcev šele tu začeli učiti prvih besed jezika. S tem je naložena velika odgovornost družini, ki pa velikokrat dela napako. Otroka vztrajno uči švedsko, da bi imel v šoli manj težav, doseže pa ravno obratno in še na račun materinega jezika. Večina staršev namreč švedski jezik slabo obvlada. Tako naučijo tudi otroke in zaradi tega imajo v šoli več težav, kot če bi jih starši naučili dobro govoriti v maternem jeziku. Program šole za tujce je oblikovan tako, da se otrok z dobrim znanjem materinega jezika lahko brez večjih težav vključi v švedsko šolo.

Emmanuel Morfiadakis, rektor za osnovno in srednje šolstvo za tujce za območje Malmöja, je kot prvi cilj takega koncepta šolskega sistema za tujce poudaril pravilno učenje švedskega jezika. Učitelji materinščine pomagajo otroku pri raznih predmetih, dokler se ne uspe vključiti v redni pouk. Sočasno poteka tudi izpopolnjevanje znanja materinega jezika, da ob morebitni vrnitvi otrok ne bi imel v šoli prevelikih težav s svojim lastnim jezikom oziroma da se mu tega jezika ne bi bilo treba učiti kot tujega jezika. Raziskave na območju Malmöja so pokazale, da imajo otroci tujcev največ težav v osnovni šoli, to je do devetega razreda, v gimnazijih pa več ne zastajajo. Centralna šola za tujce v Malmöju je šola

Väarner Ryden. Kjer so učenci tridesetih narodnosti. Seveda tu niso vsi. Raztreseni so tudi po drugih šolah, zato so učitelji materinščine tisti, ki potujejo s šole na šolo.

Slovenski dopolnilni pouk obiskuje na tem območju okrog 40 otrok. Poučevanje je zaupano dvema učiteljicama — Marjeti Isaevski in Dragici Begič. Da tedensko delata z vsakim učencem po dve uri, mora vsaka obiskati več kot deset šol. Delata z nekaj učenci, največkrat celo samo z

Dragica Begič: Ustanovili smo sklad Primoža Trubarja. Naš cilj je zbrati denar za štipendiranje mladih, ki so pripravljene iti v Slovenijo na razna krajša izpopolnjevanja. Prihodnje leto nameravamo razpisati prvo tako štipendijo in upam, da bomo na literarnih večerih, drugih prireditvah in z raznimi oblikami zbiranja prostovoljnih prispevkov nabrali dovolj denarja za uresničitev naših ciljev in želja.

enim. Osnovnemu programu dela morata vsaka po svoje dodajati in prilagajati vse tisto, kar zahteva znanje, sposobnost in zainteresiranost posameznega učenca. Rekli bi lahko, da gre za individualno delo, ki predvsem učitelja dodatno obremenjuje. Če upoštevamo, da je treba dnevno na več šol, da je nujno spremljanje učenca tudi pri švedskem pouku in da drugih posebnosti dela niti ne naštevamo,

potem je obema učiteljicama in vsem njunim kolegom na Švedskem potrebno priznati, da opravljajo zahtevno pedagoško delo, ki ga, če je dodana še osebna zagnanost, z denarjem ni mogoče ovrednotiti. Naše učitelje, sicer na predlog narodnega društva, postavljajo švedske šolske oblasti in te jih tudi plačujejo. Zasluzek je soliden — okrog 8 tisoč švedskih kron, čeprav bi si za tako specifično delo morda zaslužili več.

Kako potekata dve šolski uri materinščine na teden? Na kratko bomo poskušali povzeti delo Marjete Isaevske z učenko petega razreda Ano Marie. Najprej sta pregledali domačo nalogo, potem sta ugotavljali, kako lahko sprememba ene same črke v besedi spremeni njen pomen, nadaljevali sta s sklanjanjem, potem sta brali iz Kurirčka, ob vsem pa se veliko pogovarjali in Ana Marie je seveda dobila še domačo nalogo. — Prav pogovarjanju in čim bolj neposrednemu stiku z učenci daje velik poudarek. S tem jih pri-

— Na Švedsko se vedno vsako leto pride okrog 15 tisoč tujcev, zato naš šolski program za tujce ostaja še naprej aktualen. Kar se tiče sodelovanja med Jugoslavijo in Švedsko, mislim, da je v splošnem dobro in posledice tega so pozitivne tudi v šolstvu. Naši učitelji dobivajo strokovno literaturo. Pri nas so bili tudi strokovnjaki iz Jugoslavije in sam sem imel dvakrat priložnost obiskati šole v Jugoslaviji, je med drugim povedal Emmanuel Morfiadakis, rektor za osnovno in srednje šolstvo v Malmöju.

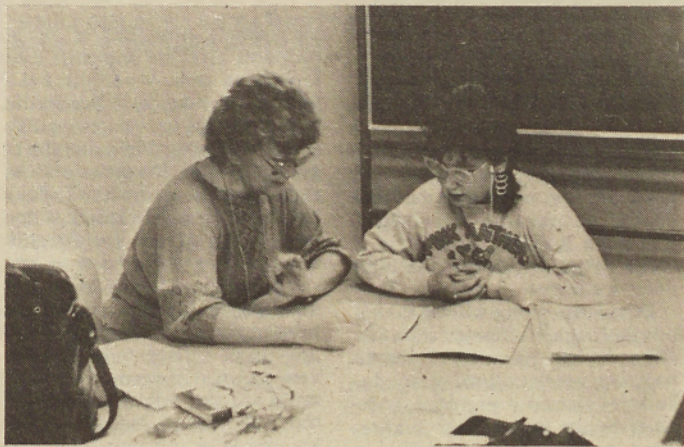
tegnem. Moja največja opora so starši, in to tisti, ki se zavedajo, da se v jeziku skriva velika moč. Delam vzporedno s švedskim učnim načrtom, tako da učenci niso zmedeni. Zaradi tega je po-

lovanje s švedskim razredom oziroma učitelji, ki tam poučujejo, za mojega učenca in njegovo znanje izrednega pomena, če že ne najpomembnejša stvar pri dopolnilnem pouku, prispoveduje o svojih

slovensko. Predvsem iz mešanih zakonov pa prihajajo otroci, kjer doma v pogovornem jeziku prevladuje švedščina. S temi je delo težje, kajti v dveh urah tedensko te luknje v znanju ni mogoče zamašiti, čeprav starši to verjetno želijo in od šole tudi pričakujejo. Zdi se mi, da mnogi tudi prehitro obupajo in vržejo puško v koro. Vsem, ki imajo majhne otroke, bi svetovala, naj se potrudijo in jih naučijo govoriti slovensko, ker sicer ne bodo imeli niti pravice do obiskovanja dopolnilnega pouka. O učbenikih bi povedala, da jih iz Slovenije sicer dobivamo, vendar so za naše učence pretežki. Moja naloga je, da jih prilagajam sposobnosti učencev, nam je povedala tovarišica Dragica. Dodala je še zanimiv nasvet staršem, ki morebiti razmišljajo o vrnitvi. Meni, da je za otroke najmanj pretresljivo, če se vrne pred vstopom v šolo ali pa, ko že konča šolanje. Življenje je že nekajkrat potrdilo, da je prehod iz švedske v slovensko šolo izredno težak. Bili so celo primeri, da se otroci niso mogli vključiti in so se starši morali vrniti na Švedsko.

Tako Marjeta kot Dragica ob vsem delu, ki ga imata pri slovenskem dopolnilnem pouku, poskrbita tudi, da se njeni učenci pripravijo za razne nastope v slovenskem društvu Planika. Tudi to je del poučevanja materinščine in prispevek h krepitvi narodne zavesti. Otroci pa, kot povsod po svetu, seveda radi nastopajo. Ker Marjeta ne živi v Malmöju in mora vsak dan potovati, ji za delo v društvu zmanjka časa. Zato pa je toliko aktivnejša Dragica, ki je med najbolj delavnimi člani. Pravi, da je vez med šolo in društvom nepogrešljiva za ene in druge. Praksa je potrdila, da je res tako, zato narodne šole in narodnega društva res ne kaže razdvojiti na dva bregova.

Irma Benko

Učiteljica Marjeta Isaevska pri delu s petoletko Ano Marie.

trebno prilagajati slovenske učbenike, pripravljati vaje, brskati po literaturi, iskati oblike in metode, ki vodijo k dvema ciljema: učenju materinščine in uspešnemu vključevanju otroka v švedsko šolo. Ker imamo pouk na več šolah, morajo zaradi materinščine otroci odhajati od rednega pouka. Vendar se potrudim, da jim to pri predmetu v razredu ne manjka. Ob vsem drugem pri uri slovensčine obdelam z učencem, seveda dvojezično, tudi snov, ki jo medtem obravnavajo v njegovem razredu. Tako je korist dvojna. Otrok se je naučil snovi in ob tem pridobil nove pojme še v maternem jeziku. Mislim, da je sode-

izkušnja Marjete Isaevske. Izkušnji ji res ne manjka, zato so njene ure zanimive in vsebinsko bogate. To so potrdili številni njeni učenci od Ana Marie do Natali, Junnuja, Diane, Romana.

Učiteljica Dragica Begič pa je svoj urnik skušala prilagoditi tako, da otroci ne izostajajo od rednih šolskih ur. Pride, ko imajo njeni učenci prosto uro, ali pa se dobijo pred poukom oziroma po njem. Sedaj imam zelo pridne učence, ki dobro govorijo slovensko. Bolj sicer obvladajo narečje, ker so se tako naučili v družini, vendar to niso nepremagljivi problemi. V svoji dosedanji praksi nisem imela učenca, ki ne bi govoril

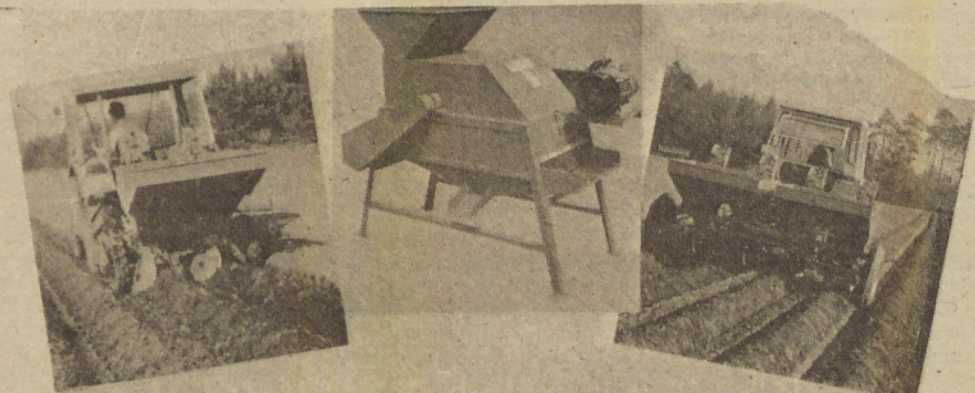
Auto-Hrvatska

AUTO KUČA ČAKOVEC RJ PROIZVODNJA

Čakovec, Novakova ulica

DO 31. DECEMBRA 1986!

Novoletni popust za vso kmetijsko mehanizacijo iz proizvodnega programa Auto kuče od 5 do 15 odstotkov! Posebno ugodni pogoji kreditiranja — 6-mesečno odplačevanje ob plačilu 25 odstotkov cene in 30-odstotnih obrestih.

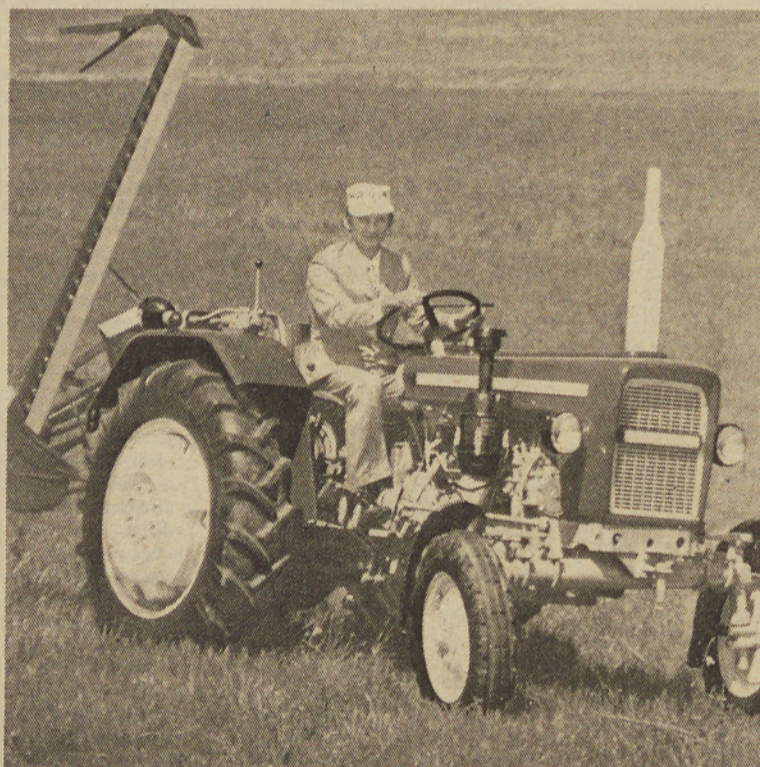
INFORMACIJE: telefon: (042) 812 611 in 812 671.

POLJOOPSKRBA

Sedaj je čas nakupa!

- prodajamo traktorje URSUS 335
- traktorje TORPEDO ● kmetijsko mehanizacijo ● priključke
- rezervne dele in gume

Obiščite nas v prodajalnah POLJOOPSKRBE v MURSKI SOBOTI, Lendavska cesta 37, tel. (069) 21-048, ali v MARIBORU, Ljubljanska cesta 7, tel. (062) 303-984.

Radenska, tozdr Naravno zdravilišče vabi na brezalkoholno silvestrovanje v Ljubljanski dom v Radencih.

V ceno 9.000 din je poleg večerje vključen tudi spominček, animacija, bogat srečelov in brezalkoholni šampanjec za ob polnoči. Za ples bo igral Ivan Baranja. **Vabljeni!**

ARMADA USPEŠNO OPRAVLJA NALOGE

Pred letošnjim 22. decembrom — praznikom oboroženih sil Jugoslavije smo obiskali enoto JLA v Murski Soboti, ki ji poveljuje Zdenko Kranjc, z namenom, da bi zabeležili življenjski utrip vsakdana ljudi, ki so zvesti čuvarji naših meja. K sodelovanju smo povabili starešini Dušana Nonkovića in Dragana Jankovića ter vojaka Slavšo Anđića. Že ob prihodu v soboški garnizon lahko vsakdo ugotovi, da gre za lepo urejeno vojašnico in poligon, kar je tudi pogoj za uspešnejše delo enote. Sicer pa pripadniki JLA v najsevernejšem delu Slovenije dosegajo velike uspehe tako pri bojnem usposabljanju kot tudi na drugih področjih, pomembnih za širšo skupnost. Usposobljenost in pripravljenost je na visoki ravni in zagotavlja uspešno izvrševanje vseh nalog. Moralno-politično stanje v enoti je stabilno, kot tudi medsebojni odnosi, ne glede na zapletena gibanja v družbi in zapleten mednarodni vojaškopolitični položaj. To je zelo pomembno za uspešno opravljanje nalog, ki so zahtevne in odgovorne. V soboški garniziji si prizadevajo, da bi poleg vsakodnevnih nalog, ki jih složno opravljajo pri varovanju naših meja, uspešno razvijali družbenopolitično, kulturno in športno življenje. Pri tem pa dosegajo tudi vidne uspehe. V kulturi so razvili različne oblike dela, kjer lahko vsak vojak najde nekaj zase. Pripravljajo programe in proslave ob važnejših državnih praznikih, kot denimo za 22. december — dan oboroženih sil Naš pozdrav Titovi armadi, za 29. november — dan republike itn. Poleg tega urejajo stenski časopis in predvajajo domače filme s tematiko NOB in druge poučne filme.

Kulturne programe pripravljajo tudi skupaj z učenci srednje družboslovne in ekonomske šole iz Murske Sobotice. Večkrat pova-

bijo vojaški orkester, ki pripravi koncert itn. Pomembne uspehe so dosegli v športu, saj enota, ki ji poveljuje Zdenko Kranjc, v zadnjih letih dosega zavidljive uspehe na armadnih tekmovanjih in sodi med najboljše. To zlasti drži za vojaški mnogoboj, streljanje in atletiko. Dokaz za to so številni pokali, medalje in diplome, ki krasijo njihove prostore. Pri vseh aktivnostih dajejo poseben pomen razvijanju bratstva in enotnosti. Razvili so dobro sodelovanje z drugimi obrambnimi in samozaščitnimi dejavniki ter prebivalstvom, ki mu tudi ob vsaki priložnosti pomagajo in obratno. Lahko bi rekli, da so doseženi uspehi pripadnikov JLA v najsevernejšem delu Slovenije nadvse pomembni pri dograjevanju sistema splošne

ljudske obrambe in družbene samozaščite, kar potrjuje moč in stvarnost naše zasnove in učinkovitost obrambnega sistema. Ponosno lahko ugotovimo, da so naše oborožene sile vrhunsko usposobljene, oborožene s sodobnim orožjem in opremo, ki je izdelana v naših tovarnah. V razvoju sistema splošne ljudske obrambe pa smo v naši družbi izoblikovali dve zelo močno sestavini oboroženih sil, to je Jugoslovansko ljudsko armado in teritorialno obrambo ter ju usposobili za uspešno vojskovanje ne glede na moč in razmere, v katerih bi vojna potekala, in kako dolgo bi trajala. Jugoslovanska ljudska armada pa je ob množični teritorialni obrambi udarni del naših oboroženih sil.

Feri Maučec

SMO VELIKA OBRAMBNA DRUŽINA

Pripadniki naše ljudske armade praznujejo svojo obletnico v spomin na tisti mrzli 22. december, ko je v vihuri vojne rojena naša Jugoslovanska ljudska armada.

Vsakoletni praznik je tudi čas, ko se oceni delo, začrtajo nove delovne naloge. Tako bo nemara tudi letos, ko se bodo na dan ljudske armade odprla vrata karav v naši pokrajini, ko bodo čuvaji naših meja sprejeli v goste mlade in stare ter se z njimi povseslili in dogovorili, kako naj bi bilo njihovo sodelovanje v prihodnje še boljše. Z graničarji posebno tesno sodelujejo mladi iz obmejnih vasi. Skupno delo, skupne akcije, vse to je postalo vsakdanjik, bodisi v Kuzmi, Fikšincih, Kobilju ali Žitkovcih. Prostovoljno delo je postalo nekaj, kar ljudi ob meji

zdrružuje, še zlasti mlade, ki čestokrat pripravljajo s pripadniki JLA športna in druga tekmovanja. Graničarji kaj radi priskočijo na pomoč vaščanom, ti pa jim vračajo s spoštovanjem in pomagajo skupaj z njimi varovati našo mejo.

Velikokrat se mladi srečajo s pripadniki armade na vsakoletnih urjenjih pripadnikov teritorialne obrambe in prav koristna so takšna srečanja, saj se mladi spoznajo z življenjem in delom v armadi. Pripadniki obmejnih enot se vse bolj vključujejo tudi v družbenopolitično življenje kraja, z občani in mladino postajajo velika obrambna družina, ki zagotavlja našo varnost.

Tudi v letošnjem letu je bilo več skupnih akcij v krajevnih skupnostih, v delovnih organizacijah, pa tudi ob vseh pomembnejših praznikih. Številnih športnih srečanj

ni hče več ne šteje, postale so vsakdanja.

Mladi lendavske občine, pa ne samo te občine, tesno sodelujejo z mladinskimi organizacijami na karavlah. Z njimi načrtujejo vsakoletne programe dela. V sistemu splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite se je močno spremenila tudi vloga občanov.

Postali so pomemben dejavnik varnosti in zato še bolj navezani na svojo armado, posebej še na enote, ki živijo in delajo na njihovem območju. Nekdo je dejal, da v naši pokrajini ob meji postaja vsaka hiša karavla in vsak njen prebivalec varuh naših meja.

Praznik naše Jugoslovanske ljudske armade je tako postal praznik vseh nas, še posebej mladih, ki s pripadniki armade najtesneje sodelujejo.

Jani D

Vojaki soboškega garnizona pri čiščenju orožja.

Slovesnosti ob dnevu oboroženih sil

V Pomurju bodo tudi letos ob 22. decembru — prazniku oboroženih sil številne slovesnosti, prireditve in srečanja. V soboški občini so se prireditve že začele v soboto, ko so v Murski Soboti proslavili 30-letnico delovanja občinske strelske zveze in pripravili strelsko tekmovanje. V četrtek, 18. decembra, ob 16. uri bo v gasilskem domu v Murski Soboti slavnostna seja PŠTO, OŠTO in OK ZRVS, na kateri bodo podelili priznanja, pohvale in nagrade posameznikom in enotam. V petek, 19. decembra, ob 17. uri bo v soboški kinodvorani namesto akademije Gledališče ljudske vstaje iz Maribora nastopilo s Partizanskim mitingom.

Slavnostni govornik na prireditvi bo sekretar OK ZKS Murska Sobota, Rudi Cipot. Zvečer pa bo v hotelu Zvezda v Murski Soboti tovariško in družabno srečanje. V soboto, 20. decembra, ob 9. uri bo v Murski Soboti že tradicionalno športno srečanje v streljanju, kegljanju in šahu ekip mladine, borcev, JLA, TO, ZRVS, carine in UNZ. V ponedeljek, 22. decembra, ob 10. uri v soboškem garnizonu slovesnost s podelitvijo priznanj in odlikovanj, sprejemi pa bodo tudi po karavlah. V ponedeljek zvečer bo Gledališče ljudske vstaje iz Maribora s Partizanskim mitingom nastopilo tudi v Beltincih, v petek in ponedeljek pa bo imelo tudi dve predstavi za srednješolsko mladino.

sanitarni program

EMO

BREZ VELIKIH BI OSTALI MAJHNI

Dobro delo, visoka kakovost in spoštovanje dogovorjenih rokov, to so osnovni pogoji, če želimo biti konkurenčni tako na domačem še bolj pa na zahtevnem tujem tržišču. Tega se še posebej zavedajo v turniški Planiki, ki se že vsa leta uvršča med največje pomurske izvoznike. Majhni kolektivi niso sposobni, da bi vzdržali v močni mednarodni konkurenci, zato se morajo povezovati v večje delovne organizacije, te pa v velike svetovne sisteme, pravijo v Turnišču in to v praksi uresničujejo. V tem 815-članskem delovnem kolektivu so že zdavnaj spoznali, da sami ne bi bili kos zahtevam sodobnega časa. Življenjsko pomembne funkcije morajo biti koncentrirane na ravni delovne organizacije in povezanost s Planiko v Kranju se jim zdaj že bogato obrestuje. Seveda pa tudi delovna organizacija Planika pri iskanju poti za prodor na tuj trg ne ostaja sama, pač pa se pri tem uspešno povezuje s svetovno znano firmo Adidas.

V Planiki temeljni organizaciji v Turnišču so letno že izdelali blizu milijon parov obutve, vendar se v zadnjem času vse bolj usmerjajo v kakovost. Po številu izdelanih parov zato nekoliko nazadujejo in se vse bolj preusmerjajo v zahtevnejše izdelke. Prek delovne organizacije in firme Adidas so se uspešno vključili v neposredno delitev dela na svetovnem tržišču, z dobrim delom pa so tudi dokazali, da so kos zahtevam tega tržišča. Seveda ni šlo povsem brez težav, saj so morali izdelati veliko vzorcev, razstava le-teh v okviru firme Adidas v Nemčiji pa je pokazala, da so bili v Turnišču najuspešnejši, zato so jim zaupali nekatere nove programe.

Pri novih programih seveda tudi težav ni manjkalo. Ker so to v glavnem delovno zelo intenzivni,

so v Turnišču zaposlili več kot 200 novih delavcev, ki so se morali za zahtevno delo usposobiti, kar se je seveda odražalo pri produktivnosti, močno pa se je zmanjšala tudi akumulativnost. V lanskem letu, ko so nove programe začeli izdelovati, jim je vse do septembra pretila izguba, vseeno pa so leto končali pozitivno, vendar so na ta račun izgubili od 170 do 200 milijonov dinarjev akumulacije. Pa jim ni žal, pravijo v Turnišču, saj je pomembnejše, da so še bolj prodrli na svetovno tržišče, z novimi programi pa so si zagotovili delo in dolgoročno socialno varnost.

Turniški čevljarji so tako edini v okviru Adidas, ki delajo gorski program, s svojimi izdelki pa se uspešno uveljavljajo v 28 državah na konvertibilnem tržišču. Ko so v lanskem letu spremenili tako rekoč polovico proizvodnega programa, so ob povsem novem gorskem programu izpopolnili še le-

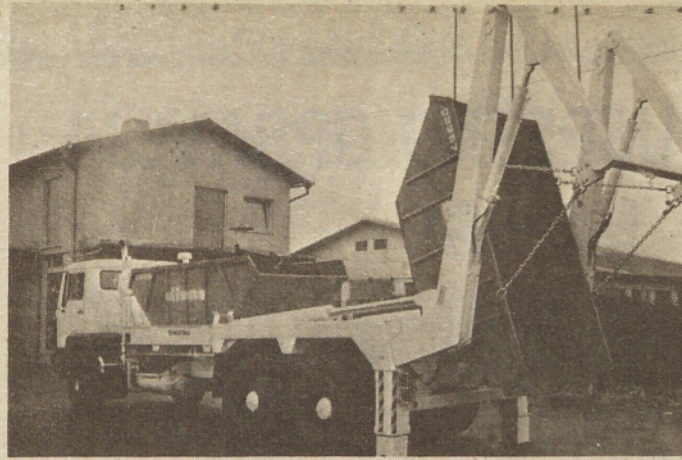
kaški (smučarski) program, na novo pa so uvedli še trening program za golf. Vsi ti programi so se zdaj že uspešno uveljavili tudi na tržišču. To navsezadnje potrjujejo zaloge, ki jih tako rekoč nimajo, kar 82 odstotkov izdelkov pa je namenjenih za izvoz.

Po doseženih rezultatih se zdaj turniška Planika uvršča med najuspešnejše delovne kolektive v Pomurju, jih pa seveda ti rezultati ne uspavajo. Ustrezen odnos do dela, dobri odnosi med zaposlenimi in skrb za kadrovske rasti kolektiva so najboljše zagotovilo, da dobra podoba turniških čevljarjev ne bo zbledela. Pa tudi ne bi smela, saj se z doseženim ne zadovoljujejo in srujejo naprej. Ob uvajanju elektronske obdelave podatkov ne pozabljajo tudi na posodobitev proizvodnje, saj že za prihodnje leto načrtujejo, da bodo za nakup nove opreme namenili okrog 300 milijonov dinarjev.

Ludvik Kovač

Turniški čevljarji so edini v okviru Adidas, ki delajo gorski program, s svojimi izdelki pa se uspešno uveljavljajo v 28 državah sveta. Visoka kakovost in spoštovanje dogovorjenih rokov sta aduta, da lahko vzdržijo v močni mednarodni konkurenci.

Nadgradnja za dvigovanje in iztresanje zaboju na tovornem avtomobilu TAM 260 je vsestransko uporabna in plod domačega znanja delovne organizacije Tehnostroj.

V eni od smernic sanacijskega programa delovne organizacije Tehnostroj je zapisano, da se bo ta kolektiv prilagajal tudi potrebam tržišča in načrtoval takšne izdelke, ki bodo tržno zanimivi, ali pa bodo narejeni za znanega kupca in po naročilu. Minuli teden so predstavili nov izdelek, nadgradnjo za tovorno vozilo TAM iz serije 260. Ker gre za zelo zanimiv in edinstven projekt, smo prosili avtorja načrta Mirka Rudolfa, da nam ga pobleže predstaviti.

»V dosedanji uporabi so bili samonakladalniki, ki jih uporabljajo delovne organizacije, kot so Dinos, Surovina, ... za prevoz odpadnih materialov. Ti so skonstruirani na šasijah lažjih tovornjakov, pri katerih so praktično lahko vozili samo en zabojnik. Z našim pristopom smo hoteli doseči racionalizacijo teh prevozov in smo za težje vozilo skonstruirali novo nadgradnjo. Rešitev predstavlja to novost, da lahko naenkrat vozimo dva zabojnika.«

Takšna konstrukcija pa nakazuje tudi širjenje z dodatno prikolico, tako da bi z lažjimi tovornja-

ki (TAM 190), in tudi s temi novimi (TAM 260), lahko prevažali dva oziroma tri zabojnike naenkrat?

»Tako je, izdelali smo tudi prikolico, ki jo je možno priključiti na obe tovorni vozila. Ob tem moram dodati še nekaj. Vsa tovorna vozila so delana po standardih, tako da našo nadgradnjo lahko namestimo na katerokoli tovorno vozilo tega razreda.«

Kakšne tehnološke in tehnične probleme ste pri načrtovanju te nadgradnje morali rešiti?

»Ta konstrukcijska rešitev spada na področje avtodvigal. Lahko rečemo, da smo pri funkcionalnosti iskali rešitve z našim proizvajalcem hidroopreme Petoletka, ki nam je definirala rešitve sistema, v naši delovni organizaciji pa smo konstrukcijski del nadgradnje izdelali sami. Se pravi, naredili smo načrte, izračune in drugo, kar je bilo potrebno.«

Kaj vse zmore to avtodvigalo?

»Osnovne funkcije so: nalaganje in odlaganje ter prekucenje zabojnikov — pri iztresanju predvidevamo dvoje možnosti: iztresanje na nižji ravni in iztre-

LJUTOMER

NOVOST V PRE-VOZU ZABOJNIKOV

sanje na višji ravni do višine železniškega vagona ali višje.«

Katere pa so te višine, ki jih novo avtodvigalo zmore?

»Zabojnik lahko odložimo na višino 2,5 metra, delovna višina avtodvigala pa je 6,5 metra.«

Gre za novost in avtodvigalo boste patentirali?

»Res je, da smo to avtodvigalo sicer videli na Zahodu, vendar pa smo ga pri nas prvi skonstruirali in pri tem našli nekatere nove rešitve. V postopku je patentna prijava, ker se naše rešitve razlikujejo od že doslej izdelanih.«

Kakšno pa je zanimanje kupcev — imeli ste predstavitev novega izdelka?

»Doselej so vsi, ki so ta izdelek videli, zelo navdušeni, problem pa bo cena, saj to avtodvigalo, oziroma nadgradnja, ni tako poceni.«

Kako pa je z nadomestnimi deli in surovinami?

»Vgrajene komponente in materiali so izdelek domačih delovnih organizacij in ne bo nobenih težav pri zagotavljanju rezervnih delov.«

Dušan Loparnik

Gradbenik Lendava

PET MESECEV NA MORJU

V lendavskem Gradbeniku, ki je sicer vključen v delovno organizacijo Konstruktor Maribor, so s poslovanjem zelo na tekočem, saj računovodstvo pripravlja podatke za vsak mesec. V desetih mesecih tega leta so ustvarili 2 milijardi 446 milijonov 306 tisoč dinarjev celotnega prihodka, kar je za 224 odstotkov več kot v lanskem letu. Poslovanje je pozitivno, saj so odvedli v tem obdobju v rezervni sklad 32 milijonov in v poslovni sklad 12 milijonov dinarjev. Oboje skupaj je trikrat več kot lani.

Delovni kolektiv šteje 462 delavcev, od katerih jih 90 dela zunaj meja, pretežno na Madžarskem. V primerjavi z lanskim letom se je število delavcev povečalo za 22. Potemtakem lahko trdim, da je gradbeništvo (še) privlačno za iskalce zaposlitve. Prav gotovo, vendar pa veliko manj za Prekmurce, bolj pa za Medžimurce, ki jih je pri Gradbeniku zaposlenih več kot polovica. Tu pa se tudi zaposluje precej Slovencev, ki so sicer doma v bližnjih vaseh, vendar pa so več let delali pri gradbenih podjetjih v notranjosti Slovenije. Zakaj se ne bi zaposlili doma, če se ponudi priložnost? Zaslugek pa je manjši! Povprečni osebni dohodek za deset mesecev pri Gradbeniku Lendava znaša 104969 dinarjev, priložni delavec dobi v povprečju 71 859, kvalificirani 104 948, delovodja pa 122 304 dinarjev. V ta povprečja niso všteti terenski dodatki in nadurno delo.

150 ljudi je 5 mesecev na morju! Da ne bo nesporazuma: prav gotovo si delavci na morju privoščijo tudi počitek, kopanje... vendar je bilo v letošnjem letu teh 150 ljudi na morju po pet mesecev, da bi delali. Lendavski Gradbenik in še en tozdr Konstruktorja sta letos spet veliko gradila na Lošnju. Gradbenik je bil nosilec del zlasti pri gradnji bungalovov v Narezinah, dobršen del pa je imel tudi pri gradnji hotelskega naselja Punta na Velem Lošnju. Tam so tudi uredili 800 metrov pristanišča. Sploh je za to gradbeno podjetje značilno, da se je močno uveljavilo v primorskih krajih, zato bodo tam tudi v prihodnjem letu veliko gradili, zlasti vrstne stanovanjske hiše. Lendavska gradbena operativna pa je tudi v sosednjem Medžimurju, kar ni pomembno le zato, da ima delo, ampak tudi za voljo delavcev iz te pokrajine, saj jim tako ni treba daleč na delo. Po svoje ponekod tudi sami pripomorejo, da dobi delo prav Gradbenik. Tako v Ludbregu preurejajo štiri večje stavbe, pri Martinu na Muri bodo v sodelovanju z Gradbenim kombinatom

Medžimurje Cakovec gradili šolo, v Čakovcu pa so pred kratkim dokončali poslovno stavbo železniškega transportnega podjetja. Ob vsem tem pa seveda ne zamenjajo dela v Pomurju, zlasti ne v lendavski občini. Letos so med drugim naredili dva vhodna jaska v rudnik. To je bil pravzaprav neke vrste izziv za ta kolektiv, ki pa so ga uspešno prestali. Gre za betoniranje okrog 100 metrov dolgih jaškov, pri gradnji pa je nekoliko nagajala tudi voda. Pri betoniranju so uporabljali lasten leseni opaž (obit s pločevino in dolg 10 metrov). Načrt zanj sta naredila inženirja Andrija Tekeli in Drago Beton, izdelali pa so ga seveda delavci Gradbenika. Z lastnim opažem so privarčevali najmanj 70 milijonov dinarjev. Gre za neke vrste novotarijo, vendar novatorja doslej nista prejela nobenega nadomestila, kar pa seveda ne pomeni, da so misel na to v Gradbeniku opustili.

Gradbenik Lendava je nosilec razvoja gradbeništva v občini. Ob njem sta še dva tozda, ki se ukvarjata z nekaterimi deli, ki jih lahko uvrstimo v to panogo — Varstrojev tozdr Varis in Gidosov tozdr gradbene dejavnosti. Dosednje delitve dela med njimi še ni, kar pa ne pomeni, da poslovno ne sodelujejo, zlasti Gidos je često »gost« na Gradbenikovih gradbiščih. Kako naprej? Poča-

kajmo na predloge komisije za pripravo samoupravnega sporazuma o poslovnotehničnem sodelovanju gradbeništva lendavske občine. Kdaj?

Gradbenik bo imel v prihodnjem letu precej gradbišč tudi doma. V Turnišču bodo gradili 6-stanovanjski blok, v Lendavi bodo nadaljevali stanovanjsko gradnjo v Župančičevi ulici, kjer bodo zgradili 12 stanovanj, gradili bodo čistilne naprave, dogradili objekte gasilskega doma v Lendavi, nadejajo pa se tudi, da bodo naposled pripravljena zemljišča za gradnjo 40 vrstnih hišic v ulici Prekmurske brigade v Lendavi. Dodamo naj, da so doslej v tej občini občani gradili posamično, ni bilo organizirane gradnje, kar je seveda velika škoda; take gradnje so »požrle« veliko več arov zemljišč, kot bi jih bilo porabljenih v družbeno organizirani gradnji, pa tudi gradnja je bila dražja. Dobro bo torej, da bodo tudi v lendavski občini naposled spoznali prednosti take gradnje, seveda v okviru stanovanjske zadruge. O tej govore sicer že dalj časa, ustanovijo pa je ne.

Lendavska gradbena organizacija pa dela tudi na Madžarskem. Razne starejše zgradbe obnavljajo v Ikervaru, Ivancu in Pecu. Trenutno je tam 25 delavcev. Za dela na Madžarskem sicer ne dobijo deviz, ampak (prek Geneksa Beograd) dinarje. Izkupiček ni ravno velik, vsaj ne tolikšen, kot so pričakovali, pomembno pa je tudi to, da se potrjujejo oz. uveljavljajo tudi v tujini. Pa ne prvi! Gradbenikovi delavci so znani tudi zaradi del, ki so jih opravili v daljnem Iraku. S. Sobočan

JEKLOTEHNA export-import trgovsko in proizvodno podjetje Maribor, n. sol. o., Partizanska cesta 34
TOZD ELEKTRO Maribor, n. sol. o., Cankarjeva ul. 10

OBVESTILO

Zaradi letnega popisa vseh zalog trgovskega blaga ne bodo poslovale naše poslovne enote v Mariboru, Cankarjeva ul. 10, v Murski Soboti, Cvetkova 2 a, in skladišče elektromateriala, Maribor, Tržaška c. 43, od 24. 12. do 31. 12. 1986.

VSEM POSLOVNIM PARTNERJEM ŽELIMO V PRIHODNJEM LETU MNOGO POSLOVNIH USPEHOV.

Bencin brez žvepla iz Lendave?

V Ina-Nafti Lendava so se že pred dobrim letom začeli pogovori o tem, da bi porabnike spodbudili za gradnjo naprave za izločanje žvepla in stabilizacijo bencina ter njegovo dearomatizacijo. Vse kaže, da bo v prihodnjem letu prišlo do te naložbe. Cilj projekta je, da se zagotovijo topila ustrezne kakovosti za porabnike slovenske kemične industrije, ki se usmerja v izvoz. Šestnajst možnih sovlagateljev iz Slovenije se je dogovorilo, da bi zagotovilo 210 starih milijard dinarjev, kolikor naj bi znašala naložba. Zmogljivost naprav naj bi bila 10 tisoč ton primarnega bencina in pet tisoč ton dearomatiziranih topil na leto. Pri naložbi naj bi sodelovali tudi porabniki s Hrvaške. V Jugoslaviji ne izdelujemo topil brez aromata, takšna topila uvažamo, zato je naložba upravičena. Poleg proizvodnje za domače tržišče bo Ina-Nafta Lendava nove izdelke tudi izvažala. Jani D.

Skrb za cenejšo in večjo proizvodnjo

Tudi pomurska živinoreja se v zadnjih letih srečuje z velikimi težavami. Posledica neurejenih cenovnih razmerij je zmanjšanje obsega priraje, zlasti v zadnjih dveh letih. V govedoreji in prašičereji so začeli zaostajati že v lanskem letu, takšne težnje pa so tudi v letošnjih prvih devetih mesecih, ko je priraja govejega mesa zaostala za nadaljnjih 7 odstotkov, obseg priraje prašičev pa se je zmanjšal kar za 13 odstotkov. Ugodnejše rezultate pa beležijo pri odkupu mleka in v perutninarstvu, saj je slednje doseglo največjo prirajo doslej.

Nosilec razvoja perutninarstva in predelave mesa je delovna organizacija Agromerkur iz Murske Sobotice. Čeprav so se v preteklosti tudi v perutninarstvu srečevali s težavami in še lani med letom tudi z izgubami, obsega proizvodnje niso zmanjševali. Nasprotno, ta se je iz leta v leto povečeval, po besedah direktorja delovne organizacije Kolomana Ciguta pa je tudi letos dokaj umirjena rast, saj se je obseg priraje v prvih devetih mesecih povečal za 8 odstotkov.

V Agromerku namenljajo v zadnjem času posebno skrb tehnologiji krmiljenja, ki se že kaže v boljših proizvodnih rezultatih in manjših stroških. Če so še lani v avgustu za kilogram prirastka porabili 2,32 kilograma hrane, so v letošnjih devetih mesecih porabo zmanjšali že na 1,83 kilograma, čas priraje pa so skrajšali s 43 na 42,9 dneva. Lani so sicer pri brojlerjih dosegli povprečno težo 1,83 kilograma, letos pa le 1,73 kilograma, vendar je priraje hranec porabljene krme velik, kljub manjši teži pa se obseg priraje mesa ni zmanjšal. Sočasno so namreč povečali število

naselitve na kvadratni meter, zaradi manjše porabe krme pa se je tako močno povečala ekonomičnost. Z razvojem tehnologije krmiljenja pa se ukvarjajo še naprej in napovedujejo, da bodo v prihodnje dosegli še boljše rezultate.

Prav na račun boljše tehnologije in seveda na račun cen, ki so se letos nekoliko umirile, pa dosegajo v Agromerku tudi boljše finančne rezultate. Izboljšuje se akumulativnost, z njo pa tudi delež lastnih sredstev za tekočo proizvodnjo. V primerjavi z enakim lanskim

obdobjem so v letošnjih devetih mesecih rentabilnost v priraji perutninskega mesa povečali za 134 odstotkov, dohodek na delavca je večji kar za 306 odstotke, močno pa se je povečala tudi stopnja reproduktivne sposobnosti. Če so se še lani v devetih mesecih v Agromerku otepli z izgubami, zdaj z rdečimi številkami nimajo težav, saj je delovna organizacija ustvarila več kot 186 milijonov dinarjev akumulacije.

Tudi z zalogami težav nimajo. Te so jih pestile zlasti v prvih treh lanskih mesecih, letos pa kljub izpadu izvoza v Sovjetsko zvezo zalog tako rekoč ni, saj je porasla poraba piščančjega mesa na domačem tržišču. Sicer pa jim je izvoz v Sovjetsko zvezo prinašal izgubo, saj so pri kilogramu mesa izgubili kar 175 dinarjev. Delež izvoza v celotnem prihodu je z lanskim 18 odstotkom letos tako padel na polovico.

V Agromerku pa tudi v prihodnje načrtujejo nadaljnjo rast priraje perutninskega me-

V Peskovcih na Goričkem načrtujejo gradnjo štirih objektov za kokoši nesnice v velikosti 4 tisoč kvadratnih metrov, ta naložba pa jih bo stala blizu 480 milijonov dinarjev. Dogovori s sovlagatelji, ki bodo zagotovili 50 odstotkov potrebnih sredstev, so že sklenjeni, to pa bo tudi prva naložba, zgrajena s pomočjo sredstev za manj razvite. Po republiškem predpisu, ki je začel veljati letos, je namreč možno, da se del sredstev iz sklada za manj razvite republike in pokrajino Kosovo lahko koristi tudi za naložbe v manj razvite in mejne krajevne skupnosti v Sloveniji. Sovlagatelji, ki prispevajo sredstva za naložbe na teh območjih, imajo namreč pravico do povrnitve 50 odstotkov vloženih sredstev, poleg tega pa še popust pri davku na dohodek v višini 17 odstotkov od vloženih sredstev. Določenih ugodnosti pa je deležen tudi investitor, saj je poleg olajšav pri davku na dohodek nižja tudi obrestna mera (85 odstotkov od določene namena) za bančne kredite in večji delež letih v celotni naložbi. Za farmo nesnic, ki bo, kot smo že zapisali, prva tovrstna naložba na našem območju, bodo 30 odstotkov potrebnih sredstev zagotovili sovlagatelji, prav toliko bo združenih sredstev v okviru sozda ABC Pomurka, 40 odstotkov pa bo delež bančnih kreditov. Kot pravijo v Agromerku, pa je to le prva etapa tovrstnih naložb, saj načrtujejo, da bodo na ta način v prihodnje še bolj širili prirajo brojlerjev za potrebe delovne organizacije.

L. Kovač

Z ustreznimi spodbudami do več sladkorne pese

Čeprav je sladkorna pesa že zdavnaj pospravljena, pa tudi v Tovarni sladkorja v Ormožu so s predelavo letošnjega pridelka tako rekoč končali, aktivnosti o pridelovanju te poljščine tudi zdaj niso zamrle. Sklepanje pogodb o pridelovanju sladkorne pese v prihodnjem letu še vedno poteka, kot vse kaže, pa je zanimanje zanjo med kmeti ponovno poraslo. Poleg spodbudne cene, ki ob dobrem pridelku zagotavlja pridelovalcem primeren dohodek, so k večjemu zanimanju za to poljščino prispevale tudi jesenske razmere na tržišču. Zlasti velja to za krompir, ki ga mnogi pridelovalci še vedno niso vsega prodali, pa tudi pri odkupu koruze se je nekoliko zatikalo. Tako so mnogi pridelovalci že sklenili, da bodo v prihodnjem letu zmanjšali površine krompirja, zato bo po vsej verjetnosti tudi sladkorna pesa dobila nekoliko več prostora na pomurskih njivah.

Ko so se pred desetimi leti odločili za gradnjo tovarne sladkorja v Ormožu, so predvideli, da bi za potrebe te tovarne pridelovali sladkorno peso v podravski in pomurski regiji ter na območju občin Čakovec in Varaždin. Iz podatkov, ki so jih zbirali v tovarni, je razvidno, da so se v letih od 1976 do 1981 površine sladkorne pese dokaj hitro povečevale, medtem ko po letu 1982 takšnega povečanja ni bilo več oz. so se površine, ki so jih zasejali s sladkorno peso, v nekaterih letih celo zmanjšale. V zasebnem in družbenem sektorju so leta 1982 sladkorno peso zasejali na 4.913 hektarjih, a so se že v naslednjem letu te površine zmanjšale za 300 hektarjev, največ sladkorne pese pa so pridelovali na območju ormoške tovarne zasejali v letu 1984, ko so jo pridelovali na 5.068 hektarjih. V zadnjih dveh letih so se površine ponovno zmanjšale, saj so jo lani pridelovali na 4.725 letos pa le še na 4.516 hektarjih.

V obdobju od leta 1982 do 1986 bi se morale površine sladkorne pese povečati vsaj za 2.700 hektarjev, tako da bi za Tovarno sladkorja v Ormožu pridelovali sladkorno peso na 7.700 hektarjih. Ta cilj jim je delno uspelo uresničiti v sodelovanju z madžarskimi pridelovalci, ker pa se v letu 1988 pogodba izteče, je načrt setve na dodatnih 2.700 hektarjih še toliko zahtevnejši.

Kaže, da se razmere sčasoma le izboljšujejo. Kot smo zapisali že uvodoma, so k temu precej pri-

spevale tudi spodbudnejše cene sladkorne pese. V primerjavi s cenami drugih poljščin so se te vse do letos zmanjševale, v letu 1986 pa je bilo vzpostavljeno razmerje 1:4 s ceno pšenice, to pa je cena, ki je za pridelovalce že spodbudna. In če k temu dodamo še druge spodbude, potem verjetno ne bi smelo biti razloga, da se pridelovalci v prihodnjih letih ne bi bolj odločili za setev sladkorne pese.

Seveda pa povsem gladko le ne bo šlo. Sladkorna pesa je za slovenske pridelovalce še vedno dokaj nova poljedelska kultura, njeno uvajanje pa zahteva od strokovnega kadra in pridelovalcev veliko novega znanja, motiviranosti in kakovostne organizacijske rešitve pri izvajanju posameznih del. V zadnjih letih se je v zadržah sicer povečalo število strokovnih kadrov, vendar pa bo treba strokovno službo še naprej krečiti. Ob prizadevanjih za povečanje površin sladkorne pese mora namreč posebna pozornost veljati tudi doseganju višjih pridelkov, kar bo mogoče doseči le z dobrih strokovnim delom ob doslednem izvajanju predpisanih agrotehničnih ukrepov. Zato je za pospeševalno službo še toliko bolj spodbuden predlog, ki so ga dali v Tovarni sladkorja v Ormožu, da naj bi z ustreznim nagrajevanjem tudi pospeševalce spodbujali k doseganju boljših rezultatov pri pridelovanju sladkorne pese.

Ludvik Kovač

Turnišče: cene pujskov

Minuli četrtek, 11. decembra, so rejci pripeljali na sejem 38 pujskov, starih od 7 do 10 tednov. Za par so zahtevali od 30.000 do 40.000 dinarjev, prodali pa so vse.

V Lendavi popis čebel

Izvršni svet lendavske občinske skupščine je sprejel odredbo o popisu čebeljih družin. Pravzaprav morajo čebelarji sami prijaviti enoti veterinarske postaje v Lendavi, koliko čebeljih panjev imajo, prav tako jih odredba zavezuje k prijavljanju vseh sprememb. Odredba tudi določa nekatere ukrepe s področja preventive, kot so obveznost prijave pogina čebel, potem plinjenje družin proti varozii, in sicer najmanj dvakrat letno (spomladi in jeseni) — vselej po petkrat. Čebelarji, ki ne bi upoštevali določil odredbe, bodo lahko denarno kaznovani oziroma ne bodo upravičeni do odškodnine v primeru pogina čebel.

S. S.

DOBRO, DA SO SE SPOMNILI TUDI TEGA

Cevi ne bodo zamašene

Koliko stanejo razna izsuševalna dela (melioracije), najbolj vedo tisti, ki jih financirajo. Vsekakor veliko! Koristnosti ni treba posebej poudarjati, seveda če vse dobro deluje. Žal pa ugotovljajo, da ponekod melioriranih zemljišč oziroma naprav, ki so jih vgradili, ne vzdržujejo. Tako je tudi na območju lendavske občine, zato zdaj nameravajo to urediti z odlokom. Lastniki oziroma uporabniki kmetijskih zemljišč na melioriranih območjih bodo pri kmetijski zemljiški skupnosti združevali sredstva za

vzdrževanje melioracijskih jarkov, cevne drenaže in poti ter za zagotavljanje proizvodne sposobnosti izsušenih zemljišč. Sklep o višini nadomestila za vzdrževanje posameznega melioracijskega območja bo sprejela zemljiška skupnost, vzdrževalna dela pa bo opravljala organizacija združenega dela, ki bo najugodnejši ponudnik. Program vzdrževalnih del za prihodnje leto naj bi pripravili do konca februarja, za naslednja obdobja pa veliko prej.

S. S.

SKRB ZA RAZPLOT ŽIVALI V LENDAVSKI OBČINI

Dolg poporodni premor

Kljub zmanjševanju stalača živine pride v lendavski občini malo govedo na 2,6 hektarja zemlje, kar pomeni (še) ni slaba. Izredno se je uveljavilo umetno osemenjevanje; letno osemenijo 6300 plezenskih (krave, telice). Ugotovili so tudi, da je splošno zdravstveno stanje živali dobro, seveda če zanemarimo pogoste bolzrni materije, kar vpliva na (ne)uspešnost osemenjevanja. Zaradi tega in še nekaterih drugih vzrokov traja poporodni premor povprečno 131 dni, normalno pa bi moral biti od 60 do 90 dni. Doba med dvema porodoma pa je 42 dni daljša in znaša 487 dni. Pri živalih, ki se ne gonijo po 60 dneh po porodu, bi morali poiskati vzroke za plodnostne motnje toliko bolj, ker so te pri eni tretjini krav. Obširna program dela veterinarske službe, ki so ga pred kratkim sprejeli na naši izvršni skupščini, vključuje tudi skrb za boljše zdravstveno stanje (raz)plodnih živali.

O plodnosti plezenskih svinj ni podatkov, saj je oplojevanje potekalo po naravni poti in občini imajo 39 plezenskih merjancev. V prihodnjem letu pa bodo tudi na območju lendavske občine začeli s umetnim osemenjevanjem, in sicer najprej na kmetijah, ki imajo več kot 5 plezenskih svinj, torej predvsem pri kooperantih. Cena za eno osemenitev bo 6 tisoč dinarjev.

S. S.

Narava in pridelovanje zdrave domače hrane

Sodobno kmetijstvo najmočnejše deluje na naravnih komponente, kot so tla, voda, rastlinstvo in živalstvo. Intenzifikacija kmetijstva je pomembno pospešila delovanje na okolje, na tla, znižala njihovo obstojnost in povečala občutljivost agrocenoz. Uspeh poljedelstva v teh razmerah lahko omogoči samo ekološka optimalizacija kmetijskih gospodarstev na znanstveni osnovi, se pravi takšen medsebojni odnos in skupna razporeditev obdelovalnih, lesnih, travniških, vodnih in drugih površin, ki bo zanje ustvaril funkcionalno učinkovitost in stabilnost.

Poleg te splošne ugotovitve nas je še nekaj dejstev navedlo na pričujoče razmišljanje in zapis, ki sledi v nadaljevanju. Za začetek pa kratak odlomek iz pogovora s predsednikom RKKGP Milanom Kneževičem (MMS 12/86):

«... Slovenija je majhna dežela s posebnimi naravnimi razmerami, ki ji niso dale obilice najkakovostnejših kmetijskih zemljišč za pridelavo velikih količin. Zato je slovenski človek že od nekdaj skušal kakovostno izrabljati majhna zemljišča. Zaradi zgodovinskih okoliščin je bil vedno tesno povezan z zemljo. Zato je usmeritev v smotrno izkoriščanje majhnih zemljišč naša tradicija, ki je ukoreninjena v naše vsakdanje življenje...»

Rast intenzifikacije poljedelstva kaže vedno večji vpliv na rastlinski pokrov dežele. Širok razvoj melioracij, rastoča uporaba mineralnih gnojil in kemičnih sredstev za zaščito rastlin, povečano delovanje težkih strojev in orodij na tla, pojavi erozije — vse to bistveno spreminja številne procese tvorbe in lastnosti tal, posebno na njivskih površinah.

Vsota vseh negativnih procesov se ne nadomešča s spremembami nekaterih lastnosti tal na delu njivskih površin. V celoti lahko za večino njivskih površin ugotovimo nepopolno obnavljanje potencialne rodovitnosti tal, njeno postopno zmanjševanje. Počasno zmanjševanje vsebnosti humusa v tleh, poslabšanje njegovih agronomsko cenjenih lastnosti, neugodne spremembe mikroflore tal, zgaženost tal, kot tudi številni drugi negativni pojavi se običajno ne kažejo takoj na efektivni rodovitnosti tal in velikosti pridelka. Vendar pa vsi ti procesi vodijo k ne vedno očitnemu in zato posebej nevarnemu črpanju najvažnejšega sredstva kmetijske proizvodnje — tal in njihove rodovitnosti.

Vedno bolj so živa razmišljanja o potrebi pridelovanja zdrave, biološko neoporečne hrane, ki so končno pridrli tudi k nam (mimogrede — v razvitih deželah trajajo že več kot pol stoletja in taki načini pridelovanja že zajemajo omebe vredne površine). Marsikdo se pri nas že ukvarja s t. i. biovrtnarjenjem, imamo pa tudi že poskuse organiziranega pridelovanja nekoliko večjih količin take hrane za potrebe turizma (Radenska).

Po drugi strani imamo posebno na našem območju, ki ga zaradi majhnih in razparceliranih kmetij industrializacija kmetijstva še ni povsem načela, še precej sorazmerno zdravega in naravnega načina pridelovanja.

Imamo tudi še precej starih sort kmetijskih rastlin, ki jih je potrebno z narodnogospodarske-

ga vidika nujno ohraniti. Navsezadnje — v okviru DVO Pomurja smo imeli v zadnjem času dve predstavitevno-prodajni akciji za zdravo domačo hrano v Ljubljani in naleteli na ugoden odziv. Kljub dvomom, ki jih izražajo nekateri zaradi današnjih gospodarskih razmer, sta akciji pokazali, da je pri nas vse več ljudi pripravljeno dati nekaj več za zdravo hrano.

Zaradi vseh teh razlogov želimo omogočiti na našem območju organizirano pridelovanje zdrave hrane na zdravih tleh, kar naj bi bila osnova za prehod na biološki način kmetovanja.

RAZPIS

ZA SODELOVANJE PRI BIOEKOLOŠKEM PRIDELOVANJU HRANE

Sekcija za bioekološko pridelovanje hrane pri Društvu za varstvo okolja Pomurja se je odločila, da prek razpisa v časopisu povabi k sodelovanju vse, ki jih zanima pridelovanje zdrave domače hrane, tako biovrtnarjenje za lastno porabo, kakor tudi biokmetovanje za slovenski trg.

V prvih treh mesecih naslednjega leta bi se na skupnih sestankih seznanili z možnostmi pridelovanja zdrave hrane, predvsem z načinom oz. metodo ter s sortami oz. vrstami, ki so značilne za Pomurje, tako da bi v času spomladanske setve že začeli prvo leto s pridelovanjem biohrane.

Prijavite se lahko pisno ali po telefonu na: Delavska univerza, Kidričeva 19, Murska Sobota
Sekcija za bioekološko pridelovanje hrane DVO Pomurja
Tel. 21-137 in 21-872
Razpis traja do 31. 12. 1986.

Društvo za varstvo okolja Pomurja

KONJEREJA IZUMRLA?

Na območju lendavske občine praktično ni konjereje, ki je bila pred leti še dokaj dobro razvita. Hiter prodor mehanizacije je skoraj v celoti ustavil razvoj konjereje, konje ima danes le redkokateri gospodar. Konjereja pa je seveda pomembna z vidika splošne ljudske obrambe in družbene samozavesti, zato si v občini prizadevajo, da bi ohranili stalež konj ali pa bi ga vsaj malo povečali. Denar za spodbudo zagotavlja republiški sklad. V okviru občinskega sklada pa so sofinancirali vzdrževanje plemenskega žrebca za celotno območje občine. Konjereja je, kot kaže, popolnoma zamrta, z njo pa tudi nekoč znana kovaška obrt. Danes je kovača težko najti, tako kot konja v hlevih domačij.

Jani D.

SPODBUDE KMETOVAL-CEM RODILE USPEH

Za spodbujanje kmetijske proizvodnje so v lendavski občini v preteklosti namenili sicer skromna sredstva, vendar se uspeh pozna. Pred leti so sprejeli ukrep za spodbujanje tržnega pridobivanja mleka, ki je dal zadovoljive rezultate. Do konca srodnoeročnega obdobja naj bi v občini odkupili 8,2 milijona litrov mleka letno. Refec je za vsak oddan liter neoporečnega mleka dobil 2 dinarja premije. Sredstva je zagotovil občinski sklad skupaj z republiško in živinorejsko poslovno skupnostjo. Odkup mleka pri KZ Lendava v zadnjih letih narašča, tako da bo letošnji plan, kljub krizi v živinoreji, s 7,2 milijona litrov realiziran. Občinska skupščina si bo tudi v prihodnje prizadevala zagotoviti sredstva za spodbude v kmetijstvu, del teh sredstev pa bodo namenili za tržno pridobivanje mleka.

Jani D.

Londonska pošta ne ve, kaj bi s starimi telefonskimi govornicami. Pa so častikarji The Sunday Mirror predlagali, naj bi iz njih naredili nekakšno javna kopaljšča, kot kaže slika.

Svetemu Martinu pomagajo računalniki

Nova tehnologija je nezadržno vdrla tudi v svete Bakhusove prostore, v vinske kleti, ter vtaknila prste v tisočletne skrivnosti zorenja vinskega moštva v vino in v sladko skrivnost zorenja in staranja plemenitih vin. Ne samo da je dala nova vina in da je malo znana ali celo nova vinska območja, kot je npr. Kalifornija, proslavila po svetu, saj je tamkajšnjim vinogradnikom in kletarjem omogočila pridelavo vin, ki se kosajo z najbolj znanimi nemškimi in francoskimi vini, marveč v zadnjem času obeta, da bodo postale odvečne celo take, stoletja veljavne oznake, kot je vinski letnik.

V vinskih kletih Domaine Chandon v kalifornijski dolini Napa računalniško vodeni stroji obračajo steklenice šampanjca in kletarju ni več potrebno s sedmim čutom ugotavljati, kdaj naj steklenice nagiba, da bi usedline

počasi spravil v vrat steklenice in jih čez čas odstranil. V bližnjih kletih vinarne Charles Krug računalniki nadzorujejo fermentacijo in jo prekinejo, ko je mošt zrel za ohlajitev, ne da bi se zanašali na svetega Martina in njegove čarovnije. Po nekaj vinogradnih imajo močnejši vinogradniki postavljene vremenske računalniške opazovalnice, ki nadzorujejo in preverjajo mikroklimo ter se na osnovi podatkov, dobljenih iz njih, odločajo za vzgajanje določenih sort grozdja.

Zadnje področje, ki se je vse do nedavnega izogibalo vdoru novih tehnologij, je vinski letnik. Vrhunska tehnologija ni mogla poseči v skrivnostne procese, zaradi katerih je lahko renski rizling, denimo letnika 1980, slabši od renskega rizlinga, pridelanega iz grozdja istega vinograda in kletarjenega v isti kleti z enakimi načini, vendar letnika 1983. V razvitih vinogradniških deželah se ta nihanja poznajo tudi v vi-

nogradnikovem žepu, saj za dober letnik iztrži tudi do petkrat več ob enaki količini pridelanega vina. Sestavine vina so pač v določenih letnikih nekoliko drugačne in ta drugačnost nagne tehniko plemenitosti in okusa zdaj gor, zdaj dol.

Pogovor z računalnikom

Idealen način dela z računalnikom ni v uporabi običajne tipkovnice. Če bi lahko direktno govorili računalniku in bi ta odgovarjal, bi prihranili čas in se mogoče tudi izognili napakam. Vendar pa, čeprav primitiven, razgovor z računalnikom ni več domišljija. Druge naprave za glasovni odgovor in vnos ukazov so že na voljo za velike komercialne računalnike. Veliko pa je tudi cenejših naprav, ki jih lahko namestimo na večino hišnih računalnikov. Računalnik PC commander lahko prilagodi 500 besed za prenos programskih ukazov. Pri tristo-penskem programiranju uporabnik odtipka ukaz na običajno tipkovnico in ta v povratni reakciji napiše ukaz. Uporabnik nato izgovori ukaz v mikrofonski priključni terminal računalnika, kjer je besedni ukaz zapisan. Posebna zvočna karta pretvori izgovorjeni ukaz v digitalno obliko — impulze. Naprava lahko odgovarja samo na frekvenco vzorčnega glasu uporabnika, nikakor pa ne na kakšen drugi glas.

Pogovor z računalnikom torej ni več mogoč samo v znanstveno-fantastičnih filmih, temveč se kaže v začudnih oblikah že v stvarnosti.

Hipnoza izgubila blišč magičnega

Po desetletjih sumničenja in zaničevanja se je hipnotična sugestija vrnila iz cirkuških šotorov in nastopov čarovnikov v naročje znanosti, kjer se je navsezadnje tudi spočela. V 18. stoletju je hipnozo raziskoval in javno predstavljal dunajski zdravnik Franz Mesmer, zato je še precej časa nosila ime po njem — mesmerizem. Kasneje pa si je zaradi nerazumevanja pridobila sumljiv sloves šarlatanstva.

Se posebej v moderni medicini igra hipnoza vse pomembnejšo vlogo. Zdravniki jo uporabljajo za zdravljenje tesnobe, fobij, spolnih težav psihičnega vzroka, anoreksije, požrešnosti, celo proti bradavicam in osipu je učinkovita. S hipnotično sugestijo pomagajo hemofilikom ustavljati krvavitve in jih nauče, da z voljo stisnejo žile, kadar je potreba. Pomagajo tudi premagovati bolečine opencemem, to je bolnikom, ki med vsemi trplijo najhujše in najbolj neznozne bolečine, ob tem pa jim hipnoza pomaga tudi pri hitrejšem celjenju opeklin. Nič novega tudi niso porodni s hipnozo. A vendar sodijo med najbolj presenetljive primere posamezne operacije brez narkoze. Medicinska literatura navaja primere operativnih posegov na

prostatni, slepiču, žolčniku, odstranitve ščitnice, manjših amputacij, presaditev kože, carskih rezov, vse to brez anestezije. Namesto anestetikov, ki lahko povzročijo tudi nezaželene stranske učinke, so zdravniki uporabili neškodljivo, a kot se je izkazalo, prav tako učinkovito hipnozo.

V osnovi je hipnoza stanje popolne sproščenosti, ki ga zdravnik hote spodbudi pri bolniku. Najbolj učinkovita je povsod tam, kjer ima bolnik težave zaradi stresa, notranjih napetosti, zapletov. Največkrat jo zato uporabljajo prav v takih primerih. Za bolj spektakularne primere uporabe hipnoze, kot so že omenjeni operativni posegi, pa se odločajo le, ko bolniku anestezija lahko škodi. V kooperativnem zdravljenju jo pogosto uporabljajo za lajšanje bolečin in spodbujanje hitrejšega celjenja in okrevanja.

Zdravniki posebej opozarjajo, da pri hipnozi ne gre za vsiljevanje tuje volje posamezniku. Ljudje, ki pod hipnozo lajajo in se še kako drugače smešijo, so predmet cirkusov in čarovniških predstav, v medicini pa dobro vedo, da je mogoče hipnozo učinkovito uporabiti le, če je bolnik pripravljen sodelovati, če v hipnozi pride do izraza

njegova lastna volja. Kjer tega ni, hipnoza ni učinkovita. Prav zaradi tega ni mogoče s hipnozo odvaditi ljudi kajenja in čezmernega pitja, dokler si seveda tega zares ne žele kadilci in pijanci sami.

»Žal je še vedno mnogo zdravnikov, ki imajo hipnozo za bavljav«, pravi psihater David Spiegel z univerze Stanford. »V resnici pa je to enostavna in izredno močna tehnika.«

Hipnotiziranje ni nikakršna umetnost, dostopna le redkim izbrancem. Vsakdo se lahko nauči tehnike hipnotiziranja, celo samohipnotiziranje ni nič posebnega. Res pa je, da niso vsi ljudje enako dovzetni za hipnotično sugestijo. Prav to je osnovna omejitev pri uporabi hipnoze v medicinske namene.

Po dosedanjih ocenah je okrog 10 do 15 odstotkov ljudi takih, da jih ni mogoče hipnotizirati. Enak odstotek je tudi tistih, ki so za hipnozo izjemno dovzetni in z njimi in nikakršnih problemov, ko je treba izvesti težke operativne posege brez vsake anestezije. Večina ljudi pa spada v zlato sredino med obojema manjšima skupinama, torej med tiste, ki jih je mogoče hipnotizirati ali naučiti, da se samohipnotizirajo.

Z lučjo proti depresijam

S svetlobo se da uspešno zdraviti tako imenovano zimsko depresijo, ki je »sezonskega« značaja. Pojavlja se pri kakšnih 5 do 10 odstotkih ljudi jeseni in traja do pomladi. Znaki takšne depresije so občutek mraza in želja po sladkarijah. Medicina trdi, da do depresije pride zaradi tega, ker je prizadeta človekova »biološka ura«. Človeški organizem ima prirojeno sposobnost, da svoje funkcije uravnava na štiriindvajseturni ritem, ko se zvišuje in znižuje krvni tlak, srce dela hitreje ali počasneje, ledvice proizvajajo več ali manj urina. Možganska žleza hipofiza v temi ali mraku izloča hormon, ki mu pravimo melatonin, ta pa je odločilen pri depresijah. Zato so znanstveniki prišli na idejo takolimenovane »umetne pomladi«. Bolnike izpostavijo močni svetlobi. V Franciji in ZDA so dosegli zadovoljive uspehe.

RAK IZ RODA V ROD

Medicinska znanost že dolgo ve, da se v nekaterih družinah kot dedna bolezen pojavljajo tudi določene oblike rakastih obolenj. Vendar tega doslej ni mogla toliko raziskati, da bi lahko odgovorila na vprašanje, zakaj tako.

Prvi odgovor je dal že pred desetletjem genetik Alfred Knudson, ki je razvil teorijo, da v posameznem družinskem rodu pride do poškodbe ali izgube delcev genske snovi, genov, ki sicer skrbijo za varovanje pred rakastimi obolenji, posledica pa je, da se pomanjkanje zaščitnih snovi prenaša potem iz roda v rod, pripadniki te družinske veje pa zato pogosteje obolevajo.

Drugi strokovnjaki, ki so teori-

jo o genskih vzrokih razvili naprej, govore že bolj določno, in sicer domnevajo, da v človeškem organizmu obstoje posebni geni, ki jim pravijo pretični geni ali geni stikala. Njihova naloga je nadzorovanje rasti celic. Če pride do divje rasti in podivjanja celičnega razmnoževanja, geni izklopijo celico oziroma več celic. Tako preprečijo, da bi nastal rak. Če teh pretičnih genov človek nima, potem je neprimerno bolj nagnjen k rakastim obolenjem. Do izgube teh nadvse dragocenih genov pa lahko pride zaradi žarčenja, vplivov okolja, kemikalij ali napadov virusov.

Vse do pred kratkim so pretični geni bivali le v teoriji. Znanstvenikom dolgo ni uspelo doka-

zati njihovega obstoja, zato so mnogi resno dvomili o kakršnikoli vrednosti teorije. Pred nekaj tedni pa so raziskovalci Foxovega inštituta za raziskave raka v Philadelphiji javno potrdili, da so odkrili enega od takšnih genov. Odkrili so gen, ki blokira razvoj retinoblastoma, tumorja očesne mrežnice, torej raka, ki je deden.

Odkritje je močno okrepilo upanja znanstvenikov, da bodo odkrili še druge pretične gene za druge oblike raka. Odkritja bodo, če jih gledamo v nekoliko daljši perspektivi, pripeljala do zelo koristnih stvari. Mogoče bo natančno ugotavljati realne možnosti posameznikov, da obole za določenimi vrstami raka, in seveda pravi čas in primerno preprečiti nastanek bolezni. Hkrati ne bo več nemogoče izdelati novih zdravil, zasnovanih na tehniki rekombiniranja genov ali kakšni drugi novi tehnologiji iz hitro razvijajočega se genskega inženiringa.

»Ko enkrat spoznaš izvor bolezni, jo lahko preprečiš in tudi zdraviš«, pravi Robert Weinberg, eden od članov, raziskovalne skupine, ki je odkrila prvi pretični gen.

Zlati golob

Neki britanski ljubitelj golobov je odštel 41 tisoč funtov za goloba pismonošo. Golob Peter Pan leti s hitrostjo 80 kilometrov na uro, zmora pa tudi 950 kilometrov dolgo pot. Izračunali so, da je bil Peter Pan dražji, kot če bi bil iz čistega zlata.

Psi, mački, papige in kanarčki so hišni ljubljenci. Družina Wille iz južnoafriškega Ficksburga pa se je odločila kar za nosoroga. Vsake tri ure dobi poldrugi liter mleka in krotek je kot vsaka druga domača žival le kako dolgo bo tako!

SAMO 5 MILIJONOV

Na londonskem sestanku predstavnikov reševalnih organizacij in lokalnih oblasti je bilo rečeno, da bi jedrsko zimo preživelu kvečjemu pet milijonov prebivalcev Velike Britanije. Na srečanju so dali v javnost najnovejšo analizo in ocene britanskih, ameriških in sovjetskih znanstvenikov o posledicah oblaka, ki bi se okoli našega planeta ovil po jedrski nesreči in bi preprečil sončnim žarkom, da bi prodrli do zemeljske skorje. Po poročilu britanske zveze za napredek znanosti, ki je organizirala to srečanje, bi dolgotrajni padec temperature zraka katastrofalno vplival na svetovno kmetijstvo. Predsednik mednarodne znanstvene komisije za naravno okolje Frederick Werner je dejal, da bi preživel po jedrski eksploziji pomrli, ker ne bi imeli česa jesti. Britanci imajo v skladiščih kvečjemu za tri ali štiri mesece hrane. Dodal je še, da znanstveniki, ki so se udeležili londonske konference, nasprotujejo mnenju ameriških strokovnjakov. Ti namreč sodijo, da je teorija o jedrski zimi zgrešena. Profesor Carl Sagan, eden od utemeljiteljev teorije o nastanku jedrske zime, je dejal, da to ni stvar prepričanja, ampak jasnih fizikalnih zakonov.

PIŠTA modrije

Zdaj gda leto je na konci, pa obiščejo nas zdomci. Prinesejo šilinge pa marke, menjava tuj de mimo banke.

Dosta bode mesarije, pune pa do oštarije. Trpele do bogme naše poti, po njih besnejo ka se kadi.

Najbole radi do mala deca, bombic, tankov, pa drugoga heca pripelajo telko, ka tej račun pomagali prec bi našoj komun.

Meni se vidi sestanki so ksenki, čibar so pri pivju, vini, pečenki. Dosta rojakov bi raj kaj odneslo, kak »sredstva« v svoje Pomurje prineslo.

Radenska TOZD Diana vas vabi na silvestrovo in na novega leta dan v enega od svojih lokalov.

Povsod bosta pester program in velika, kulinarčna ponudba.

V kavarni hotela Diana Murska Sobota nastopata Elvira Štelcl in Marko Novosel, v turističnem domu Gornji Petrovci pa ansambel Odmev. Silvestrujete lahko tudi v Dianinem discu.

Silvestrovanje stane: 3.500.— din v discu, 6.500.— din v turističnem domu in 8.000.— din v kavarni Diane.

Vljudno vabljeni!

Zimska vožnja je zahtevnejša

Zimska vožnja zahteva poleg tega, da je vozilo brez napak, še, da je voznik kar najboljši ali da vsaj ne dela najhujših napak. Najpogostejši grehi voznikov pozimi so naslednji: neusmiljeno zaganjanje premraženega motorja, »sapo jemljejo« tudi že tako zimsko utrujenemu akumulatorju. Varčevanje z elektriko tako, da v slabi vidljivosti vozite brez luči, je nevestno, nevarno in kaznivo. Varčujete pa lahko tako, da ob daljših postankih prižgete le parkirne luči, ne vklapljate brisalnikov in ventilatorjev, ko za to ni nobene potrebe, predvsem pa varčujete, če skrbite, da je vžigalna naprava brez vsake napake.

Kar neverjetno je, koliko je voznikov, ki si ne vedo pomagati, ko se v hladnem avtomobilu zarosijo šipe. Razumljivo je, da več potnikov v avtomobilu tudi »nadiha« več vlage ali rose na šipah. Poskusite takole: gretje in prezračevanje odprite do konca,

popolnoma zaprite dotok zraka k nogam, tako da ga bo pritekalo več na steklo, in vključite ventilator. Odvadite se brisati okna z rokami — čista krpa naj bo zmeraj pri roki, še boljše pa je gumijasto otiralce za šipe. Poglavlje zase so lenuhi, ki na poledenelih in zasneženih šipah spraskajo le za dlan veliko luknjo, potem pa spričo nezadostne vidljivosti motovilijo na cesti kot pijane muhe. Hitre otoplitve so pozimi že marsikateremu avtomobilistu zagrenile življenje: sneg, ki je zdrsnil s kakšne strehe, ali ledena sveča napravi kaj »lepe« sledove na pločevini. Na to je treba misliti, ko parkirate. Roke proč od ročne zavore! Če bo primrznila, je zle-

pa ne boste odtajali. Pozimi parkirajte avtomobil z menjalnikom v prestavi. Pazite pa, da prestava ne bo pretaknjena le na pol! Pozimi je treba vselej računati rajši s slabšim kot z ugodnim vremenom. Voznika ne sme presenetiti poledica ali sneg. Zato tudi za krajše poti poleg zimske opreme avtomobila vzemite s seboj tudi zase nekaj toplih oblačil, odejo, dobre čevlje ali škornje za sneg, pa tudi posodo z nekaj litri rezervnega goriva. Računati je treba tudi s tem, da nenadni mrzli val pogosto povzroči večurne zastoje na cestah, ko si mora avtomobilist pomagati sam, kakor ve in zna.

Knjiga za vsak dom

ANEKDOTE

Nekeg dne je veliki angleški igralec David Garrick naletel na neznanca, ki ga je zelo prisrčno pozdravil.

»Dober dan, dragi kolega!«
»Kolega? Saj vas ne poznam. Kdo pa ste?«

»Saj sva vendar mnogokrat skupaj igrala!«
»Midva? Oprostite, kaj pa ste igrali?«

»V Hamletu sem igral petelinovo kikirikanje.«

Kadar se je predsednik Kennedy hotel ponorčevati iz Aturja Goldberga, ministra za delo, je povedal naslednjo zgodbico:

»Goldberg je nekoč v gorah zašel. Reševalci so odšli na pot. Pridružili so se jim člani Rdečega križa, ki so klicali: Goldberg, Goldberg, tu Rdeči križ! Čez nekaj časa se je z gora zaslislalo: Sem že v službi plačal!«

Dva dni pred tem, ko so zagledali zemljo, je Kolumb zaskrbljen stal na krovu. Član posadke mu je rekel:

»Sramota, da takole blodimo po morju, ne da bi vedeli, kje je kaj.«

»Dobro vem, kje kaj je,« je odgovoril Kolumb, »skrbi me le, kje smo mi.«

Angleška kraljica Mary je bila menda pretirano sramežljiva. Nekoč je obiskala porodnišnico in obstala pri postelji, v kateri je ležala silno lepa svetlolasa ženska, zraven v zibki pa srčkan otročiček s temnimi kodrčki.

»Kako lep dojenček,« je vzkliknila kraljica. »Oče ima gotovo tudi črne lase?« Svetlolaska je odgovorila:

»Ne vem, ni snel klobuka.«

ANEKDOTE

OBNAŠANJE V DRUŽBI

Radovednost

Tu mislimo na radovednost kot neprimerno vedenje do drugih ljudi, ki utegne resno pokvariti zdravo, mirno razmerje med ljudmi; to je vsekakor razvada, ki jo je treba obravnavati med pravili o lepem vedenju. Pravijo, da je radovednost prvo znamenje inteligence, bistrega človeka. Toda pri odraslem človeku je to lahko tudi znamenje, da je človek infantilni (otročji); če pa se vsiljivo vmešava v zadeve drugih ljudi, tedaj je to indiskretnost, nevljudnost, grda navada, značilna za ljudi, ki so sami prazni in brez pravega dela ter zanimanja, tako da se ukvarjajo iz samega dolgega časa s tujimi zadevami. Nezadržan, nesramen in plehek človek pase radovednost izza okenskih zastorov, opazuje, kaj se dogaja v sosesčini, ali pa celo škili skozi ključavnico, da bi videl, kaj bi se utegnilo dogajati pri sosedih. Nekateri celo tiščijo ušesa k steni ali vratom, da bi ujeli kakšno »skrivnost«. Kot posebna oblika nevljudne, nesramne radovednosti, indiskretnosti, se pokaže tedaj, ko nevljudni radovedneži obirajo svoje bližnje, kar je vsekakor ena najgrših razvad v vsakdanjem življenju ljudi. Vsakdo ima svoje težave, skrbi ter nadloge, svoje področje zanimanja; če pa že sam o tem ne govori, se vam ne zaupa, nikar ne vtikajte nosu v njegove zadeve, niti ne, če je vaš najboljši prijatelj, kaj šele, da bi bili vsiljivo radovedni do človeka, ki ga komaj na videz poznate. Pustite »svojega bližnjega«, naj živi brez nadlegovanja; ne bodite mu nevoščljivi, če ima kaj, česar vi nimate, saj si je morda to pridobil z velikimi žrtvami, na kakršne bi vi ne bili pripravljeni.

Knjiga za vsak dom

Blazinice z junetino

Priloga: Meso dobro potolcite. Na margarini prepražite na kocke narezano slanino in zmešajte z napol kuhanim rižem, seseklanim peteršiljem, vegeto in poprom. Zrezke nadevajte le do

polovice in jih prepognite ter s strani spnite z zobotrepci. Pomokajte jih in ocvrite v vročem olju. Ko se meso zmešča, ga zalijte s kisló smetano. Ponudite z zelenjavnimi prilogami. Čas priprave je približno 60 minut.

Za jed potrebujete: 500 g junčjih zrezkov, žličo vegete, 50 g slanine, 150 g riža, eno jajce, peteršilj, poper, 20 g moke, 8 žlič olja, 1 kozarec kisle smetane.

Ne bo odveč ...

Malo osoljen limonin sok je odlično zdravilo za pomiritev, posebej, če ste prehlajeni in nervozni. Takšen sok je odlično sredstvo za izboljšanje delovanja srca in jeter.

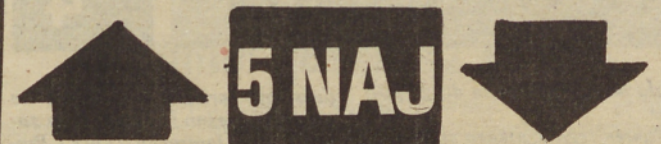
Nikoli ne pripravljajte špinache z moko, ker je tako pripravljena zelo nevarna za zdravje, neprebavljiva in lahko povzroči drisko.

Pri pripravljanju špinache dajte v jed vedno malo limone, ker starejši špinaci vrača svežino.

Med jedjo se izogibajte hladnih napitkov, kakor tudi pretirano vročih jedil.

Zelenjavo kuhajte v malo vode, da bi ohranili koristne in zdrave sestavine. Na majhnem ognju kuhajte zelenjavo v lastni pari. Takšna hrana je lažje prebavljiva.

RADIO MURSKA SOBOTA

vsako sredo v oddaji 21 232

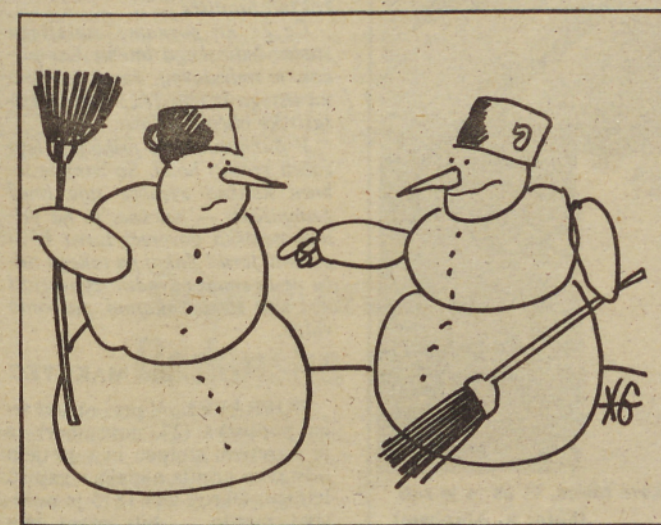
Lestvica tega tedna:

1. Ne joči — Miha Balažič
2. Mandarina — Don Juan
3. Hold on tight — Samantha Fox
4. I wanna wake up with you — Boris Gardiner
5. Baby goodbye — Rendez vous

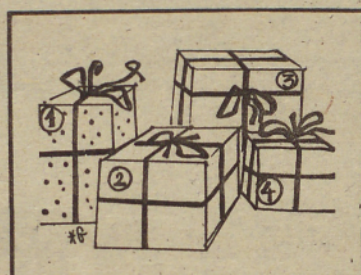
Lestvica nastaja s sodelovanjem hi-fi videostudija na Kidrtčevi 25, telefon 25 577, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice, dopisnice, pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrta, 25. decembra na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene pripise honoriramo.

- Kaj, bo tudi naslednje leto obremenjeno s paketi? (J. Lebar)
- ZIS je začel akcijo: Podarim — zgubim! (J. Kukel)
- Nekoč sem dobival pakete od strica iz Amerike, ker pa je stric umrl, so to skrb prevzeli zisovi strici. (M. Mertük)
- Zdaj, ko so prispeli paketi, jih naj odvežejo — žulji! (P. Srečko-vič)

NIČ NAS NE SME PREF...NETITI

Uspela vaja v KS Logarovci-Berkovci

Komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozastito v krajevni skupnosti Logarovci-Berkovci je pripravil vajo enot civilne in narodne zaščite ter gasilcev. Namen je bil pokazati občanom, kako reševati ob nesreči ali požaru, hkrati pa preveriti usposobljenost pripadnikov omenjenih obrambnih in samozastitnih struktur v krajevni skupnosti ter sistem delovanja alarmiranja in obveščanja, vodne vire in opremo. Na vajo so vabili sto pripadnikov enot civilne in narodne zaščite, udeležilo pa se je še devetdeset. Med manjkajočimi so bili štirje upravičeno, šest pa neupravičeno odsotni. Na vaji je sodelovalo pet gasilskih desetin z opremo (ena desetina se ni udeležila vaje) in po dve ekipi prve medicinske pomoči in gasilskotehnični enoti.

V krajevni skupnosti Logarovci-Berkovci so se dobro pripravili na prvo tovrstno preizkušnjo, vajo pa so izvedli v naselju Bolehnečici, kjer imajo urejene vodne vire za gašenje požarov. Lani so namreč v tem naselju uredili šest vodnih virov, medtem ko le-teh še nimajo zadosti urejenih v nekaterih drugih naseljih krajevne skupnosti. Na vaji, katere predpostavka je bila eksplozija plinske bombe v kuhinji kmeta Alojza Štuhec, kjer so bili otroci in mama, v spalnici pa je bila tudi večja količina denarja od prodane živine. Ob eksploziji plinske bombe je bil zrušen del zgradbe, tako da je bil otežen dostop do ponesrečenca. Po alarmiranju prispejo na kraj dogodka gasilci iz Berkovec, Kokorič, Logarovec in Grab ter pripadniki civilne in narodne zaščite v sorazmerno kratkem času in se takoj lotijo reševanja ter gašenja. Prva tovrstna vaja, ki so jo organizirali v krajevni skupnosti Logarovci-Berkovci, je kljub nekaterim pomanjkljivostim uspela, pripadniki civilne in narodne zaščite ter gasilci pa so pokazali primerno usposobljenost in spretnost. S prikazano vajo so bili zadovoljni tudi predstavniki občine Ljutomer, ki so si jo ogledali. Za uspešno vajo pa imata vsekakor največ zaslug predsednik komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozastito v krajevni skupnosti Logarovci-Berkovci Miro Škarjot in upraviteljica obrambnih načrtov Pavla Bohanec. Podobne vaje z drugimi enotami nameravajo v krajevni skupnosti Logarovci-Berkovci še organizirati.

Feri Maučec

Odmrzovanje zamrznjene vodovodne cevi

Vodovodne cevi med hudo zimo večkrat zamrznejo in nevarnost je, da jih led razžene. Tedaj je prepozno, da bi mogli vodovod popraviti sami brez strokovnjaka. Zato je treba hitro ukrepati, dokler zamrznjena cev še ni počila. Eden izmed načinov, da preprečite zamrzitev cevi, je, da že noč zaprete vodo pri vodomoru. V večjih hišah, kjer pogosto točijo vodo, nevarnost ni tako velika, da bi cev zamrznila. Kjer je nevarnost, da bo voda v ceveh ponoči zamrznila, je priporočljivo, da vodovodne pipe občasno odpirate, čeprav vode ne potrebujete. Tekoča voda se v ceveh ne bo ohladila tako, da bi zamrznila. Če pozimi za dalj časa zapustite stanovanje, je zelo priporočljivo, da vam kdo napravi uslugo in občasno odpira vodovodno pipe. Če kljub vsej pazljivosti voda v cevi zamrzne, ukrepajte takole: odprite pipo zamrznjene cevi in nato cev ovijte s toplimi krpami, namočenimi v topli vodi. Cev začnite greti od pipe dalje. Težava je hujša, če je voda zamrznila v večji dolžini. Tedaj ravnajte takole: dovod vode zaprite z glavno pipo in tako ločite napeljavo od glavnega voda; na cev namestite objemalko v obliki črke T, tako da boste na oba prosta konca priključili po pol metra starih cevi. Pod eno izmed teh cevi postavite posodo z žerjavico. Topel zrak bo skozi cev prihajal v napeljavo do zamrznjene cevi in led se bo počasi začel tajati, voda pa se bo izcejala skozi drugo cev. Cev, ki jo grejete, mora biti v vodoravnem položaju, druga, po kateri odteka voda, pa v pokončnem.

Knjiga za vsak dom

SESTAVIL MARKO NARAPST	NAUK O GLASBENI UMETNOSTI	PULJSKA ZNAMENITOST	ENO OD IMEN ROOSEVELTA	REKA V ZRN. PRITOK FULDE	TIROLSKA REKA	SLOVENSKI SLIKAR IN GRAFIK	TRINATO DREVO Z DISEČIMI CVETI
PORTUGALSKI OTOK V ATLANTIKU							
REDAKTOR							
ZELENA STEKLENICA							
JAPONSKI BOG (ANAGRAM RINA)					OLIVER CROMWELL	DELOVNA VNEMA	
MONGOLSKI POGAVAR				MOSKO IME	MUREN, ŠCUREK		
KISK	AQUILEIA	NAJVEČJE MESTO V NIGERII					
LITVA			UPORABA ANGL. FILM REŽISER (DAVID)				
OKROGLINE							MERSKA ENOTA
FR. FILM IGRALKA (ANAGRAM LEGA)						NOVO MESTO	ORGAN VIDA
GORA NA KRETI						PREDNJI DEL VOZA	JADRANSKI OTOK
NEKDANJI TURSKI VOJAK							
ALFRED NOBEL				SRBSKO MOSKO IME			

Rešitev prejšnje križanke — Vodoravno: eksport, mator, arancin, Nan, Edi, cm, Špik, Ibar, SA, pomik, Alabama, C, Rabat, Ikarija, jen, Roš, Astaire.

IGRA — Narisal (linorez) Andrej Litrop, 6. a raz., OŠ Štefan Kovač, Turnišče.

VOJAK

Zelena kapa, rdeča zvezda na glavi stojita, svetlo se bleščita, v siju lune žarita.

Oster njegov je glas, vsak pozna ga od nas; močan je njegov korak, to je naš vojak.

Čuva gore, planine, morje, straži vse naše meje, da v miru spali bi vsi, dokler nas sonce ne zbudi.

Na rami puška mu visi, nikogar on se ne boji; zvest je svoji domovini, združeni v veliki bratovščini.

Simona Špilak, 5. a OŠ Crenšovci

Kdo so vojaki?

— Vojaki so mladi fantje, ki ponoči stražijo naše meje, da mi lahko v miru spimo.

— Vojaki so branitelji naše domovine.

— Vojaki so ljudje, ki so pripravljani dati življenje za domovino.

— Vojaki so moje, ki se učijo vojaških veščin.

— Vojaki so pogumni ljudje, ki se borijo za svobodo.

— Vojaki nas pridno stražijo.

— Vojaki so oboroženi ljudje, ki ne pustijo sovražnika v našo domovino.

Zbraali člani knjiž.-nov. krožka OŠ Bakovci

Ob dnevu JLA

21. decembra 1941. leta je tovariš Tito ustanovil 1. proletarsko brigado, ki je že dan zatem, 22. decembra, šla v prvo akcijo. Tako na ta dan praznuje Jugoslovanska ljudska armada svoj največji praznik.

V 45 letih delovanja se je naša armada razvila v močno silo in je pripravljena, da se lahko s sodobnim orožjem, predvsem pa z dobro usposobljenimi starešinami in vojaki zoperstavi vsakemu napadalcu.

Mateja Leskovar, 6. a OŠ Videm ob Ščavnici

Obiskali so nas vojaki

Vojaki so mladi fantje. Prišli so tudi na našo šolo. Pokazali so nam orožje in prikazali vojaške vaje.

Vojaki nosijo puške. Telovadijo, da bodo močni in urni. Vojaki se ravnavajo po Titovih besedah. Pomagajo ljudem v nesreči.

Ko bom velik, bom tudi jaz vojak. Mirno spimo, ker nas čuvajo naši vojaki.

Učenci 1. a razreda OŠ Ivan Cankar, Ljutomer

Lepa si, domovina moja

Živim v svobodni in prelepi domovini Jugoslaviji, ki je dolgo bila boj za pravice in svobodo. Slovenija, ki leži na severu domovine, je moja dežela, prečudovite in polna naravnih lepot. Smo ena izmed šestih republik, katere veže med seboj zgodovina in spoštovanje.

Vse to so si naši predniki težko priborili, saj smo bili dolga stoletja pod tujim jarmom in doživljali mnoge krivice in ponižanja. Vendar je v nas ostala zvest, da smo en narod in imamo pravico do domovine in svoje besede. Nismo se dali in se po 2. svetovni vojni združili v socialistično Jugoslavijo, deželno različnih ljudi in navad. Ta boj je bil težak in dolgotrajen. Težka leta smo preživljali, ko smo jo gradili in postajali neodvisni. Smo ena izmed najbolj svobodnih in demokratičnih držav, kar nam mnogi zavidajo. Lahko rečem, da imam čast, da sem se tukaj rodil in živim svobodno življenje.

Živim v eni izmed najlepših dežel, v Sloveniji. Lepota in ljubezen sta naš simbol, ki ga moramo skrbno čuvati.

Del Jadranskega morja obliva našo deželo, katerega radi obiščejo turisti z vsega sveta. Tu najdemo to, kar si želijo in se navdušujejo nad naravnimi lepota-mi.

V Slovenijo sega del Alp, s katerimi se radi pohvalimo. Prečudoviti gorski svet se ponša z visokimi planinami, katerim kraljuje Triglav, ponos slovenske zemlje.

V Prekmurju, ravnem svetu ob reki Muri, ki jo krasijo mlini in prostrana polja, je moj dom. Na zemlji, nad katero jadrano štorčlje, si ljudje v potu svojega obraza služijo kruh.

V svojem skromnem in težkem življenju se ljudje veselijo napredkov svoje domovine.

Da, res je čudovita ta moja domovina, saj so jo že v preteklosti opevali pesniki v svojih pesmih in opisovali pisatelji v svojih knjigah.

Vedno mi boš najdražja in najlepša, moja lepa domovina.

Gomboc Andrej, OŠ dr. Anice Rotdajč, Grad

Pripravljamo se na novoletno praznovanje

Mesec december je čas mrzličnih priprav na novoletno praznovanje. Še posebej vznemirjeno pričakuje Silvestra osem učencev naše šole. Pripravljamo novoletno igrico z naslovom Zajčkova hišica.

Tovarišica bo poskrbela za lutke, mi pa se bomo pridno učili. V igrici nastopajo zajček, lisica, volk, medved in ježek. Tovarišica je vloge razdelila po naših lastnostih. Zajček je vesela, poskočna deklica, lisica je deklica, ki se zna hitro zasukati, volk je fant, ki včasih kakšno ostro zine, medved je fant, ki pogosto brunda in se pritožuje, ježek pa je majhna, nagajiva deklica, ki ima svoje bodice na jeziku. Pri igrici so še trije pomočniki, med temi sem tudi jaz. Med igrico bomo prišepetavali in metali snežinke ter poskrbeli za vse pripomočke pri igrici. Igrica ima tudi glasbeno spremljavo, zvončke in druga glasbila.

Erika Žekš, 6. a OŠ dr. Anice Rotdajč, Grad

Bili smo v Szombathelyju

Pred kratkim je Szombathely gostil tudi učence iz dvojezičnih šol v Pomurju, da pokažemo matičnemu narodu, kako narodnostna skupnost Madžarov v Sloveniji ohranja svoj materni jezik in kulturno izročilo.

Pevski zbor in madžarska folklorna skupina smo se skoraj dva meseca pripravljali za ta dogodek. Na pot smo krenili v petek zjutraj, čez tri ure smo že prispeli na cilj. Zelo lepo so nas sprejeli.

Začela se je proslava. Za uvod smo mrmraje zapeli pesem, vmes pa je učenka iz Lendave prebrala pozdravno pismo. Sledile so deklamacije in plesi. Naša folklorna skupina je zelo lepo odplesala svoje plesne. Meni so bili všeč tudi drugi plesi.

Popoldne smo si ogledali mesto. Ustavili smo se pri katedrali, tudi rimske ruševine so bile zanimive. Po ogledu mesta smo se namestili v dijaškem domu. Pred večerjo smo si ogledali dokumentarni film o Madžarski.

Petkova prireditev je bila sklenjena z okroglo mizo o položaju pripadnikov madžarske narodnosti v Pomurju in o pomenu mednarodnega sodelovanja. O prijetnih doživetjih tega dne smo se pogovarjali pozno v noč. Drugi dan smo si nakupili spominčke in se proti večeru odpeljali domov.

Doma sem še dolgo premišljevala o tem nepozabnem srečanju. Vsem je bilo zelo všeč. Vesela sem, da sem spoznala nove prijateljice in prijatelje. Zelela bi še več takih izletov in srečanj.

TATJANA NOVAK, 7. raz. OŠ Vljaj Lajos, Genterovci

H GOSPODARSKI IN DRUGAČNI PODOBI NAŠIH KRAJEV — BANOVCİ MED NEKOČ IN DANES

V začetku tega pisanja sem omenil, da je bilo leta 1825 ob dvajsetih hišnih številkah prek 10 kmetij. Bilo jih je 14.

Kaj je kmetija in kako velika je »cela« kmetija, o tem so se v preteklosti zgodovinarji veliko prepirali. Ko so v letih 1541—43 uveljavili sistem davkov v zvezi z obrambo pred Turki, je bilo določeno, da je cela kmetija tista, ki plačuje 2 funta davka, tridecrtinska je tista, ki plačuje najmanj 1 funt in 4 šilinge, polovična je tista, ki plačuje vsaj 1 funt, četrtrinska kmetija pa vsaj 4 šilinge. Po terezijanskih reformah in s pateriom leta 1778 je bilo za Štajersko določeno, da je cela kmetija tista, ki plačuje vsaj 21 goldinarjev in 30 krajcarjev davka, tridecrtinska vsaj 16 goldinarjev in 7,5 krajcarja, polovična najmanj 10 goldinarjev 45 krajcarjev in četrtrinska vsaj 5 goldinarjev 22,5 krajcarja.

Leta 1825 so bile v Banovcih te le kmetije (v oklepaju tedanje hišne številke): Vid Šajt (1) — sedaj Seršen, Janez Štuhec (1) — sedaj Skuhala, Jožef Jurinec — »fember« (3) — sedaj Prelog, Matija Stranetič (4) — te kmetije ni več, Leopold Osterc (5) — sedaj Forjan, Matija Budja (6) — sedaj Budja, Jožef Skuhala (8) — sedaj Rajh, Jožef Kolmanič (9) — sedaj Belec, Matija Novak (11) — sedaj M. Slavič, Jožef Kardinar (12) — sedaj Marinič, Andrej Skuhala (13) — sedaj Topolnik, Jurij Vnuk (14) — sedaj Skuhala, Simon Budja (15) — sedaj Slavič, Anton Štuhec (17) — sedaj Čagran in Sebastijan Juranovič (19) — sedaj Juranovič.

Pri Jurincu, hišna številka 3, je potrebno pojasniti. Po v začetku obravnavanem popisu inventarja 16. februarja 1816, je Uršula Prelog predala posvetstvo svojemu sinu Juriju, ki je vzel za ženo Uršulo Slavič iz Stare vasi. Iz tega zakona sta se rodila Franciška (1818) in Jožef (1820). 15. junija 1822 je Jurij Prelog umrl; vdova U. Prelog pa se je potem poročila z Jožefom Jurincem iz Veržaja in je imela z

njim še 6 otrok, vendar je posestvo prešlo na Jožefa Preloga iz prvega zakona. Menda je po svoje zanimivo, da je sedanjí gospodar Jože Prelog že četrti po vrsti s tem imenom, pa tudi njegov sin je Jože.

Na hišni številki 7 je bil leta 1825 želar Matija Šostarič, (sedaj Novak), na hišni številki 16 Jurij Makoter, prav tako želar (sedaj Heric). Leta 1825 je že stala Cvetkova hišica, ki je edini še obstoječi gradbeni objekt iz začetka prejšnjega stoletja v Banovcih.

S 1. oktobrom 1770 so hiše oštevilčili in tedaj določene vrstnega reda hiš do leta 1825 niso spreminjali. Cemu ima potem leta 1825 Juranovičeva hiša številko 19, neposredni sosedi pa 7 in 8? Odgovor na to bi bil v trditvi, da je Juranovičevina nastala po letu 1770 in pred letom 1825 na delu Skuhalove domačije ali pa, morda vsaj delno, na srenjski zemlji. Ob dejstvu, da so bili Juranoviči v Banovcih pred Skuhali, smemo domnevati na nekakšno zvezo med obema domačijama, na delitev zemlje, do katere je moralo priti nedolgo pred letom 1825, saj ima Juranovičeva domačija tega leta že sorazmerno malo zemlje, vendar pri vsaki parceli z navedbo kmet (Bauer).

Skupaj z izdelavo zemljiškega katstra so v prvih desetletjih 19. stoletja razvrstili zemljo v tri kakovostne razrede, po čemer so določali osnovo za davek. Kaj je to pomenilo, pove primerjava dveh enako velikih parcel (njiv) na Prelogovini (vsaka po hektar in pol). Njivi, ki je bila v drugem kakovostnem razredu, so izračunali 20 goldinarjev 32 krajcarjev čistega dohodka, njivi, ki je bila uvrščena v tretji kakovostni razred, pa 10 goldinarjev 9 krajcarjev. In še njiva, ki je bilo za tretjino prej omenjenih, in je bila uvrščena v prvi kakovostni razred: 16 goldinarjev 45 krajcarjev.

Volilna zakonodaja, ki je določala, da ima pri občinskih volitvah aktivno in pasivno pravico tisti državljani, ki med drugim plačuje tudi določen znesek neposrednega

davka, je kasneje marsikoga pretentala, da si je dal zemljo boljše oceniti, kot je sicer bila (verjetno za to niso bili potrebni posebni paporji, saj je bilo to v prid davkarji).

V sredini 15. stoletja (1445) so imeli Banovci 17 hiš, 380 let pozneje le tri več (1825). Vas torej ni doživela v tem času občutnejše notranje diferenciacije, zato je imela sorazmerno veliko srednjevelikih kmetij z 10 do 15 hektari obdelovalne zemlje. Šele v zadnjih letih je število hiš preseгло številko 40. Še počasneje kot kraj se je spre-

minjala krajinska podoba Banovec. Še so mrtvice nekoč vodnatih rokavov Mure obraščene z jelšo, topolom, vrbo, hrastom itd. Z regulacijo Mure pred desetletji so Murici, ki nekako obkroža vas, odrezali njeno prvotno funkcijo. S tem je bil prizadet biotop, še huje pa bo, če bodo uresničili napovedano — iz Murice naj bi naredili nekakšen kanal (kot so jih že veliko). Tako bo za vse večne čase izgubila sedanja krajinska podoba, prizadet pa bo tudi gospodarski interes prebivalcev, ki jim je Murica — kot tudi druge mrtvice —

dajala les za kurjavo in druge potrebe.

Namen tega kratkega sprehoda med preteklostjo in sedanostjo nekega kraja naj bi bil v dokazovanju, kako premalo celovito obravnavamo in odločamo o tako pomembnih zadevah, povezanih z razvojem turizma. Ne tako daleč od Banovec — na avstrijskem Gradiščanskem ali pa v obmejni pokrajini na Madžarskem — urejajo podobne zadeve z večjim občutkom.

Kaj nam torej preostane? Da se mladi ljudje ob kakšni slovesni ali

turistični prireditvi oblečejo v opravo, kakršno je imel iz tega zapisa znani Jamrekov Tunek? Preteklost je zabrisana podobno, kot je zabrisana podoba domnevnega gradu v Lampiščaku (tik za kopalniščem), ki ga je neznan avtor narisal po ljudskem izročilu in ki je že dolgo banovski vaški grb. Zgodovinar Kovačič okrog Lampiščaka ni mogel odkriti ničesar drugega kot domnevni obrambni jarek. Ljudje so potem tam desetletja kopalni pesek, pa pravijo, da tudi niso ničesar odkrili. Domišljija je okoli tega gradu, v katerem naj bi nekoč živel nekakšen plemenitaš Lampa (po njem torej ime), nasnoda celo pravljice — eno, izpod peresa učiteljice Snajderjeve iz Ljutomera, smo pred leti objavili tudi v Vestniku. Znani slovenski korenoslovec F. Bezljaj (Slovenska vodna imena) ponuja drugačno razlago: iz besednih korenov — lom, — lamm so nastajala ledinska ali vodna imena, ki pomenijo močvirnat kraj ali potok, ki teče po močvirni zemlji. Vse to velja za Lampiščak. Takšna razlaga izključuje samo plemenitaša Lampo, ne pa tudi možnosti, da bi bilo na tem kraju v sivi davnini tudi kakšno branišče.

Ce že ne poznamo starejšega zapisa ledinskega imena Lampiščak, je tudi dovolj, da se opiramo na tistega iz leta 1825 v mapi katastrske občine Grlava.

V Banovcih bodo prihodnje leto začeli graditi hotel. So zanj že izbrali kakšno zvenečo tuje ime? Lampiščak — smešno, in na primer nemško govoreči turist bi si polomil jezik! Zakaj pa takega tujca ne bi smeli navaditi izgovarjati naš š in č? Počakajmo, pa bomo videli.

Juš MAKOVEC

POPRAVEK: V prvi objavi tega podlistka (27. november) se je v tretjem stolpcu in v tretjem odstavku vrnila napaka v zapisu letnice: Okrog leta 1815 je posestvo merilo... biti mora leta 1835!

Edina, ki je »preživela zgodovino«, pa se je zato skrila za jablo ne — Cvetkova hišica, ki pa jo je zob časa do kraja razglodal. (Foto: A. Abraham)

OB 30-LETNICI OSZ MURSKA SOBOTA

Plakete in zahvalne listine

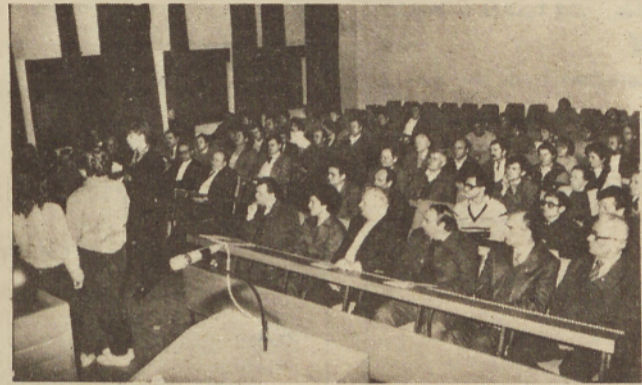
V okviru praznovanja 30-letnice delovanja občinske strelske zveze Murska Sobota je bila preteklo soboto slavnostna seja, na kateri so bili poleg strelskih delavcev in tekmovalcev tudi predsednik in sekretar SZS Kosta Bizjak in Edvard Progar, predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerenčer, ki je pripravil sprejem, predsednik skupščine TKS Murska Sobota Milan Bratkovič, ki je bil slavnostni govornik, in drugi. Kulturni program so pripravili učenci osnovne šole Karel Destovnik-Kajuh iz Murske Sobotne. Na slavnostni seji so za najboljšega strelca soboške občine razglasili Janeza Horvata, predsednika Strelske zveze Slovenije in občinske strelske zveze Murska Sobota Kosta Bizjak in Anton Kranjc pa sta zaslužnim podelila republiške in občinske plakete ter zahvalne listine.

Zlate plakete Strelske zveze Slovenije so prejeli: Karel Turner, Milenko Kaljevič, Jože Kovačič in SD Boris Kidrič Murska Sobota, bronasto plaketo pa SD Panonija Murska Sobota. Zlate plakete občinske strelske zveze Murska Sobota so dobili: Jože Bagoroš, Geza Malačić, Tone Ružič, Hilda Bunderia, Janez Štajer, Stefan Bašaško, Janez Horvat, Branko

Bukovec in SD Noršinci. Dobitniki srebrnih plaket: Anton Kranjc, SD Mura Murska Sobota, SD Grafičar Murska Sobota in SD Goričko Kančevci. Bronaste plakete pa so prejeli: Slavko Jauk, Anica Krpič, Franc Rojnik, Alojz Flegar, Štefan Flisar, SD Graničar Cankova, SD Bakovci in SD ABC Pomurke — Mesna industrija Murska Sobota. Podeljenih je bilo še 41 zahvalnih listin.

V počastitev 30-letnice OSZ Murska Sobota pa je bilo v Murski Soboti tekmovanje v streljanju z zračno puško, na

katerem je sodelovalo 25 ekip iz severovzhodne Slovenije. Zmagala je ekipa SD Avgust Majerlič iz Maribora z 831 krogi pred Noršinci, 825, Kovinarjem iz Štor, 824, Ljutomerom, 821, in Muro Murska Sobota, 818, krogov. Med posamezniki — tekmovalo je 77 strelcev, je bil najboljši Majhenič (Maribor) z 281 krogi pred Robnikom (Ljutomer), 281, Malcem (Štore), 279, Majcem (Grafičar), 278, in Kurnikom (Maribor), 278 krogov. Med ženskami pa je bila najuspešnejša Cvetka Rengeo (Noršinci) z 272 krogi.

S slavnostne seje občinske strelske zveze Murska Sobota ob praznovanju 30-letnice delovanja.

Foto: A. Abraham

Strelstvo

Noršinci povečali vodstvo

V pomurski in strelskih ligah občine Murska Sobota je bilo šesto kolo. V pomurski ligi vodijo Noršinci z 12 točkami pred Panonijo, Tišino in Muro po 8, Jovom Jurkovičem 6, Elradom, Avtoradgono in Turniščem po 2 točki. Med posamezniki vodi Horvat z 2233 krogi pred Bukovcem, 2222, Spindlerjem, 2209, (vsi Nor.), Kocbekom (Videm), 2193, in Balaškom (Nor.), 2180 krogov. V občinski A strelski ligi Murska Sobota je v vodstvu SD SCT z 12 točkami pred Sebeborci in Šalovci po 10, Gančani, Grafičarjem in ABC Pomurko po 8 točk itn. V občinski B ligi pa vodi druga ekipa Noršincev s 101 točko pred drugo ekipo Panonije, 95 točk. Med posamezniki je na prvem mestu Cvetka Rengeo (Nor.) z 2184 krogi pred Štefanecem (SCT), 2175, in Žizkom (Šalovci), 2163 krogov. V občinski pionirski strelski ligi Murska Sobota vodijo Noršinci z 78 točkami pred Šalovci, 69, in Tišino, 64 točk. Med posamezniki je na prvem mestu Balažič s 1024 krogi pred Kovačičem, 1014, in Horvatom (vsi Nor.), 1004 krogov.

Odbojka

Ljutomer jesenski prvak

V drugi republiški odbojarski ligi za moške in ženske je bilo odigrano zadnje jesensko kolo. Tokrat so pomurske ekipe dosegle polovičen uspeh. Vodeči Ljutomer je doma premagal Braslovce s 3:0, Pomurje pa je premagalo Partizan Hoče s 3:1, medtem ko so Radenci izgubili v Vuzenici z 0:3. Odbojkarice Rogoze pa so premagale Pomurje s 3:1.

Naslov jesenskega prvaka so osvojili odbojkarji Ljutomera s 16 točkami, izgubili so le enkrat. Pred drugouvrščeno ekipo, Vuzenico, vodijo za štiri točke. Za ekipo Ljutomera, ki jo trenira Tone Ficko, so igrali: Mirko Šumak, Mitja Šumak, Jože Šumak, Jože Štrakl, Goran Soster, Brane Pušenjak, Miha Pušenjak, Miran Torič, Miran Markovič in Rado Škrajnar.

Namizni tenis

Sobočani jesenski prvaki

Prav zadnje kolo je odločalo o naslovu jesenskega prvaka v prvi A republiški ligi za člane, ko so Sobočani gostili drugouvrščeno ekipo Kočevje. Srečanje je bilo za Sobočane velikega pomena, saj so morali zmagati, če želijo ustvariti zeleni cilj — naslov prvaka in uvrstitve v MRLZ, ki jim je lani za las spodletela. Dvoboj so odločili v svojo korist z visokim rezultatom po zaslugi vseh treh igralcev, predvsem pa izrednega Benkoviča, ki je zmagal v vseh treh partijah in je premagal tudi najuspešnejšega igralca lige Komca. V drugem srečanju s Kranjem si je le Kuzma privoščil nepotreben poraz z Jovičem. Zadnje kolo pa je bilo pomembno tudi za Radgono, ki je že bila v nevarnih vodah izpada in so morali osvojiti dve točki za mirnejše nadaljevanje drugega dela. Nastopili so oslabljeni brez poškodovanega Mirka Ungerja, vendar je bil poraz proti Kranju dokaj nepričakovan, ker so tudi gostje igrali brez svojega najboljšega igralca. Zato pa so izkoristili priložnost in presenečili depimirano ekipo Kočevja, ko je pot do zmage odprl mladi Aleš Fridrih od dobrih igralec Žekša, Žitka in Vinčeca. Sobočani imajo tako štiri točke prednosti pred nadaljevanjem, in če bodo tudi drugi del odigrali tako zagnano, bodo skoraj zanesljivo osvojili naslov prvaka, Radgona pa se bo morala zelo potruditi za obstanek v ligi.

Rezultati: SOBOTA — KOČEVJE 7:2 (Benkovič — Pogorelec 2:1, Benko — Špelič 2:0, Kuzma — Komac 0:2, Benko — Pogorelec 2:0, Benkovič — Komac 2:1, Kuzma — Špelič 2:0, Benko — Komac 0:2, Kuzma — M. Špelič 2:0, Benkovič — Špelič D. 2:1); SOBOTA — KRANJ 8:1 (Benkovič 3:0, Benko 3:0, Kuzma 2:1); RADGONA — KRANJ 3:6 (Vinčec 1:2, Žekš 1:2, Fridrih 1:1, Žitek 0:1); RADGONA — KOČEVJE 6:3 (Žekš 2:1, Žitek 2:1, Fridrih 1:1, Vinčec 1:0).

M. U.

Šah

Odprto prvenstvo Radenske Pomurja

V četrtem kolu so bili doseženi naslednji rezultati: A. Kos : Režonja remi, B. Hari : I. Kos 1:0, Gabor : Gaber 0:1, A. Kuhar : D. Hari 0:1, Benko : Perdjal 1:0, Lanjšček : Nemet 0:1, Bolčič : Todorovič 1:0, Vida : M. Kovač 1:0, J. Kuhar : Žalik 0:1, S. Kovač : Strbada 1:0 in Vučko : Matjašec 1:0. Po štirih kolenih vodijo Režonja, A. Kos in B. Hari s po 3,5 točke.

ŠAH

Radenska Pomurje prvak

V zadnjih dveh letih tekmovalna v drugi republiški šahovski ligi — vzhod je Radenska Pomurje iz Murske Sobotne za beležila dve prepričljivi zmagi. Premagala je Svobodo — Pobrežje iz Maribora s 5,5:0,5 točke. V zadnjem kolu pa je Radenska Pomurje premagala Gradis v Mariboru s 5:1. Zmage za Radensko Pomurje so dosegli: Cigan, Režonja, Čavuzičeva in Andrej Kuhar, remizirala pa sta Kos in Nerat. Ekipa Radenske Pomurja je tako brez poraza osvojila naslov prvaka z 22 točkami in se ponovno uvrstila v slovensko ligo.

KEGLJANJE

Gradis premagal Radensko

V drugem kolu tekmovalna v slovenski kegljaški ligi je Gradis v Ljubljani premagal Radensko s 5045:4954 podrtih kegljev. Za Radensko so tekmovali: Miro Steržaj, 882, Hari Steržaj, 821, Drvarič, 820, Kovačič, 820, Mundžar, 806 in Horvat, 805 podrtih kegljev.

ROKMET

Poraz Polane

V zaostali tekmi jesenskega dela tekmovalna v slovenski ženski rokometni ligi je Mlinotest v Ajdovščini premagal Polano s 30:20. Najboljše strelke pri Polani: Bačvičeva in Gamzetova po 4 ter Vugrinčeva in Horvatova po 3 gole. Ekipa Polane je po jesenskem delu na desetem mestu.

Novoletni turnir

Nogometni klub Slovan iz Murske Sobotne organizira novoletni turnir v malem nogometu. Turnir bo 27. in 28. tega meseca v telovadnici Srednješolskega centra v Murski Soboti. Žrebanje bo 20. decembra ob 17. uri v domu Partizana v Murski Soboti. Kavcija 10.000 dinarjev. Nagrade: 100.000, 80.000, 50.000 dinarjev in nogometna žoga.

SEJA SKUPŠČINE ZTKO MURSKA SOBOTA

Doseženi pomembni uspehi v množičnosti in kakovosti

V soboški občini so bili v preteklem obdobju doseženi vidni rezultati tako v množičnosti kot kakovosti na vseh treh področjih dela, ki jih zasledujejo, to so šolski šport, rekreacija in tekmovalni šport. Uveljavili so številne nove oblike dela in aktivnosti, s katerimi privabljajo vedno več občanov k telesnokulturnim aktivnostim. To so ugotovili na volilno-programski seji skupščine Zveze telesnokulturnih organizacij občine Murska Sobota, ko so ocenjevali dosedanje delo in se dogovarjali o usmeritvah v prihodnje. Ker pa je telesna kultura v soboški občini dosegla velik razmah, saj v občini deluje 125 osnovnih telesnokulturnih organizacij, ki redno ali občasno vključujejo četrtino prebivalstva, se vedno bolj postavlja vprašanje, kako sofinancirati tako razvejeno dejavnost. Zato bo potrebno, zlasti v tekmovalnem športu, pristopiti k pripravi prednostnih programov med panogami, izdelati natančnejše kriterije sofinanciranja dejavnosti, spremljati strokovno delo in množičnost. Na vseh treh področjih dela — šolski šport, rekreacija in tekmovalni šport — pa bo v prihodnje potrebno tudi več skrbi nameniti vzgojnemu delu z mladino. Naprej bodo tudi razvijali sodelovanje s pobrateno občino Paračin in športnimi društvi v Porabju na Madžarskem. Na skupščini so tudi poudarili, da bo potrebno v prihodnje več sodelovanja med pomurskimi občinskimi zvezami, kar je pomembno za usklajevanje in dogovarjanje nekaterih tekmovalnih in drugih aktivnosti. Na skupščini so za novega predsednika izvolili Stanka Kerčmarja, za podpredsednika Antona Kranjca in za sekretarja Ludvika Zelka.

F. M.

JUDO

Murska Sobota pred Lendavo

V Radencih je bil peti in hkrati zadnji letošnji pozivni turnir pomurskih judoistov, ki je odločal o dokončni razvrstitvi tekmovalcev in ekip. Po petih turnirjih je vrstni red tekmovalcev naslednji — pionirji: do 32 kg: 1. Kavčič 23, 2. Pavlič (oba MS) 14, 3. Habjanič (Lj.) 7 in D. Vehab (MS) 3 točke; do 35 kg: 1. Cikajlo (MS) 25, 2. Rojko (Ca.) 11, 3. Kuplen 5 in Seruga (oba MS) 3 točke; do 38 kg: 1. Žbül (Ca.) 23, 2. Kolmanič (Lj.) 13, 3. Mazouzi (MS) 5 in Prelog (Lj.) 4 točke; do 42 kg: 1. Lovenjak (Ca.) 25, 2. Romih 4, 3. Seruga in Klemenčič (oba Ra.) po 3 točke; do 46 kg: 1. Vrbanič 25, 2. Kralj (oba Lj.) 8, 3. Štol (MS) 8 in Zrno (Le.) 5 točk; do 52 kg: 1. Breznik (Le.) 25, 2. Brozovič 11, 3. Albert 7 in D. Rituper (vsi MS) 4 točke; do 58 kg: 1. Gjerkeš (Lj.) 15, 2. Kos (MS) 10, 3. Šiška (MS) 5 in Štajer (Ca.) 4 točke; nad 58 kg: 1. Lešnjek 18, 2. Recek (oba Le.) 17, 3. Berden 5 in B. Rituper (oba MS) 3 točke. Mladinci in člani — do 53 kg: 1. Breznik (Le.) 21, 2. Vrbanič (Lj.) 7, 3. Vehab 7 in Štol (oba MS) 6 točk; do 57 kg: 1. Duh 15, 2. Veidin (oba MS) 10, 3. Prelog (Ra.) 5 in Gjerkeš (Lj.) 3 točke; do 62 kg: 1. Šadl (Ca.) 15, 2. Petričević (Le.) 6, 3. Slekovec (Ra.) 3 in Lovenjak (Ca.) 3 točke; do 65 kg: 1. Recek 19, 2. Lešnjek 14, 3. Petkovič (vsi Le.) 5 točk; do 71 kg: 1. Šooš 15, 2. Kisilak 10, 3. Berden (vsi MS) 3 in Ilič (Ra.) 3 točke. Absolutna kategorija: 1. Slak (Ca.) 19, 2. Kisilak (MS) 8, 3. Kranjc (Lj.) 8 in Zamuda (Ra.) 5 točk. Ekipo: 1. Murska Sobota, 236 točk, 2. Lendava, 133, 3. Cankova, 117, 4. Ljutomer, 94 in 5. Radenci, 28 točk. Srečanja na turnirjih so vodili sodniki: Šarkanj, Kastelic in Kovac.

T. K.

ŠPORTNO SREČANJE

Uspešnejši Sobočani

V Murski Soboti je bilo tradicionalno športno srečanje učencev srednjih šol Szombathelya z Madžarske in Srednje šole tehniško-pedagoške usmeritve iz Murske Sobotne. Uspešnejši so bili Sobočani, ki so zmagali v rokometu z 28:20, namiznem tenisu 10:0 in malem nogometu 6:3. Profesorji pa so v malem nogometu igrali 2:2.

30 LET OBČINSKE STRELSKE ZVEZE MURSKA SOBOTA

Množičnost in kakovost

V zadnjih letih delovanja občinske strelske zveze v Murski Soboti so bili doseženi uspehi tako v množičnosti kot kakovosti. V soboški občini deluje 31 strelskih družen — te so zastopane v večini krajevnih skupnosti ter v nekaterih delovnih organizacijah in šolah, ki vključujejo nad tisoč članov, medtem ko se s strelstvom letno ukvarja okrog pet tisoč občanov. Tako sodi strelstvo med najbolj množične športne panoge v soboški občini. K temu je prav gotovo pripomogla uvedba občinskih strelskih lig, kjer sodeluje že 233 strelcev in strelk, od pionirjev do članic. Tačas je v soboški občini 210 tekmovalcev, ki so kategorizirani kot dober strelcec, 120 tekmovalcev si je pridobilo naslov

odličnega strelca in 22 mojstra strelca, medtem ko je bilo leta 1980 le 28 dobrih strelcev, 17 odličnih strelcev in 2 mojstra strelca. Od leta 1981, ko je le en tekmovalec iz soboške občine, sodeloval na državnem prvenstvu jih je bilo letos že 19 strelcev. Da je opazen viden napredek tudi v kakovosti, kaže podatek, da letos tekmuje v prvi republiški strelski ligi ekipa Noršincev, v drugi republiški ligi pa ekipa strelskih družen Panonija in Mura iz Murske Sobotne ter Koloman Flisar iz Tišine, kar je največ doslej. Vse ekipe tudi uspešno tekmujejo. Poleg 10-steznega strelšča za zračno orožje v Murski Soboti sta bili v zadnjih letih zgrajeni še 5-stezno avtomatsko strelšče v Sebeborcih in 6-stezno av-

3

tomatsko strelšče v Beltincih. Občinska strelska zveza Murska Sobota pa se je uveljavila tudi kot organizator najzahtevnejših tekmovalj. Tako je bila organizator republiškega tekmovalja za zlato puščico ter republiškega tekmovalja pionirjev in pionir članov šolskih športnih družen, pa tudi republiškega tekmovalja pionirjev z zračno puško. Pred štirimi leti pa je občinska strelska zveza Murska Sobota uvedla tudi tekmovalje za Bedičev memorial, ki je postalo množično. Tekmovalje se imenuje po dolgoletnem predsedniku občinske strelske zveze Jožetu Bediču. Sicer pa so poleg Jožeta Bediča doslej opravljali funkcijo predsednika občinske strelske zveze Murska Sobota še Drago Kolmanič, Vlado Milošević, Janez Cimprich in sedaj Anton Kranjc. Za svoje uspešno delo je občinska strelska zveza Murska Sobota prejela več pomembnih priznanj: zlato strelce Strelske zveze Jugoslavije, zlato plaketo ZRVS Jugoslavije, srebrno in zlato plaketo Strelske zveze Slovenije, spominsko zlato značko Strelske zveze Slovenije, srebrno in zlato plaketo ZRVS Slovenije, bronasto plaketo TKS Slovenije in druge. (konec)

Feri Maučec

S slavnostne seje občinske strelske zveze Murska Sobota ob praznovanju 20-letnice delovanja.

Več avtomobilov se je prevrnilo

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Če nas je minuli teden presenetila poledica, ki k sreči ni povzročila večjih prometnih nezgod, nas je tokrat presenetil prvi sneg. Presenetil je verjetno tudi cestarje, vsekakor pa tudi voznike motornih vozil in pešce. Neprimer na hitrost je bila glavni vzrok za večino prometnih nezgod, ki so se zgodile v preteklem tednu.

ZANESLO JO JE V JAREK

8. decembra se je Elizabeta Wresnik, voznica osebnega avtomobila, avstrijska državljanka iz Gradca, peljala iz Radenec proti M. Soboti. Na enem od mostov na Petanjcih jo je zaradi poledice začelo zanašati. Zavozila je v jarek ob cesti. Pri nesreči je bila poškodovana sopotnica Elizabeta Tirš iz Grab. Škode na vozilu je za milijon dinarjev.

TRČILA, BREZ TELESNIH POŠKODB

8. decembra je voznica osebnega avtomobila Sladžana Gumliar iz Radovec vozila po lokalni cesti iz Grada proti Pertoči. V Motovilcih je zapeljala na levo stran cestišča in čelno trčila v nasproti vozeči osebni avtomobil, ki ga je vozil Feliks Fujs iz Motovilec. Na srečo se ni nihče telesno poškodoval, škode pa je za 1,6 milijona dinarjev.

NEZGODA NA RAVNI CESTI

10. decembra je iz Beltincev proti Odrancem vozila voznica osebnega avtomobila Zdenka Forjan iz M. Soboti. Za njo je vozil voznik osebnega avtomobila Igor Tepej iz Frama. Tepej je začel prehitovati z neprimerno hitrostjo, zaneslo ga je v desno in bočno je oplazil vozilo Forjanove. Njeno vozilo je zaneslo s ceste in se prevrnilo, voznica pa je bila hudo telesno poškodovana. Škode je za 700 tisoč dinarjev.

PRIPELJALA SAMO DO SERDICE

Voznik osebnega avtomobila Viktor Felkar iz Serdica se je peljal iz Sotine proti Rogošvcem. V bližini gostilne v Serdici ga je zaradi neprimerne hitrosti začelo zanašati, zapeljal je v jarek in se prevrnil. Voznik in sopotnik Vlado Kikec sta se telesno poškodovala. Škode je za 300 tisoč dinarjev.

PRISTAL NA STREHI

V ranih jutranjih urah 14. decembra je voznik osebnega avtomobila Vladimir Veindorfer iz Beltincev peljal iz Martjanec proti M. Soboti. V naselju Nemčavci je zaradi neprimerne hitrosti zapeljal na bankino in v jarek, kjer se je vozilo prevrnilo, voznik pa se je telesno poškodoval. Zaradi domnevne vinjenosti so odredili strokovni pregled vinjenosti.

NEPRIMERNA HITROST POVZROČILA NEZGODO

14. decembra je voznik osebnega avtomobila Ludvik Sukič iz M. Soboti vozil iz Martjanec proti M. Soboti. V levem preglednem ovinku pred gostilno Baranja ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo v jarek, kjer se je vozilo prevrnilo. Voznik se je telesno poškodoval.

POPRAVEK

V prejšnji številki Vestnika smo objavili, da je pri prometni nezgodi, v kateri sta bila udeležena Božidar Habek iz Varaždina in Anton Gomboc s Cankove, padla iz avtomobila Gombočeva sopotnica Nataša Gyerek iz M. Soboti. Pravilno bi moralo biti, da je Nataša Gyerek padla iz avtomobila Habka.

POŽAR V KLETI

Zima je, ogrevamo se na najrazličnejše načine, vendar pa veli-

kokrat pozabimo na varnost, zato večkrat po nepotrebnem zagori. 9. decembra je zagorelo v kletnih prostorih stanovanjske hiše Ludvika Rituperja iz Moravskih Toplic. Uničena je peč za centralno ogrevanje, električna in vodovodna inštalacija. Škode je za milijon dinarjev. Požar je nastal, ko so zaradi vročega pepela zagoreli koruzni storži. Požar so pogasili gasilci iz M. Soboti in domačini.

RAZNESLO KOTEL

8. decembra je razneslo jeklen toplovodni kotel v tapetnistvu delovne organizacije Soboti. Uničilo je eno peč, drugo pa poškodovalo, uničena je električna inštalacija in poškodovano zidovje. Škode je za 2,5 milijona dinarjev. Komisija je ugotovila, da je vzrok eksplozije močan dvig pritiska, zaradi česar je počila toplovodna cev. Nesrečo še raziskujejo.

Delovna skupnost skupnih služb

ABC POMURKA, Agromerkur, Delovna skupnost skupnih služb Murska Sobota objavlja prosta dela in naloge

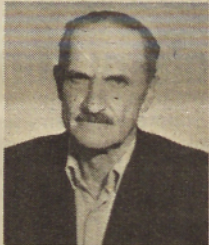
organizatorja AOP

Pogoji:

- diplomirani ekonomist za organiziranje združenega dela ali informatik,
- diplomirani organizator AOP,
- dve leti delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh od dneva objave na naslov: ABC POMURKA, Agromerkur — kadrovska služba, Murska Sobota, Iva Lola Ribarja 4.

Kandidate bomo o izidu obvestili v 15 dneh po izbiri.

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

10. decembra nas je po dolgi in težki bolezni v 69. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Viljem Holsedl

iz M. Soboti

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika obiskovali med dolgo boleznijo ter ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, darovali v dobrodelne namene in nam izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala in predstavniku KS za poslovilne besede.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Industrijski kombinat Planika Kranj, tozdr Tovarna obutve Turnišče objavlja po sklepu delavskega sveta dražbo za prodajo naslednjega vozila:

Osebni avtomobil, znamka ZASTAVA, tip 132, leto izdelave 1978, registrska oznaka MS 493-39, v voznem stanju.

Izključna cena je 860.000,— din.

Javna dražba za prodajo osebnega avtomobila bo v ponedeljek, 22. 12. 1986, ob 12. uri v Planiki, tozdr Tovarna obutve Turnišče, Prešernova ulica 4.

Ogled vozila bo uro pred začetkom dražbe. Pravico do udeležbe na javni dražbi imajo pravne in fizične osebe. Interesenti morajo pred dražbo položiti 10% varščino od izključne cene vozila.

Davek in druge dajatve ob prenosu lastništva plača kupec.

Niti zbogom nisi rekel, niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

Nepričakovano in prezgodaj nas je v 68. letu starosti zapustil dragi mož, oče in stari oče

Geza Vučak

iz Strukovec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in šopke ali darovali v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala medicinskemu osebju internega oddelka splošne bolnišnice v M. Soboti ter osebju intenzivne nege za pomoč v težkih trenutkih življenja.

Iskrena hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter tov. Bukvičevi za poslovilne besede.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, sin Drago z družino in sin Viktor z družino

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 54. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, dobri oče in stari oče

Ivan Kuzma

iz Ižakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno pa dobrim sosedom in vaščanom, ki so nam bili v najtežjih trenutkih v pomoč, in vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti, ga zasuli v vence in cvetjem, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala dr. Ivanu Caru, g. župniku za pogrebni obred, pevcem in govornici za ganljivo slovo ob odprtem grobu.

Zahvaljujemo se tudi kolektivom SGP Konstruktor Pomurje, Tovarne mlečnega prahu, DO Mura, Panonije tozdr KM in OS 17. oktober Beltinci.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

DRAŽBA

Pri Temeljnem sodišču v Murski Soboti, enota v Murski Soboti bo v

ponedeljek, 29. decembra 1986, ob 8. uri v sobi 14

sodna prodaja stavbnega zemljišča, velikega 10,45 a (parc. št. 2758/3 vl. št. 783 k. o. Bakovci), za katero je v letu 1983 že bilo izdano gradbeno dovoljenje.

Izključna cena je 830.775.— din, tisti, ki želijo na dražbi sodelovati — kupovati, pa morajo plačati pred tem varščino v znesku 83.000.— din. Ta se najboljšemu ponudniku všteje v kupnino, drugim pa se po dražbi vrne.

Celotna kupnina, kot se ugotovi na dražbi, se plača v 15 dneh po pravnomočnosti sklepa o domiku nepremičnine najboljšemu ponudniku.

Podrobnejši podatki so pri sodišču na oglasni deski ali v sobi št. 102.

GOSTILNA ZADRAVEC—DERVARIČ

iz Radovec vas vabi na veselo

SILVESTROVANJE!

Rezervacije dobite vsak dan od 7. do 22. ure, razen ponedeljka.

Zabaval vas bo ansambel ARIZONA.

Svojim gostom želimo srečno novo leto in se priporočamo za obisk!

KMETIJSKA ZEMLJIŠKA SKUPNOST OBČINE LJUTOMER

izvršilni odbor Kmetijske zemljiške skupnosti občine Ljutomer na podlagi 39. člena statuta kmetijske zemljiške skupnosti **razpisuje** prosta dela in naloge

TAJNIKA KMETIJSKE ZEMLJIŠKE SKUPNOSTI IN SKUPNOSTI ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA OBČINE LJUTOMER

Pogoji:

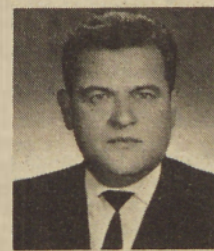
- višja ali visoka strokovna izobrazba agronomske smeri,
- 5 oziroma 3 leta delovnih izkušenj.

Kandidat mora predložiti krajši opis del, ki jih je opravljal.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev bo sprejemal Izvršilni odbor Kmetijske zemljiške skupnosti občine Ljutomer, Ljutomer, Ormoška 3/II v 15 dneh od objave tega razpisa.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

V SPOMIN

18. decembra mineva 5 žalostnih let, odkar nas je nepričakovano zapustil naš dragi sin, mož, oče, stari oče, tast in brat

Jože Kumina

iz Satahovec

Prisrčna hvala vsem, ki se ga še spominjate, obiskujete njegov grob in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI TVOJI

Niti zbogom nisi rekel, niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, a v naših srcih boš ostal.

Tiho in brez slovesa nas je 29. novembra v 67. letu starosti zapustil naš dragi mož, ata in dedek

Franc Cunk

iz Žepovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, ožjim sodelavcem DO Avtoradgona, IOOS in sodelavcem KK Radgona, ki so nam kakorkoli pomagali, mu poklonili za njegov mirni in tihi počitek vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje ter dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: neotolažljiva žena Ksenija, sinova Stanko in Tone ter hčerka Marija z družinami, sin Dušan z ženo, sin Marjan ter bratje in sestre z družinami

CIMOS KOPER

CIMOS, 66000 Koper, Vojkovo nabrežje 1,
tel. (066) 23 976, 21 656

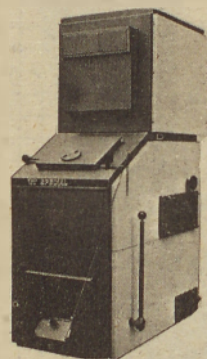
specializirana prodajalna

priključkov za kmetijsko mehanizacijo —
vrtavkaste brane CVB in snežna puhala CSP 2
ter vseh rezervnih delov

TVT

**DOBITNIK
mednarodnega
priznanja za**

**tehnologijo v letu 1985 več
toplote v vaš dom**

TVT SPECIAL
trajnošarni kotel za centralno
ogrevanje (z bojlerjem)

KOTLI ZA CENTRALNO OGREVANJE
Z BOJLERJEM ALI BREZ NJEGA
TVT SPECIAL (-S), TVT STANDARD (-S)
TVT CENTRAL SPECIAL 24, TVT H 33
TVT CENTRAL 23, TVT CENTRAL 17 K
— visoki izkoristki goriva,
— trajnožarnost kurjenja,
— enostavno kurjenje in čiščenje,
— vakuumsko emajliran bojler,
— avtomatska regulacija.

SOLARNI BOJLERJI—TVT SAT (2001, 3001, 400 l)

- vakuumsko emajlirani,
- možnost izkoriščanja več ogrevnih medijev,
- sodobna konstrukcija,
- kakovostna izdelava,
- estetska oblika,
- zadostne količine tople vode — 850 l/h.

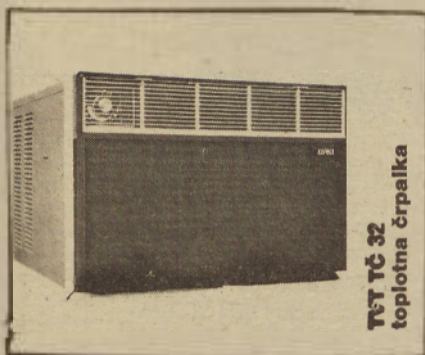

TV SAT 302 SK —
solarni bojler

PEČI ZA SOBNO OGREVANJE KAMIN TOBI 6

klimatske naprave
toplote črpalke — sobni klimatizerji 3100 W
klimatske omare in inverzne klimatske omare
vlažilniki zraka

- visoka tehnološka kakovost,
- klimatizirani prostori — večja produktivnost.

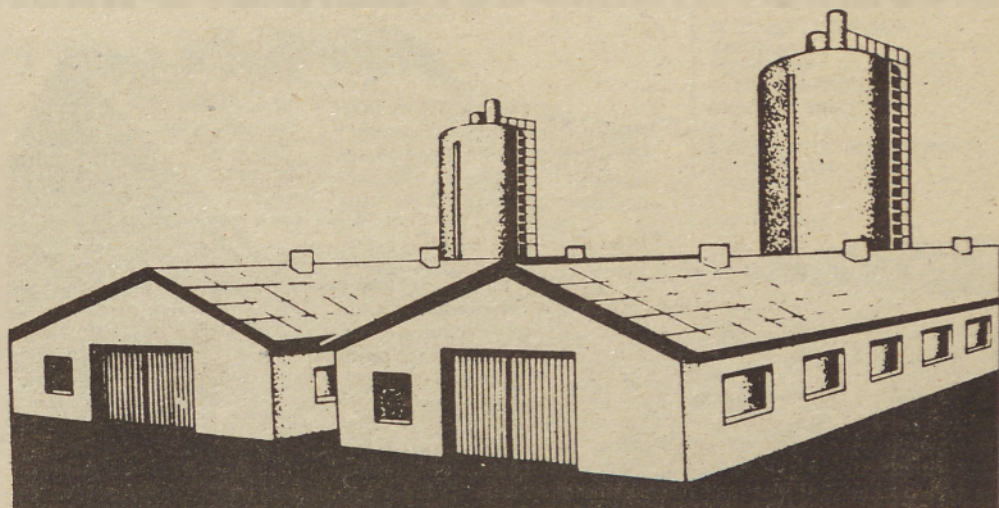
TVT TC 32
toplotna črpalka

TOVARNA VOZIL
IN TOPLOTNE TEHNIKE
BORIS KIDRIČ n. sol. o.
MARIBOR 1983

TVT

62101 Maribor, Lenjinska c. 27
telefon: (062) 302-321 h. c.

za končno obdelavo pri gradnji hlevov, silosov in drugih objektov

NIVEDUR

je proti vodi odporno cementno
lepilo za lepljenje keramičnih ploš-
čic, klinkerja, steklenega mozai-
ka, salonita, plinobetona (sipo-
rex), itd.

NIVEDUR VIRGO EXTRA

belo cementno lepilo za lepljenje
in zapiranje reg (fugiranje) kera-
mičnih ploščic in mozaika iz por-
celana, stekla ali keramike.

NIVELAN ZR

za zaribavne fasadnih sten zidov
v vlažnih prostorih ali notranjih
površin. Dobro se prime na omet,
beton, opeko in druge gradbene
materiale, na strop ali na steno.

VIADUR UNIVERZAL

je proti vodi odporna lepilna, re-
paraturna in izravnalna cementna
masa za glajenje, polnjenje, nive-
liranje, lepljenje, zalivanje reg in
oslojevanje.

VILAPLAN

izravnalna masa za pripravo glad-
kih sten in stropov pred polaga-
njem tapet, nanašanjem plasti-
čnih premazov, stenskih plošč ali
folij in pleskanjem.

EPOKTIT — DES

trajni zaščitni premaz notranjih
sten silosov in bazenov za kisa-
nje zelja, repe in sl.

NIVELAN N

tankoslojni omet za notranje pro-
store na umetne smole, za stroj-
no ali ročno ometavanje.

NIVELAN NR

masa za zaribavanje in izravnavo
sten in stropov notranjih prostoro-
rov

NIVELAN Z

zunanj tankoslojni omet na os-
novi umetne smole za strojno ali
ročno ometavanje fasad

VEZUR

montažni hitrovezni cement za
vstavljane konzol, sider, plasti-
čnih vložkov, železnih lestev,
stopniščnih ograj itd.

HIDROZAN

masa za vodotesnost, za hidro-
zolacijo različnih betonskih ali
zidnih površin, kletnih prostorov,
vlažnih zidov, rezervoarjev za pit-
no vodo itd.

Zahtevajte prospekte
proizvajala:

CINKARNA

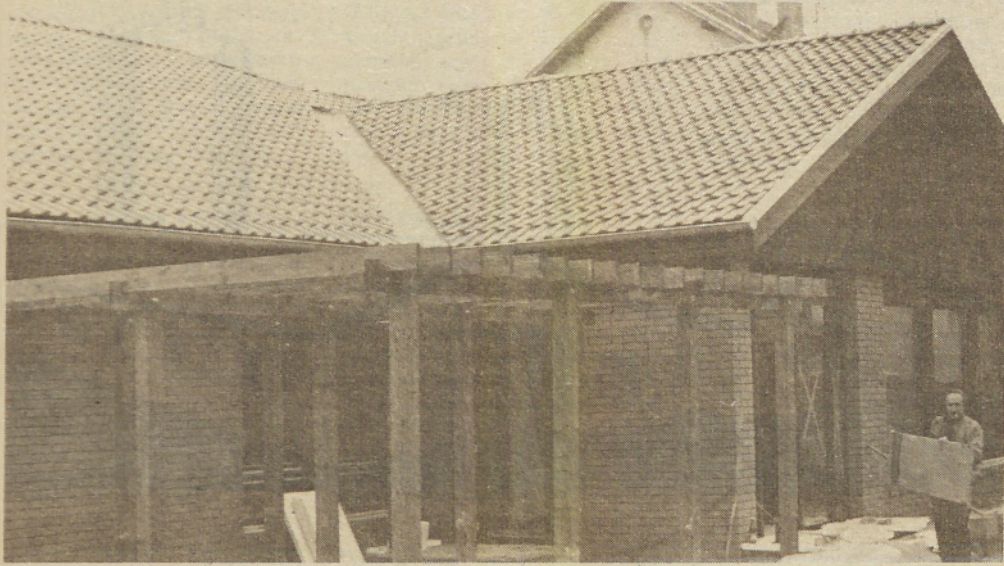
CELJE

MERCATOR – SLOGA
Gornja Radgona

**V SKRBI ZA
SVOJE
POTROŠNIKE**

**V VIDMU OB ŠČAVNICI ODSLEJ NOVA,
MODERNA SAMOPOSTREŽNICA Z BIFEJEM**

Na skupno 600 kvadratnih metrih površine boste lahko izbirali med izdelki za široko porabo. Samopostrežna trgovina je že 30. trgovina Mercator-Sloge iz Gornje Radgone, 10. samopostrežba in 9. samopostrežba z bifejem. S tem je trgovsko podjetje iz G. Radgone končalo z gradnjo mreže trgovin na podeželju.

Slovesna otvoritev nove samopostrežbe z mešanim blagom in bifejem bo v soboto, 27. decembra, ob 14. uri.

Ob tej priložnosti vabimo vse občane, krajanje in okoličane Vidma ob Ščavnici, da se udeležijo slavnostne otvoritve.

Nova samopostrežba v gradnji

MERCATOR – SLOGA GORNJA RADGONA, V SKRBI ZA SVOJE POTROŠNIKE

**GRADBENI KOMBINAT
MEDJIMURJE
ČAKOVEC**

Delavski svet tozda, Soboslikarstvo

razpisuje

dela in naloge

1. PLESKAR, VKV, KV – več delavcev
2. LIČAR, VKV, KV – več delavcev

Delo se združuje za nedoločen čas z dvemesečnim poskusnim delom.

Prijave sprejemamo osem dni po objavi na naslov: GK Medjimurje, Čakovec, OOUR Soboslikari, Maršala Tita 14.

**INTEGRAL GOLFTURIST
TOZD NARAVNO ZDRAVILIŠČE
HOTEL LIPA-TERME
LENDAVA**

vas vabi na KOPANJE

v bazen s termalno vodo v hotel LIPA-TERME. Pripravili smo vam posebno popoldansko vstopnino – po 14. uri ob delavnih SAMO 300.– din. Izkoristite naše ugodne cene, ki veljajo samo v zimskih mesecih. Med kopanjem pojdite tudi v našo SAVNO, cena za eno uro 760.– din. Integralovi avtobusi vozijo prav do hotela.

OBENEM VAS VABIMO NA SILVESTROVANJE TER NOVOLETNI PLES V HOTEL LIPA-TERME, zabaval vas bo DUŠAN DANČUO z ansamblom PARKING.

INFORMACIJE ter rezervacije sprejema recepcija hotela (089 75 722).

VARČUJMO Z ENERGIJO

TOPLOTO LAHKO IZBIRATE SAMI

Termostatski radiatorski ventili armal®
Kaj zmorejo in kaj moramo o njih vedeti:

Termostatski radiatorski ventil je sestavljen iz ventila za priključitev na ogrevalni element v klasičnem dvocevnem ogrevalnem sistemu in termostatske glave oziroma temperaturnega regulatorja. V termostatski glavi je za temperaturo občutljivo tipalo, napolnjeno s posebno tekočino, ki se pod vplivom temperature krči in širi ter tako odpira in zapira dovod energije v ogrevalni element. Temperaturo izbiramo z nastavitvijo ventila v položaju od 0 do 5, pri čemer pomeni številka 0 popolnoma zapri ventil, številka 1 – 10° C, 2 – 15° C, 3 – 20° C, 4 – 25° C in 5 – 30° C, medtem ko zvezdica pomeni položaj ventila, ki ščiti sistem pred zamrznitvijo.

Prihranek energije

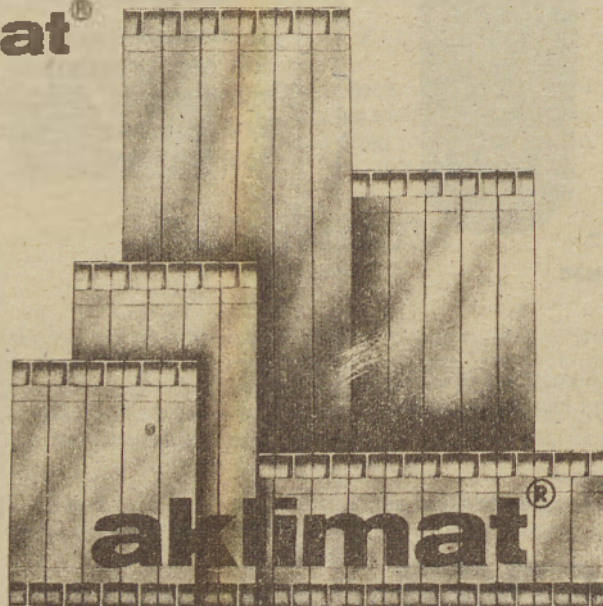
Pri uporabi navadnih radiatorskih ventilov prihaja zaradi nepopolne regulacije običajno do nepotrebne pregrevanja prostorov. Z učinkom omejevanja porabe toplote lahko prihranimo tudi do 20 % toplotne energije, saj za vsako stopnjo nižje temperature prihranimo približno 5 % toplotne energije.

Ugodno počutje

Termostatski radiatorski ventil avtomatsko vzdržuje stalno temperaturo prostora. Tako odpade večno ročno odpiranje in zapiranje ventila, če nenadoma posije sonce ali postane zunaj hladneje. V vsakem prostoru lahko naravnoma želimo temperaturo. Investicija v termostatske ventile se vam povrne najkasneje v dveh letih.

Aluminijski radiatorji aklimat®

- radiatorji različnih višin K 200, K 350, K 500, K 650 in K 900
- velika ogrevalna površina
- dober izkoristek toplotne energije
- prihranek dragocenega stanovanjskega prostora
- dolga življenjska doba radiatorja
- majhna teža radiatorja
- kratek čas montaže
- enostavno sestavljanje členov
- prilagodljivost radiatorjev prostoru
- možnost priključitve na eno- in dvocevni sistem
- možnost izbire barv

**NOVI
RADIATORJI Z VGRAJENIM ELEKTRIČNIM
GRELCEM ZA OGREVANJE V PREHODNEM
OBDOBJU.**

MARIBORSKA LIVARNA
62000 Maribor
Oreško nabrežje 9

armal® aklimat® armal® aklimat® armal®

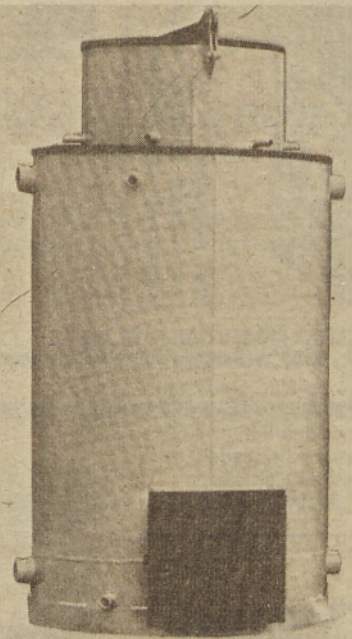
**INTERKOMERC
BEOGRAD &
AVTOSERVIS**
VEŠČICA - 4e. tel. 06923-507. H. Sobota

Vam nudi in montira rezervne dele za osebna vozila: FORD, OPEL, VW-hrošč, Golf, Passat, AUDI, BMW, MERCEDES, RENAULT, PEUGEOT, FIAT-126, 127, 128, 132, AUSTIN-Mini, SUMBEAM, itd., naslednje rezervne dele:

deli karoserije, izpušni cevi in lonci, amortizerji, deli sklopke, d. ploščice, zav. čeljusti, deli prednje preme, ležaji kolesni, batni setavi, ležaji ojnični in glavni, tesnila, ventili, verige, zobati jermeni, vodne in oljne črpalke, termostati, svečke-MOTORCRAFT, CHAMPION, BOSCH, itd.,

Trajnozarni specialni kotel za kurjenje lesnih in drugih gorljivih odpadkov

LOS

TRAJNOŽARNI SPECIALNI KOTEL ZA KURJENJE LESNIH IN DRUGIH GORLJIVIH ODPADKOV IN PREMOGA VELIKOSTI 50 in 100 kW. PRIPOROČAMO MIZARJEM IN DRUGIM, KI IMAJO ODPADKE PRI OBRATOVANJU, DA SI GA LAHKO OGLEDAJO V MIZARSTVU INŽ. DRAGO STRAHOVNIK, ŽALEC.

KOVINSKA INDUSTRIJA VRANSKO p. o.
63305 VRANSKO, TEL.: 063/724-010, 724-146, 724-147

Vse več pozornosti kulturnim dejavnostim

Društvo upokojencev Murska Sobota, ki združuje 2.809 upokojencev iz občinskega središča in 47 vasi, se je s svojim delom dokaj uveljavilo. Med najbolj žgočimi problemi so še vedno nizke pokojnine mnogih članov, ki komajda zadoščajo za skromno preživljanje. Možnosti za rešitev takšnih problemov so majhne, vendar se za ublažitev trudijo na najrazličnejše načine, dokaj tankočutni pa so tudi do ostarelih in osamljenih, ki so potrebni posebne nege.

Zanimivo je, da namenja društvo čedalje več pozornosti kulturni dejavnosti. Mešani pevski zbor, ki ima za sabo že vrsto nastopov, je ob peti obletnici sredi decembra pripravil v občinskem središču samostojen koncert, uveljavlja se pihalna godba, na nedavni programski konferenci pa so dali pobudo za ustanovitev manjšega instrumentalnega ansambla in dramske skupine. Ob vsem tem pa bi radi poživilo delo ženske sekcije, ki bi se ukvarjala z ročnimi deli, športu, rekreaciji, izletom in letovanjem pa že tako vrsto let namenjajo dovolj pozornosti. S sredstvi, ki jih zbirajo na različne načine, skrbno gospodarijo. Naj omenimo, da so v lanskem letu nakazali za gradnjo kirurškega oddelka nad sedem milijonov novih dinarjev, precej pa bodo tudi letos.

Na konferenci so podelili priznanje nekaterim prizadevnim članom ter družbenopolitičnim organizacijam, ki na različne načine spodbujajo delo društva, za novega predsednika pa je bil izvoljen Stefan Jambor.

-js-

Ljutomer

Odlikovanja zaslužnim

V minulih praznikih so v Ljutomeru, v tozdu Elektromontaža, na krajši slovesnosti odlikovali dva delavca, ki sta s svojim delom vzorom tako priznanje tudi zaslužila. Red dela s srebrnim vencem sta prejela Jakob Kolbl in Jože Lačen. Oba sta že dolgo zaposlena v tej organizaciji združenega dela, sta dobra delavca in odlična strokovnjaka, aktivna v samoupravnih organih tozda in krajevni skupnosti, kjer živita.

V imenu predsedstva SFRJ jima je odlikovanji izročil Matija Sever, predsednik SO Ljutomer.

D. I.

Zenavlje

Sodobnejša prodajalna

Ker je bilo Zenaveljčanom tesne, temne in skrajno neprimerno Potrošnikove prodajalne dobesedno že čez glavo, so se dogovorili, da bi jo povečali in posodobili. Potrošnik, ki bi moral skrbeti za svojo prodajalno, ni kazal posebnega navdušenja, zato so vaščani naredili po svoje: Zbrali so les, opravili na stotine ur prostovoljnega dela in plačali vsa obrtniška dela, samo da so prišli do kulturnejše prodajalne, v lastnem vaškem domu, kjer je bila sicer tudi bivša. V stari bo sedaj skladišče. Ko so pri Potrošniku v Murski Soboti videli, da Zenaveljčani mislijo resno, so jim kljub vsemu priskočili na pomoč in prispevali najnujnejši inventar.

Milan Gašpar

GORNJA RADGONA

Varnostna ograja in razsvetljava

Ob cesti na Simoničev breg v Gornji Radgoni so dvojna betonska stopnišča, in sicer pet stopnic ob koncu peš poti mimo gostišča Biser, ko pride na asfaltno vozišče. Z nasprotne strani te ce-

ste, t. j. pred stanovanjskim blokom št. 6, kjer ima sedež tudi Društvo upokojencev, pa vodijo navzdol štiri betonske stopnice in vodi pot ne samo v klub upokojencev, temveč tudi do treh

Prebivalci zaselka Benkov breg v Šušincih so to jesen končali z gradnjo bazena za gašenje. Cement je prispevalo šušinsko gasilsko društvo.

Foto: Milan Gašpar

stanovanjskih blokov.

Bilo je že več pobud in predlogov, da naj bi ob obeh stopniščih postavili enostavni varnostni ograji, ki bi služili ne samo upokojencem, ki prihajajo v svoj klub, ampak širšemu krogu občanov, ki tu živijo. To varnostno ograjo pogrešajo predvsem starejši, še posebno v zimskem času. Istočasno smo pa po dogovoru s hišnim svetom (teh stanovanjskih blokov na Šlebingerjevem bregu) predlagali še postavitev ulične razsvetljave. Odsek ceste na Šlebingerjev breg, t. j. od križišča z magistralno cesto do hiše Rudija Roškarja v razdalji okrog 200 m, sploh nima nobene ulične razsvetljave. Na sredini tega odseka so tudi omenjene stopnice in dve poti do ceste.

Društvo upokojencev do danes, po enem letu, od krajevne skupnosti, razen obljube, ni dobilo ničesar.

Jože Kaučič

SOZD ABC POMURKA
Veletrgovina
POTROŠNIK
TOZD VELEPRODAJA
Murska Sobota

Komisija za delovna razmerja tozda Veleprodaja
OBJAVLJA

dela in naloge

SAMOSTOJNEGA KOMERCIJALNEGA REFERENTA — za območje Slovenije

Pogoji:

- višja šola
- 3 leta delovnih izkušenj

Prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh od objave na naslov:

Veletrgovina POTROŠNIK
TOZD VELEPRODAJA
Arhitekta Novaka 2
Murska Sobota

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od objave.

SKUPŠČINA OBČINE MURSKA SOBOTA RAZPISUJE
JAVNO DRAŽBO

za prodajo osebnih avtomobilov:

- IMV RENAULT 4 TL, letnik 1979, vozen, izklicna cena 500.000.— din.
- IMV RENAULT 4 TL, letnik 1980, nevozen, izklicna cena 400.000.— din.

Javna dražba bo 23. 12. 1986 ob 9. uri na dvorišču Skupščine občine Murska Sobota, Alija Kardoša 2.

Pred začetkom na dan javne dražbe med 8. in 9. uro morajo interesi plačati 10-odstotno varščino pri blagajni SO M. Sobota.

Prometni davek plača kupec.

Komisija za delovna razmerja osnovne šole Štefan Kuhar-Bojan Puconci objavlja prosta dela in delovne naloge

— vzgojiteljice

za določen čas (od 1. 1. do 31. 8. 1986)

Pogoj: vzgojiteljica

Rok prijave: 8 dni po objavi

DO ZDRAVILIŠČE RADENSKA RADENCI objavlja

dražbo

za 4 viličarje INDOS v 15 — BP, letnik 1976, izklicna cena od 400 do 600.000 din.

Dražba bo 26. decembra 1986 ob 9.30 pri vratarnici osebnega prometa v obratu Boračeva. Varščina znaša 20 odstotkov od izklicne cene. Ogled vozil je uro pred začetkom prodaje.

Srednješolski center tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota, Veljka Vlahoviča 12, razpisuje po sklepu komisije za delovna razmerja naslednja prosta dela in naloge:

1 učitelja

strokovno-teoretičnih predmetov za tekstilnotehnološko usmeritev (lahko je tudi pripravnik), za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Pogoj:

dipl. inž. tekstilne tehnologije, dipl. inž. tekstil. konf. tehnologije. Ustrezne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov:

Srednješolski center tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota, Veljka Vlahoviča 12, telefon 21-640.

Pomurski zdravstveni center, tozda Zdravstveni dom Lendava objavlja prosta dela in naloge

odgovorna splošna dela v tozdu za nedoločen čas.

Pogoji:

- višja izobrazba ekonomske smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj,
- 3-mesečno poskusno delo.

Pisne prijave z dokazili o strokovni izobrazbi sprejema tajništvo tozda Zdravstveni dom Lendava v 8 dneh po objavi. Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po izteku objave.

TAMLE BO PA
NAŠA HIŠA...

KUPON³
VESTNIK

Prosim, pošljite mi:
 prospekte — brezplačno
 katalog Montažna gradnja:
(zaščitna vrednost 200 din) • plačljivo po povzetju • v tujino kataloga ne pošiljamo

naslov:

marles
Limbuška c. 2
62000 MARIBOR

ZIMSKA GUME NA RECEPT

Zima je pred durmi, gotovo nam bo pripravila veliko pasti v neizogibni družbi odjuge, mokrote, brozge, poledice in snega, ne samo voznikom, temveč tudi pešcem. Marsikdo se podaja na cesto, za katero še trezen in preudaren voznik razmišlja, ali bi sploh tvegal vožnjo po njej ali ne. Če pa seveda vedno morate voziti, potem storite to previdno, saj zimska vožnja zahteva večje napore, pa tudi posebno — zimsko opremo. Kako naši trgovci skrbijo za to, da bi lahko vozniki pravočasno kupili zimsko opremo, o tem bo govor v tem sestavku. Najprej pa, kaj sploh spada med zimsko opremo avtomobila?

V zimsko opremo uvrščamo: zimske gume, snežne verige, vlečne vrvi, odmrzovalnike, lopatice, otiralnik za šipe pa še kakšno drobnarijo. Če imate vse to, vam bo zimska vožnja lažja, predvsem pa vas vremenske razmere ne bodo presenetile.

ZIMSKA GUME SE SICER DOBIJO, TODA?

Radovednost nas je najprej zapeljala v Agrotehniko, kjer imajo

kot kaže, najbolj založeno trgovino z zimsko opremo. Gume so seveda tudi pri njih največji problem, dobijo jih premalo in po redko, vendar pa v glavnem zadovoljijo voznike, čeprav včasih z malo zamude. Zimske gume so v glavnem za tiste tipe avtomobilov, ki so na našem območju. Ve-

Zimska oprema, ki jo ponujajo naše trgovine, je bolj skromna. Poseben problem so zimske gume, ki jih je težko dobiti, zlasti za nekatere tipe avtomobilov. Ponudba snežnih verig je dobra, na voljo pa so tudi vlečne vrvi in odmrzovalniki. foto: Lado KLAR

rig je dovolj, so novejšega tipa in vas lahko rešijo večjih nadlog pozimi. V zadnjem času je na tujem tržišču tudi poseben šprej, s katerim obrizgate gumo, da se lahko rešite poledice, vsaj začasno. Pomaga vam pač v največji sili. Žal takšnih šprejev v naših trgovinah še ni. Med zimsko

opremo sodi tudi zložljiva lopatica, ta vam pomaga, da se lahko odkopate iz snega. Teh lopatic imajo v Agrotehniko dovolj, pa tudi vlečnih vrvi. Slednje so pomembne, da vas lahko kdo drug reši iz največjih težav, zato je priporočljivo, da jo imate v svojem avtomobilu. Med avtokozmetiko spadajo različni odmrzovalniki, ki vam pomagajo, da boljše vidite skozi šipe, prav to pa je pri zimski vožnji najbolj potrebno.

V LJUTOMERU TEŽKO DO ZIMSKIH GUM

Tudi v Ljutomeri občini so težave pri nakupu, zlasti zimskih gum. Premalo jih je in neredno jih dobivajo. V Ljutomeru lahko kupite zimsko opremo za avtomobile v Agrotehniko ali trgovskem podjetju Vesna, seveda pa tudi na bencinskih črpalkah, toda o tem pozneje. Ocenjujejo, da lahko zadovoljijo od 30 do 40 odstotkov potreb, to pa je malo. Gume običajno prodajo že v nekaj dneh, zato je potrebna iznajdljivost voznikov, da do njih sploh pridejo. Največji problemi so za avtomobil zastava 750 — popularnega fička. Zimske gume zanj je skorajda nemogoče dobi-

ti. Tudi v Ljutomeri občini vam postrežejo z bogato izbiro avtokozmetike, tudi verige in vlečne vrvi imajo v zalogi. Z gumami je tako, pravijo v Ljutomeru, da nikoli ne voh, pri čem si. Predpisi jih zahtevajo, kupiti pa jih ne moreš.

SLABA PONUDBA V LENDAVI

V lendavski občini se ne morejo pohvaliti z veliko izbiro zimskih gum, prodajajo (če jih imajo) pa jih v Agrotehniko in Avto-tehni. V Agrotehniko prodajajo sicer vse vrste zimskih gum, količine pa govore o tem, da zmanjkajo takoj, morda še isti dan, ko jih dobijo. Tudi tu je najtežje dobiti zimske gume za fička, teh dobijo v sezoni običajno le nekaj. Druge zimske opreme je dovolj, posebno so dobro založeni s snežnimi verigami.

Avto-tehna, poslovalnica trgovskega podjetja Univerzal, pa je te dni praktično prazna, kar zadeva gume za avtomobile. Ponudijo vam pestro izbiro koles, a vožnja z njimi tačas ni najbolj prijetna. Izбира avtomobilskih gum je skromna, ni niti letnih niti zimskih. Zimske gume premo-

rejo le za zastavo 101. Kdaj jih bodo dobili, ne vedo, vprašanje pa je, če so jih pravočasno naročili.

TUDI V RADGONSKI OBČINI NI BOLJŠE

Podobne skrbi pri prodaji zimске opreme za avtomobile pestijo tudi trgovce v radgonski občini. V Tehnocentru in drugih poslovalnicah je težko priti do zimskih gum, podobno kot v vseh drugih občinah. Drugih pripomočkov za zimsko vožnjo imajo tudi tu dovolj v zalogi, od verig do vlečnih vrvi in odmrzovalnikov. Tudi v tej občini je velika težava, kako zagotoviti zimske gume za fička. Tudi na bencinskih črpalkah je zadeva podobna kot v trgovinah. Zimskih gum sicer nekaj imajo, za fička sploh ne, dobijo jih po redko, tako da ni mogoče govoriti o kakšnih zalogah. Podatki kažejo, da v naši pokrajini ni dovolj zimске opreme, še zlasti zimskih gum. Vozniki se sprašujejo ali izdelovalci res vse gume izvozijo ali pa jih trgovci ne naročijo pravočasno. Držalo bo menda oboje le delno, zakaj vseh gum gotovo ne izvažamo, trgovci pa včasih prepozno pošljejo naročilo. Jani D.

LENDAVA Kam gre občinski samoprispevek?

Letos zbrana sredstva občinskega samoprispevka so porabljena za tele namene: oprema telovadnice v Odrancih 12.256.740 dinarjev, oprema prostorov ob njej 1.682.491 dinarjev; za izdelavo tehnične in projektne dokumentacije za prizidek k osnovni šoli v Turnišču pa so iz sredstev občinskega samoprispevka dali 9.098.491 dinarjev. Za gradnjo otroškega vrta v Črenšovcih je bilo nakazanih 18.026.987 dinarjev. Precej sredstev pa so namenili tudi za telefonsko omrežje, in sicer: za kabelsko povezavo Lendava—Dolga vas—Mostje 16 milijonov, za sofinanciranje telefonov na Bistrici (povezava s centralo v Črenšovcih) 1.304.000 dinarjev. Za telefone v Čentibi pa so iz referendumskih sredstev prispevali 460 tisoč dinarjev. Sredstva občinskega samoprispevka, ki jih bodo zbirali odslej, bodo namenili predvsem za pospešitev gradnje šole v Turnišču. To pa seveda ne pomeni, da bodo pozabili na druge obveze iz referendumskega programa, vsekakor pa ne na gradnjo telefonske kanalizacije od lendavske pošte do Lakoša. Ta krak je bil na glasovnici za samoprispevek kot ena izmed prvih nalog, vendar so ga že zrinili na drugo mesto, saj (kot smo zapisali) je precej občinskega samoprispevka referendumski odbor že namenil telefonski kanalizaciji Lendava—Dolga vas. Tako so menda soglašali predstavniki krajevnih skupnosti, ko so jim povedali, da bodo gradnjo

doigovaškega kraka izdatno financirali graditelji objektov na mejnem prehodu. Gre torej za izjemo, ki pa ima grenak priokus: neupoštevanje vrstnega reda, ki so ga kar najbolj demokratično in neposredno potrdili občani, pa tudi zato, ker je 5 tisoč občanov v KS Lakoš, Gaberje in Hotiza skaljeno upanje, da bodo sploh kdaj prišli do telefona. Ni ma ga noben občan! Š. S.

STANOVANJSKA STREŠNA OKNA VPO

- popolna izolacija
- odpiranje s prevesnim tečajem
- lesen okvir
- za vse vrste kritin
- z žaluzijo ali nagubanim rolojem
- tip okna: VPO — STANDARD tri dimenzije
- VPO—EKSTRA enajst dimenzij

STREŠNA OKNA ALINA

- novost na našem tržišču
- funkcionalno prezračevanje in razsvetljava ter izhod na streho
- lesen okvir
- zunanje dimenzije 520 x 620 mm, notranje 480 x 580 mm
- za vse vrste kritin

UREDITEV PODSTREŠJA SE ZAČNE Z OKNI IN STOPNICAMI EKO!

PODSTREŠNE STOPNICE ZPS

- udoben dostop na podstrešje
- varčevanje s prostorom
- iz smrekovega lesa ali aluminija
- trinajst različnih dimenzij
- dobro tesnjen pokrov
- enostavna montaža

EKO

Elektrokovinarska oprema, n. sol. o., Celjska 9/B, C 63320 Titovo Velenje Tel.: (063) 855 151, 854 402 Telex: YU eko 33598

INA NAFTA LENDAVA

telefon 75-201

LENDAPOR — POMEMBEN PRIHRANEK ENERGIJE

- Odporen proti kislinam
- Odporen proti mrčesu in zajedalcem
- Negorljiv
- Primeren za toplotno in zvočno izolacijo pri gradnji stanovanjskih objektov

LAHEK, ODLIČEN IZOLACIJSKI MATERIAL!

Radijski in televizijski program od 19. do 25. decembra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v petek, 19. decembra (informativni del, mladinska oddaja, Kam konec tedna, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 10.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (izredna oddaja), 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v soboto, 20. decembra (informativni del, sobotna reportaža, Iskanje-znanje-ustvarjanje, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (aktualni prispevek, kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 22. decembra (informativni del, sport, prispevek o SLO in družbeni samozadržati, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v torek, 23. decembra (informativni del, pogovor v živo, Predstavljamo vam... reklame), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v sredo, 24. decembra (informativni del, gospodarska tema, Iz delegatskih klopi, reklame), 18.00 — »21-232« — glasbeno propagandna oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Jazz... jazz... jazz, 16.30 — Aktualno v četrtek, 25. decembra (informativni del, kultura, Išče odgovore na vaša vprašanja, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 8.50 Tednik, 9.50 Kranjska gora: Svetovni pokal v smučanju — veleslalom (m) prenos I. teka (za JRT in EVR) (do 11.30/45), 12.55 Kranjska gora: Svetovni pokal v smučanju — veleslalom (m) prenos 2. teka (za JRT in EVR) (do 13.30/14.00), 15.10 — 23.50 Teletekst RTV Ljubljana 15.25 TV Mozaik — ponovitev, 16.25 Svetovni pokal v smučanju — veleslalom (m), posnetek iz Kranjske gore, 17.25 Poročila, 17.30 B. A. Novak: Velika in mala luna, 2. del, 17.50 Z vrha, 1. del angleške nadaljevanke 18.15 Energija naših rek, 2. del izobraževalnega niza o energiji, 19.00 Danes obzornik ljubljanskega območja, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Novi Pacifik, 6. del ameriške dokumentarne serije, 21.10 J. Collins: Hollywoodčanke, 6.—zadnji del ameriške nadaljevanke, 22.00 TV dnevnik, 22.20 Aretacija, ameriški film	TV LJUBLJANA 8.00 Poročila otroška matineja — ponovitev oddaj, 9.50 Kranjska gora: Svetovni pokal v smučanju-slalom prenos I. teka, 11.15/30 Mir in razoročitev, ponovitev 6. dela serije, 11.45/12.00 Varstvo pri delu, 12.20 Kranjska gora: Svetovni pokal v smučanju-slalom prenos II. teka, 13.20/30 Novi Pacifik, ponovitev 6. dela ameriške dokumentarne serije, 14.30 Svetovni pokal v smučanju-veleslalom (ž), posnetek iz Valzoldane, 15.00 Mladi Tom Edison, ameriški film (čb), 16., 25 Ljubitelji narave, 7. del angleške dokumentarne serije, 16.55 Poročila, 17.00 Zadar: DP v košarki (m)—Zadar:Partizan, prenos 18.25 Na zvezi, 19.00 Danes: Še nekaj zase!, 19.30 TV dnevnik, 19.50 Zrcalo tedna, 20.15 Vsake-mu svoje, italijanski film.	TV LJUBLJANA 7.55—22.20 Teletekst RTV Ljubljana, 8.10 Poročila, Otroška matineja, 9.50 Hinterstoder: Svetovni pokal v smučanju — slalom, prenos I. teka, 10.40 Svetovni pokal v smučanju — slalom (ž), posnetek I. teka iz Valzoldane, 11.00 Ptuj 86, 5. oddaja, 12.20 Kombinirani prenos: Hinterstoder: Svetovni pokal v smučanju — slalom (m), II. tek, Valzoldana: Svetovni pokal v smučanju — slalom (ž), II. tek, 13.40 Slavni zdravnik bolnišnice Charite — Mali doktor, 3. del nemške nizanke, 15.25 Brezno in nihalo, ameriški film, 16.55 Poročila, 17.00 V nedeljo popoldne iz Maribora, 19.00 Danes: Ko še ne boli, 19.30 TV dnevnik, 20.00 A. Marodič: Pisma — Spin, 2. del nizanke, 21.00 Športni pregled, 21.45 Alpe—Jadrani, 22.15 Poročila	TV LJUBLJANA 9.00 Zrcalo tedna, 9.20 Dokumentarna oddaja — 00.05 Teletekst RTV Ljubljana, 17.20 Poročila, 17.25 Bolnišnica Franja, 17.45 Smogovci II, 3. oddaja nanizanke Tv Zagreb, 18.15 Naša pesem — Mari-bor '86, 4. oddaja, 19.00 Danes: Podravski obzornik, 19.30 TV dnevnik, 20.05 P. Scott: Dragulj v kroni, I. del angleške nadaljevanke, 22.00 Omizje, 00.00 Poročila	TV LJUBLJANA 9.00 Prostorsko načrtovanje, 9.30 Ajdna, 15.30—23.35 Teletekst RTV Ljubljana, 15.45 TV mozaik — ponovitev, 16.35 Poročila, 16.40 Pedenžep, 17.15 Otroški festival v Ankari, II. del, 17.45 Agropopi gredo v Hollywood, 18.30 Najboljši športnik Slovenije 1986, 19.00 Danes: Gorenjski obzornik, 19.30 TV dnevnik, Večer sodelovanja z Madžarsko TV: 20.05 Pecs—Ljubljana, 21.40 Resnična legenda in legendarna resničnost kralj Matjaž — Matija Korvin, 22.40 TV dnevnik, 22.55 Pogovor o oddaji resnična legenda in legendarna resničnost kralj Matjaž — Matija Korvin	TV LJUBLJANA 9.00 T. Partljič: Ščuke pa ni, Ščuke pa ne, Mladi novinar, nagrada, tolmun, I. del nadaljevanke LJ, 16.25—23.05 Teletekst RTV Ljubljana, 16.40 TV mozaik — ponovitev, 17.30 Poročila, 17.35 Slovenske ljudske pravljice: O dveh bratih, siromakih, I. del, 17.50 M. Dedakovič—J. in A. Vajevac: Zlata Ribica—Ribice ni več, 6. del otroške nadaljevanke, 18.15 Razvoj satelitske TV: Industrija sreče, 2. del izobraževalnega niza TV Zagreb, 19.00 Danes: Zasavski obzornik, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Film tedna: Je končno ljubezen? ameriški film, 22.10 Spoznanje, neznano, oddaja o znanosti, 22.50 TV dnevnik	TV LJUBLJANA 9.00 Neznani Chaplin — Skriti zakladi — 3. zadnji del (CB in B) (do 9.55), 16.20—22.45 Teletekst RTV Ljubljana, 16.35 TV mozaik — ponovitev, 17.30 Poročila, 17.35 F. Prešeren—K. Cipci: Turjaška Rozamunda, balet LJ, 18.15 Mozaik kratkega filma — Odkritje zime Iva Generaliča in Umetnost gline in ognja — jugoslovanska filma, 19.00 Danes: Dolenjski obzornik, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Tednik, 21.05 Besediloslavni utrinki: O jezikovni pragmatiki, 21.20 H. Solas: Cecilija, 6. zadnji del kubanske nadaljevanke, 22.00 TV dnevnik, 22.15 Mir in razoročitev, 7. del dokumentarne serije OZN ob svetovnem letu miru — Apokalipsa (Nizozemska)
TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 14.30 Ponovitve, 15.00 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika skupnosti reških občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Na tajni nalogi, 20.55 Zabavna oddaja, 21.40 Dnevnik, 21.55 Kulturna srca, 23.25 Poročila	TV ZAGREB 9.00 Tv v šoli, 11.40 Sp v slalomu, 13.15 Dallas, 14.10 Program plus, 15.34 Sedem tv dni, 16.15 Narodna glasba, 16.50 Tv koledar, 17.00 Košarka: Zadar—Partizan, 18.30 Prisrno vaši, 19.30 Dnevnik, 20.00 Mehanik (film), 21.40 Dnevnik, 21.55 od našega dopisnika, 23.25 Bis — nočni program	TV ZAGREB 10.20 Poročila, 10.30 Nedeljsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija, dober dan, 14.00 Mali koncert, 14.15 Ivan-hoc, 15.05 V nedeljo popoldne, 17.35 Odpadniki (film), 18.55 Risanke, 19.30 Dnevnik, 20.00 Potovanje v Vučjak, 21.00 Sportni pregled, 21.45 Reportaža, 22.15 Dnevnik, 22.35 Mir v svetu,	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 13.40 Ponovitve, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika skupnosti bjelovarskih in varaždinskih občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Življenje je pravljica (drama), 21.20 Malim koncert, 22.05 Pol-dnevnik, 22.35 Dnevnik, 22.55 En avtor, en film	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 14.30 Ponovitve, 15.00 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika skupnosti osijskih občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dialogi, 21.00 Rdeča poroka (film),	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 13.55 Ponovitve, 14.55 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika skupnosti karlovskih, siških in gospiških občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kino — oko, 22.30 Dnevnik	TV ZAGREB 8.30 Tv v šoli, 14.20 Ponovitve, 14.50 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika skupnosti splitskih občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spekter, 21.00 Izbrani trenutek, 21.10 Videoklub, 22.10 Dnevnik
TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.25 V najboljši družbi, 22.10 Umetnine	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.35 Ponovitve, 13.10 Poročila, 14.10 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.30 Vesela sobota, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Štirje proti Wiliju, 22.05 Sport, 22.40 Koncert, 23.40 Družina Addams,	TV AVSTRIJA Prvi program 11.00 Tiskovna ura, 12.00 Usmeritev, 14.00 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argomenti, 22.05 Dok. film, 23.00 Jour Fixe	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov sport, 21.15 Dallas, 22.05 Dok. film, 22.55 Veselje z glasbo,	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Maščevanje je sladka beseda, 21.50 Baletni večer, Drugi program 17.00 Tv v šoli, 17.30 Usmeritev, 18.00 Kviz, 18.30 Zabavna znanost, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Prihodnost socialne države, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.50 Sport, 22.05 Klub 2	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 13.05 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Predbožični večer	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Otroški in mladinski spored, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 20.000 milj pod morjem (film), 22.15 Spartacus (balet), Drugi program 9.00 Luč v temo, 11.00 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Palača na Ringstrasse, 21.45 Jakob in Elizabeta, 22.45 Igra prebežnika (film), 0.20 Vroče meje (film)
TV MADŽARSKA 9.20 Ravel/Sonata v g-molu, 9.50 Zrebanje lota, 10.00 Upokojenski dopoldan, 15.45 Spored za 3 dni, 15.50 Za videokasetarje, 16.20 Jezikovne uganke, 17.20 Javljamo iz parlamenta, 18.00 Okno, notranja politika, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Ljubljana—Pecs, skupni program ljubljanske in madžarske TV, 21.20 Varstvo mest, 22.05 Gostje, kriminalka, 23.00 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Ponovitve do 12.30, 13.30 Športni globus, 13.55 Potuj z nami! 14.35 Za mladino, 15.20 Nepoznani Chaplin, I. del, 16.15 Tele-rama, 17.00 Dnevnik, 17.25 Kremenčkovi, risanka, 17.50 Kitajska, 4. del, 18.25 Javljamo iz parlamenta, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Krajzločina, serijska kriminalka, 21.50 Umetnina tedna, 21.55 Kasper Hauser, nemška filmska drama, 23.40 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.40 Spored za otroke, 11.00 Božični glasbeni butik, 12.00 Vasas—Hypo Bank, ž. rokomet, 13.15 Moskovski zool. 13.45 Oglejmo si skupaj, 14.15 Petrovaradinski tamburaši, 14.50 Gregorijeva prijateljica, angleški TV film, 16.15 Družabni plesi, 17.05 Objektiv, 18.00 Delta, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.05 Izpod časti, madž. 8/b film, 21.30 Sport, 21.40 Pesmi E. Vecseyja, 22.05 Poročila.	TV MADŽARSKA Drugi program 17.30 Biologija, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Zabavna znanost, 19.10 Obrazi Evrope, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ded na posodo, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Sanje v Kalkuti, 23.30 Filmski forum	TV MADŽARSKA 8.40 Ponovitve do 12.10, 14.25 Božično potovanje, TV komedija, 15.05 Listi zgodovine, 15.55 Viharjev sin, avstralski film, 17.25 Ne le za žene, 17.45 Agrarni svet, notranja politika, 18.15 Morje, ekspedicija k Velikemu zidu, 18.50 Mini studio, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Srečnej, 2. del serije, 21.10 Studio 86, kulturni TV tednik, 22.10 Naj počiva v miru, angleška serija, 22.35 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.00 Štirje prijatelji, sovjetska serija, 9.35 Za otroke, 11.40 Praznična glasba, 15.10 Lutke, 15.30 Literarni mozaik, 16.00 Zimski hrast, sovjetski film, 16.30 Glasbeni potpuri, 17.10 Pravlji-ca, 17.45 Betlehemske igre, 18.15 Srečen božič! 19.30 Liszt: Misa solemis, 20.35 Poročila, 20.40 Stvoji božji, TV film, 21.40 Božični kapričo, glasbeni potpuri, 22.25 Poročila.	TV MADŽARSKA 9.00 Štirje prijatelji, 2. del, 9.25 Jankove igre, 10.30 Pravljica, 11.20 Čudežni svet živali, 11.45 Resna glasba, Bach, 13.45 Praznični koncert, 14.45 Cirkuski utrinki, 15.35 Le brat, 16.33 Morje, 2. del, 17.00 Revija na ledu, 18.20 Mexiko '86, 20.00 Poročila, 20.05 Romanca na Orient ekspresu, film, 21.45 Šampanjska arja, 22.45 Poročila.
TV KOPER 9.55 Smučanje iz Kranjske Gore: svetovno prvenstvo, prenos, 12.25 Smučanje iz Kranjske Gore, drugi tek, prenos, 13.00 Smučanje iz Val Zoldane: svetovno prvenstvo, posnetek, 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program: risanke in tv filmi, dokumentarec Divji svet živali, 18.00 Andrejinih sto dni, tv novela, 19.00 Avtomanija, dokumentarec, 18.30 TVD-Stičiče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica Victoria, tv film, 20.25 Tv novice, 20.30 Družina Cervovalo, televizijski film (igrajo Turi Ferro, Ida Carara, Marina Costentano, Walter Maestosi in drugi, režija Melo Freni), 22.20 TVD-Vsedanes, 22.35 Start, 23.05 Charley, tv film, 23.30 Gore in avantura: Cousteau-jeva Amazonka.	TV KOPER 9.55 Smučanje iz Kranjske Gore: veleslalom, moški, svetovno prvenstvo, 12.55 Smučanje iz Kranjske Gore: drugi tek, 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program: risanke in tv filmi, dokumentarec Divji svet živali, 18.00 Andrejinih sto dni, tv novela, 19.00 Odrpta meja, 19.30 TVD-Stičiče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica Victoria, tv film, 20.25 Tv novice, 20.30 Indijski klasični plesi: Chitra Wisweswaran, 22.10 TVD-Vsedanes, 22.25 Dogodki, ki so zgodovina, 23.15 Smučanje iz Kranjske Gore, ponovitev, veleslalom za moške.	TV KOPER 12.00 Športno popoldne, 19.00 Dnevi Avnoja, tv nanizanka, 20.00 Dokumentarec, 20.30 Sedem dni, 20.55 Film: Zavojevalec Atlanti-de (igrajo: Kirk Morris, Luciana Gilli, Piero Lulli in drugi, režija: A. Brescia), 22.45 Charley, tv film, 23.20 Delta.	TV KOPER NI SPOREDA	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program: risanke in tv filmi, 17.30 Zdravnik in pacient, medicinska rubrika, 18.00 Zdravnik in otrok, naveti pediatrov, oddaja v živo, 19.00 Odrpta meja, 19.30 TVD-Stičiče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica Victoria, tv film, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Dvo-boj na soncu (igrajo: Jennifer Jones, Gregory Peck, Joseph Cotten in drugi, režija: King Vidor), 22.20 TVD-Vsedanes, 22.35 Zdravnik in pacient, ponovitev, 23.10 Košarka, italijansko prvenstvo.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program: risanke in tv filmi, 17.30 Dokumentarec Divji svet živali, 18.00 Andrejinih sto dni, tv novela, 19.00 Odrpta meja, 19.30 TVD-Stičiče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica Victoria, tv film, 20.24 Tv novice, 20.30 Film: iz Toleda (igrajo: Stephen Forsythe, Norma Bensell, Carl Mohner in drugi, režija: E. Martini), 22.15 TVD-Vsedanes, 22.30 Ženska, tv nanizanka, 23.35 Tv film.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program: risanke in tv filmi, dokumentarec Divji svet živali, 18.00 Andrejinih sto dni, tv novela, 19.00 Odrpta meja, 19.30 TVD-Stičiče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica Victoria, tv film, 20.24 Tv novice, 20.30 Film: iz Toleda (igrajo: Stephen Forsythe, Norma Bensell, Carl Mohner in drugi, režija: E. Martini), 22.15 TVD-Vsedanes, 22.30 Ženska, tv nanizanka, 23.35 Tv film.

Tedenski koledar

PETEK, 19. december — Urban SOBOTA, 20. december — Evgen NEDELJA, 21. december — Tomaž PONEDELJEK, 22. december — dan JLA (Judita)
TOREK, 23. december — Viktorija SREDA, 24. december — Adam ČETRTEK, 25. december — Eva

Prodaj

HRASTOVE IN AKACIJEVE HLODE, primerne za doge ali plohe, prodaj. Brezovci 36. M-MM
REGAL S SEDEŽNO GARNITURO PRODAM. Karel Kaučič, Pariščak 23 d, Radenci. M-6160
MOTORNO ŽAGO TOMOS 650, skoraj novo, ugodno prodaj. Telefon od 7. do 14. ure: 23-201. M-6161
TOMOS AVTOMATIK S SMERNIMI UTRIPALKAMI, skoraj nov, srebrno-siv, ugodno prodaj. Telefon po 16. uri: 23-239. M-6162
KRAVO PRODAM. Špilak, Križevci 10 v Prekmurju. M-6163
SPAČEK, letnik 1974, prodaj. Zdravko Marijanovič, Krog, Plečnikova 45. M-6164
TRAKTOR FERGUSON, tip 533, prodaj. Rudolf Šafat, Kuzma 33. M-6165
TRAKTOR STEYR, tip 180 A, 28 KW, v dobrem stanju, s kabino in jermenico, ugodno prodaj. Melinci 34. M-6167
FORD ESCORT, letnik 1979, dobro ohranjen, prodaj. Srečko Horvat, Dokležovje 15, po 15. uri. M-6168
NOVO VINO (rizling—šipon), 400 l, prodaj. Telefon: 22-873. M-6170
TELEVIZOR GORENJE AKVAMARIN prodaj. Ogleđ vsak dan od 17. do 20. ure. Milan Erjavc, Murska Sobota, Lendavska 51. M-6171

GOSTILNA HOTIZA vabi na piko 8

MAZDO 626 COUPE, letnik 1979, in VW PASSAT VARIANT, dizel, letnik 1982, prodaj. Telefon: 069 73-142. M-6172
TRAKTOR SAME, 52 KM, s prednjim pogonom, nujno prodaj. Babič, Marof 14, 42313 Maribor. M-6173
REZERVNE DELE ZA FORD 15 in 12 M, rezervne dele za TOMOS 16, novejši tip, in plinsko napravo za automobile, skoraj novo, prodaj. Emil Berke, Vaneča 32. M-6173
KAVČ, DVA FOTELJA IN TABURET prodaj. Vozlič, Murska Sobota, St. Rozmana 14, VI. nadstropje, telefon: 24-102. M-6174
ZASTAVO 101, letnik 1977, 83.000 km, registrirano do junija 1987, prodaj. Gašpar, Čepinci 28. M-6178
TRAKTOR IMT 533 prodaj. Janez Zagorc, Kramarovi 22. M-6180
VOZNO KOBILO, staro 12 let, primerno za jahanje, prodaj. Franc Rogan, Lemerje št. 53. M-6181
TELEVIZOR GORENJE, črnobeli, star štiri leta, prodaj. Janez Gomboc, Murska Sobota, Stara ulica 20. M-6184
ZASTAVO 750, ugodno prodaj. Ogleđ popoldne. Naslov v upravi lista. M-6186
SIMCO 1100 LS prodaj. Melinci 155. M-6187
BARVNI TELEVIZOR NA DALJINSKO VODENJE IN MOTORNO ŽAGO HOMELITE 360 prodaj. Bogojina 104 b, po 15. uri. Telefon od 7. do 15. ure: 23-450, interna 19. M-6188
PRIKOLICO ZA OSEBNI AVTO, novo, prodaj. Telefon: (069) 81-879. M-6190

OSEBNI AVTO ŠKODA 105, prodaj. Viktor Frčko, Rogošovci 37. M-6193
PRALNI STROJ PRODAM. Telefon: 24-746. M-6194
BREJO KRAVO ALI TELICO (po izbiri) prodaj. Karel Gorza, Andrejci 8, p. Martjanci. M-6196
ŠTEDILNIK (2 plin, 4 elektrika), omara za čevlje in otroško posteljo prodaj. Oglasite se v delavnici Bertalančič, Lendavska 26. M-6197
KRAVO, brejo osem mesecev, kontrola A, in ŠKODO po delih prodaj. Turnišče, Obrtniška 1. M-6198
TRAKTOR IMT 558, 1600 delovnih ur, ugodno prodaj. Herman Horvat, Skakovci 34. M-6200
TRAKTOR 535 in FORD CAPRI 1300 z rezervnimi deli prodaj. Franc Jesenič, Stara cesta 14, p. Ljutomer. IN-19433
PRIKOLICO FARMER TEHNOSTROJ 04, 4 t, novo, z garancijo, ugodno prodaj. Janko Lah, Mota 26, p. Ljutomer. IN-19431
FORD ESCORT, registriran do decembra 1987, prodaj. Bojan Kozar, Nunska Graba 30, Ljutomer. IN-19424
TV GORENJE 106, črno-beli, star leto in pol (11 SM), in GORBELIN FLORA, okvirjen (5,5 SM), prodaj. Informacije po telefonu: 81-867. Ogleđ popoldne. IN-19422
KRAVO, brejo devet mesecev, staro pet let, in škropilnico KŽ Kranj, 340 l, prodaj. Karel Prijol, Ključarovi 9, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-19421
ZARADI SELITVE PRODAM DOBRO OHRANJEN doma izdelan kotni regal, dolžina 5 m, sedežno garnituro, potrebno tapciranja, peč na olje EMO in več preprog. Informacije po telefonu 81-921 od 7. do 8. ure. ŠIFRA: UGODEN NAKUP. IN-19420
PRIKOLICO ZA TOVORNI AVTO, 8 t, prodaj. Velika Polana 39, telefon po 20. uri: 70 110. LE-10459
VINOGRAD V LENDAVSKIH GORICAH, 10 arov, prodaj. Ana Silič, Lendava, Mohorjeva 4. LE-10458
VINOGRAD, SADOVNIJAK in NJIVO V DOLGOVAŠKIH GORICAH, skupaj 75 arov, prodaj. Ana Silič, Lendava, Mohorjeva 4. LE-10457
TRAKTOR IMT 551 s kabino, dobro ohranjen, prodaj. Jože Kepe, Lendava, Doiga vas 16. LE-10450
SEDEŽNO GARNITURO, STARO PET LET, prodaj. Horvatič, telefon v službi: 75 026. LE-10453
STANOVANJSKO HIŠO V BAKOVCIH, Panonska 14, prodaj. Informacije po telefonu: 25 075. M-6106
BARVNI TELEVIZOR NETRA KOLOR SABA UGODNO NAPRODAJ. Ludvik Bojnec, PTT Murska Sobota, telefon: 23 245. M-6142
ŠIVALNI STROJ BAGAT SLAVICA ugodno naprodaj. Telefon: 25 467. M-6201
FIAT 128 SPORT in MOTO KULTIVATOR GOLDONI s priključki prodaj. Dankovci 26. M-6202
NEMŠKO LOVSKO TERIERKO, staro osemnajst mesecev, ocena prav dobra, prodaj. Telefon: 76 544 zvečer. M-6203
ZASTAVO 101, prevoženih 40.000 km, prodaj. Ogleđ po 15. uri. Rituper, Martjanci 105. M-6204
KOMBAJN ZMAJ 780, brezhiben, prodaj. Naslov v upravi lista. M-6207
KOSILNICO FIGARO prodaj. Naslov v upravi lista. M-6208
MALE PUJSKE in dva bekona prodaj. Murski Črnci 18. M-6209
PUJSKE PRODAM. Krog, Brodarska 32. M-6212

Snemanje filmov, slavnostnih dogodkov na video formate VHS, HQ VHS, BETA in SUPER BETA. Snemanje audio kaset z naj-novejšo disko glasbo. HI-FI VIDEOSTUDIO, Kidričeva 21, tel.: 25-577

Lepo je, če se od starega leta posloviti v družbi prijateljev ali sodelavcev. Vabi gostilna Lovski dom Gankova!

DRAGEMU SINU IN BRATU ROMANU ROUDIJU iz KOVAČEVCEV, ki odhaja k vojakom, želi v novem okolju vse najboljše, veliko dobrih prijateljev, predvsem pa, da bi se z lepimi spomini srečno vrnil v domači kraj — mama, oče, brat Štefan in sestra Marjana.

Cenjene stranke obveščamo, da začnemo s predelavo oljnih semen po praznikih in se toplo pripravljamo. Vsem dosedanjim strankam, sovaščanom in prijateljem pa želimo SREČO, ZDRAVJE, PREDVSEM PA VELIKO USPEHA V NOVI LETU 1987. Predelovalnica oljnih semen CIPOT KROG

FIAT RITMO 65 CL, 1300 cm³, star 6 let, prodaj. Dolnja Bistrica 32. M-6210
HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEJEM, zemljo, sadovnjak, travnik in gozd, skupaj 1,5 ha, v okolici Moravskih Toplic prodaj. Ponudbe na upravo Vestnika pod šifro UGODNA PRILOŽNOST. M-6211

TRAJNOŽARNO PEČ KUPERBUSCH IN TERMOAKUMULACIJSKO PEČ CAR PRODAM. Ogleđ v soboto in nedeljo. Krog, Plečnikova 48. M-6213
PEČ ZA ETAŽNO CENTRALNO OGREVANJE CENTRAL 20 prodaj. Herman Unger, Sotina 6. M-6214
GOLF, letnik 1984, dizel, prodaj. Bokračič 14, telefon: 72 542. M-6215

RENAULT 4 prodaj. Šomen, Lendavska 23. M-6216
SOLO KITARO MELODIJA UGODNO PRODAM. Telefon: 71 155. M-6217
ŠIVALNI STROJ BAGAT 555 in barvni televizor SABA ter kasetni radio HITACHI, nov, prodaj. Marija Lesjak, Selo 69. M-6219

GOLF, letnik 1982, dizel, prodaj. Telefon zvečer: (069) 70 022. M-6221
KRAVO, brejo devet mesecev, prodaj. Rakičan, Partizanska 37. M-6222
FRANCOŠKO POSTELJO PRODAM. Zonik, M. Sobota, St. Rozmana 8. M-6223

TRAKTOR TORPEDO 6006 S, prevoženih 700 delovnih ur, prodaj. Možnost plačila s čekom. Viktor Šarkanj, Sotina 71, p. Rogošovci. M-6224
ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do novembra 1987, prodaj. Jože Štol, Murska Sobota, Juša Kramarja 3. M-6225

ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do junija 1987, prodaj. Kumin, Krog, Brodarska 36. M-6227
OSEBNI AVTOMOBIL R 4 TL, letnik 1977 zelo ugodno prodaj. Bakovci, Panonska 18, telefon 76 091. M-6228
TRIFAZNO VODOVODNO ČRPALKO IN KUHINJSKA VHODNA VRATA prodaj. Pucanci 72. M-6209

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK PRODAM. Boris Lovenjak, Bodonci 64. M-6230
DVOBRAZDNI PLUG in **TRAKTOR STEYR** prodaj. Petanjci 1. M-6240
SPAČEK, obnovljen, ugodno prodaj. Velika Polana 133. M-6236

TRISOBNO STANOVANJE, centralno ogrevano, v središču Murske Sobotne, prodaj. Naslov v upravi lista ali telefon: 069 21 494. M-6235

BETONSKE REŠETKE PRODAM. Lemerje 1. M-6231
ZASTAVO 750 LC, 1980, prodaj. Gornji Petrovci 70. M-6234
MEŠANA DRVA PRODAM. Naslov v upravi lista. M-6238
VW 1303 SL (HROŠČ), letnik 1973, prodaj. Bakovci, Ob Muri 9, telefon po 15. uri: 76 126. M-6241

ŠKODO (po delih) prodaj. Bakovci, Mlinska 10. M-6242
HIŠO S KMETIJO PRODAM. Naslov v upravi lista. M-6245
DVE GUMI 165 x 15 prodaj. Levi prednji sedež za zastavo 750 kupim. Telefon: 77 018. M-6246
KAVČ IN DVA FOTELJA PRODAM. Sobočan, Murska Sobota, Staneta Rozmana 6. M-6247

PLETILNI STROJ SINGER MEMOMATIK, dvoredni, na kartice, prodaj. Telefon: 74 256. M-6248
PEČ NA OLJE (možnost kuhanja), štedilnik (plin, elektrika), nov, in hrastovo posteljo z vložkom prodaj. Murska Sobota, Tomšičeva 18. M-6249

DVOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI (73 m²) prodaj. Izselitev po dogovoru. Naslov v upravi lista. M-11001
ŠKODO 100 L, letnik 1975, nevozno, prodaj. Srednja Bistrica 74. M-11002

TRAKTOR IMT 539 s koso, 1600 ur, prodaj. Černelavci, Lendavska 9. M-11003
STAREJŠO ENONADSTROPNO STANOVANJSKO HIŠO V CENTRU VASI VIDEM OB ŠČAVNICI, koristne stanovanjske površine 225 m², podkletene površine (65 m²) s 1300 m² zemljišča (dvorišče, vrt), primerno za gostinsko ali drugo obrt prodaj. Dogovor o ogledu in informacije po telefonu: 066 75 939. M-OP

TRAKTOR IMT 533 ugodno prodaj. Murski Črnci 17. M-MM
FIAT 126 P, motor generalno obnovljen, prodaj. Štefan Levčič, Sp. Kamenščak 31 C. 69240 Ljutomer. IN-19446

WARTBURG KARAVAN, letnik 1976, dobro ohranjen, prodaj. Marijan Reiter, Logarovi 35 a, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-19438
HIŠO Z MALO ZEMLJE PRODAM. Gajševci 3. Informacije po telefonu: 81 809. IN-19439

CISTERNO, 3000 l, prodaj. Zibrat, Mota 32, p. Ljutomer, telefon 81 933. IN-19441
TRAKTOR URSUS C 335, nov, s kabino, prodaj. Alojz Stajnik, Vidanovci 2, p. Ljutomer. IN-19442

65 m² KLASIČNEGA HRASTOVEGA PARKETA, 2. vrste, prodaj. Naslov v upravi lista. IN-19443
TELEVIZOR, črno-beli, prodaj. Informacije: TOBAK, kiosk na avtobusni postaji. M-11005

WARTBURG KARAVAN, na novo registriran, prodaj. Ogleđ vsak dan po 18. uri. Milan Breznik, Gornja Radgona, Trg svobode 6. M-11005

ZASTAVO 101, letnik 1975, ne-registrirano, prodaj. Zgornji Kamenščak 16 a, p. Ljutomer. IN-19445

SEJALNICO IMT in dvojno žlico za nakladalnik LEOP prodaj. Sodišinci 1. M-11004
TRAKTOR ZETOR s kabino, 33 kW, ugodno prodaj. Franc Senekovič, Grabe 7, p. Apače. M-MM

VIŠO 2 KLUB, letnik 1982, prodaj. Murska Sobota, Trstenjakova 10, telefon: 26 364 po 14. uri. M-11018
ZASTAVO 750 prodaj. Slave Klavore 12, telefon popoldne: 21 306. M-11007

TRAKTOR IMT 558, dobro ohranjen, prodaj. Franc Kosi, Ključarovi 20, p. Križevci pri Ljutomeru. M-11008
ZASTAVO 1300 (tudi po delih) ugodno prodaj. Ogleđ: Kupšinci 48. M-11009

VPELJANO TEHNOLOGIJO KOVINSKE STROKE S KOMPLETNO STROJNO OPREMO in **DELOM PRODAM**. Za obrtno dovoljenje ni potrebna kvalifikacija. Nada Poredoš, Beltinci, Ravenska 73 a, telefon po 19. uri: 71 099. M-11010

AVTO 125 PZ, v dobrem stanju, v celoti ali po delih in stroj za mletje grozdja prodaj. Vinko Sreš, Bakovci, Ravenska 52 a. M-11011
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, dobro ohranjen, in radiokasetofon GRUNDIG, najnovejši tip, carinska deklaracija, ugodno prodaj. Telefon: 24 240. M-11012

RAČUNALNIK ZX SPECTRUM s priborom in monitorjem prodaj. Telefon 069 24 542. M-11013
FIAT 126 P EKONOMIK, star eno leto, prodaj. Telefon: 24 867. SLAVICA Žekš-ZEČEVIČ, Lendavska 25 b, M. Sobota. M-11014

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK GORENJE (2 plin in 2 elektrika), 60 cm, skoraj nov, prodaj. Telefon: 24 425. M-11015
GOLF, dizel, star tri leta, prodaj. Gradišče 37 a. M-11019

OSEBNI AVTO MERCEDES 240 D prodaj. Veščiča 54, telefon: 22 159. M-11022
ZASTAVO 101 KOMFORT, prevoženih 14.000 km, prodaj. Bodonci 33. M-11027

POHIŠTVO ZA SPALNICO IN OTROŠKO POSTELJO prodaj. Informacije ob delavnikih do 15. ure: telefon: 22 310, int. 22. M-11028
OSEBNI AVTO WARTBURG prodaj. Gornja Radgona, Mladinska 16. M-11026

SOBE
SOBO V MURSKI SOBOTI IŠČEM. Telefon: 22-210, interna 235. M-6183
ZAPOSLENO DEKLE ZELO NUJNO IŠČE OPREMLJENO SOBO S SOUPORABO kopalnice v Murski Soboti. Pomagam v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista. M-6195

zaposlitve

GOSTIŠČE NA GORENJSKEM ZAPOSILI KV KUHARICO IN TOČAJKO. Hrana in stanovanje v hiši. Visok OD. Telefon: 064 45-017. M-MM
DEKLE ZA DELO V STREŽBI, KV ALI PKV ali priučeno, takoj zaposlim. Hrana in stanovanje zastoj, OD 120.000 din. Naslov v upravi lista. M-MM

razno

ZAMRZOVALNIKE POPRAVLJAMO KAKOVOSTNO, ZA IZOLACIJO DAJEMO 3-LETNO GARANCIJO. IZO-KER M. KRVIŠEK, J. KARDOS, RIBARJEVO NASELJE 32, telefon: (069) 75-584. LE-10445

PREKLIC!
PREKLICUJEM VELJAVNOST HRANILNE KNJIŽICE št. 24560-5, izdane pri HKS KZ Panonska c. M. Sobota. Frančiška Furedi, Ratkovci 5. M-6162
ŽELIM SPOZNATI ŽIVLJENJSKO Sopotnico, staro od 40 do 57 let, lahko vdova ali ločena. Resne ponudbe po šifro: LE-PA BODOČNOST pošljite na upravo lista. M-6166

PREKLIC!
PREKLICUJEMO VELJAVNOST SPRICEVALA CPŠ MURSKA SOBOTA, izdane za šolsko leto 1973/1974 in 1974/1975. Štefan Temlin, Moščanci 61. M-6175

PREKLIC!
Preključem veljavnost spričevala za 1. in 3. letnik CPŠ Murska Sobota, kovinarska smer. Milan Meolic, Dokležovje 93, p. Beltinci. M-6178

PREKLIC!
Preključem veljavnost obračunske lista od prodaje mleka za vpis v hranišno knjižico št. 3147-6, izdane pri HKS KZ Panonka Murska Sobota, Jože Ščavničar, Tišina 23. M-6177

PREKLIC!
Preključem veljavnost spričevala OŠ Turnišče, izdane za šolsko leto 1982/83. Franc Matjašec, Gomilice 114. M-6185

PREKLIC!
Preključem veljavnost hranilne knjižice št. 31793-3, izdane pri HKS KZ PANONKA MURSKA SOBOTA. Koloman Balajc, Selo 129. M-6218

RAZNO
Preprost, čustven fant, mirnega značaja, zaposlen, naslednik srednje mehanizirane kmetije bi rad spoznal čustveno življenjsko sopotnico, staro do 27 let. Oglas naj ne moti. Resne ponudbe pošljite na upravo lista pod TOPLINA SRCA. M-6226

OTROKA VZAMEM V VARNOSTVO. Sabo, Murska Sobota, Vrtna 8, telefon: 26-434. M-6237
VSE VRSTE PROJEKTOV IZDELUJE ZA VAS PROJEKTIVNI BIRO VLADO GOLUBIČ, telefon: 069 75-670 ali 042 86-165. LE-10463

Sporočamo žalostno vest, da je po krajši bolezni preminil naš dolgoletni član kolektiva

Ladislav Palfi

blagajnik v PE Lendava

Od njega smo se poslovili v nedeljo, 7. decembra 1986, na pokopališču v Dolgi vasi.

Prižadevnega in vestnega delavca bomo ohranili v trajnem spomini.

KOLEKTIV LB — POMURSKÉ BANKE MURSKA SOBOTA

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, brat in stari oče

Štefan Rajtar

iz Gomilice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrih sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki so darovali vence in šopke ter nam izrekli sožalje. Posebno hvala g. župniku in g. Cvetku za pogrebni obred, članom GD Gomilica, pevkom za odpete žalostinke in govorniku Tkalcu za poslovilne besede ob odprtem grobu. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, hčerke Rozina, Ana in Marija z družinami, sin Jože z družino, ter sestra Kristina in Verona z družinama

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1. Ureja uredniški odbor:
Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kováč, Dušak Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Zunc, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelk, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 4.500,—, polletna 2.250,—, din; letna naročnina za tujnino 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18 am. dol., 38 šv. frankov; letna naročnina za delovne organizacije 6.000,—, din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100—620—00112. Cena posamezne številke je 120,—, din. Tiska CGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZAHVALA

Upali smo, vendar zaman, bolezen nam je 9. decembra 1986 v 60. letu vzela drago mamo, sestro, teto, omo in taščo

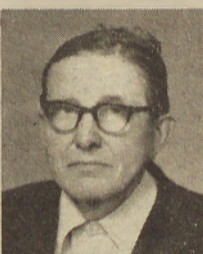
Anico Varga

iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so jo v takem velikem številu pospremili na zadnji poti, njen grob zasuli v venci in cvetjem ter darovali v dobrodelne namene, nam pa izrazili sožalje. Najlepša hvala vsem govornikom in pevskeemu zboru društva invalidov za odpete žalostinke.

Posebna hvala dr. Horvatu in vsemu osebju internega oddelka za intenzivno nego bolnišnice v Rakičanu, dr. Rakovcu in osebju koronarnega oddelka Kliničnega centra v Ljubljani ter sestri Mariji in nečakinji Jožici z družinama iz M. Sobote za skrb in nego med njeno boleznijo. Hvala g. župniku in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči: sin Jani z ženo Milico, vnuki Janez, Bojan in Suzana, brat Aleksander z družino iz Budincev, sestra Marija z družino iz M. Sobote in drugo sorodstvo

Prezgodaj čas prišel je za oddih, dom je prazen, dom je tih, ker tebe ljubi mož, oče in stari oče ni, da bi skupaj še bili.

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, brat, oče in stari oče

Ernest Kutoš

iz Križevca

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala sorodnikom in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani. Pristrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter domačim gasilcem.

Žalujoči: brat Koloman, žena Jolanka, hčerki Zorica in Slavica z družinama

Že leto dni te zemlja krije, v gomili tih mirno spiš, srce ljubeče več ne bije, a ti se več ne prebudiš.

V SPOMIN

19. decembra mineva leto, polno žalosti, odkar nas je nepričakovano zapustil dragi stric in boter

Emil Lucu

iz Adrijanec

Odšel si tiho in brez slovesa in slutil nisi, da se nikoli več ne vrneš.

Spomin nate ne bo nikoli pozabljen.

Vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, iskrena hvala!

Žalujoči: Suzana, Marsel in vsi njegovi, ki smo ga imeli radi

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je po dolgotrajni boleznini zapustila draga žena

Marija Kovač

iz Žepovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebna hvala osebju Doma oskrbovancev Rakičan ter osebju nevrološkega oddelka v Mariboru.

Hvala župniku, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

ŽALUJOČI: MOŽ KOLOMAN

Zahvala

Ob smrti našega očeta, starega očeta in brata

Franca Vida

iz Gor. Lakoša

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter sodelavcem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilskemu društvu iz Gornjega Lakoša in obema govornikoma za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

V SPOMIN

13. decembra bo minilo boleče leto, odkar nas je po težki bolezni zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Irena Kovač

roj. Novak
s Kukeča

Teško je verjeti, da te ni več med nami, toda vsak korak, kamorkoli nas vodi, je en sam boleč spomin nate.

Najlepša hvala vsem, ki se je spominjate ter na njen prerani grob prinašate cvetje in prižigate sveče.

Globoko žalujoči: mož Koloman, sin Jože z ženo Marto, vnuk Ervin in vnučinja Tanja

ZAHVALA

Ob izgubi drage žene, mame in sestre

Rozalije Lukač

roj. Jelenovec
iz Bakovec

se zahvaljujemo vsem, ki ste ji izkazali zadnje spoštovanje in jo pospremili k poslednjemu počitku, zasuli grob s cvetjem in nam izrazili sožalje.

Hvala dobrim sosedom, sorodnikom, g. župniku za pogrebni obred, pevcem in predstavniku KS.

VSI NJENI

ZAHVALA

Tiho in nepričakovano nas je v 74. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, oma, tašča in sestra

Alojzija Jud

iz M. Sobote

Ob težki izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih priskočili na pomoč, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Najiskreneje se zahvaljujemo prijatelju Jožetu Kurniku za vso skrb za našo drago mamo. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, društvu upokojencev in krajevni skupnosti za nošenje prapora.

Žalujoči: otroci Jože, Pavla in Albina z družinami, vnuki z družinami, bratje in sestra ter drugo sorodstvo

Smrt rešila te je bolečin, te izrgala od nas je, v naših srcih zapustila bolečine.

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož in oče

Janez Ošljaj

iz Filovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, botirini ter vsem, ki so nam kakorkoli pomagali in poklonili vence in cvetje, nam izrekli sožalje, ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej hvala osebju pljučnega oddelka splošne bolnišnice, kolektivu kuhinje v Rakičanu, kolektivu Standard konfekcije, lovskima družinama Bogojina in Dolina, rogistom ZLD Prekmurje ter vsem drugim članom lovskih družin.

Iskrena hvala g. župniku in pevcem za odpete žalostinke ter predstavniku KS za poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

V SPOMIN

22. decembra mineva žalostno leto, odkar nas je zapustila naša dobra mama, stara mama in prababica

Veronika Bagola

iz Beznovec

Hvala vsem, ki se je še spominjate in obiščete njen grob. V naših srcih še živiš in boš vedno živel.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Regijski posvet SZDL o cestni problematiki

Mar gre za glas vpijočega v puščavi?

Taka prisposoba se nam je nehote vsilila ob poslušanju razprave na regijskem posvetu o motnjah v preskrbi s premogom, ki ga je v Murski Soboti sklical pomurski medobčinski svet Socialistične zveze. Na njem so skušali najti rešitve iz resnih težav, ki jih povzročajo občutno pomanjkanje tega pomembnega kuriva. Predstavniki pomurskih trgovskih organizacij, to so Potrošnik Murska Sobota, Mercator-Sloga Gornja Radgona, Mercator-Univerzal Lendava in Vesna Ljutomer, in mariborskega Doma Smreka kot grosistične organizacije za seve-

ni pokazala pravih zob, sicer bi bila negodovanja ljudi mnogo glasnejša.

Slaba preskrba s premogom se nadaljuje tudi letos, saj so po podatkih trgovske organizacije Dom Smreka dobavili do septembra okrog 45 odstotkov iskanih količin premoga. Pri tem je vodja oddelka za kurivo Anton Cverlin omenil, da letošnja bilanca ni usklajena in je narejena brez vednosti trgovcev. V SRS primanjkuje tačas 200.000 ton premoga, zlasti komercialnega za ogrevanje stanovanj in drugih prostorov, medtem ko je energetskega premoga zaenkrat preveč. Naj-

mer iz soboške občine, kjer je vpisanih 8200 naročnikov, tri tisoč pa jih še vedno čaka na željeni premog, ker pač ne želijo prevzeti slabega, ki ga imajo 400 ton v zalogi že mesec dni, dovolj nazorno prikazuje trenutno stanje. Če vemo, da je po zadnjih podatkih na mariborskem območju s premogom preskrbljenih 73 odstotkov naročnikov, v Pomurju, ki je najslabše oskrbovana regija, pa je 40 odstotkov naročnikov, je nejevolja ljudi upravičena.

Tudi trditve mariborskega Doma Smreka, da so količine premoga za Pomurje (po letnem načrtu gre za 89.650 ton; od tega 40.000 ton soboška občina, 20.000 ton ljutomerska, 17.550 ton lendavska in 12.100 ton radgonska občina) nerealno izračunane, so odločno zavrnili. Ker za prihodnje leto slovenski premogovniki, razen velenjskega, ne obetajo večjih količin kot letos, obstaja upravičena bojazen, da se stanje ne bo nič kaj izboljšalo. Nekaj možnosti se sicer odpira z novim rudnikom v Lendavi, od koder bi lahko naslednje leto zagotovili okrog 10.000 ton premoga, od tega približno 4 tisoč ton komercialnega za potrebe vseh štirih pomurskih občin, toda to je ob vse večjem povpraševanju le kaplja v morje. Zato so se na regijskem posvetu pomurske SZDL odločili, da republiški komite za energetiko znova opozorijo na nujnost resnejšega reševanja oskrbe s premogom. Ob boljši organiziranosti trgovske mreže pa bo potrebna tudi večja angažiranost občinskih izvršnih svetov, čigar predstavnike so na posvetu pogrešali.

Milan Jerše

Ne pravim, da je oskrba s premogom dobra, situacija bi pa bila mnogo boljše, če ga ljudje ne bi pokurili.

rovzodno Slovenijo so znova opozorili na probleme, s katerimi se srečujejo že vrsto let. Vsakokrat je namreč slišati približno enake ugotovitve in stališča, ki pa zadeve ne premaknejo z mrtve točke. Na to so opozorili tudi ustrezne organe RK SZDL in republiškega komiteja za energetiko, vendar brez uspeha. Še sreča, da doslej zima

večji dobavitelj je rudnik Titovo Velenje, vendar le-ta ne more dohajati potreb, sovlaganje v bosanske premogovnike pa se je žal izjalovilo. Zato se porabniki vse bolj usmerjajo v nakup lignita, ki je cenejši, vendar ga za zdaj ni nič več kot lani. Poleg tega v Pomurju opozarjajo na nezadovoljstvo ljudi s kakovostjo premoga. Že pri-

Višje pokojnine tudi za ostarele kmete

Pred tretjo sejo skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije, ki je bila v petek, so se prejšnji teden sestali tudi delegati zbora delegatov pokojninskega in invalidskega zavarovanja občine Murska Sobota. Na seji so se seznanili z gradivom za tretjo sejo skupnosti. Osrednja točka seje Skupnosti pa je bila usklajevanje pokojnin za to leto in določitev akontacijskega povišanja pokojnin do marca.

Tako bodo upokojenci dobili devetodstotni poračun pokojnin za to leto in za prav toliko bodo pokojnine višje do marca, ko bo dokončan izračun.

Takrat bodo znani podatki o gibanju osebnih dohodkov v letošnjem letu.

Višje pa bodo tudi pokojnine kmetov, zavarovanih po starem sistemu. Znašale pa bodo petintrideset tisoč dinarjev.

Vsa ta povišanja ali sprotna usklajevanja pokojnin pa tudi zahtevajo več denarja. Tako skupnost predlaga za prihodnje leto višjo prispevno stopnjo iz dohodka temeljnih organizacij za poškodbe pri delu oziroma poklicne bolezni. Višja naj bi bila za 3,2 odstotka. Prispevna stopnja iz osebnega dohodka bi zaenkrat ostala nespremenjena.

Majda Horvat

Zdomci že konec tedna

V soboški občini so se dobro pripravili na prihod naših delavcev na začasnem delu v tujini v domovino ob novoletnih praznikih. Zlasti to velja za delavce carine in organov za notranje zadeve, ki so se medsebojno dogovorili o vseh podrobnostih.

Ker se bodo počitnice v ZRN začele že v petek, 19. decembra, pričakujejo največji naval potnikov od petka ponoči do nedelje zjutraj. Zaradi večjega števila potnikov, kot jih je bilo lani, bodo okreplili vse službe in zagotovili ustrezno število vstopnih pasov.

Problem bo edino zaradi tovrstnega prometa, ker so zaradi novih zakonskih formalnosti v tujini že zastoji, podaljšala pa se je tudi čakalna doba na mejnem prehodu v Sentilju. Zato prihaja do preusmerjanja tovornjakov na druge mejne prehode, tudi v Gornjo Radgona, kjer se bojijo večjih zastojev. Carinski delavci pozivajo voznike osebnih avtomobilov, naj se v teh dneh ne odpravljajo po nepotrebnih nakupih v tujino, s čimer se bodo izognili gneči.

To so med drugim poudarili na seji koordinacijskega odbora za vprašanja naših delavcev na začasnem delu v tujini pri OK SZDL v Murski Soboti, na kateri so se zavzeli tudi za stalna dežurstva tehnične baze AMZ in zdravstvene službe ob napovedanih prometnih konicah. V petek ponoči pa naj bi delalo tudi več bencinskih črpalk, da ne bi prihajalo do zastojev. Sicer pa bodo dobili zdomci vse potrebne informacije že od carinskih delavcev, ves čas obiska v domovini pa jim bodo na voljo tudi druge ustanove in uradi. Pogovor z našimi delavci na začasnem delu v tujini bodo organizirali v petek, 26. decembra, ob 12. uri v gasilskem domu v Murski Soboti.

M. Jerše

S podelitve priznanj najboljšim šolskim športnim društvom v soboški občini.

Foto: A. Abraham

ZMAGA MARIKE NAGY

V Mariboru je bilo tradicionalno kegljaško tekmovanje v počastitev 22. decembra — dneva obojnih št. Jugoslavije. V ženski konkurenci je prepričljivo zmagala svetovna prvakinja Marika Nagy s 445 podrtimi keglji.

KAJ NAM JE »PRINESEL« MIKLAVŽ?

Skoraj dva tedna sta že minila od Miklavževega sejma v Murski Soboti. Pravi, da lahko o neki stvari razmišljaš bolj objektivno šele, ko mine nekaj časa.

Torej naj bi tudi miklavža v Murski Soboti sedaj ocenjevali pravilno, ne pa pod vplivom prvega vtisa. Nekateri so bili verjetno razočarani, saj so pričakovali več, kot po navadi pa je bilo spet največ neakovostne krame, tako da so se dobre stvari med njimi kar izgubile. Drugi so bili spet navdušeni na množico, ki se je od zgodnjih jutranjih ur pa do večera prerivala v centru mesta, v glavnem na Titovi cesti in v Zvezni ulici. Tega dne je središče pomurske pokrajine ponazarjalo značilnosti tega koščka države in sveta — slišati je bilo razne jezike in narečja, tako prodajalcev kot kupcev.

Prav imajo eni in drugi. Od 250 prodajalcev na sejmu 6. decembra (lani jih je bilo 120) je bilo sicer več prodajalcev domačih izdelkov, pa še vseeno premalo. Kajti organizatorji, krajevna skupnost in Turistično društvo Murska Sobota, so napovedovali in obljubljali, da bo to kakovosten sejem domačih izdelkov. Največ stojnic je bilo naloženih s tekstilnimi izdelki, prodajalcev suhe robe (Ribničanov) je bilo 15 in ti dvoji so zavzeli skoraj vsa Titovo cesto. Čeprav so vse izdelovalce raznih spominkov iz Pomurja že posebej vabilili z dopisi, pa so se odzvali le lončarji ter spominkarji. Nekaj je bilo še prodajalcev čevljev, medenih izdelkov, »lukeca«, lectovih in medenih pogač ..., to pa je bilo skoraj vse. Zaman smo upali, da bo na Miklavževem sejmu spet moč kupiti proseno in ajdovo kašo, pa še bučno olje. Starejši ljudje se spominjajo, da so za Miklavža morali kupiti čevlje za čez zimo in proseno kašo za klobase. In kje so to zagotovo dobili: na sejmu v Murski Soboti.

Izkazali so se trgovci, saj so kljub

soboti podaljšali delovni čas tja do 17. ure. Štiri trgovine so se tudi ojuščile in prodajale blago na ulici pred trgovino. Če se jim to ni izplačalo, pa jim je morebitno »škodo« povrnili dvakrat (ali večkrat) večji promet v samih prodajalnah. Da ne govorimo o gostinskih lokalih v Murski Soboti in njihovem izkupički od Miklavža. Vseh »šankov« je bilo letos 11 (2 sta imeli športni društvi, 2 Potrošnik, 2 Diana, 2 Zvezda in štiri zasebniki). Toda ponudba se od lani ni kaj dosti izboljšala, popestritev so pomenele le domače klobase in ribe, pa moške medice.

Miklavžev sejem je dosegel množičnost, kakršno so si želeli organizatorji (obiskovalcev je bilo prav gotovo čez 10 tisoč), prav tako je bilo poskrbljeno za dobro reklamiranje pred sejmom in na njem (veliko so pomagali listki z osnovnimi informacijami na mejnih prehodih, ozvočenje z glasbo in reklamnimi vestmi je pripomoglo k pravemu vzdušju), še nekaj let pa bo potrebno, da bomo zadovoljni s kakovostjo ponujenega blaga. Ena od rešitev je omejitve prodajnega prostora in prepoved prodaje prodajalcem kiča. Prav tako bi že prihodnje leto morali povabiti k sodelovanju aktivne kmečkih žena in deklet iz sosednjih krajevnih skupnosti (kajti v samem mestu takih društev ni).

Kulturnoumetniško društvo in Zveza kulturnih organizacij bi lahko veliko prispevala h kakovosti te prireditve — kajti lahko rečemo, da to ni naveden sejem, ampak organizirana prireditev, ki ima vse možnosti, da bo znana v treh državah in bo 6. decembra postal datum, ko bodo vsi nakupovali na Miklavževem sejmu. Vendar pa množičnost ne sme zavesti prirediteljev; truditi se morajo, da bo vsako leto kaj novega, da bo sodelovalo čim več ljudi s prodajo domačih izdelkov ali s kulturnimi nastopi. In obiskovalci naj bi govorili: »Dobimo se spet prihodnje leto na Mikloševem sejmu.«

bp

Poimenovanje ulic tudi v Odrancih?

V lendavski občini imata doslej ulice samo dve vasi: Turušče in Petišovci. Seveda pa tudi Odranci, največja pomurska vas izpolnjujejo pogoje zakona za uvedbo uličnega sistema. Tako je bilo odgovorjeno delegatu krajevne skupnosti v istomenskem skupščinskem zboru. Krajevna skupnost mora vložiti na geodetsko upravo predlog za izdelavo ustrezne karte, potem je treba izbrati primerna imena ulic in sprejeti sklep o poimenovanju. Seveda pa je treba izdelati tudi hišne številke. To pa še ni vse: po ureditvi uličnega sistema je treba spreminjati še naslove v osebnih in drugih dokumentih. Pot do uličnega sistema (pa ne samo v Odrancih) sicer ni težka, ni pa poceni. Res pa je, da je v tem kraju tako poimenovanje skoraj že nuja, saj je gospodinjstev že krepko čez petsto.

S. S.

ABC POMURKA
MESNA INDUSTRIJA n. sol. o.
Murska Sobota

AJDOVA KRVAVICA PROSENA KRVAVICA PEČENICE

NOVO, NOVO, NOVO!!!

V vseh prodajalnah ABC Pomurke v Murski Soboti in Lendavi ter delikatesnih trgovinah trgovske hiše Potrošnik v Murski Soboti ter Univerzala v Lendavi.

POSKUSITE SREČO S SREČKAMI NOVOLETNE LOTERIJE, SAJ VAS ČAKA 21 PREMIJ IN 174 664 DRUGIH DOBITKOV V SKUPNI VREDNOSTI 144 000 000 DIN.

ŽREBANJE 6. 1. 1987
GLAVNA PREMIJA 10 000 000 DIN

SREČO JE TREBA DELITI!

LOTERIJA SLOVENIJE

- športna napoved s 13 pari
- športna napoved z 10 pari
- loto
- express loterija
- srečke rednih kol

POSLOVALNICE:

Beltinci, Marija Horvat, št. Kovača 8
Lendava, Olga Zver, Partizanska 17
Ljutomer, Glavni trg 11
Murska Sobota, Tržnica
Murska Sobota, Lendavska 11

Maribor, Gosposka 5, Jurčičeva 9, Kiosk na Partizanski cesti
Ptuj, trg MDA 1
Ormož, Vrazova 5
Gornja Radgona, na avtobusni postaji

V Moščancih ima telefon vsako tretje gospodinjstvo

Naselje Moščanci z zaselki Vrej, Breg, Gorčica, podlog in Varaš, ki se razprostirajo ob glavni cesti Murska Sobota—Mačkovi, šteje 76 gospodinjstev s 342 prebivalci in spada v krajevno skupnost Mačkovi. Zaposlenih je 82 krajanov, kar pomeni, da ni pravih kmetij. V kraju imajo trgovino, ki je dobro urejena, in pa gostilno. V zaselku Vrej je zraslo nekaj počitniških hiš, nekaj pa je še prostora. V ta namen so si nekateri preuredili tudi stare in zapuščene hiše. Otroci obiskujejo osnovno šolo v Mačkovcih in Puconcih, medtem ko je v šolski zgradbi v Moščancih sedaj skladišče Tovarne mesnih izdelkov Murska Sobota. Odkar v Moščancih ni šole, tudi kulturnih prireditev ni, kar nekateri krajanji zelo pogrešajo. Kraj je avtobusno in telefonsko dobro povezan z drugimi kraji, saj imajo v Moščancih 23 telefonov, kar pomeni, da pride en skoraj na

vsako tretje gospodinjstvo, kar je gotovo redkost. Med večjimi deli, ki so se jih lotili letos, je ureditev fasade na mrliški veži, kjer je potrebno le še položiti tlake in kupiti potrebno opremo in bo lahko služila svojemu namenu.

Štefan Horvat — predsednik vaškega odbora Moščanci.

Upajo, da bodo to uredili že spomladi prihodnjega leta. Letos so tudi kupili snežni plug in z lastnimi prevozi navozili na ceste okrog 220 kubikov gramoza, tako da imajo sedaj ceste ustrezno urejene. Potrebno bo le še izkopati cestne jarke ter urediti brv čez Mačkovski potok. V programu so imeli asfaltiranje ceste Moščanci—Pečarovi, vendar je le-to izpadla iz referendumskega programa, sami pa tako zahtevne naloge niso sposobni opraviti. Že dalj časa opozarjajo Cestno podjetje na ureditev mostu čez Mačkovci potok, ki je dotrajal in je nevaren za prevoz težjega tovora. Sicer pa v Moščancih načrtujejo, da bodo zgradili prizidek h gasilskemu domu, kjer bi uredili oder za razne prireditve. V kratkem bodo dobili tudi gasilsko cisterno, v programu pa imajo še zagotovitev potrebne gasilne vode in pa ureditev avtobusnega postajališča.

Štefan Hašaj lončari že nad 50 let

Med obiskom v Moščancih sem se ustavil pri 68-letnem Štefanu Hašaju, ki se že nad petdeset let ukvarja z lončarsko obrtjo. »Včasih nas je bilo v Moščancih pet lončarjev, sedaj pa sem že nekaj časa sam. Eni so umrli, drugi pa pustili to dejavnost, ker ni donosna. Lončarstvo je v naši družini že tradicija, saj sta se s to obrtjo ukvarjala oče in stari oče. Od nje pa se tudi jaz ne morem posloviti. Sicer pa ne delam dosti, letno okrog tri mesece, ker sem že v letih, z ženo pa obdelujeva tudi okrog 2,5 hektarja zemlje. Vse pa delam tudi ročno, kar gre bolj počasi,« nam je pripovedoval Štefan, ki izdeluje razne lončarske izdelke: pekače, lonce, sklede, vaze, vrčke, solenke in drugo. Zanje se zanimajo turisti, ki prihajajo iz Moravskih Toplic, pa tudi iz raznih krajev Slovenije. Zda je pripravil 200 lončenih izdelkov za Mladinsko knjigo iz Ljubljane. Po tradiciji vsako leto obišče tudi večje sejme, kot so Miklavžev in Trezino senje v Murski Soboti, pa ob večjih cerkvenih praznikih v Pečarovicah in pri Gradu. Zeli si, da bi bilo bolje z zdravjem in da bi še nekaj časa razveseljeval turiste in druge obiskovalce z lepimi izdelki.

Štefan Hašaj pred staro pečjo za žganje lončarskih izdelkov, ki pa je ni več, saj si je zgradil novo, v kateri je vroče do 950 stopinj Celzija.

Feri Maučec

NAŠE GOSPODINJE

MARIJINI ROČNI IZDELKI

V Petišovcih smo se oglasili pri 63-letni Mariji Gerencner. Bil je lep dan, zato smo jo našli na dvorišču. Povsem drugače pa bi bilo, če bi na njen grunt zavili ob slabem vremenu ali pa proti večeru, ponoči... tedaj bi jo zagotovo »ujeli« pri njej najljubšem delu: »obšivavanju prtov«.

Povabila nas je v stanovanje. Bili smo prijetno presenečeni, saj je v vseh sobah nekaj njenih izdelkov: posteljna pregrinjala z ornamentimi, vzglavniki z raznimi okraski, pisane brisače, okrasni prtčki... Večina blaga je iz lana, ki ga je Marija svojčas sama posejala in predelala v platno. Bila je tudi tkalka in iz listega obdobja so prti z vtkanimi vzorci. Pozneje, ko je stavbe razstavila in odnesla na podstrežje, pa si pomaga le z raznobarnimi nitmi in šivanko. Izdelki so lepi. Tudi zato, ker je vanje vložena veliko truda in časa. Ta konjiček Marijo nemalokrat tako pritegne, da pozabi na uro, čeprav ta odbije polnoč.

Marija Gerencnerjeva živi sama, saj je pred leti pokopala moža in hčerko. Zda je našla smisel življenja v svojih rokodelskih spretnostih in v vrtu, ki ga lepo neguje in je bogat z vrtninami. »Kdo vas je pravzaprav navdušil za to ročno delo?«
»To je bilo že pred petdesetimi leti. Obiskovala sem osnovno šolo. Imeli smo dobro učiteljico, ki je dajala velik poudarek prak-

Marija Gerencner iz Petišovca z nekaterimi svojimi izdelki.

tičnemu izobraževanju, pa tako tudi šivanju, pletenju, tkanicem... Veliko nas je naučila in resnici na ljubo moram povedati, da nas je v Petišovcih več, ki negujemo to tradicijo.«

Marija je nato povedala, da so imeli lani v vasi razstavo ročnih del. Čeprav je posamezna ženska prinesla le po en primerek svojih ročnih spretnosti, se je nabralo veliko izdelkov. Torej dokaz več, da se v Petišovcih niso izneverili tradiciji svojih prednikov. Znano je namreč, da so naše babice kot doto pripeljale tudi prte, blazine, vzglavnike, brisače in drugo — opremo, ki so jo same izdelale oziroma okrasile.

Vrednost Marijinih izdelkov je velika. Ne prodaja jih, ampak kvečjemu podari sorodnikom ali komu drugemu. Pred kratkim je tako podarila lendavski župnijski cerkvi velik prt za glavni oltar.

Marija, čeprav živi sama, pa ima tudi 10 arov vinograda, ki ga sama obdeluje. Brez dela sploh ne more biti. Vedno nekaj počne in tako se pomirja. Bolečina v srcu pa vendarle ostaja, saj se ne more sprijazniti s prerano smrtjo moža in tragično preminulo hčerko. Življenje je pač večkrat kruto.

Š. SOBOČAN

Kaj se skriva pod Dolino?

Dolina in Petišovci sta pojem naftne industrije v naši domovini, v teh dveh vaseh se je rodila naftna industrija. Pod obronki goric so tik po vojni zapeli vrtni stroji, tu so iz neder zemlje pritekale prve tone nafte, tako potrebne za obnovo porušene domovine.

Streljaj od Lendave, ob nekdanji glavni cesti za Madžarsko, se je v sotesko vgnezdila vas, ki jo obdajajo vinski hribi. Nekaj čez 500 ljudi šteje, pretežno živijo tu občani madžarske narodnosti, ki so zvečine poljedelci, dober del pa jih je zaposlen v lendavskih delovnih organizacijah, zlasti pa pri Ina—Nafti. Nafta ni več, tam daleč za vasjo ob robu gozda stoji nemi spomin burne preteklosti, vrtni stolp, ki ga je močno načela rja. Nekoč je bilo v vasi bolj živo, nadejali so se hitrega razvoja, ta pa je zastal tisti hip, ko je zmanjkalo nafte. Ostalo je veliko problemov, ki jih je bilo potrebno rešiti, ceste so bile zanemarjene, šole v slabem stanju, trgovina stara. Krajanji Doline so prijeli vajeti v svoje roke, da bi ustvarili boljše življenjske razmere zase in za potomce. Napravili so veliko, ugotavljajo danes, predvsem po lastni zaslugi in ob pomoči občinske skupščine. Dobili so otroški vrtec, samopostrežno trgovino, asfaltirali so vaše poti, uredili vodovod. Dolina je spet postala živahnejša, veliko se gradi, mladi se vračajo in prav mlajši dajejo življenjski ton vasi.

Dolinčani so znani kot izvrstni pridelovalci dobre kapljice, tu je več gospodarjev, ki jim je vinogradništvo edini vir dohodka. Komunalni problemi so seveda tudi danes aktualni na

vseh sejah vaškega odbora. Urejevanje poti po vinogradih,

Ceste skozi vas Dolino so bile v ne tako davni preteklosti največji problem krajanov. S pomočjo krajevnega samoprispevka so rešili tudi ta problem. Ureditev cest, oziroma poti v vinogradih pa jih še čaka.

jarkov v vasi, ulična razsvetljava in še vrsta drugih reči jim jemlje največ časa. V Dolini je krajevni samoprispevek že od nekdaj glavno gibalno razvoja, ko se eden izteče, sprejmemo drugega. Najmlajši vaščani imajo varno zatočišče v otroškem vrtcu, otroci, zreli za šolo, pa se vsak dan vozijo v Lendavo in v osnovni šoli Drago Lugačič nabirajo znanje. Poljedelstvo se v zadnjem času dobro razvija, predvsem po zaslugi opravljenih zložbe in melioracije zemljišč. Pridelki koruze so postali v tem delu občine rekordni. V samopostrežni trgo-

vini dobijo najnujnejše predmete, po zahtevnejše pa je potrebno v Lendavo, na srečo pa ta ni daleč, pa tudi avtobusne zveze so dobre. V Dolini uspešno dela gasilsko društvo, pa tudi kulturno življenje, posebej

sedaj v zimskem času, je dokaj živahno. Stara šola je dala prostor vsem, mladim in starim, ki želijo delovati v dobro vasi.

Eno pa vendarle po tistem pričakujejo v Dolini. Najnovejši izsledki naftnih strokovnjakov in geologov govore o tem, da zemlja pod Dolino skriva še marsikaj. V bližnji Benici je premog, ta je nedvomno tudi v Dolini, pa tudi nafte in plina je gotovo še kaj. Dokler podzemeljsko bogastvo ne bo odkrito, pravijo dolinski možje, bodo pridno obirali bogastvo, ki ga dajata zemlja in vinograd.

Jani D.

Plačani tajniki KS

V lendavski občini ugotavljajo, da se pri delovanju delegatskega sistema v krajevnih skupnostih stvari počasi spreminjajo. Za večjo učinkovitost delegacij, posebej še v samoupravnih interesnih skupnostih, je potrebno dosledno upoštevati pristojnost za reševanje določenihi vprašanji ter jih usmerjati na pravo mesto, s čimer bi dostegli večjo možnost odločanja delegatov v posameznih samoupravnih interesnih skupnostih. Obseg del in nalog, ki se nalagajo vodstvom krajevnih skupnosti, po količini in zahtevnosti nenehno naraste, kar zahteva prizadevanost odgovornih v krajevnih skupnostih. V večini krajevnih skupnosti z volonterstvom opravljanjem vseh nalog niso zadovoljni, zato predlagajo, da se ponovno ugotovi možnost za uvajanje polične tajniške službe, hodiati za eno ali več krajevnih skupnosti. O predlogu so razpravljali tudi delegati zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine in sklenili, da skupaj z občinsko konferenco SZDL organizirajo posvet s predsedniki svetov in skupščin krajevnih skupnosti ter predložijo krajevnih konferenci SZDL. Vas kaže, da bi bilo v nekaterih večjih krajevnih skupnostih možno profesionalizirati tajniško službo, v manjših pa to ni mogoče, saj so materialno prešibke, da bi plačevali tajnika čeprav imajo krajevni samoprispevek.

Jani D.

Benica je stara 60 let

Benica, vas z nekaj več kot 80 prebivalci, bo letos stara 60 let. Pred tolikimi leti so na zamočvirjeno zemljišče nekdanje grofije naselili slovenske Primorce in Istrijane. Ti so tu začeli novo življenje, ki je bilo dokaj trdo. Še danes se najstarejši spominjajo tistih časov, mlajši pa internacije v Šarvarju med okupacijo. V zadnjih letih se v vasi dogaja marsikaj, kar vrača mlade v vas. Dobili so novo trgovino, nedaleč od

vasi pa bo odprt rudnik premoga. Ob pomoči krajevnega samoprispevka so asfaltirali cesto, želijo pa bi, da bi bila asfaltirana tudi cesta do Petišovca, kamor odhajajo vaščani na delo. Benica je z avtobusom povezana z Lendavo, tja se vozijo njihovi otroci v šolo, starejši pa po opravkih. Benica se je odprla v svet, to pa vpliva tudi na vse večjo gradnjo stanovanjskih hiš in vračanje mladih v rojstvo vas. Jani D.

CESTA PRED ZIMO

Cesta Gerlinci—Fikšinci na območju krajevnih skupnosti Cankova je navezadnje le nared. Te dni urejajo še bankine in tako bo lahko še pred prvim snegom letošnje zime, ki se napoveduje vabila svojem namenu — povezavi med odročnejšimi kraji tega dela Goriškega. Sredstva zanjo so prispevali krajanji s samoprispevkom, svoj delež pa je primaknil tudi sis za ceste.

bb

Uredili bodo vaški dom

Žitkovci, vas z blizu 200 prebivalci, spada v krajevno skupnost Dobrovnik, vendar pa s svojimi sredstvi, ki jih zbirajo s krajevnim samoprispevkom, sami gospodarijo in jih namenjajo predvsem za urejevanje komunalnih problemov. Razveseljivo je, da vaščanom pri delovnih akcijah pomagajo mladi, zlasti pri urejanju okolice vaškega doma in vasi. V Žitkovcih so se odločili, da bodo obnovili in razširili vaški dom, ki daje prostor za delovanje mladim, gasilcem in družbenopolitičnim organizacijam. Na po-

kopališču bodo v prihodnjem letu zgradili mrliško vežico, uredili pa bodo tudi vse vaše poti. Želijo si, da bi v prihodnjem letu dobili tudi telefon, saj so brez njega odrezani od sveta.

Jani D.

Nova avtobusna zveza

Vaščani Korovec, Domajinec in Topolovec, ki so bili doslej brez avtobusne zveze, so odslej bolj povezani med seboj, saj tudi na tem območju vozi avtobus. Tako so dalje in pešpoti krajše, nova avtobusna zveza na tem delu Goriškega pa pomeni tudi razbremenitev že dalj časa vpeljanih avtobusnih prevozov, predvsem gneči, ko se vozijo potniki na delo in z njega.

bb

LIPA

DOBILI SO TELEFON

Ze nekaj dni tudi v Lipi zvonijo telefoni. Do sedaj namreč v vasi niso imeli še nobenega telefona, niti v šoli in vaških prostorih. Tako so sedaj dobili 70 telefonskih priključkov, to pa je bilo mogoče obnovo telefonski centrali, ki so jo postavili v beltiški pošti. Polovico denarja so zbrali s samoprispevkom, drugo polovico pa so primaknili sedanji lastniki telefonskih priključkov. Pomembno pa je tudi to, da je ostala cena telefonskega priključka, ki so ga plačali že pred dvema letoma, nespremenjena.

M. H.

LJUTOMER

Kinologi delajo dobro

Minilo je prvo leto dela ljutomerskega kinološkega društva, torej je to društvo eno najmlajših v občini Ljutomer. Pred dnevi so imeli prvi občni zbor, na katerem so našli številne uspehe, ki so jih v društvu dosegli v tem enoletnem obdobju. Svoje delo so večkrat uspešno predstavili krajanom in učencem osnovnih šol, na šoli Ivan Cankar so ustanovili kinološki krožek, ki je edini tovrstni v Sloveniji (Kinološka zveza Slovenije jih je za to idejo in pobudo tudi pohvalila), uspešni pa so bili tudi pri vzgoji članov in na republiških tekmovanjih. V enem letu je opravilo izpite (A, B, I. in II.), s štirinajstimi prijatelji 19 tečajnikov, Alojz Lovrenčič pa je s psom Frčem dobil 4 pokale na republiškem prvenstvu: za eno zmago v finalni tekmi v sledenju, za skupno drugo mesto v treh tekmah sledenja in za tretje mesto v finalnem tekmovanju treh disciplin A, B in C. Uspešen je bil tudi Silvo Lovrenčič, ki je s svojim psom Falkom zasedel 6. mesto v sledenju in v treh disciplinah (A, B in C).

Ti uspehi pa so člane kinološkega društva tudi spodbudili k še boljšemu delu, zato so si postavili obsežen in pester program dela, v katerem je dan poudarek pridobivanju novih članov, šolanju vaditeljev tekmovalcev in psov in popularizaciji dela kinološkega društva. Ta program so na občnem zboru tudi sprejeli. D. L.

Regulacija Črnca da ali ne?

V zadnjem času v lendavski občini veliko razpravljajo o regulaciji potoka Črnca. Občani se namreč sprašujejo, ali ne bo z regulacijo tega edinega potoka s čisto vodo dosežen nasprotni učinek, da bo onesnažena talna voda. Skrb občanov Lendave in drugih krajev, ki so v bližini omenjenega potoka, je gotovo upravičena, če povemo, da so ob tem potoku zgrajena črpališča za preskrbo prebivalstva z vodo. Lendavsko črpališče pa je tik ob potoku blizu Gaberja. Nekateri »strokovnjaki« menijo, da bi z regulacijo Črnca uničili še zadnji

čisti potok, tako kot se je to zgodilo v preteklosti s Kobiljanskim potokom in Ledavo. Občinska skupščina je v lanskem letu sicer sprejela odlok o varovanju Črnca in upati je, da se ga bo držala tudi v prihodnje. Delegati družbenopolitičnega zbora občinske skupščine pa so zahtevali od izvršnega sveta, da pred izdelavo projektov za regulacijo organizira širšo razpravo o tem posegu. Od območne vodne skupnosti zahtevajo strokovno mnenje o onesnaženosti talne vode kot posledice regulacije.

Jani D.

PREDAH ZA ZAMAH

— Kako že gre tista ljudska: »Štirje fantje špilajo, špilajo, špilajo...« To pot jih je nekaj več, tisti za fotoobjektivom pa je bil izključno »kibic«; da ne bo nesporazumov seveda. Kje, kdaj in za kaj so fantje »špili«, niti ni pomembno, rekli pa so, da se pustijo »poslikati« — za spomin. (BRŽ)

Trgovina TRIM izpolnila pričakovanja

Po devetih mesecih uspešnega poslovanja trgovine s športno, lovsko in ribiško opremo lahko trdimo, da je izpolnila pričakovanja. Vsak mesec prodajo blago v vrednosti od 650 do 700 milijonov dinarjev. K temu so veliko pripomogli dobra lokacija na avtobusnem postajališču v centru Gornje Radgone, dobra založenost z blagom, ki ga ljubitelji športa potrebujejo, ter seveda bližina meje.

Od 7. do 17. ure, kolikor je trgovina odprta, se v njej obrne tudi precej kupcev iz sosednje Avstrije, vsi štirje zaposleni pa zelo dobro obvladajo nemški jezik. Trgovina Trim pa je nekakšen posrednik tudi za vse šole in športna društva v radgonski občini, saj jim priskrbijo potrebno športno opremo in pripomočke.

Največ je domačih kupcev—lovcev. Prejšnja leta je Mercator Sloga tudi skrbel za potrebe lovcev in ribičev, vendar je prodaja v specializirani trgovini znatno večja. Prej so prodali letno nekaj čez trideset pušk, letos pa samo v devetih mesecih čez šestdeset. Dvanajst od tega v Avstrijo in eno na Madžarsko. Pri tem dobro sodelujejo z občinskimi organi, ki jim v kratkem času uredijo vse potrebno za prenos puške čez mejo.

Trgovci v trgovini Trim in lovci pa niso le navadni kupci in prodajalci. Lovci jih namreč obveščajo o vseh novostih v lovstvu, tako da si lahko pravočasno priskrbijo nove puške z novimi kalibri, specializirane puške za jelene, svinje in podobno. Poleg tega so razširili tudi ponudbo plošč in kaset za mlade. Bernarda Peček

11 tisoč članov RK

Občinski odbor Rdečega križa v Lendavi je dejaven na številnih področjih, v zdravstvu, v splošni ljudski obrambi in družbeni samozastiti, izobraževanju, pri skrbi za ostarele občane in zbiranju oblačil ter drugih predmetov. V lendavski občini deluje 25 organizacij Rdečega križa, ki združujejo čez 11 tisoč članov, v to število so vključeni tudi podmladkarji Rdečega križa. V zanjem času so posebej dejavne krajevne organizacije, ki so v tesnem stiku z občinsko organizacijo. Krajevne organizacije so posebej aktivne pri zbiranju obleke in obutve ter pomoči ostarelim občanom. Občinski odbor Rdečega križa ima v Lendavi osrednje skladišče, kjer imajo shranjeno obleko in obutev, ki ju po potrebi pošiljajo tja, kjer ju bolj potrebujejo. Občinski odbor Rdečega križa v

Lendavi pa je posebej znan po organiziranju krvodajalskih akcij. Krvodajalstvo je v občini dokaj dobro razvejeno, mnogi dajo kri večkrat letno, ne le ob vsakoletnih krvodajalskih akcijah, ampak tudi v bolnišnici, če je to potrebno. Za svojo dejavnost je prejel občinski odbor RK številna priznanja. Jani D.

Začetek zime v Martinju

Ob dnevu republike so v Martinju pripravili šahovski turnir, ki se ga je udeležilo kar precej poznavalcev kraljevske igre. Med trinajstimi igralci (najmlajši je še osnovnošolec, najstarejši pa uživa pokoj), je največ zmag nanizal Robert Čerpnjak, ki je zbral točko več od drugouvrščenega Jožeta Čerpnjaka. Če samo pomislimo, da se dolgi pusti večeri šele začenejo, lahko slutimo, da idej mladini Martincem še ne primanjkuje. Ob tem pa je odziv starejših še dodatna spodbuda. S. Kalamar

Lendavski filatelisti aktivni

Filatelistično društvo Lendava so 1950. leta ustanovili na pobudo takratnih zbiralcev in ljubiteljev znamk. Društvo je torej staro 35 let in v teh letih je skušalo v svoje vrste vključiti vse ljubitelje znamk, še posebej pa mlade. Sedaj ima društvo že prek 80 članov, med katerimi je veliko mladih. V preteklem obdobju je bila najpomembnejša naloga društva širjenje zanimanja in veselja do zbiranja znamk. Društvo danes redno oskrbuje svoje člane z novimi natisi jugoslovaških znamk in omogoča krožno zamenjavo prek Filatelistične zveze Slovenije. Društvo je v svojem delovanju izdalo priložnostno pismensko ovojnico ob 20-letnici dvojezičnega solstva v Pomurju in ovojnico ob 90-letnici teleznanja v Lendavi. Tudi v prihodnje bodo pomembnim običajcem občine namenili svojo pozornost z izdajo posebnih pismenskih ovojnic. Štirje člani pa bo ostala še naprej najvzpostavljena naloga društva. Jani D.

Skupni vodovod

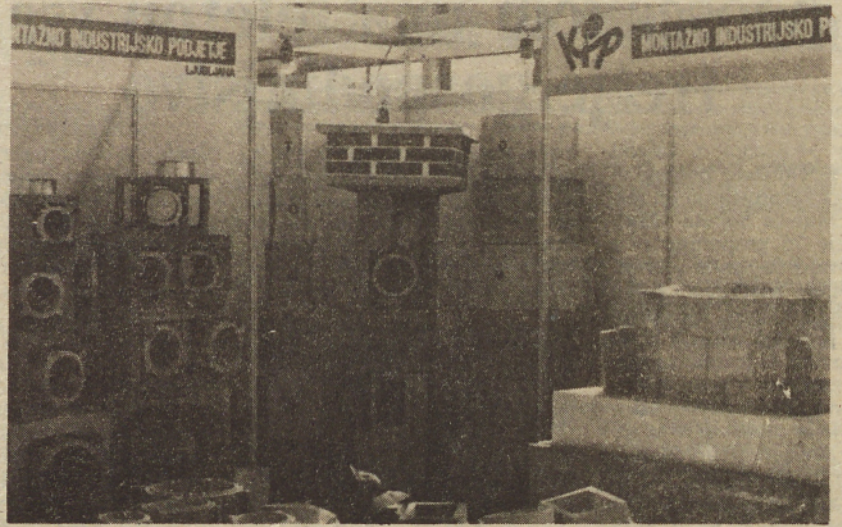
Na zborih občanov v vseh osmih vaseh krajevne skupnosti Cankova, so se opredelili za gradnjo skupnega vodovoda. Odločili da je padel v Domajncih, kjer je bil zadnji zbor občanov, z načrtovano gradnjo pa so soglašali tudi na Cankovi, v Gerlinčih, Gornjih Črncih, Korovcih, Krašcih, Skakovcih in Topolovcih. Po ureditvi skupnega vodovoda pa bo potrebno poskrbeti še za vaško mrežo, za katero bo načrte izrisal Projektni biro v Murski Soboti, realizacija pa bo v domeni krajevne skupnosti. bb

ENOLETNI MANDAT ZA KRALJICO VINA MARTINO I. ZDRAVICA OB IZVOLITVI IN ZAPRISEGI

Ni naključje, da je Ljutomer kot domovina vrhunskih vin v naši deželi prvi ustoličil kraljico vina Martino I., 22-letno ljutomercanko Sonjo LIPIČ. Prevzela je enoletni mandat kot kraljica vina, njeni spremljevalki pa sta postali princesi Diana Kovačič in Alenka Ploj. V kraljičinem mandatu jo čakajo odgovorne naloge. Zastopala bo sloves ljutomerskih vin na razstavah in vinskih sejnih ter na večjih prireditvah doma in v svetu. S. Feš Foto D. Topolinjak

TOPLI MONTAŽNI DIMNIK Z GIBLJIVO KISLINOODPORNNO OGNJESTALNO ŠAMOTNO CEVJO TO—MO—DI

Problemi, ki jih rešuje TO—MO—DI:

Uporaben je za vse vrste kuriv! To je najnovejša konstrukcija dimnika s termičnim učinkom ogrevanja zgornjega dela dimnika s pomočjo ogrevalnih zdov in zraka. S tem je zmanjšana kondenzacija vodnih par dimnih plinov na izhodu dimnika na minimum. Odporna šamotna cev pred kislino in ognjem nam zagotavlja, da takrat, ko se pojavi žveplena in žveplasta kislina, ostane dimnik nepoškodovan.

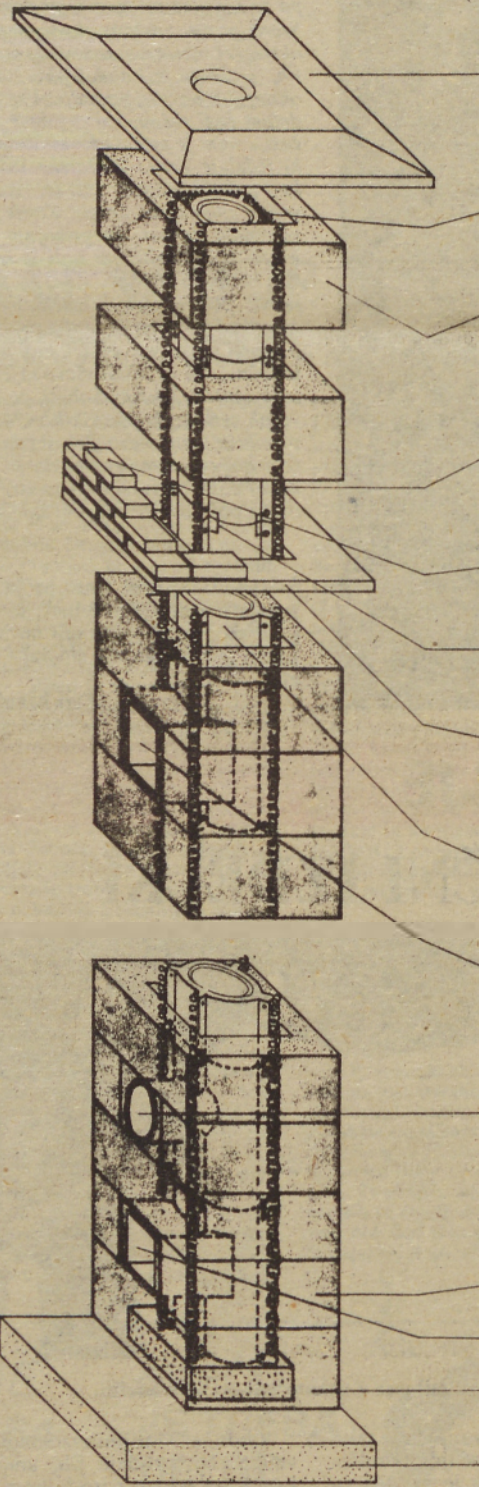
Minimalna veka je popolnoma zagotovljena s tem, da je dimnik dodatno ogrevan z lastnimi dimnimi plini po vsej svoji površini. Cevi so

medsebojno povezane po vsej višini. S tem dosežemo, da zaradi dinamičnih in termičnih udarcev ne pride do negativnega pojava sekundarnega araka.

Na podlagi odgovarjajočih tabel in praktičnih izkušenj TO—MO—DI, lahko uporabljamo kot zbirni dimnik do 12 priključkov na en dimnik. Mineralne vrvi na robovih rebrnatih cevi omogočajo, da se cev dimnika termično premika v vertikalni in horizontalni smeri. Enostavnost pri montaži TO—MO—DI omogoča, da dimnik lahko gradijo tudi amaterji.

PRODAJA

KZ — Kmetovalec Ljutomer, trgovina Ključarovi, Lesnina Murska Sobota, Lesnina Maribor, Slovenjalec Hoče.

Krovnna plošča je širša za širino fasadne opeke in odkapnega roba

Mineralna ali steklena volna, s katero pri zadnji šamotni cevi zapremo zračne komore

Zadnji zunanji blok, pri katerem se šamotna cev popolnoma skrrije tako, da od zgornjega roba cevi do zgornjega roba zunanjega bloka ostane po višini še 2—4 cm prostora

Mineralna ali steklena vrv se vstavi samo v vogalih zunanjih blokov tako, da jo centrično pritisnejo rebra šamotnih cevi

Fasadna opeka se zida od konzolne plošče do konca dimnika

Žične sponke ali mehka žica, s katero cevi med seboj zvezemo

Konzolna plošča je za širino fasadne opeke večje dimenzije. Montira se pod streho v podstrešju.

Notranja šamotna cev, katera se med seboj po višini v utor na utor veže s šamotno malto ali kitom in najmanj dvakrat diagonalno žično sponko.

Zgornja dimna vratca za čiščenje dimnika.

Priključni element za kotel ali peč.

Odbojni blok.

Spodnja dimna vratca za čiščenje dimnika.

Prvi zunanji plašč.

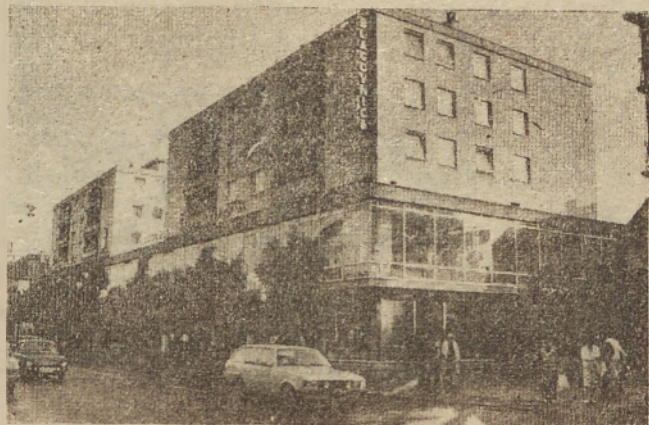
Betonska podloga, katera izpolnjuje polovico višine prvega zunanjega plašča.

Informacije in nasveti: Montažno industrijsko podjetje, Opekarska 13, Ljubljana

tel.: 061/212-011, 218-347

telex: 31 420 YUKIP

Ob izteku starega leta
smo vam s posebnim trudom
in pozornostjo pripravili

bogato ponudbo za praznične in vsakdanje nakupe

za darila in lastno rabo

PRİČAKUJEMO VAŠ OBISK
V NAŠIH PRODAJALNAH V M. SOBOTI
IN NA PODEŽELJU
ŠE POSEBEJ PA V BLAGOVNIH HIŠAH

Veletrgovina

Potrošnik

Murska Sobota

KIV GREJE MOČNEJE IN CENEJE

KOVINSKA INDUSTRIJA VRANSKO p. o.

63305 VRANSKO, TEL.: 063/724-010, 724-146, 724-147
Teleks: 33640 KIV YU

Štedilnik je namenjen za pripravo tople vode za toplotne ogrevalne sisteme od 90 do 70 stopinj Celzija, in sicer za radiatorsko ogrevanje, talno ogrevanje, konvektorsko ogrevanje, za pripravo sanitarne vode itd.

Ker štedilnik hkrati ogreva tudi prostor, v katerem stoji, je prirejen tudi za kuhanje: po vsej kuhalni plošči (poleti) in na zadnji polovici kuhalne plošče (pozimi). Značilnosti štedilnika ETAŽ so: vrhunska kakovost zgorevanja, majhen presežek zraka, zgorevanje brez ogljikovega monoksida, dimno karatno število 20 do 30 (dopustno 100), majhna emisija trdih delcev.

Konstrukcija omogoča tri načine odgorevanja.

Omogočeno je termično varovanje etažnega štedilnika. Velik zalogovnik za gorivo omogoča večurno odgorevanje brez dodajanja goriva.

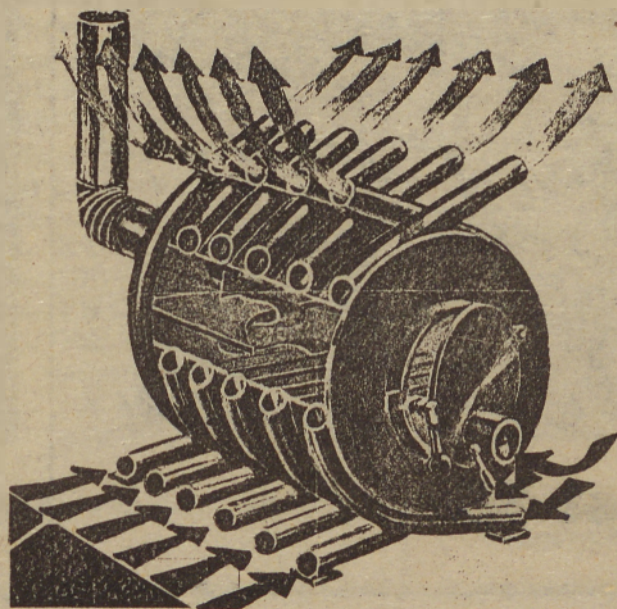
Možnost uporabe štedilnika za vse sisteme ogrevanja in vse vrste regulacije, ogrevalnih sistemov, kurjenih s trdimi gorivi. Pri najnižih toplotnih močeh je možno odstraniti del konvektivnih površin za prenos toplote in s tem preprečiti nizko temperaturno korozijo. Z uporabo zagonске lo-pute je zakuriti enostavno.

Trajnožarni
KIV ETAŽ
štedilnik 15 kW, 20 kW, 25
kW
— visok izkoristek (81 %)
— vgrajen pretočni bojler.

Presek peči in cirkulacija toplega zraka.

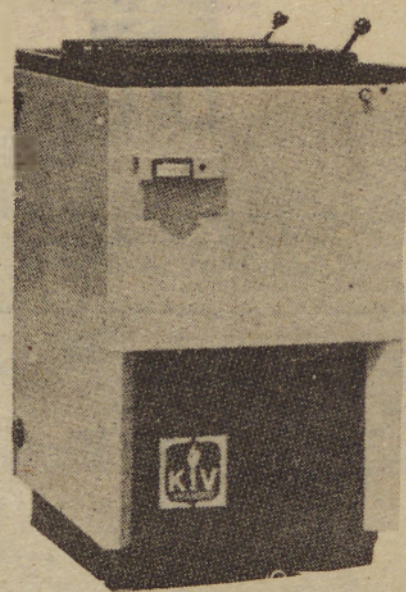
PEČ V KATERI ZGORI VSE — KIV ENERGETIK

- SOBNA TOPLOZRAČNA PEČ
- OBMOČJE MOČI PO TIPIH OD 3 DO 75 kW
- VELIKOST OGREVANEGA PROSTORA PO TIPIH OD 70 do 1500 m³
- GORIVO: brez rešetke; les in lesni odpadki z rešetko; tudi vse vrste premoga
- MOŽNOST OGREVANJA SOSEDNIH PROSTOROV Z RAZVODOM TOPLEGA ZRAKA

Presenečeni boste ob opazovanju te fotografije. Čuden cilindar z veliko cevi je peč za vsa trda goriva za zračno ogrevanje prostorov!

Novost,
kateri
lahko
zaupate
tudi vi!

Trajnožarni
KIV ETAŽ kotel
15 kW, 20 kW, 25 kW
— visok izkoristek (81 %)
— z vgrajenim pretočnim bojlerjem ali brez

S kotlom ETAŽ je KIV-u uspelo doseči največjo kakovost zgorevanja. Izkoristek kurjenja znaša CELO 81 ODSOTKOV, zato se za ta kotel resno zanimajo tudi v sosednjih deželah, zlasti v Avstriji, kamor Kovinska industrija VRANSKO že precej izvažajo. Posebnosti tega kotla so: majhen presežek zraka, izgorevanje brez ogljikovega monoksida, tako imenovano dimnokratsko število znaša 20 do 30 (dopustno je 100).

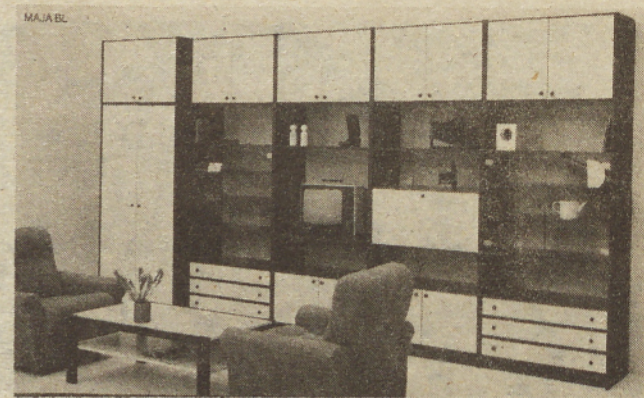
Zagotovljeno je termično varovanje etažnega kotla. Kotel ima tudi velik zalogovnik za gorivo, kar omogoča večurno odgorevanje brez dodajanja goriva. Kotel je uporaben za vse sisteme ogrevanja in vse vrste regulacije ogrevalnih sistemov, kurjenih s trdimi gorivi.

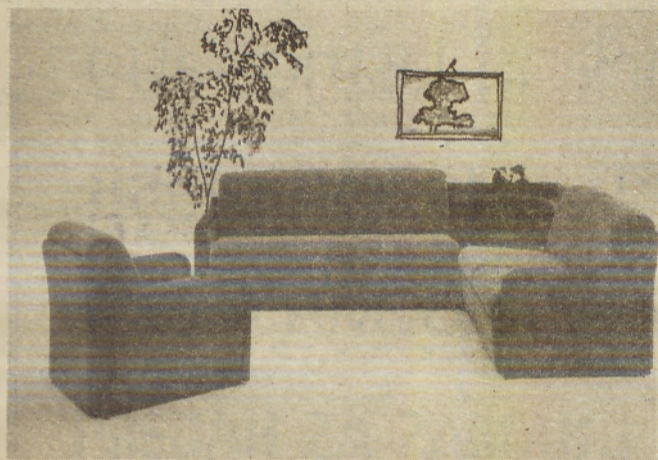
**pohištvo BREST lahko kupite
v salonu BREST MARIBOR,
Kneza Koclja 6 in v ostalih
trgovinah s pohištvom**

maja O

maja BL

lenka

**pohištvo
brest**

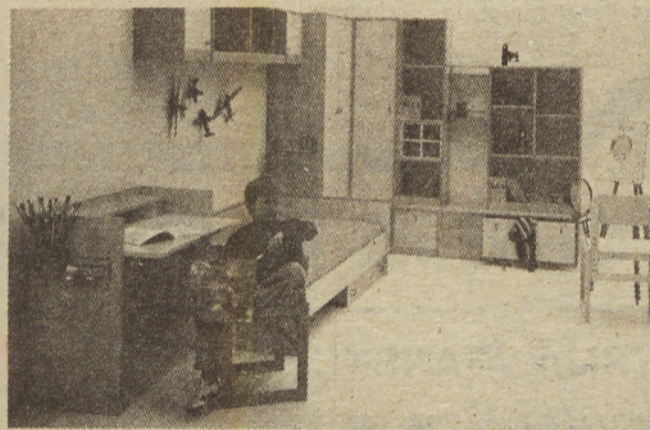

dana

*Zlati ključ, zlata skrinja in
tri diplome so priznanja
za Brestovo sodobno,
kakovostno in lepo pohištvo!*

brest n. sol. o. cerknica
industrija pohištva jugoslavija
telefon (061) 791-200, teleks 31-167

igor

mojca

kuhinja brest 2003

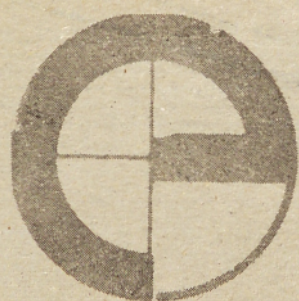

brest 15

spalnica

vesna

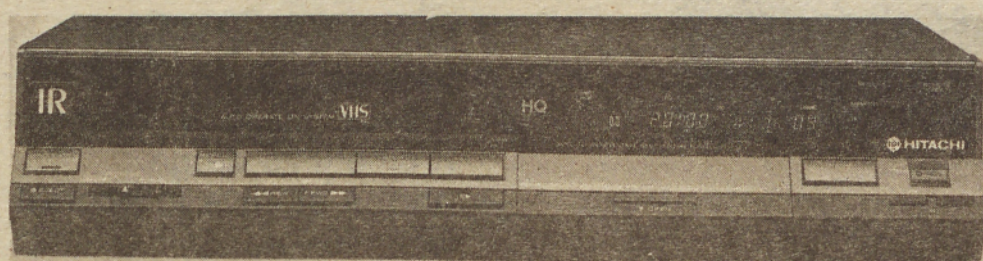
emona commerce
tozd globus

– SEKTOR ZASTOPSTEV

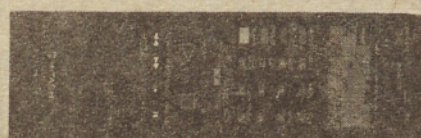
61001 Ljubljana, Šmartinska 130, Slovenija, Jugoslavija

**VAM NUDI IZ SVOJEGA BOGATEGA
ZASTOPNIŠKEGA PROGRAMA:**

 HITACHI

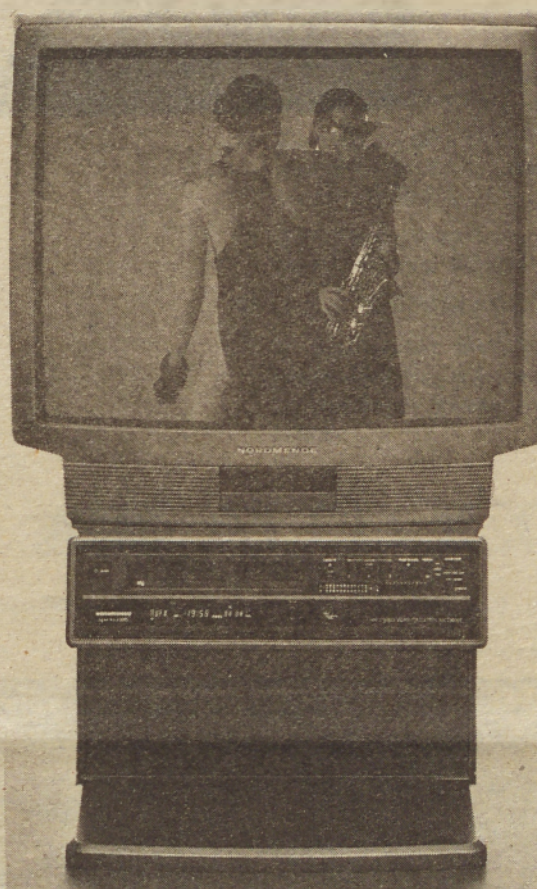
VT – 110/VT – 120

- HITACHI**
Hamburg, ZRN
- TV sprejemniki
 - Hi-Fi
 - video oprema s priborom
 - prenosni stereo radio kasetofoni
 - mikrovalovne pečice
 - slušalke, mikrofoni, audio kasete

Konsignacijska prodaja: Titova 21, Ljubljana, tel. (061) 324-786 in 326-677

NORDMENDE

- NORDMENDE**
Bremen, ZRN
- TV sprejemniki
 - Hi-Fi
 - video oprema s priborom
 - prenosni stereo radio kasetofoni
 - walkmani

Konsignacijska prodaja: Trg revolucije 1, podhod Maximarketa, tel. (061) 219-107, Ljubljana

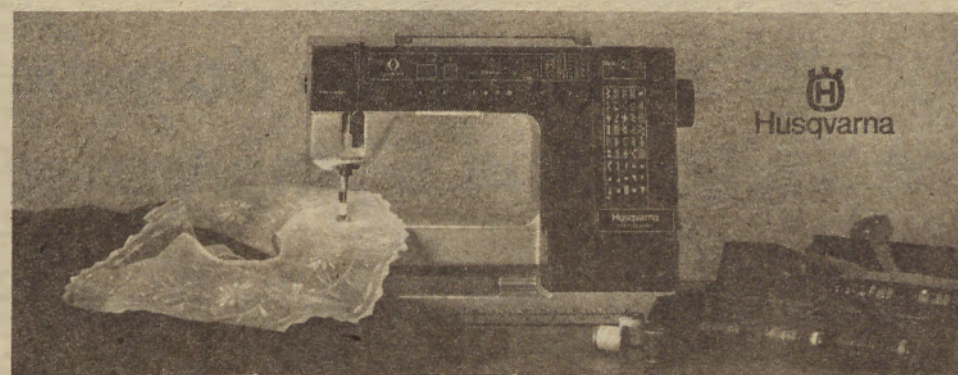
Empisal®

- EMPISAL**
Köln, ZRN – pletilni stroji
- Modo si lahko narekujete same s pletilnimi stroji EMPISAL
- Za pletenje tudi s svilo in garnom
- Naprodaj so modeli:
- 580 KL – elektronski
 - 380 K – s krojilcem
 - 260 K – brez krojilca
 - 150 K – za debelo volno
 - 155 K – za debelo volno

Konsignacijska prodaja v Ljubljani, Trg revolucije 1, podhod Maximarketa, tel. (061) 219-131

Husqvarna

HUSQVARNA,
Husqvarna, Švedska
šivalni stroji

Stoletna tradicija najsodobnejše tehnologije, švedske kakovosti vam ponuja izredne možnosti s svojimi šivalnimi stroji:

PRISMA 980 – prvi elektronski šivalni stroj, ki misli in piše za vas

PRISMA 940
OPTIMA 150

Konsignacijska prodaja v Ljubljani, Trg Revolucije 1, podhod Maximarketa, tel: 061/219-131

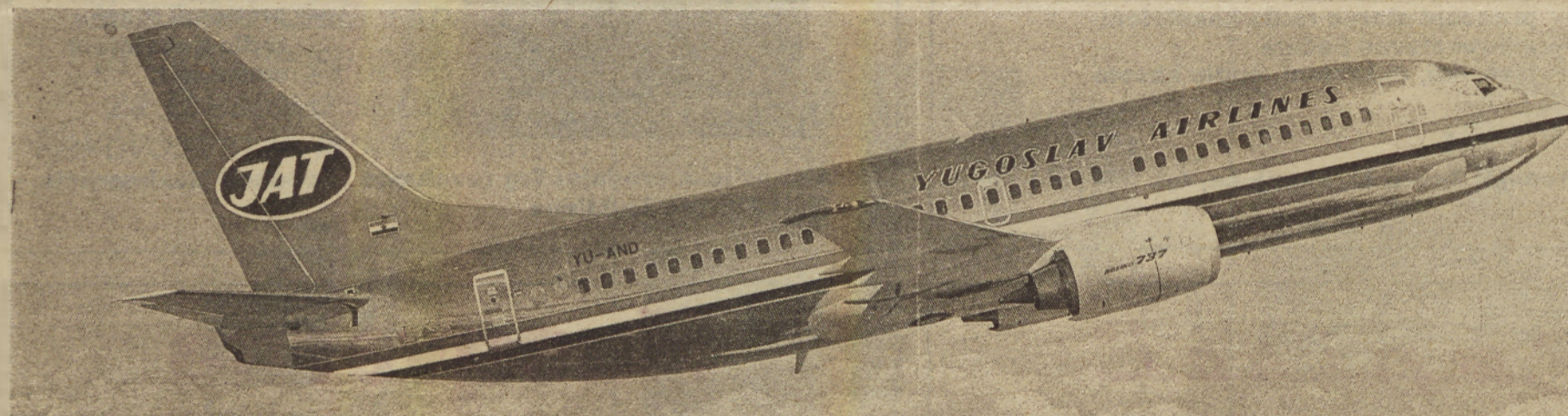
SPLOŠNO
GRADBENO
PODJETJE
POMURJE p. o.,
MURSKA
SOBOTA
Ulica Štefana
Kovača 10

Glavna dejavnost:

- visoka gradnja (gradnja, rekonstrukcije, adaptacije in popravila gospodarskih, stanovanjskih in drugih stavb)

Stranske dejavnosti:

- gradnja prometnih in hidrogradbenih objektov,
- proizvodnja žaganega lesa,
- proizvodnja in prodaja betona na drobno,
- prevoz blaga v cestnem prometu za druge,
- obrtne storitve in popravila,
- proizvodnja kovinskih, stavbnih in drugih konstrukcij,
- gradnja, rekonstrukcija in vzdrževanje objektov nizkih gradenj,
- proizvodnja lesenih stavbnih elementov,
- proizvodnja in vgrajevanje asfalta itd.

Potujte z JATOM po domovini, Evropi, v Kanado, ZDA, Avstralijo in na Bližnji vzhod!

- Udeležujte se JATOVIH izletov in letovanj z air-liftom
- Zdomci potujte z nami na charter linijah do Stuttgarta, Düsseldorfa in Hamburga

Vse informacije v poslovalnici JAT, Cankarjeva
3, Maribor, tel.: (062) 26-155, 26-161 ali pri svoji
potovalni agenciji

Prvi, ki smo uvedli vozila svetovne kvalitete v Jugoslaviji

In jo hkrati povezali z domačo avtomobilsko in spremljajočo industrijo.

Autocommerce se je razvil v vsestransko, kompletno avtohišo, v kateri je svojo trgovino z vozili obogatil z vsem, kar sodi k avtomobilu s strokovnim vzdrževanjem vred.

- Gospodarska vozila, avtobusi iz domačega programa FAP FAMOS s sodelovanjem DAIMLER BENZ, tovorna vozila RABA.
- Za gospodarska vozila nudimo vse vrste klasičnih in specialnih nadgradenj, gradbeno mehanizacijo, komunalna vozila in kontejnere vseh vrst.
- Osebna in gospodarska vozila iz Uvoza DAIMLER BENZ, AUDI, VOLKSWAGEN, RENAULT.
- Osebna vozila TAS, IMV—RENAULT, ŠKODA, WARTBURG, MOSKVIČ, ZÁPOROŽEC.
- Za vsa vozila in gradbeno mehanizacijo nudimo rezervne dele iz uvoza in domačih proizvajalcev v naših skladiščnih centrih v Ljubljani in Beogradu.
- Nautični program domačih proizvajalcev in zastopanje firme VOLVO PENTA.
- Gume MICHELIN in olje CASTROL.
- V servisnih delavnicah v Ljubljani in Beogradu opravljamo: generalna, srednja in tekoča popravila osebnih in tovornih vozil in prodajamo rezervne dele.

ACCS AUTOCOMMERCE

LJUBLJANA, Trdinova 4, telefon: 061/323 046, telex 31299

MEBLO

industrija pohištva
in opreme
65001 nova gorica
jugoslavija
tel.: 065/22-611
telex: 343 16 MEBLO YU

V Salonih pohištva Meblo boste našli sodobno, stilno in klasično, hkrati pa lepo in kakovostno pohištvo za opremo stanovanja ali hiše, ki jo gradite. Se več: V naš Salon ali DO Meblo pošljite tloris vašega stanovanja ali hiše, mi pa vam bomo brezplačno poslali ponudbo s predlogom, kako lahko z našim pohištvom lepo in funkcionalno opremito vaše prostore. Poskrbimo tudi za dostavo, montažo ali manjšo predelavo, če je potrebno.
Priporočamo sei!

SALONI MEBLO

NOVA GORICA,
Leninova 4,
tel. 065/22-545

CELJE,
Vruncova 2/a,
tel. 063/22-352

MARIBOR,
Heroja Bračiča 1,
tel. 062/24-490

Varčujemo z energijo

IZBRALI STE PRAVO OKNO!

okna LOGATEC

KLII okna LOGATEC
iz nedvse kakovostnega notranjskega lesa

- svetujemo
- izdelujemo po meri
- montiramo
- dostavljamo

KLII Logatec
61370 Logatec
Tovarniška 36
tel.: (061) 741-333

LIP Bled
poslovalnica
69000 MURSKA SOBOTA
Cvetkova ulica
tel.: (069) 22-941

**JEKLO
TEHNA**

EXPORT—IMPORT TRGOVSKO IN PROZ.
VODNO PODJETJE MARIBOR, n. sol. o.

Zdomci!

Izkoristite dopust doma
za obisk prodajaln

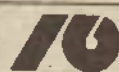
JEKLOTEHNE v Mariboru,

Murski Soboti in v

Slovenski Bistrici!

Za obisk se priporoča
tudi **TRGOVSKA HIŠA**

MERKUR v Mariboru!

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

LASTNIKI DEVIZNIH HRANILNIH VLOG!

Ob Novem letu začnete varčevalci po navadi razmišljati tudi o obrestih, zato menimo, da bo prav, če vas ob tem opozorimo na nekatere spremembe, ki sicer niso nove, ste pa morda na njih pozabili.

OBLIKOVANJE OBRESTNIH MER

Od 1. julija 1986 veljajo za različne tuje valute različne obrestne mere. Obrestne mere se oblikujejo na osnovi povprečja obrestnih mer bank države iz katere izhaja valuta. Tako dobljenim obrestnim meram naše banke dodajajo dva odstotka stimulacije.

(Primer: poprečna obrestna mera za vpogledne vloge v ZRN (DM) je 2,5%. Temu dodamo 2% stimulacije in dobimo obrestno mero 4,5% za vpogledno vlogo v DM pri nas.)

Podobno se oblikujejo obrestne mere za vezane vloge in večino ostalih tujih valut.

Podrobnejše informacije o obrestnih merah dobite v vsaki naši enoti.

DINARSKE OBRESTI OD DEVIZNIH VLOG

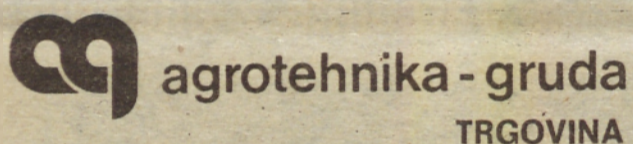
Kot veste, se obračunavajo obresti od deviznih vlog varčevalcev, ki niso zaposleni v tujini, v dinarjih. Obresti bodo obračunane po veljavnih obrestnih merah za devizne vloge v devizah, potem pa po tečaju za posamezno valuto na dan obračuna (31. 12. 1986), preračunane v dinarje.

Varčevalce, ki bodo prejeli dinarske obresti, prosimo, če tega še niso storili, da v svoji banki izpolnijo obrazec **ZAHTEVEK ZA PRENOS OBRESTI**, v katerem bodo navedli številko tekočega računa ali hranilne knjižice, kamor želijo prejeti obresti.

ljubljska banka

Pomurska banka Murska Sobota

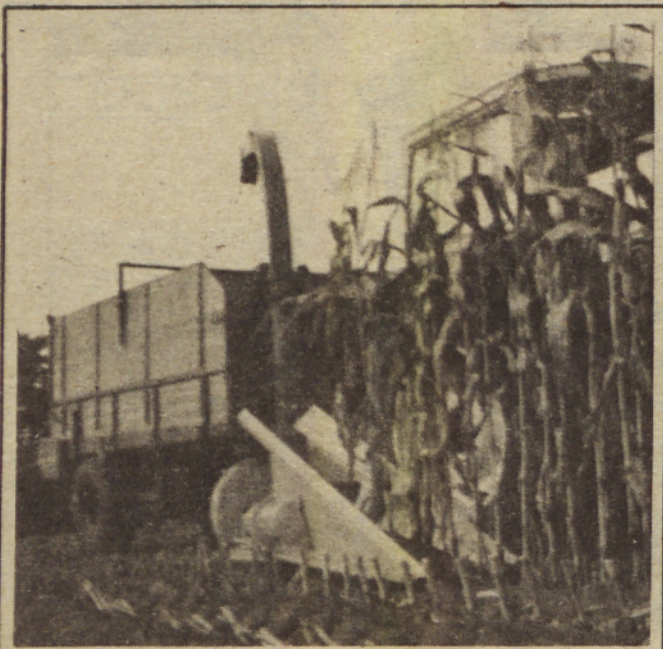

agrotehnika - gruda
TRGOVINA

KMETOVALCI, POSEBNA UGODNOST!

*Do konca decembra prodajamo **SILAŽNI KOMBAJN LIFAM—KEMPER**, enoredni, po ceni 696.400 din, franko tovarna. Cene veljajo do konca decembra 1986. Prodajamo tudi ves proizvodni program tovarne **LIFAM** iz Stare Pazove.*

Informacije:

AGROTEHNIKA-GRUDA

Murska Sobota tel.:
21 381, 21 508

Ljutomer tel.:
81 420

Lendava 75 345

lip bled
lesna industrija

64 260 bled
ljubljska c.32

Cenjene kupce obveščamo, da bomo naše izdelke iz programa stavbnega pohištva prodajali z

NOVOLETNIM 20% POPUSTOM

— vhodna in garažna vrata
— sobna furnirana
in navadna vrata.

Prodaja z novoletnim popustom bo od 10. decembra 1986 do 15. januarja 1987, v vseh prodajalnah s stavbnim pohištvom.

Izkoristite ugoden nakup in zadovoljni boste!